

ULUSLARARASI TARİHSEL
YASAL, ETİK VE MEDYA BOYUTLARIYLA
**SALGIN HASTALIKLAR
KONGRESİ**

INTERNATIONAL CONGRESS ON THE HISTORICAL
LEGAL, ETHICAL AND MEDIA
DIMENSIONS OF EPIDEMICS

13-15
EKİM/OCTEBER
2022

DIYARBAKIR

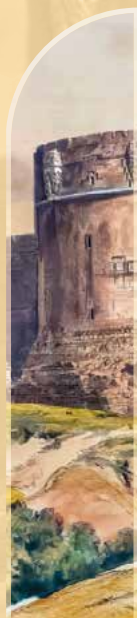
BİLİMSEL PROGRAM VE ÖZETLER
SCIENTIFIC PROGRAMME AND ABSTRACTS
PROGRAM NAUKOWY ORAZ STRESZCZENIA

www.congressonepidemics.com

T.C.
SUR BELEDİYE
BAŞKANLIĞI

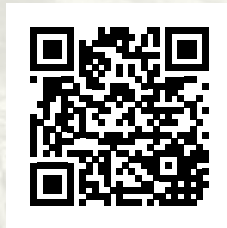
**ULUSLARARASI TARİHSEL, YASAL, ETİK
VE MEDYA BOYUTLARIYLA SALGIN
HASTALIKLAR KONGRESİ**

**INTERNATIONAL CONGRESS ON THE
HISTORICAL, LEGAL, ETHICAL AND MEDIA
DIMENSIONS OF EPIDEMICS**

**MIĞDZYNARODOWE KONGRES - CHOROBY
ZAKAŻNE W ASPEKCIE HISTORYCZNYM,
PRAWNYM, ETYCZNYM I MEDIALNYM**

**13-15 Ekim / October / Październik 2022
DİYARBAKIR-TÜRKİYE
BİLDİRİ ÖZETLERİ/ABSTRACTS/
STRESZCZENIA**

**Dicle Üniversitesi Kongre Merkezi
Dicle University Congress Center
Uniwersytet Dicle Centrum Kongresowe**

www.congressonepidemics.com

Sayın Meslektaşlar,

Salgınlar, yol açtıkları ani ve büyük nüfus kayıplarıyla tarihin her döneminde toplumların sosyal, kültürel, siyasal, bilimsel, ekonomik ve askeri yapılarını bir kuşak sonrasını da içine alacak şekilde etkileyen ağır sonuçlar doğurmuş, önemli toplumsal dönüşümlere yol açmıştır. Öyle ki insanlığın uzak geçmişinden günümüze göz gezdirildiğinde bu manzara “Salgınlar tarih yapar!” dedirtmiştir. Geçmişte daha çok askeri hareketliliklerle yayılan salgınlar, artık çok geniş coğrafyalara çok büyük bir hızla yayılmakta ve dünyanın tüm ülkelerini etkileyen pandemiler boyutunu almaktadır. İnsan hayatına yeni umutlar ve büyük imkanlar getirmiş teknolojiler, hem pandemileri doğuran bir faktör, hem de pandemilerden kurtulmak için bir ümit olarak karşımıza çıkmaktadır.

2019 sonlarında dünyayı alarma geçiren COVID-19 pandemisi de tüm ülkelerde baş gündem olmuş ve toplumları yaşanmış diğer pandemilerde olduğu gibi etik, hukuk, ekonomi, siyaset, teknoloji, kültür ve kültürel kimlik, sağlık ve eğitim sistemleri, dini ve ailevi yaşam ve de uluslararası ilişkiler alanlarında ortaya çıkan sorunlara yaklaşımları bakımından adeta sınavdan geçirmiştir.

Dicle Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi, Sur Belediyesi ve Tıp Etiği, Tıp Hukuku ve Tıp Tarihi Derneği ve de Sur Belediyesi işbirliğiyle düzenlenen uluslararası kongremizde, ülkemizde ve dünyada geçmişte ve günümüzde yaşanmış küçük ya da büyük tüm salgınları, tarihsel, etik, yasal ve medya boyutlarıyla bireyin ve toplumların yaşamlarını iyileştirmek

Kongre dilleri Türkçe, İngilizce, Almanca ve Lehçedir. Bildirilerin tam metinleri ISBN’li Bildiriler Kitabı’nda yayımlanacaktır.

13–15 Ekim 2022’de sizleri kongremizin gerçekleşeceği, peş peşe birçok medeniyetin hüküm sürmüş olduğu, tarih zengini güzel şehrimiz Diyarbakır’a davet ediyoruz.

Saygılarımla

Kongre Başkanı
Prof. Dr. Arın NAMAL
(İstanbul Üniversitesi)

Düzenleme Kurulu Başkanı
Öğr. Gör. PhD. Burak KAZAN
(Dicle Üniversitesi)

Dear Colleagues,

Throughout history, epidemics have decimated human populations and transformed societies with abrupt impacts on the demographic, cultural, political, scientific, economic, and military structures concerning even the next generations as well as their direct victims. So impactful, a retrospective glance at them since the distant past can conclude “Epidemics shape history”. Epidemics, which used to tend to follow military movements, now spread into broader territories at a greater speed, constituting pandemics affecting all countries. The great technological advances of the last decades are both promising and threatening, with their dual potential to offer solutions and fuel the transmissions.

Since late 2019, the alarming situation of the COVID-19 pandemic has topped the global agenda and tested societies' approaches to dealing with the related issues of ethics, law, economics, politics, technology, culture and cultural identity, health and education systems, religious and family life, and international relations, as was the case in previous pandemics.

Organized with the cooperation of the Dicle University, the İstanbul University in Diyarbakır, Diyarbakır Metropolitan Municipality, Municipality of Sur and Society of Medical Ethics, Medical Law, and Medical History, and the Municipality of Sur our international conference is aimed at improving the lives of individuals and societies by taking lessons from all minor and major epidemics at home and abroad, through inspection from historical, legal, ethical and media perspectives.

The official languages of the congress are Turkish, English, and German. The full texts of the accepted papers will be published as Congress Proceedings with ISBN.

We invite you to join us on 13–15 October 2022 at the venue of the beautiful city of Diyarbakır, where civilizations have flourished one after another.

Best regards

Congress President
Prof. Dr. Arın NAMAL
(İstanbul University)

Organizing Committee Chair
Lecturer PhD. Burak Kazan
(Dicle University)

Drodzy Polscy Koledzy,

Pandemia *Covid-19*, która pod koniec 2019 roku zaalarmowała cały świat, stała się czołowym tematem mediów wszystkich państw, których społeczeństwa, tak jak w przypadku wcześniejszych pandemii, zostały poddane *de facto* egzaminowi w kwestii podejścia do problemów, z którymi przyszło mierzyć się na obszarze etyki, prawa, ekonomii, polityki, technologii, kultury, systemu zdrowia i oświaty, życia rodzinnego i religijnego, oraz stosunków międzynarodowych. Podczas naszego kongresu, który odbędzie się w dniach 13-15 października 2022 roku w Centrum Kongresowym Uniwersytetu Dicle w Diyarbakır, pragniemy przeanalizować wymiar historyczny, etyczny, prawny i medialny wszystkich przeszłych i obecnych, małych i dużych epidemii, które wystąpiły w naszym kraju i na świecie, obierając sobie przy tym za cel wysunięcie wniosków nakierowanych na poprawę życia jednostek i społeczeństw. Kongres odbędzie się w języku tureckim, angielskim, niemieckim i polskim. Streszczenia podane zostaną po angielsku i niemiecku. Pełne teksty referatów zamieszczone zostaną w publikacji opatrzonej numerem ISBN.

6

W Diyarbakır, mieście wielu cywilizacji historycznych, przez które przepływa Tygrys – jedna z dwóch rzek, którym Mezopotamia zawdzięcza swoje imię, poza wzięciem udziału w naszym kongresie, będzie można skorzystać z bogatego programu kulturalnego. W jego ramach przewidziane jest zwiedzanie wielu imponujących miejsc historycznych w towarzystwie anglojęzycznego przewodnika, oraz skosztowanie regionalnych przysmaków.

Serdecznie zapraszamy Państwa na nasz kongres organizowany we współpracy Uniwersytetu Dicle, Uniwersytetu Stambulskiego, Organizacji Etyki, Prawa i Historii Medycyny, oraz przy wsparciu gminy Diyarbakır Sur. Wierzymy, że kongres ten przyczyni się do pogłębienia naukowych i przyjacielskich relacji turecko-polskich.

Z przyjacielskimi pozdrowieniami

Przewodnicząca Kongresu
Prof. Dr. Arın NAMAL
(Uniwersytet Stambulski)

Przewodniczący Komitetu Organizacji Kongresu
Lecturer Phd. Burak KAZAN
(Uniwersytet Dicle)

ONURSAL BAŐKANLAR

HONORARY PRESIDENTS / KOMITET HONOROWY

Ali İhsan SU

Diyarbakır Valisi- Diyarbakır B y kŐehir Belediye Başkanı
Governor of Diyarbakır- Mayor of Diyarbakır Metropolitan Municipality
Gubernator Diyarbakır- Burmistrz Gminy Miejskiej Diyarbakır

Prof. Dr. Mehmet KARAKOÇ

Dicle Üniversitesi Rektörü
President of the Dicle University
Rektor Uniwersytetu Dicle

Prof. Dr. Mahmut AK

İstanbul Üniversitesi Rektörü
President of the İstanbul University
Rektor Uniwersytetu İstanbul

Asım SOLAK

Sur Kaymakamı ve Belediye Başkanı
District Governor and Deputy Mayor of Sur
Gubernator dystryktu oraz Burmistrz Sur

ONURSAL KOMİTE

HONORARY COMMITTEE / KOMITET HONOROWY

Prof. Dr. Tufan TÜKEK

İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı
Dean of the İstanbul Faculty of Medicine, İstanbul University
Dziekan Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu İstanbul

Prof. Dr. Cahfer GÜLOĞLU

Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı
Dean of the Faculty of Medicine, Dicle University
Dziekan Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Dicle

Prof. Dr. Ahmet TARCAN

Dicle Üniversitesi İletişim Fakültesi Dekanı
Dean of Dicle University Faculty of Communication Sciences
Dziekan Wydziału Komunikacji Uniwersytetu Dicle

Prof. Dr. hab. Bozena PLONKA-SYROKA

Wrocław Tıp Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Beşerî Bilimler Bölüm Başkanı
Chairperson of the Department of Humanities of Sciences, Faculty of Pharmacy, Medical University of Wrocław
Kierownik Katedry Nauk Humanistycznych Wydziału Farmaceutycznego Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu

Prof. Dr. Ayşegül DEMİRHAN ERDEMİR

Maltepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Maltepe University Faculty of Medicine
Tıp Etiği, Tıp Hukuku ve Tıp Tarihi Derneği Kurucu Başkanı
Founder President of the Society of Medical Ethics

KONGRE BAŞKANI

CONGRESS PRESIDENT / PREZYDENT KONGRESU

Prof. Dr. Arın NAMAL

İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakóltesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı Başkanı; Tıp Etiği, Tıp Hukuku ve Tıp Tarihi Derneği Başkanı
Chairperson of the Department of Medical History and Ethics, İstanbul Faculty of Medicine, İstanbul University; President of the Society of Medical Ethics, Medical Law and Medical History
Prezes Stowarzyszenia Etyki Lekarskiej, Prawa Medycznego i Historii Medycyny

ORGANİZASYON KOMİTESİ BAŞKANI

*ORGANIZATION COMMITTEE CHAIR /
PRZEWODNICZĄCY KOMITETU ORGANIZACYJNEGO*

Öğr. Gör. – Lect., Phd. Burak KAZAN

Dicle Üniversitesi / *Dicle University / Uniwersytet Dicle, Türkiye*

ORGANİZASYON KURULU

ORGANIZATION BOARD / KOMITET ORGANIZACYJNY

Doç. Dr. / Assoc. Prof. Zuhale AKMEŞE

Dicle Üniversitesi / *Dicle University / Uniwersytet Dicle, Türkiye*

Dr. Öğr. Üyesi / Assist. Prof. Fahrünnisa KAZAN

Dicle Üniversitesi / *Dicle University / Uniwersytet Dicle, Türkiye*

Dr. Öğr. Üyesi / Assist. Prof. Mehmet Emin KURT

Dicle Üniversitesi / *Dicle University / Uniwersytet Dicle, Türkiye*

Dr. Emin ALKAN

İstanbul Üniversitesi / *İstanbul University / Uniwersytet İstanbul, Türkiye*

Dr. Emel DEMİR GÖRÜR

Dicle Üniversitesi / *Dicle University / Uniwersytet Dicle, Türkiye*

Dr. Halil İbrahim GÖRÜR

Dicle Üniversitesi / *Dicle University / Uniwersytet Dicle, Türkiye*

Öğr. Gör. / Lect., Phd. Emrah ASLAN

Dicle Üniversitesi / *Dicle University / Uniwersytet Dicle, Türkiye*

SEKRETARYA

SECRETARIAT / SEKRETARZ KONFERENCJI

Dr. Öğr. Üyesi / Assist. Prof. Fahrünnisa KAZAN

Dicle Üniversitesi / Dicle University / Uniwersytet Dicle, Türkiye

Dr. Öğr. Üyesi / Assist. Prof. Esra Saniye TUNCER

Dicle Üniversitesi / Dicle University / Uniwersytet Dicle, Türkiye

Dr. Öğr. Üyesi / Assist. Prof. Sibel ÇELİK

Dicle Üniversitesi / Dicle University / Uniwersytet Dicle, Türkiye

Öğr. Gör. Dr. / Lect. Dr. Yılmaz ALIŞKAN

Dicle Üniversitesi / Dicle University / Uniwersytet Dicle, Türkiye

Öğr. Gör. / Lect. Mehmet Şevket ARIKAN

Siirt Üniversitesi / Siirt University / Uniwersytet Siirt, Türkiye

Dr. Emin ALKAN

İstanbul Üniversitesi / İstanbul University / Uniwersytet İstanbul, Türkiye

10

Dr. Abdusselam ERTEKİN

Dicle Üniversitesi / Dicle University / Uniwersytet Dicle, Türkiye

Yük. Lis. Öğr./ Grad. St.Ömer Faruk ASLAN

Muş Alparslan Üniversitesi/ Muş Alparslan University, Muş, Türkiye

Yük. Lis. Öğr./ Grad. St. Şüheda ÇELİK

Dicle Üniversitesi / Dicle University / Uniwersytet Dicle, Türkiye

EDİTÖRLER

EDITORS / REDAKTORZY

Dr. Emel Demir GÖRÜR

Dr. Emin ALKAN

Öğr.Gör. PhD. Burak KAZAN

BİLİM KURULU

SCIENCE BOARD/RADA NAUKOWA

- Prof. Dr. Ahmet ACIDUMAN** (Ankara University, Türkiye)
- Prof. Dr. Yusuf ADIGÜZEL** (Sakarya University, Türkiye)
- Prof. Dr. Sultan ALAN** (Çukurova University, Türkiye)
- Prof. Dr. Nevzat ALKAN** (İstanbul University, Türkiye)
- Prof. Dr. Berna ARDA** (Ankara University, Türkiye)
- Prof. Dr. Adnan ATAÇ** (Ankara Lokman Hekim University, Türkiye)
- Prof. Dr. Dana BARAN** (Gr. T. Popa University, Romania)
- Prof. Dr. İbrahim BAŞAĞAOĞLU** (İstanbul University, Emeritus, Türkiye)
- Prof. Dr. Feridun BİLGİN** (Mardin Artuklu University, Türkiye)
- Prof. Dr. Salim BİLİCİ** (Mardin Artuklu University, Türkiye)
- Prof. Dr. Murat CİVANER** (Uludağ University, Türkiye)
- Prof. Dr. Peyami ÇELİKCAN** (İstinye University, Türkiye)
- Prof. Dr. Nesrin ÇOBANOĞLU** (Gazi University, Türkiye)
- Prof. Dr. Dietrich von ENGELHARDT** (University of Lübeck, Emeritus, Germany)
- Prof. Dr. Nermin ERSOY** (Kocaeli University, Türkiye)
- Prof. Dr. Nazife GÜNGÖR** (Üsküdar University, Türkiye)
- Prof. Dr. Gönül GÜREŞSEVER CANTAY** (FSM Vakıf University, Emeritus, Türkiye)
- Prof. Dr. Hakan HAKERİ** (Medeniyet University, Türkiye)
- Prof. Dr. İlhan İLKILIÇ** (İstanbul University, Türkiye)
- Prof. Dr. Abdul Nasser KAADAN** (Weber State University, USA)
- Prof. Dr. Selim KADIOĞLU** (Çukurova University, Türkiye)
- Prof. Dr. Ceyhan KANDEMİR** (İstanbul University, Türkiye)
- Prof. Dr. Neşe KARS TAYANÇ** (Fenerbahçe University, Türkiye)
- Prof. Dr. Ingrid KÄSTNER** (University of Leipzig, Emeritus, Germany)
- Prof. Dr. Jaroslaw KITA** (University of Lodz, Poland)
- Prof. Dr. Hüseyin KÖSE** (Atatürk University, Türkiye)
- Prof. Dr. Robert LIPELT** (Jan Grodek State Vocational Academy, Poland)

Prof. Dr. Ayşe MENTEŞ GÜRLER (Urfa Harran University, Türkiye)

Prof. Dr. Thomas MÜLLER (University of Ulm, Germany)

Prof. Dr. Faisal Abdullatif al-NASİR (Arabian Gulf University, Bahreyn)

Prof. Dr. Mehmet OKKA (Necmettin Erbakan University, Türkiye)

Prof. Dr. Gülbin ÖZÇELİKAY (Ankara University, Türkiye)

Prof. Dr. Nüket ÖRNEK BÜKEN (Hacettepe University, Türkiye)

Prof. Dr. Nil SARI (Biruni University, Türkiye)

Prof. Dr. Gülbüz SEZGİN (Maltepe University, Türkiye)

Prof. Dr. Mostafa SHEHATA (University of Copenhagen, Egypt)

Prof. Dr. Ramaz SHENGELIA (Tbilisi State Medical University, Georgia)

Prof. Dr. Serap ŞAHİNOĞLU (Ankara University, Türkiye)

Prof. Dr. Sevgi ŞAR (Ankara University, Emeritus, Türkiye)

Prof. Dr. Jochen TAUPITZ (Mannheim University, Emeritus, Germany)

Prof. Dr. Hacer TOPAKTAŞ ÜSTÜNER (Istanbul University, Türkiye)

Prof. Dr. Nilgün TUTAL(Galatasaray University, Türkiye)

Prof. Dr. Bożena URBANEK (Medical University of Lodz, Poland)

Prof. Dr. Öztan USMANBAŞ (İstanbul University, Emeritus, Türkiye)

Prof. Dr. İltter UZEL (Istanbul Yeni Yüzyıl University, Emeritus, Türkiye)

Prof. Dr. Yener ÜNVER (Özyeğin University, Türkiye)

Prof. Dr. Çağatay ÜSTÜN (Ege University, Türkiye)

Prof. Dr. İsmail YAKIT (Akdeniz University, Emeritus, Türkiye)

Prof. Dr. Gülay YILDIRIM (Sivas Cumhuriyet University, Türkiye)

Prof. Dr. Giorgio ZANCHIN (University of Padova, Italy)

Prof. Tomasz WIŚLICZ (Lodz University of Technology, Poland)

Assoc. Prof. Zuhal AKMEŞE (Dicle University, Türkiye)

Assoc. Prof. Eşref ARAÇ (Dicle University, Türkiye)

Assoc. Prof. Özlem ARDA (İstanbul University, Türkiye)

Assoc. Prof. Elif ATICI (Uludağ University, Türkiye)

Assoc. Prof. Nursel BOLAT (19 Mayıs University, Türkiye)

Assoc. Prof. Özcan DEMİR (Dicle University, Türkiye)
Assoc. Prof. Gökhan DEMİRKOL (Çankırı Karatekin University, Türkiye)
Assoc. Prof. Nilüfer DEMİRSOY (Eskişehir Osmangazi University, Türkiye)
Assoc. Prof. Serhat ERDEM (Atatürk University, Türkiye)
Assoc. Prof. Elif GÜLTEKİN (University of Health Sciences, Türkiye)
Assoc. Prof. Mukadder GÜN (Ufuk University, Türkiye)
Assoc. Prof. Cemal Hüseyin GÜVERCİN (Dokuz Eylül University, Türkiye)
Assoc. Prof. Funda KADIOĞLU (Çukurova University, Türkiye)
Assoc. Prof. Onur Naci KARAHANCI (Kars Kafkas University, Türkiye)
Assoc. Prof. Mehmet KARATAŞ (İnönü University, Türkiye)
Assoc. Prof. Nurdan KIRIMLIOĞLU (Eskişehir Osmangazi University, Türkiye)
Assoc. Prof. Evren KÜÇÜK (Kastamonu University, Türkiye)
Assoc. Prof. Sevtap METİN (İstanbul University, Türkiye)
Assoc. Prof. Muhsine SEKMEN (Ordu University, Türkiye)
Assoc. Prof. Berrin OKKA (Necmettin Erbakan University, Türkiye)
Assoc. Prof. Oya ÖGENLER (Mersin University, Türkiye)
Assoc. Prof. Mustafa Levent ÖZGÖNÜL (Akdeniz University, Türkiye)
Assoc. Prof. Esennur SİRER (Üsküdar University, Türkiye)
Assoc. Prof. Halil TEKİNER (Erciyes University, Türkiye)
Assoc. Prof. Ahmet ÜSTÜNER (İstanbul University, Türkiye)
Asst. Prof. Eşref AKMEŞE (Batman University, Türkiye)
Asst. Prof. Murat AKSU (İstanbul Aydın University, Türkiye)
Asst. Prof. İlknur BEYAZ ÖZBEY (Artvin Çoruh University, Türkiye)
Asst. Prof. Sezer ERER KAFA (Uludağ University, Türkiye)
Asst. Prof. Emrah GAZNEVİ (İstanbul University, Türkiye)
Asst. Prof. Ahmet Zeki İZGÖER (University of Health Sciences, Türkiye)
Asst. Prof. Alpertunga KARA (Medeniyet University, Türkiye)
Asst. Prof. Fahrünnisa KAZAN (Dicle University, Türkiye)
Asst. Prof. Şükrü KELEŞ (Karadeniz Technical University, Türkiye)

Asst. Prof. Mehmet Emin KURT (Dicle University, Türkiye)

Asst. Prof. Selda OKUYAZ (Mersin University, Türkiye)

Asst. Prof. Cüneyt ÖZ (Dicle University, Türkiye)

Asst. Prof. Gamze ÖZBEK GÜVEN (Malatya Turgut Özal University, Türkiye)

Asst. Prof. Türkan POLATÇI DEMİRKOL(Çankırı Karatekin University, Türkiye)

Asst. Prof. Ayşegül SİLİ KALEM (Necmettin Erbakan University, Türkiye)

Asst. Prof. M. Kemal TEMEL (İstanbul University, Türkiye)

Asst. Prof. Mahmut TOKAÇ (Medipol University, Türkiye)

Asst. Prof. İbrahim TOPÇU (University of Health Sciences, Türkiye)

Asst. Prof. Hale TOSUN (University of Health Sciences, Türkiye)

Asst. Prof. Doğan ÜVEY (İstinye University, Türkiye)

Dr. Tafseer ALİ (Aligarh Muslim University, India)

Dr. Hakan ASAN (Dicle University, Türkiye)

Dr. Mateusz DASAL (Wroclaw Medical University, Poland)

Dr. Sharifkaf al-GHAZAL (United Kingdom)

Dr. Emel DEMİR GÖRÜR (Dicle University, Türkiye)

Dr. Halil İbrahim GÖRÜR (Dicle University, Türkiye)

Dr. Marina LIENERT (Dresden Technical University, Germany)

Dr. Mehdi MUHAQAK (Iran)

Dr. İbrahim TAVUKÇU (Dicle University, Türkiye)

KAYIT
REGISTRATION / REJESTRACJA

09.00 – 09.30

BİLİMSEL PROGRAM
SCIENTIFIC PROGRAMME / PROGRAM NAUKOWY

PROF. DR. GAZİ YAŞARGİL SALONU
HALL GAZİ YAŞARGİL / SALA GAZİ YAŞARGİL (B)

Açış Konuşmaları

Welcome and Opening Speeches / Mowa powitalna

Plaketler

Plaquets / Plakietka

Öğr. Gör. – Lect., Phd. Burak KAZAN

Organizasyon Komitesi Başkanı

Organization Committee Chair / Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego

Prof. Dr. Ayşegül DEMİRHAN ERDEMİR

Maltepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Maltepe University Faculty of Medicine

Tıp Etiği, Tıp Hukuku ve Tıp Tarihi Derneği Kurucu Başkanı

Founder President of the Society of Medical Ethics

09.30-
10.30

Prof. Dr. Arın NAMAL

Kongre Başkanı

Congress President / Prezydent Kongresu

Abdullah ÇİFTÇİ

Diyarbakır Vali Yardımcısı, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi
Genel Sekreteri

*Diyarbakir Deputy Governor, General Secretary of Diyarbakir
Metropolitan Municipality*

Asım SOLAK

Sur Kaymakamı ve Belediye Başkanı

*District Governor and Deputy Mayor of Sur /
Gubernator dystryktu oraz Burmistrz Sur*

Prof. Dr. Mahmut AK

İstanbul Üniversitesi Rektörü

President of the İstanbul University / Rektor Uniwersytetu İstanbul

09.30-10.30	<p>Prof. Dr. Mehmet KARAKOÇ Dicle Üniversitesi Rektörü <i>President of the Dicle University / Rektor Uniwersytetu Dicle</i></p> <p>Ali İhsan SU <i>Diyarbakır Valisi- Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı/ Governor of Diyarbakır- Mayor of Diyarbakır Metropolitan Municipality/ Gubernator Diyarbakır- Burmistrz Gminy Miejskiej Diyarbakır</i></p> <p>Dr. Fahrettin KOCA Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanı <i>Minister of Health of the Republic of Türkiye</i> -Teşrifleri Halinde-</p>
10.30-12.30	Açılış Paneli / Opening Session / Panel Otwierający
10.30	<p>Jochen Taupitz Medical Resource Distribution in The Corona Crisis: Who May Survive? <i>Korona Krizinde Tıbbi Kaynak Dağılımı: Kimler Hayatta Kalabilir?</i></p>
10.50	<p>Carlos Viesca T. Epidemics in Sixteenth Century Mexico <i>16. Yüzyıl Meksika'sında Salgınlar</i></p>
11.10	<p>Jaroslav Kita Preparedness of Doctors to Fight Epidemics of Infectious Diseases in the Kingdom of Poland in the 19th Century <i>19. Yüzyıl Polonya Krallığında Hekimlerin Bulaşıcı Hastalık Salgınlarıyla Mücadeleye Hazırlığı</i></p>
11.30	<p>Bożena Płonka-Syroka The Smallpox (Variola Vera) Epidemic in Poland in 1963 <i>1963 Yılında Polonya'da Çiçek (Variola Vera) Salgını</i></p>
11.50	<p>Atadan Tunacı Osmanlı Hıfzıssıhha İdaresi'nin Posta Pullarına Yansıyan Tarihi <i>Postal History of Ottoman Sanitary Administration</i></p>

12.10	Ezeli Azarkan, Ayşe Batgi Azarkan Uluslararası Hukuk ve Salgın Hastalıklar <i>International Law and Epidemics</i>
12.30	A.Asuman Uğur Pandemi ve Sağlık Medyasında İnfodemi <i>Pandemic and Infodemy in the Health Media</i>
12.50-14.00	ÖĞLE YEMEĞİ / <i>LUNCH</i> / <i>OBIAD</i>
PROF.DR. GAZİ YAŞARGİL SALONU <i>HALL GAZİ YAŞARGİL / SALA GAZİ YAŞARGİL (B)</i>	
14.00-16.00	PROF. DR. SÜHEYL ÜNVER OTURUMU OTURUM 1 / <i>SESSION 1</i> / <i>SESJA 1</i> Oturum Başkanı / <i>Chairperson</i> / <i>Przewodniczący sesji:</i> Öztan Usmanbaş, Nil Sarı
14.00	Davetli Konuşmacı / Invited Lecturer / Zaproszone Wykłady: Nil Sarı, Hasan Sarı Bakteriyolojihane-i Şahane'nin Albümü Çerçevesinde Görevlilerine ve Faaliyetlerine Bakış <i>Overview on the Officers and Activities of the Ottoman Royal Bacteriology Laboratory within the Frame of Its Album</i>
14.20	Gülbiz Sezgin, Ayli Heydari Yakın Geçmişte, Diyarbakır Yöresinde Kara Yara (Porphyria Tursica) Salgını <i>Black Wound (Porphyria Turcica) Epidemic in the Region of Diyarbakır</i>
14.35	Oya Ögenler, Selda Okuyaz Tıp Tarihinde Bulaşıcı Hastalıklarda Toplum Bilgilendirilmesinin Önemi <i>The Importance of Informing Society About Infectious Diseases in the History of Medicine</i>

14.50	M. Kemal Temel The Campaign Against Trachoma in The Republic of Türkiye until the 1970s <i>Türkiye Cumhuriyeti'nde 1970'lere Kadarki Trahom Mücadelesi</i>
15.05	Mariablanca Ramos de Viesca, Carlos Viesca T Historical Analysis of the Public Policies of the Hiv-Aids Epidemic in Mexico
15.20	İsmail Ayhan Pasteur Enstitüsünde Eğitim Alan Türk Öğrenciler: II. Meşrutiyet Dönemi <i>Turkish Students Educated at Pasteur Institute: Second Constitutional Period</i>
15.35	Dana Baran Epidemic Stressors
15.50	Tartışma / Discussion / Dyskusja

20

PROF.DR.SELAHATTİN YAZICIOĞLU SALONU
HALL SELAHATTİN YAZICIOĞLU / SALA SELAHATTİN YAZICIOĞLU (D)

14.00-15.50	PROF. DR. BEDİ ŞEHSUVAROĞLU OTURUMU OTURUM 1 / SESSION 1 / SESJA 1 Oturum Başkanı / Chairperson / Przewodniczący sesji: Gönül Güreşsever Cantay, Mehmet Karataş
14.00	Davetli Konuşmacı / Invited Lecturer / Zaproszone Wykłady: Gönül Güreşsever Cantay Salgın Hastalıkların Kurumlaşma ve Yapılaşmada Etkisi <i>The Effects of Epidemics on Institutionalization and Construction</i>
14.20	Mehmet Karataş Salgınlar Tarihinde Maske Kullanımı <i>Mask Use in the History of Outbreaks</i>
14.35	Nuriye Değirmen, Nilüfer Demirsoy, Nurdan Kırımlioğlu Evliya Çelebi'nin Dilinden Döneminde Salgın Hastalıklar <i>Epidemic Diseases in the Period from Evliya Celebi's Language</i>

14.50	<p>Mukadder Gün, Müge Demir Ordinaryüs Profesör Dr. Abdulkadir Noyan'ın Aktarımıyla II. Dünya Savaşı Seferberliğinde Türkiye'de Yaşanan Salgınlar <i>Outbreaks in Türkiye During World War II Mobilization with the Narration Ordinaryus Professor Dr. Abdulkadir Noyan</i></p>
15.05	<p>Meryem Öztürk Önal, Nurdan Kırımhoğlu Salgın Hastalıkların Nedeni Olarak Tanrı'nın Kızgın Öfkesi: Yahudi Kutsal Metinlerinde Salgın Hastalık Anlatısı <i>God's Wrath As The Cause Of Epidemic Diseases: The Narrative Of Epidemic Diseases In Jewish Scriptures</i></p>
15.20	<p>Sevim Yağız, Ali Arslan Salgın Hastalıkların Dünya Tarihine Etkisi <i>The Effect of Epidemics on the World History</i></p>
15.35	Tartışma / Discussion / Dyskusja

DİYARBEKİRLİ HEKİM RIZA SALONU
HALL DİYARBEKİRLİ HEKİM RIZA /
SALA DİYARBEKİRLİ HEKİM RIZA (Ç1)

21

14.00-15.50	<p>PROF. DR. ALİ HAYDAR BAYAT OTURUMU OTURUM 1 / SESSION 1 / SESJA 1 Oturum Başkanı / Chairperson / Przewodniczący sesji: Berna Arda, Elif Atıcı</p>
14.00	<p>Davetli Konuşmacı / Invited Lecturer / Zaproszone Wykłady: Berna Arda Salgınlarda Araştırma Süreci; Etik Açından Covid-19'dan Ne Öğrendik? <i>Research Process in Pandemics: What Have We Learned from Covid-19 in the Light of Ethical Perspective?</i></p>
14.20	<p>Arın Namal Covid-19 Pandemisi'nde Biyoetik Sorun Kümelerine Kısa Bakış <i>A Brief Overview of Sets of Bioethical Problems in the Covid-19 Pandemic</i></p>

14.35	<p>Ahmet Önen, Elif Atıcı Covid-19 Pandemi Sürecinde Hastane Öncesi Acil Sağlık Hizmetlerinin Değerlendirilmesi: Bursa İli Örneği</p> <p><i>Evaluation of Pre-Hospital Emergency Health Services in the Covid-19 Pandemic Process: the Example of Bursa Province</i></p>
14.50	<p>Rana Can Özdemir, Meryem Türkan Işık Covid-19 Sürecinde Hemşirelerin Yaşadıkları Zorluklar ve Etik Problemler: Sistematik Derleme</p> <p><i>Difficulties and Ethical Problems Experienced by Nurses During Covid-19: Systematic Review</i></p>
15.05	<p>Hatice Demir, İhsan Kağan Çok, Onur Efe Bıçak Hekim Göçünü Etkileyen Faktörlerin Değerlendirileceği Sınırlı Bir Niteliksel Araştırma</p> <p><i>A Limited Qualitative Research to Evaluate Factors Affecting Physician Migration</i></p>
15.20	<p>Mehmet Emin Kurt, Mehmet Ali Şen İnsan Popülasyonunun Kontrolü; Pandemiler Yüzyılı</p> <p><i>Control of Human Population; Century of Pandemics</i></p>
15.35	Tartışma / Discussion / Dyskusja
<p>AETIUS SALONU HALL AETIUS / SALA AETIUS (Ç2)</p>	
14.00-15.45	<p>PROF. DR. HAKAN ERTİN OTURUMU OTURUM 1 / SESSION 1 / SESJA 1</p> <p>Oturum Başkanı / Chairperson / Przewodniczący sesji: Ayşegül Demirhan Erdemir, Tutku Özdoğan</p>
14.00	<p>Tutku Özdoğan Bebeğe Yanlışlıkla Yapılan Covid-19 Aşısına Etik Bakış</p> <p><i>An Ethical Analysis of Erroneous Vaccination of Covid Vaccine to an Infant</i></p>

14.15	<p>Emin Alkan Türkiye’deki Sağlık Profesyonelleri İçin Covid-19 Salgını Yönetiminde Etik Kılavuz Kullanımı <i>Use of Ethical Guidelines for Health Professionals in Türkiye in Management of the Covid-19 Pandemic</i></p>
14.30	<p>Esra Aksoy “Yoğunbakımlaştırma” versus Triyaj: Covid-19 Pandemisinde Türkiye’nin Yoğun Bakım Kapasitelerini Arttırma Politikasına Etik Açıdan Nitel Bir İnceleme <i>“Yoğunbakımlaştırma” versus Triage: An Ethical Qualitative Research of Türkiye’s Policy to Increase Intensive Care Capacity in the Covid-19 Pandemic</i></p>
14.45	<p>Esra Aksoy Ulusal Etik Konseyinin Salgın Yönetimindeki Önemi: Covid-19 Pandemisinde Almanya Örneği <i>Importance of the National Ethics Council in the Management of Epidemics: A sample of Covid-19 Pandemic in Germany</i></p>
15.00	<p>Ayşenur Daldaban Berberoğlu, Orhan Önder Çocuklarda Covid-19 Aşısının Etik Açıdan İncelenmesi <i>Ethical Analysis of the Covid-19 Vaccines for Children</i></p>
15.15	<p>Tuğba Doğan, Ayşenur Daldaban Berberoğlu Covid-19 Pandemisiyle Mücadelede Dayanışma ve Sorumluluk Bilincinin Etik Açıdan Değerlendirilmesi <i>Ethical Evaluation of Solidarity and Responsibility Awareness in Combating the Covid-19 Pandemic</i></p>
15.30	Tartışma / Discussion / Dyskusja
<p>Prof.zw.Dr hab.ELZBIETA LONC SALONU HALL Prof.zw.Dr hab.ELZBIETA LONC SALA Prof.zw.Dr hab.ELZBIETA LONC (E)</p>	
14.00- 15.45	<p>Prof.zw.Dr hab.ELZBIETA LONC OTURUMU OTURUM 1 / SESSION 1 / SESJA 1 Oturum Başkanı / Chairperson / Przewodniczący sesji: Robert Lipelt, Jarosław Kita</p>

14.00	Robert Lipelt The Epidemiological Situation of Some Acute Infectious Diseases in the Countries of the Austrian Empire at the Turn of the 19th and 20th Centuries
14.15	Anna Odrzywolska Medical Recommendations of Heinrich Agrippa Von Nettesheim (1486-1535) for the Time of Epidemic
14.30	Beata Pawlica Selected Aspects of the Social-Ethical Functioning of the Polish Society During the Sars-Cov2 Pandemic
14.45	Marek Stych The Exercise of the Patient's Right to Health Services During the Covid-19 Pandemic
15.00	Joanna Korzeniowska Impact of the Covid-19 Pandemic on the Mental and Physical Health of 15-Year-Old Adolescents
15.15	Wiktoria Zamachowska Rudolf Weigl Was a Polish Scientist Who Pioneered a Vaccine Against Typhus Exanthematicus
15.30	Tartışma / <i>Discussion</i> / <i>Dyskusja</i>
15.30-15.45	Kahve arası / <i>Coffee break</i> / <i>Przerwa na kawę</i>
15.45-17.15	OTURUM 2 / <i>SESSION 2</i> / <i>SESJA 2</i> Oturum Başkanı / <i>Chairperson</i> / <i>Przewodniczący sesji</i> : Bożena Plonka-Syroka, Beata Pawlica
15.45	Jerzy Sporek Pandemien, Klima Und Bäume – Historische Zusammenhänge

16.00	Monika Zamachowska Aids – A Shameful Epidemic. Development of the Perception of the Disease in Poland, <i>Based on the Analysis of Pre- and Post-Exposure Techniques and Risk Groups</i>
16.15	Dawid Pajor Syphilis as a Disease That We Will Catch “With Pleasure” and Its Perception Throughout History
16.30	Joanna Przeniosło Rudolf Weigl, the Righteous among the Peoples of the World
16.45	Mateusz Wylaż The Measles Epidemic as a Real Threat – Analysis of the Problem of the Decline in Vaccinations Against Infectious Diseases
17.00	Tartışma / <i>Discussion</i> / <i>Dyskusja</i>
17.30-19.00	AKŞAM YEMEĞİ / DINNER / KOLACJA
19.00-21.30	SOSYAL PROGRAM <i>SOCIAL PROGRAM / PROGRAM SPOŁECZNY</i>
14 EKİM / OCTOBER / PAŹDZIERNIKA, 2022	
DİYARBEKİRLİ HEKİM RIZA SALONU <i>HALL DİYARBEKİRLİ HEKİM RIZA</i> <i>SALA DİYARBEKİRLİ HEKİM RIZA (Ç1)</i>	
09.30-11.00	PROF. DR. CEMİL TAŞÇIOĞLU OTURUMU OTURUM 1 / <i>SESSION 1 / SESJA 1</i> Oturum Başkanı / <i>Chairperson / Przewodniczący sesji:</i> Gülbiz Sezgin, Eşref Araç

09.30	İtr Yeğenağa, Yudum Tunç, Haydar Kaan Karataş, Selim Nalbant Tip 1 Diyabetes Mellitus Hastasında Covid-19 Enfeksiyonu ve Aşılması Sonrası Ortaya Çıkan Sistemik Lupus Eritematozis Olgusu <i>A Systemic Lupus Erythematositis in Type 1 Diabetes Mellitus Case Following Covid-19 Infection and Vaccination</i>
09.45	Selda Yıldız, Vahide Korkmaz, Nilüfer Demirsoy Hastane Enfeksiyonlarının Yönetiminde Enfeksiyon Kontrol Hemşiresinin Yaşadığı Deneyimler <i>Experiences of the Infection Control Nurse in Management of Hospital Infections</i>
10.00	Çağdaş Kaya, Ayli Heydari, Aziz Ahmad Hamidi Hiv/Aids: Stigmalara ve Ayrımcılığa Genel Bir Bakış <i>Hiv/Aids: An Overview of Stigmas and Discrimination</i>
10.15	Leyla Yumrukaya, Bilge Sözen-Şahne, İclal Saraçoğlu, Selen Yeğenoğlu Gıda Takviyesi Satışlarına Covid-19 Pandemisinin ve Ürünlere Yönelik Eğitimlerin Etkileri: Ön Bulgular <i>Effects of the Covid-19 Pandemic and Product Trainings on Food Supplement Sales: Preliminary Findings</i>
10.30	Ayli Heydari, Çağdaş Kaya, Gülbüz Sezgin Covid-19 ve H1n1 İnfluenzası: Genel Bir Bakış ve Karşılaştırma <i>Covid-19 and H1n1 Influenza: Overview and Comparison</i>
10.45	Uğur Yüreğir, Yasemin Orhanlı, Esra Öner, Peri Meram Arbak Göğüs Hastaları ve Refakatçilerinde Covid Aşısı Tereddüdü; Düzce Deneyimi <i>Covid Vaccination Hesitation in Chest Patients and Their Companions; Düzce Experience</i>
11.00	Tartışma / Discussion / Dyskusja

PROF. DR. GAZİ YAŞARGİL SALONU
HALL GAZİ YAŞARGİL / SALA GAZİ YAŞARGİL (B)

09.30-11.00	PROF. DR. MEBRURE DEĞER OTURUMU OTURUM 1 / <i>SESSION 1 / SESJA 1</i> Oturum Başkanı / <i>Chairperson / Przewodniczący sesji:</i> Nüket Örnek Büken, Hanzade Doğan
09.30	<i>Davetli Konuşmacı / Invited Lecturer / Zaproszone Wykłady:</i> Nüket Örnek Büken Covid-19 Pandemisi ve Etik Konular <i>Covid-19 Pandemic and Ethical Issues</i>
09.50	Hanzade Doğan Covid-19: Bir Küresel Etik Sınavı <i>Covid-19: A Global Ethical Test</i>
10.05	Sevim Coşkun, Nüket Örnek Büken Covid-19 Pandemisinde Yaşlıların Durumu ile İlgili Ortaya Çıkan Etik Sorunlar Üzerine Bir Değerlendirme <i>An Evaluation of Ethical Problems Related to the Elderly in the Covid-19 Pandemic</i>
10.20	Çağrı Zeybek Ünsal, Nüket Örnek Büken Türkiye’de Covid-19 Salgını Sürecinin Yönetimi <i>Covid-19 Pandemic Management In Türkiye</i>
10.35	İlkim Karakapıcı, Nüket Örnek Büken Türkiyede Covid-19 Pandemisi Sırasında Dış Hekimliği Alanında Yaşanan Etik Sorunlar <i>Ethical Issues In The Dentistry During The Covid-19 Pandemic In Türkiye</i>
10.50	Tartışma / <i>Discussion / Dyskusja</i>
11.00-11.15	Kahve arası / <i>Coffee break / Przerwa na kawę</i>

	<p>Poster Sunumları / <i>Poster Presentations</i> / <i>Prezentacje posterowe</i>: Münevver Ballı Yasdı, Selim Kadioğlu Yüz Yıl Önce Niğe Sancağı'nda Bulaşıcı ve Salgın Hastalıklar Contagious and Epidemic Diseases in Niğe Province a Century Ago Jaroslav Sobolewski <i>Bovine Tuberculosis in the Historical Aspect of Its Eradication in Poland Between 1882 and 1975</i></p>
11.15-12.30	<p>DOÇ. DR. MUSTAFA KARATEPE OTURUMU OTURUM 2 / <i>SESSION 2 / SESJA 2</i> Oturum Başkanı / <i>Chairperson / Przewodniczący sesji</i>: Pervin Somer, Yılmaz Demirhan</p>
11.15	<p>Davetli Konuşmacı / Invited Lecturer / Zaproszone Wykłady: Pervin Somer Hukuk Perspektifinden Pandemi Süreci <i>The Covid-19 Pandemic Process from Health Law Perspective</i></p>
11.35	<p>Nurdan Kırımhoğlu, Nuriye Değirmen, Nilüfer Demirsoy, Dilek Uysal Covid-19 Pandemisi Özelinde Ulusal Mevzuatta Salgın Hastalıklar ve Korunma Tedbirleri <i>Epidemic Diseases and Prevention Measures in National Legislation Specific to the Covid-19 Pandemic</i></p>
11.50	<p>İpek Sevda Söğüt Covid-19 Aşılarda Aydınlatılmış Onam ve Hukuki Sorumluluk <i>Informed Consent and Legal Liability for Covid-19 Vaccines</i></p>
12.05	<p>F. Gülsüm Önal, Gürkan Sert Türkiye Sağlık Mevzuatında Bireyin Özerk Karar Hakkını Sınırlayan ve Engelleyen Hükümlerin Değerlendirilmesi <i>Evaluation of Provisions Limiting and Preventing Individuals' Right to Autonomous Decisions in Turkish Health Legislation</i></p>
12.20	<p>Tartışma / <i>Discussion / Dyskusja</i></p>
12.30-14.00	<p>ÖĞLE YEMEĞİ / LUNCH / OBIAD</p>

14.00-15.45	<p>DR. SELİM ALTAN OTURUMU</p> <p>OTURUM 3 / <i>SESSION 3 / SESJA 3</i></p> <p>Oturum Başkanı / <i>Chairperson / Przewodniczący sesji:</i> Selim Kadioğlu, Funda Kadioğlu</p>
14.00	<p><i>Davetli Konuşmacı / Invited Lecturer / Zaproszone Wykłady:</i> Selim Kadioğlu</p> <p>Tıbbi İletişim Etiği Yolunda Naif Adımlar: Ders Hazırlamanın Model Geliştirmeye Dönüştüğü Bir Deneyimin Öyküsü <i>Preparing Lesson Turned into Developing Model: Naive Steps on the Path of Medical Communication Ethics: The Story of an Experience Where</i></p>
14.20	<p>Peri Meram Arbak</p> <p>Aşı Karşıtlığı; Özerkliğin Kötüye Kullanımı <i>Anti-Vaccine; Abuse of Autonomy</i></p>
14.35	<p>Gülay Halidi, Selim Kadioğlu</p> <p>Covid-19 Pandemisi Özelinde Tıp Etiğinin-Etikçisinin İşlevi Üzerine Bir Değerlendirme <i>A Functional Analysis Regarding Medical Ethics and Ethicist in the Context of Covid 19 Pandemic</i></p>
14.50	<p>Seçil Özçiftçi, Ashhan Akpınar</p> <p>Covid-19 Pandemisinde İzmir’de Yaşanmış Bir Dezenformasyon Olgusu <i>A Disinformation Case Occurred in Izmir During the Covid-19 Pandemic</i></p>
15.05	<p>Nuray Demirci Güngördü, Çağatay Üstün</p> <p>Covid-19 Tanısı Alan Bir Hekimin Deneyimleri: Olgu Sunumu <i>Experiences of a Doctor Diagnosis of Covid-19: A Case Report</i></p>
15.20	<p>Sümeyye Yılmaz Çelik, Funda Gülay Kadioğlu</p> <p>Hekim Hakları Açısından Filyasyon: Diş Hekimliği Özelinde Bir Değerlendirme <i>Filiation in Terms of Physician's Rights: An Evaluation Specific to Dentistry</i></p>
15.35	<p>Tartışma / <i>Discussion / Dyskusja</i></p>

DEĞERLENDİRME VE KAPANIŞ OTURUMU
EVALUATION AND CLOSING SESSION
SESJA EWALUACJA I ZAKOŃCZENIE

PROF. DR. GAZİ YAŞARGİL SALONU
HALL GAZİ YAŞARGİL / SALA GAZİ YAŞARGİL (B)

15.45-16.45	Oturum Başkanı / <i>Chairperson</i> / <i>Przewodniczący sesji:</i> Prof. Dr. Mehmet Karakoç Nil Sarı, Ayşegül Demirhan Erdemir, Ezeli Azarkan, Aslı Yurdigül, Erdal Güzel, Arın Namal
17.30-19.00	AKŞAM YEMEĞİ / DINNER / KOLACJA
PROF.DR.SELAHATTİN YAZICIOĞLU SALONU <i>HALL SELAHATTİN YAZICIOĞLU / SALA SELAHATTİN YAZICIOĞLU (D)</i>	
09.30-11.00	DOÇ. DR. İNCİ HOT OTURUMU OTURUM 1 / <i>SESSION 1</i> / <i>SESJA 1</i> Oturum Başkanı / <i>Chairperson</i> / <i>Przewodniczący sesji:</i> Salim Bilici, Adnan Ceviz
09.30	<i>Davetli Konuşmacı / Invited Lecturer / Zaproszone Wykłady:</i> Mehmet Şimşek Diyarbakır'da Yaşanan Salgın Hastalıkların Keldani Kilisesi Vaftiz ve Ölüm Kayıtlarındaki Yansımaları <i>Reflections of the Epidemic Diseases Experienced in Diyarbakır in the Baptism and Death Records of the Chaldean Church</i>
09.50	Seçil Özçiftçi, Çağatay Üstün, Nermin Ersoy 1954 Yılında İlk Kez İzmir'de Gerçekleştirilen Milli Türk Tıp Kongresinde Enfeksiyon Hastalıklarına İlişkin Tebliğler <i>Notifications on Infectious Diseases at the National Turkish Me- dical Congress Held for the First Time in 1954 in İzmir</i>

10.05	<p>Serap Torun, Aykut Yasdı Selanikli Doktor Rıfat'ın "Tifoda Laboratuvar Usullerinin Kıymeti" Başlıklı Makalesinin İncelenmesi <i>Analysis of the Article Titled "The Value of Laboratory Methods in Typhoid" by Doctor Rıfat from Thessaloniki</i></p>
10.20	<p>Meltem Kıran-Raw Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Hakka Sığındık Romanında 'İspanyol Gribi' Pandemisi <i>The 'Spanish Influenza' Pandemic in Hüseyin Rahmi Gürpınar's Novel Hakka Sığındık</i></p>
10.35	<p>Burcu Özdemir Salgın Hastalıklarla Mücadelede Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıp Tarihi Müzesi Örneği <i>Compating Epidemics the Case of Cerrahpasa Faculty of Medicine History of Medicine Museum</i></p>
10.50	Tartışma / Discussion / Dyskusja
11.00-11.15	Kahve arası / Coffee break / Przerwa na kawę
11.15-12.30	<p>PROF. DR. NUSRET KARASU OTURUMU OTURUM 2 / SESSION 2 / SESJA 2 Oturum Başkanı / Chairperson / Przewodniczący sesji: Mahmut Tokaç, Ceren Gülser İlikan Rasimoğlu</p>
11.15	<p><i>Davetli Konuşmacı / Invited Lecturer / Zaproszone Wykłady:</i> Erdal Güzel Geçmişten Günümüze Erzurum ve Bölgesinde Salgın Hastalıklar <i>From Past to Present Executive Diseases in Erzurum and Region</i></p>
11.35	<p>Erdal Güzel Prof. Dr. Nusret Karasu ve Salgın Hastalıklarla Mücadelesi <i>Prof. Dr. Nusret Karasu and His Fight Against Epidemics</i></p>

11.50	<p>Mahmut Tokaç, Serra Ağırman Yılmaz Anadolu Tarihi Tıp Metinlerinde Salgın Hastalıklar Terminolojisi Üzerine Bir Araştırma <i>A Study on the Terminology of Epidemic Diseases in Anatolian Historical Medical Texts</i></p>
12.05	<p>Ceren Gülser İlikan Rasimoğlu Geç Osmanlı İmparatorluğu'nda İstanbul'da Ölüm İstatistikleri ve Tifo Tartışmaları <i>Death Statistics and Discussions on Typhoid Fever in Istanbul in the Late Ottoman Empire</i></p>
12.20	Tartışma / Discussion / Dyskusja
12.30-14.00	ÖĞLE YEMEĞİ / LUNCH / OBIAD
14.00-15.45	<p>OTURUM 3 / SESSION 3 / SESJA 3 Oturum Başkanı / Chairperson / Przewodniczący sesji: Şükrü Keleş, M. Kemal Temel</p>
14.00	<p>Şükrü Keleş Anadolu'nun İlk Tıp Gazetelerinden Hekim'de Yayınlanan Veba Yazılarının Yorumlanması <i>Interpretation of the Plague Articles Published in Hekim One of the First Medical Newspapers of Anatolia</i></p>
14.15	<p>Osman Köse 17. Yüzyıl Sonlarında Balkanlarda Veba (Taun) Salgını ve Alınan Önlemler <i>Plague (Taun) Epidemic and Measures Taken in the Balkans at the End of the 17th Century</i></p>
14.30	<p>Cüneyt Öz Roma İmparatorluğu'nda Görülen İki Büyük Veba Salgını <i>Two Great Plague Epidemic in the Roman Empire</i></p>
14.45	<p>Serap Torun, Nuran Öztürk Nidâî'nin Kaleme Aldığı Veba Kitabı: Rebî'u's-Selâme/Rebî'u's-Selâm <i>The Plague Book Written by Nidai: Rebî'us-Selâme/Rebî'u's-Selâm</i></p>

15.00	Halil İbrahim Görür Bağdat Vilayeti'nde İlet-i Müthişe; Veba Salgınları (1881-1884) <i>Terrible Disease in Baghdad Province; Plague Outbreaks (1881-1884)</i>
15.15	Rasim Levent Kılıçaslan Osmanlı İmparatorluğu'nda Veba ve Kolera Salgınları Döneminde Kurulan Gayrimüslim Vakıf Hastaneleri ve Ülkemiz Tıbbına Katkıları <i>Non-Muslim Foundation Hospitals Established During the Plague and Cholera Epidemics in the Ottoman Empire and Their Contribution to the Medicine of Our Country</i>
15.30	Tartışma / Discussion / Dyskusja
DEĞERLENDİRME VE KAPANIŞ OTURUMU EVALUATION AND CLOSING SESSION SESJA EWALUACJA I ZAKOŃCZENIE	
PROF. DR. GAZİ YAŞARGİL SALONU HALL GAZİ YAŞARGİL / SALA GAZİ YAŞARGİL (B)	
15.45- 16.45	Oturum Başkanı / Chairperson / Przewodniczący sesji: Prof.Dr Mehmet Karakoç Nil Sarı, Bozena Plonka Syroka, Ayşegül Demirhan Erdemir, Ezeli Azarkan, Aslı Yurdigül, Erdal Güzel, Arın Namal
17.30- 19.00	AKŞAM YEMEĞİ / DINNER / KOLACJA
Prof.zw.Dr hab.ELZBIETA LONC SALONU HALL Prof.zw.Dr hab.ELZBIETA LONC SALA Prof.zw.Dr hab.ELZBIETA LONC (E)	
09.30- 11.00	OTURUM 1 / SESSION 1 / SESJA 1 Oturum Başkanı / Chairperson / Przewodniczący sesji: Gökhan Demirkol, Zuhul Akmeşe Demir
09.30	Gökhan Demirkol Tanzimat Dönemi Mizah Dergilerinde 1871 Kolera Salgını <i>Cholera Epidemic of 1871 in the Humor Magazines of the Tanzi- mat Period</i>

09.45	<p>Zuhal Akmeşe Demir Salgın Hastalıkların Amerikan Bilimkurgu Filmlerindeki Temsilleri Üzerine Bir Değerlendirme <i>An Evaluation of The Presentation of Pandemics in American Science Fiction Films</i></p>
10.00	<p>Nursel Bolat Pandemi Sürecini Televizyon Üzerinden Değerlendirmek <i>Evaluation of the Pandemic Process Through Television</i></p>
10.15	<p>Esra Saniye Tuncer Medyada Post-Truth Söylem ve Yalanın İnşası: Covid-19 Salgını Üzerinden İnşa Edilen Post-Truth İçerikler <i>The Construction of Post-Truth Discourse and Lie in the Media: Post-Truth Content Built on the Covid-19 Outbreak</i></p>
10.30	<p>Emine Yüksek, Sezer ERER Kafa Ulusal Bir Gazete Örneği ile Türkiye’de Koronavirüs Salgını <i>Coronavirus Epidemic in Türkiye with an Example of a National Newspaper</i></p>
10.45	Tartışma / Discussion / Dyskusja
11.00-11.15	Kahve arası / Coffee break / Przerwa na kawę
11.15-12.30	<p>OTURUM 2 / SESSION 2 / SESJA 2 Oturum Başkanı / Chairperson / Przewodniczący sesji: Muhsine Sekmen, Fahrünnisa Kazan</p>
11.15	<p>Aşlı Yurdigül, Yusuf Yurdigül Salgın Konulu Filmler Üzerinden Korku Kültürünü Tartışmak <i>Discussing the Movies About the Pandemics in the Framework of the Culture of Fear</i></p>
11.30	<p>Fahrünnisa Kazan Olağanüstü Zamanlarda Gerçek Üstü Habercilik: Pandemiden İnfodemiye Haber Dili ve Kaygı İlişkisi <i>Surreal Journalism in Extraordinary Times: The Relationship Between News Language and Anxiety from “Pandemic” to “Infodemic”</i></p>

11.45	Özcan Demir Salgın Hastalıkların Konvansiyonel Medyada Sunumuna İlişkin Bir Değerlendirme <i>An Evaluation of the Presentation of Pandemics in Conventional Media</i>
12.00	Muhsine Sekmen, Gizem Kul Kalkandelen Avrupa Sinemasında Salgın Hastalık Olgusu ve Lars Von Trier Film Örneği: “Epidemic” <i>The Phenomenon of Epidemic Disease in the European Cinema and an Example of Lars Von Trier Movie: “Epidemic”</i>
12.15	Tartışma / Discussion / Dyskusja
12.30-14.00	ÖĞLE YEMEĞİ / LUNCH / OBIAD
14.00-15.45	OTURUM 3 / SESSION 3 / SESJA 3 Oturum Başkanı / Chairperson / Przewodniczący sesji: Nurdan Kırımhoğlu, Nilüfer Demirsoy
14.00	Hatice Demir, Melisa Aktaş Hekime Yönelik Şiddet Haberlerinde Medya Etiği <i>Media Ethics in the News on Violence Against Physician</i>
14.15	Ramazan Güneşer, Nurdan Kırımhoğlu Sağlık Okuryazarlığının Covid-19 Pandemisinde Yaşanan İnfodemi Üzerine Etkisi <i>Effect of Health Literacy on the Infodemi in the Covid-19 Pandemic</i>
14.30	Serap Yılmaz, Funda Gülay Kadioğlu Rönesans Resminde Salgınlar: Dokuz Tablo Üzerinde Bir Değerlendirme <i>Epidemics in Renaissance Period: An Assessment on Nine Paintings</i>
14.45	Gülten Çevik Nasırher, Rahime Aydın Er Covid-19 Önleyici Tedbirlere İlişkin Görüşler ve Bu Tedbirlere Bağlılık: Türkiye’den Çevrimiçi Kesitsel Bir Çalışma <i>Opinions and Adherence to Covid-19 Preventive Precautions: An Online Cross-Sectional Study from Türkiye</i>

15.00	Newal Alabdul Razzak, Nilüfer Demirsoy Ebeveynlerin Çocuklarına Covid-19 Aşısı Yaptırma Konusundaki Görüşlerinin Değerlendirilmesi <i>Evaluation of Parents' Views on Getting Covid-19 Vaccine for Their Children</i>
15.15	Miray Arslan, Sevgi Şar İnfodemi ve Koronavirüs Pandemisi Üzerine Bir SistematiK Derleme <i>A Systematic Review on Infodemic and Coronavirus Pandemic</i>
15.30	Tartışma / <i>Discussion / Dyskusja</i>
DEĞERLENDİRME VE KAPANIŞ OTURUMU <i>EVALUATION AND CLOSING SESSION</i> <i>SESJA EWALUACJA I ZAKOŃCZENIE</i>	
PROF. DR. GAZİ YAŞARGİL SALONU <i>HALL GAZİ YAŞARGİL / SALA GAZİ YAŞARGİL (B)</i>	
15.45-16.45	Oturum Başkanı / <i>Chairperson / Przewodniczący sesji:</i> Prof.Dr Mehmet Karakoç Nil Sarı, Bozena Plonka Syroka, Ayşegül Demirhan Erdemir, Ezeli Azarkan, Ash Yurdigül, Erdal Güzel, Arın Namal
17.30-19.00	AKŞAM YEMEĞİ / <i>DINNER / KOLACJA</i>
AETIUS SALONU <i>HALL AETIUS / SALA AETIUS (Ç2)</i>	
09.30-11.00	PROF. DR. ALİ KURT OTURUMU OTURUM 1 / <i>SESSION 1 / SESJA 1</i> Oturum Başkanı / <i>Chairperson / Przewodniczący sesji:</i> Elif Gültekin, Emel Demir Görür
09.30	Berna Erayman, İlknur Kuzuca Genç, Serap Şahinoğlu Bitmeyen Pandemi: Tüberküloz <i>Endless Pandemic: Tuberculosis</i>

09.45	Emin Alkan Türkiye'nin Sanatoryum Tarihçesi <i>Sanatorium History of Türkiye</i>
10.00	Zübeyde Fidan Kırmızı Diyarbakır'da Verem Savaş Derneği'nin Ve Tıp Tarihi Enstitüsü'nün Kuruluşu <i>Establishment of Tuberculosis War Association and Institute of Medical History in Diyarbakır</i>
10.15	Mekki Uludağ Türkiye Cumhuriyeti'nin Kuruluş Yıllarında Salgın Hastalıklar: Veba, Kolera, Çiçek Hastalığı, Tüberküloz <i>Epidemics in the Founding Years of the Republic of Türkiye: Plague, Cholera, Smallpox, Tuberculosis</i>
10.30	Burak Kazan Erzurum'da Verem ile Mücadele ve Prof. Dr. Ali Kurt <i>The Fight Against Tuberculosis in Erzurum and Prof. Dr. Ali Kurt</i>
10.45	Tartışma / Discussion / Dyskusja
11.00-11.15	Kahve arası / Coffee break / Przerwa na kawę
11.15-12.30	OTURUM 2 / SESSION 2 / SESJA 2 Oturum Başkanı / Chairperson / Przewodniczący sesji: Serap Şahinoğlu, Gürkan Sert
11.15	Arın Namal 19. yy.'ın Son On Yılında Osmanlı Topraklarında Yolları Kesişmiş Bir Alman Hekim ve Bir Avusturyalı Gazetecinin Sifiliz Gözlemleri <i>Syphilis Observations of a German Physician and an Austrian Journalist Whose Paths Were Crossed in the Ottoman Lands in the Last Decade of the 19th Century</i>

11.30	<p>Nazım Nasuhbeyoğlu, İbrahim Topçu Abbas Vesim'in "Düstur'ul Vesim Fı't-ıTıbbi'l-Cedid Ve'l- Kadım" ve Boerhaave'nin "Aforizmalar" Adlı Eserlerindeki Frengi Hastalığı ile İlgili Bilgilerin Karşılaştırılması <i>A Comparison of Syphilis in Abbas Vesim's "Düstur'ul Vesim Fı't-ıTıbbi'l-Cedid Ve'l-Kadım" and Boerhaave's "Aphorisms"</i></p>
11.45	<p>Gülten Çevik Nasırlıer, Rahime Aydın Er Türkiye'de Sağlık Çalışanlarının Kıt Tıbbi Kaynakları Paylaşımına İlgili Tercihleri: Covid-19 Pandemisi İçin Çıkarımlar <i>Health Professionals' Preferences for Scarce Medical Resource Allocation in Türkiye: Implications for the Covid-19 Pandemic</i></p>
12.00	<p>Yasemin Polat, Güssün Güneş Kütüphaneler ve Müzelerde Salgın Hastalıklar <i>Epidemic Diseases in Libraries and Museums</i></p>
12.15	Tartışma / Discussion / Dyskusja
12.30- 14.00	ÖĞLE YEMEĞİ / LUNCH / OBIAD
14.00- 15.45	<p>OTURUM 3 / SESSION 3 / SESJA 3 Oturum Başkanı / Chairperson / Przewodniczący sesji: Türkan Polatçı Demirkol, Berrin Okka</p>
14.00	<p>Türkan Polatçı Demirkol Osmanlı Devleti'nde Basın-Kamuoyu İlişkisi Bağlamında 1831 Kolera Salgını <i>The Cholera Epidemic of 1831 in the Context of Press-Public Relations in the Ottoman Empire</i></p>
14.15	<p>Berrin Okka Dr. John Snow ve Epidemiyolojiye Katkıları <i>Dr. John Snow and His Contributions to Epidemiology</i></p>
14.30	<p>Elif Gültekin Miasmadan Mikroba: Kolera Bir Paradigmayı Nasıl Değiştirdi? <i>From Miasma to Microbe: How Cholera Changed a Paradigm?</i></p>

14.45	Oktay Bozan 1895 Yılında Neşredilen Kolera Risalesi'nin Önemi ve Değerlendirilmesi <i>The Importance and Evaluation of the Cholera Treatise Published in 1895</i>
15.00	Emel Demir Görür Halep Kolera Defteri ve Muhteva Analizi (R. 1319- M. 1903-1904) <i>Aleppo Cholera Registry and Content Analysis (R. 1319- M. 1903-1904)</i>
15.15	Merve Erdem Dünü ve Bugünüyle Kolera Salgınlarına Genel Bir Bakış <i>An Overview of Cholera Pandemics, Past and Present</i>
15.30	Tartışma / Discussion / Dyskusja

DEĞERLENDİRME VE KAPANIŞ OTURUMU
EVALUATION AND CLOSING SESSION
SESJA EWALUACJA I ZAKOŃCZENIE

PROF. DR. GAZİ YAŞARGİL SALONU
HALL GAZİ YAŞARGİL / SALA GAZİ YAŞARGİL (B)

39

15.45- 16.45	Oturum Başkanı / Chairperson / Przewodniczący sesji: Prof. Dr Mehmet Karakoç Nil Sarı, Bozena Plonka Syroka, Ayşegül Demirhan Erdemir, Ezeli Azarkan, Ash Yurdigül, Erdal Güzel, Arın Namal
-----------------	---

17.30- 19.00	AKŞAM YEMEĞİ / DINNER / KOLACJA
-----------------	---------------------------------

15 EKİM / OCTOBER / PAŹDZIERNIKA, 2022

08.30- 16.00	KÜLTÜREL PROGRAM CULTURAL PROGRAM / PROGRAM KULTURALNY
-----------------	--

08.30- 10.00	Kahvaltı / Breakfast / Śniadanie
-----------------	----------------------------------

10.30- 15.00	Diyarbakır Sur içi Gezisi / Diyarbakır Suriçi Trip / Zwiedzanie murów miejskich Diyarbakır
-----------------	---

40

AÇILIŞ OTURUMU
OPENING SESSION
SESJA OTWIERAJĄCA

Carlos VIESCA T.

EPIDEMICS IN SIXTEENTH CENTURY MEXICO

MEKSİKA'DA 16. YÜZYIL'DA SALGINLAR

MD, graduate at the Faculty of Medicine of the National University of Mexico (UNAM) in 1966. Specialist in General Surgery, in the General Hospital of Mexico City, 1967-1968, being one of the initial members of the General Surgery board. Tutelar formation in History and Philosophy of Medicine with Francisco Fernández del Castillo, Head of the History and Philosophy of Medicine Department at the UNAM from 1967 to 1972, being after that his assistant and joint professor until 1983. PhD in History of Biological Sciences, at the Metropolitan University of Mexico. Theses: “La configuración de la medicina novohispana. 1521-1620.” (The Configuration of New Spain

Medicine. 1521-1620). Actually is full time professor at the Department of History and Philosophy of Medicine, Faculty of Medicine, UNAM and Coordinator of PHD studies in History of Medicine and Health Sciences and Bioethics (Medical humanities), at the Postgraduate Division (UNAM). From 1983 to 2012 he was Director of the Department of History and Philosophy of Medicine, Faculty of Medicine (UNAM). He is author or editor of some 50 books, among them “México Antiguo”, first volume of *Historia General de la Medicina en México* (1985), being also director of this work with two more volumes published and one more in press; “La medicina prehispánica de México” (1985), “Ticíotl. Conceptos médicos de los antiguos mexicanos” (1997), seven volumes on the History of Medicine in Mexico (2006-2013) in bilingual, Spanish and English, edition; six volumes on the History of Medicine in the Estado de México (2007-2012), also in bilingual edition; “Temas de “Historia de la Medicina en México” (2007); four volumes on the medical thinking at the National Academy of Medicine of Mexico in the last 150 years (2014-2015). Also, he has published around a hundred chapters in books and some two hundred papers in Mexican and international journals. He is actually vicepresident of the International Society for the History of Medicine, and has been previously national delegate for Mexico, and participated in congresses and academic activities of the ISHM from the London Congress in 1970. He has been President of the Mexican Society of History and Philosophy of Medicine and member of the Academia Nacional de Medicina (México), Academia Mexicana de Cirugía, Academia Mexicana de Ciencias, Academia Nacional Mexicana de Bioética, Real Academia de Medicina de Catalunya, Academia Italiana di Storia dell’arte Sanitaria, Academia and Sociedad Argentinas de Historia de la Medicina, Sociedad Chilena de Historia de la Medicina. Titular of the Académie Internationale de Philosophie de la Science. He has received some national and international awards as National Prize of History and Philosophy of Medicine, Sociedad Mexicana de Historia y Filosofía de la Medicina. 1992; Medal to Mérito Universitario (University merits). UNAM. 1993 y 2013. Foreign Honorary Member, Sociedad Argentina de Historia de la Medicina, 1993; Annual Prize of History of Medicine, Ateneo de Historia de la Medicina de Buenos Aires. 1993; Premio Martín de la Cruz. Ministerio de Salud de Cuba y Academia Mexicana de Medicina Tradicional. La Habana, Cuba, 1995; Honorary member of the Sociedad Mexicana de Histo-

ria y Filosofía de la Medicina, 1997; Honorary member of the Sociedad Queretana de Historia y Filosofía de la Medicina. 2000; Emeritus member, Academia Mexicana de Cirugía, 2000; Premio Universidad Nacional, México, 2004; The Surgeon General JOHN WHITE Medal, for service to health in its many forms, Queensland, Australia, 2008; Socio Honorario de la Sociedad Yucateca de Historia y Filosofía de la Medicina, octubre de 2008; Academia Italiana de Storia della Sanità, Socio honorario, 13de diciembre de 2012; History of Medicine Prize “Germán Somolinos d’Ardois” by the Academia Nacional de Medicina de México. 2013; Golden Fleece Medal, ISHM, Tbilisi, Georgia, 2014; Presidente Honorario de la Academia Panamericana de Historia de la Medicina, San José, Costa Rica, 2015; Premio Nacional de Humanismo Médico, Consejo de Salubridad General, SSA, Presidencia de la República, México, Abril de 2016.

Hekim (MD) Carlos Viesca T. 1966 yılında Meksika Ulusal Üniversitesi Tıp Fakültesi’nden (UNAM) mezun oldu. Mexico City Genel Hastanesi’nde 1967-1968 tarihlerinde genel cerrahi uzmanlığını tamamlamış ve Genel Cerrahi kurulunun ilk üyelerinden olmuştur. 1967 yılından 1972’ye kadar UNAM’da Tıp Tarihi ve Felsefesi Anabilim Dalı Başkanı olan Francisco Fernández del Castillo’nun vesayetinde Tıp Tarihi ve Felsefesi alanında çalışmış ve bundan sonra 1983 yılına kadar asistanlık ve ders verme görevlerini üstlenmiştir. Meksika Metropolitan Üniversitesi’nde Biyolojik Bilimler Tarihi alanında ‘La configuración de la medicina novo hispana. 1521-1620 (Yeni İspanya Tıbbının Biçimlendirilmesi 1521-1620)’adlı doktora tezi ile doktorasını (PhD) almıştır. UNAM Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Felsefesi Anabilim Dalı tam zamanlı profesörüdür ve Tıp Tarihi ve Sağlık Bilimleri ve Biyoetik (Tıpta İnsan Bilimleri) Lisansüstü kısmında (UNAM) doktora dersleri koordinatörlüğünü yapmaktadır. 1983 ile 2012 yılları arasında Tıp Fakültesi (UNAM) Tıp Tarihi ve Felsefesi Anabilim Dalı Başkanı olarak görev yapmıştır. Yaklaşık 50 kitaba yazarlık veya editörlük yapmıştır. Bunlardan bazıları: “México Antiguo” (Eski Meksika), Historia General de la Medicina en México’nun [Meksika’nın Genel Tıp Tarihi] ilk cildi (1985), yayınlanmış olan iki cildi daha olmak üzere ve basılmaya başlanan bir cildi ile bu çalışmanın aynı zamanda yöneticisidir; ‘La medicina prehispánica de México (Meksika’nın İspanyol Öncesi Tıbbı)’ (1985), ‘Ticiotl. Conceptos médicos de los antiguos mexicanos (Ticiotl. Eski Meksikalıların tıbbi kavramları)’(1997) ,Meksika Tıp

Tarihi üzerine İspanyolca ve İngilizce iki dilli olmak üzere yedi ciltlik yayın (2006-2013); Estado de México'da (Meksika Eyaletinde) Tıp Tarihi üzerine yine iki dilli olan altı ciltlik yayın (2007-2012); 'Temas de Historia de la Medicina en México (Meksika'da Tıp Tarihi Konuları)' (2007); Meksika Ulusal Tıp Akademisi'nde son 150 yıldaki tıbbi düşünce üzerine dört ciltlik yayın (2014-2015). Çeşitli kitaplarda yaklaşık yüz kadar bölüm ile Meksika'da ve uluslararası dergilerde iki yüz kadar makale yayınladı. Uluslararası Tıp Tarihi Derneği'nin başkan yardımcısıdır ve daha önce Meksika adına ulusal delegelik yapmıştır, 1970 yılındaki Londra Kongresi'nden başlayarak ISHM'in (The International Society For The History Of Medicine) kongre ve akademik faaliyetlerine katılmıştır. Meksika Tıp Tarihi ve Felsefesi Derneği'nin başkanıdır. Academia Nacional de Medicina (México) (Ulusal Tıp Akademisi [Meksika]) üyesidir, Academia Mexicana de Cirugía (Meksika Cerrahi Akademisi) üyesidir, Academia Mexicana de Ciencias (Meksika Bilimler Akademisi) üyesidir, Academia Nacional Mexicana de Bioética (Meksika Ulusal Biyoetik Akademisi) üyesidir. Real Academia de Medicina de Catalunya (Kraliyet Katalonya Tıp Akademisi) üyesidir, Academia Italiana di Storia del'arte Sanitaria (İtalyan Sağlık Hizmetleri Sanatı Tarihi Akademisi) üyesidir, Academia and Sociedad Argentinas de Historia de la Medicina (Arjantin Tıp Tarihi Derneği ve Akademisi) üyesidir, Sociedad Chilena de Historia de la Medicina (Şili Tıp Tarihi Derneği) üyesidir. Académie International de Philosophie de la Science (Uluslararası Bilim Felsefesi Akademisi) fahri (titular) üyesidir. Bir çok ulusal ve uluslararası ödül almıştır, bunlardan bazıları : National Prize of History and Philosophy of Medicine, Sociedad Mexicana de Historia y Filosofía de la Medicina. 1992 (Meksika Tıp Tarihi ve Felsefesi Derneği tarafından verilen Ulusal Tıp Tarihi ve Tıp Felsefesi Ödülü 1992); Medal to Mérito Universitario (University merits). UNAM. 1993 y 2013 (Meksika Ulusal Üniversitesi Tıp Fakültesi tarafından verilen Üniversite Başarı Madalyası [Üniversite Liyakatleri], 1993 ve 2013). Foreign Honorary Member, Sociedad Argentina de Historia de la Medicina, 1993 (Arjantin Tıp Tarihi Derneği Tarafından verilen Yabancı Onur Üyelik 1993); Annual Prize of History of Medicine, Ateneo de Historia de la Medicina de Buenos Aires. 1993 (Buenos Aires Tıp Tarihi Kulübü tarafından verilen Yıllık Tıp Tarihi Ödülü 1993) ; Premio Martín de la Cruz (Martín de la Cruz Ödülü). Ministerio de Salud de Cuba y Academia Mexicana de Medicina Tradicional. La Habana, Cuba, 1995 (Küba

Sağlık Bakanlığı ve Meksika Geleneksel Tıp Akademisi, Havana, Cuba 1995); Honorary member of the Sociedad Mexicana de Historia y Filosofía de la Medicina, 1997 (Meksika Tıp Tarihi ve Felsefesi Derneği Onursal Üyeliği 1997); Honorary member of the Sociedad Queretana de Historia y Filosofía de la Medicina. 2000(Queretaro Tıp Tarihi ve Felsefesi Derneği Onursal Üyeliği 2000); Emeritus member, Academia Mexicana de Cirugía, 2000(Meksika Cerrahi Akademisi Fahri Üyeliği 2000); Premio Universidad Nacional, México, 2004 (Ulusal Üniversite Ödülü Meksika 2004); The Surgeon General JOHN WHITE Medal, for service to health in its many forms, Queensland, Australia, 2008(Cerrah General JOHN WHITE madalyası çeşitli şekillerde sağlığa yaptığı hizmetlerden ötürü, Queensland, Avusturalya 2008); Socio Honorario de la Sociedad Yucateca de Historia y Filosofía de la Medicina, octubre de 2008 (Yukatan Tıp Tarihi ve Felsefesi Derneği Onursal Üyeliği Ekim 2008); Academia Italiana de Storia della Sanità, Socio honorario, 13de diciembre de 2012(İtalyan Sağlık Tarihi Akademisi Onursal Üyeliği 13 Aralık 2012); History of Medicine Prize “Germán Somolinos d’Ardois” by the Academia Nacional de Medicina de México. 2013(Meksika Ulusal Tıp Akademisi tarafından Tıp Tarihi Ödülü “Germán Somolinos d’Ardois” 2013); Golden Fleece Medal, ISHM, Tbilisi, Georgia, 2014(ISHM tarafından Altın Polar Madalyası Tbilis, Gürcistan 2014); Presidente Honorario de la Academia Panamericana de Historia de la Medicina, San José, Costa Rica, 2015 (Pan Amerikan Tıp Tarihi Akademisi Onursal Başkanlığı San Jose, Kosta Rika, 2015); Premio Nacional de Humanismo Médico, Consejo de Salubridad General, SSA, Presidencia de la República, México, Abril de 2016 (Tıbbi Hümanizm Ulusal Ödülü, Genel Sağlık Kurulu, SSA, Cumhurbaşkanlığı, Meksika, Nisan 2016).

Prof. Dr. Jochen TAUPITZ

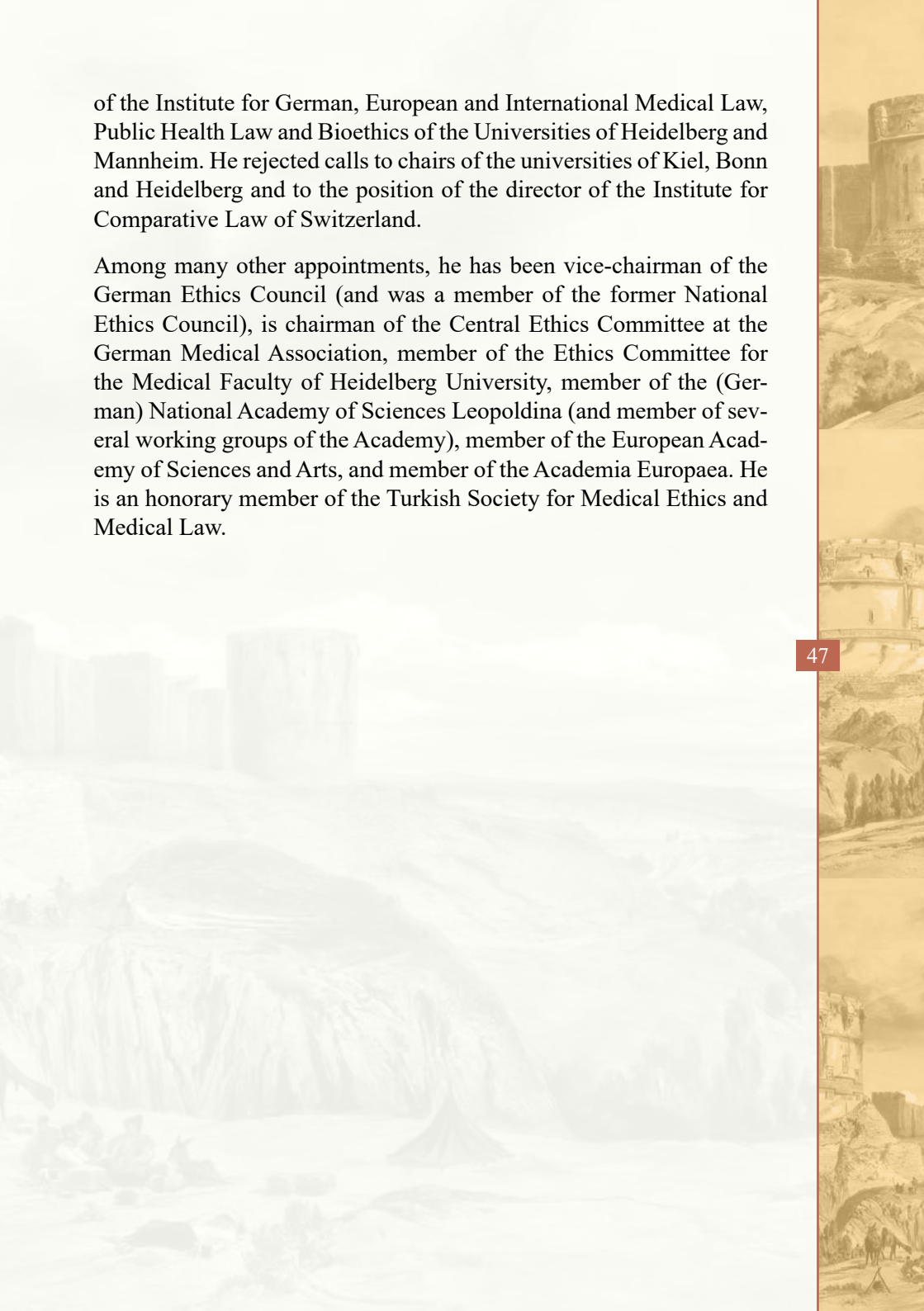
**MEDICAL RESOURCE DISTRIBUTION IN THE CORONA
CRISIS: WHO MAY SURVIVE?**

**KORONA KRİZİNDE TIBBİ KAYNAK DAĞILIMI: KİMLER HA-
YATTA KALABİLİR?**

born 1953 in Detmold (Germany), studied law in Göttingen and Freiburg from 1973–1978. He received his doctoral degree from the University of Göttingen in 1981, passed the higher state examination in law in 1982 and became a university lecturer in Göttingen. In 1988 he received his habilitation from the University of Göttingen with a post-doctoral thesis on the professional codes of ethics. From 1988 to 1989, he was a university professor in Göttingen. Since 1990 he holds the position of a full professor for civil law, law of civil procedure, private international law and comparative law at the University of Mannheim. From 1996 to 2002 he also performed secondary duties as a judge at the Higher District Court (Oberlandesgericht) of Karlsruhe. In addition, since October 1998, he is the Managing Director

of the Institute for German, European and International Medical Law, Public Health Law and Bioethics of the Universities of Heidelberg and Mannheim. He rejected calls to chairs of the universities of Kiel, Bonn and Heidelberg and to the position of the director of the Institute for Comparative Law of Switzerland.

Among many other appointments, he has been vice-chairman of the German Ethics Council (and was a member of the former National Ethics Council), is chairman of the Central Ethics Committee at the German Medical Association, member of the Ethics Committee for the Medical Faculty of Heidelberg University, member of the (German) National Academy of Sciences Leopoldina (and member of several working groups of the Academy), member of the European Academy of Sciences and Arts, and member of the Academia Europaea. He is an honorary member of the Turkish Society for Medical Ethics and Medical Law.

Prof. Dr.hab. Bożena PŁONKA-SYROKA

**THE SMALLPOX (VARIOLA VERA) EPIDEMIC IN POLAND
IN 1963**

**1963 YILINDA POLONYA'DA ÇİÇEK (VARIOLA VERA)
SALGINI**

Prof. Bożena Płonka-Syroka (born in Wrocław in 1957) graduated from the University of Wrocław in 1980. Subsequently, she worked at the Department of History of Medicine and Pharmacy of the Medical Academy in Wrocław (1980–1992), the Institute for the History of Science of the Polish Academy of Sciences (PAN) in Warsaw (1991–2003, 2011–2015), the Institute for the History of University of Wrocław (2000–2002), the Department of Ethnology and Cultural Anthropology of the University of Wrocław (2003–2011), and the Department of Humanities and Social Science of the Wrocław Medical University (2007–2022). Since 2007, she has been the manager of the Division of Pharmaceutical Humanities and Social Science of the Wrocław Medical University. Between 2011 and 2015, she also served as Manager of Doctoral Studies at the Institute for the History

of Science. She earned her PhD in history of medicine (1987) and habilitation (2000) at the Institute for the History of Science. She was appointed docent at this institute (2001), professor at the University of Wrocław (2003), professor at the Wrocław Medical University (2007), and professor at the Institute for the History of Science of PAN in Warsaw (2011). In 2016, she was given the title of Professor of Humanities by the President of Poland. Since 2000 she has been a member of the Committee on the History of Sciences and Technology of the PAN in Warsaw, and, in 2022, she also joined the Committee on the History of Sciences of Polish Academy of Competence in Cracow. She is a member of the Polish Association of History of Medicine and Pharmacy, the German–Polish Association of History of Medicine, the Polish Historical Association, and the Polish Historiographical Association. She is among the founder–members (1992) and editorial board of the journal *Medycyna Nowożytna* [Modern Medicine] published by the Polish Academy of Science and is the founder/scientific editor of the following publications: *Studia z Dziejów Kultury Medycznej* [Studies from the History of Medical Care], *Studia Humanistyczne Wydziału Farmaceutycznego Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu* [Human Studies in the Faculty of Pharmacy of Wrocław Medical University], *Lek Roślinny* [Plant Medicine], *Kultura Uzdrowiskowa w Europie* [Health Spa Culture in Europe], *Orbis exterior—orbis interior*, *Antropologia Wiedzy* [Anthropology of Knowledge], *Antropologia Emocji* [Anthropology of Emotions], *Kultura i Emocje* [Culture and Emotions], *Medycyna i Religia* [Medicine and Religion], *Doświadczenie Choroby w Perspektywie Badań Interdyscyplinarnych* [Experience of Disease from the Interdisciplinary Research Perspective]. Since 1992, she has served as president of the *Humanitas et Scientia* Foundation for the promotion of Polish science. She authored 12 scientific monographs and 122 monograph- and 76 journal-articles, and edited 103 volumes of the mentioned and other scientific series, published in Poland and abroad

Prof. dr hab. Jarosław KITA

PREPAREDNESS OF DOCTORS TO FIGHT EPIDEMICS OF INFECTIOUS DISEASES IN THE KINGDOM OF POLAND IN THE 19TH CENTURY

19. YÜZYIL POLONYA KRALLIĞINDA HEKİMLERİN BULAŞICI HASTALIK SALGINLARIYLA MÜCADELEYE HAZIRLIĞI

Professor Jarosław Kita graduated from the Faculty of History at the University of Łódź in Poland in 1984. He has been associated with this University from the beginning of his academic career, working successively as a research and didactic assistant, associate professor and currently a full professor. He participated in scientific fellowship programmes at several universities in Poland and abroad. In 2008-2016 he held the position of Director of the Institute of History at the University of Lodz, and since 2009 he has been the Head of the Chair of Polish History of the XIXth Century. He is the Editor in Chief of historical journals: „Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX wieku” and „Rocznik Łódzki” (“Studies on the socio-economic history in the XIX and XXth centuries” and “The Lodz Annual”).

He is involved in propagating history and presenting history-linked problems in television and radio programmes and in press. From 2018 he has also been a member of the Main Board of the Polish History Society. Prof. Jarosław Kita specializes in the field of social and economic history of the 19th and 20th centuries. He is particularly interested in issues related to the history of Polish society as compared to other nations of Central and Eastern Europe. Another domain of his research is the European spa culture of the 19th - 21st centuries. Additionally, he explores the history of the Lodz science-related groups. He is also an editor of sources in the field of social history. He is the author of over 170 scientific publications, including 15 monographs (for example: „Forgotten Polish spas”; „Tomasz Potocki (1809-1861); “The evolution of the Polish landowners’ attitudes”).

Prof. Dr. Ezeli AZARKAN

ULUSLARARASI HUKUK VE SALGIN HASTALIKLAR
INTERNATIONAL LAW AND EPIDEMICS

1998 yılından beri Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesinde görev yapmaktadır. Doktorasını İstanbul Üniversitesinde 2002 yılında tamamladı. 2004 yılında Yardımcı Doçent, 2013 yılında doçent ve 2019 yılında Profesörlük ünvanını aldı. Uluslararası hukuk alanında üç kitap ve birçok makalesi bulunmaktadır. Şuanda Dicle Üniversitesi Rektör Yardımcısı Olarak görev yapmaktadır.

Prof. Dr. Ezeli AZARKAN He has been working at Dicle University Faculty of Law since 1998. He completed his doctorate at Istanbul University in 2002. He became Assistant Professor in 2004, Associate Professor in 2013 and Professor in 2019. He has three books and many articles in the field of international law. He is currently working as the Vice Rector of Dicle University.

Prof. Dr. Nil SARI

**OVERVIEW ON THE OFFICERS AND ACTIVITIES OF
THE OTTOMAN ROYAL BACTERIOLOGY LABORATORY
WITHIN THE FRAME OF ITS ALBUM**

**BAKTERİYOLOJİ HANE-İ ŞAHANE'NİN ALBÜMÜ
ÇERÇEVESİNDE**

GÖREVLİLERİNE VE FAALİYETLERİNE BAKIŞ

Prof. Dr. Nil Sarı, İstanbul'da doğdu. New York P.S. 206 İlkokulu (1963) ve Üsküdar Amerikan Kız Lisesi mezunudur (1968). 1968-1973 yılları arasında umumi ve deneysel psikoloji, çocuk psikolojisi, sistematik felsefe, sosyal antropoloji ve etnoloji, pedagoji ve psikiyatri öğrenimi görerek İstanbul Üniversitesi'nden mezun oldu. 1973 yılında Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Deontoloji ve Tıp Tarihi Anabilim Dalı'na asistan tayin edildi. 1978'de Tıp Bilimleri Doktoru diploması aldı. 1983'te Doçent oldu. 1988'de Profesörlüğe yükseltildi. 1983 - 2013 yılları arasında İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Ana Bilim Dalı başkanı olarak görev yaptı. Cerrahpaşa Tıp Fakülte-

si'nde Türkiye'nin ilk resmi Tıp Tarihi Müzesi'ni kurdu (1985-2007) ve 2018 yılına dek başkanlığını yürüttü. 1988 yılında International Society for History of Paediatric Surgery Madalyası ile ödüllendirildi. İstanbul Üniversitesi'nin ilk ilaç patenti sahibi olup, "Bioactive Components of Anticancer Traditional Medicines from Turkey" bildirisi 1996'da ödül aldı. 1999-2003 yılları arasında Türk Tıp Tarihi Kurumu delegesi olarak Uluslararası Tıp Tarihi Cemiyeti'nde (ISHM) Türkiye'yi temsil etti ve Cemiyet'in Başkan Yardımcısı oldu. 2000-2005 tarihleri arasında Türk Tıp Tarihi Kurumu Başkanı olarak görev yaptı. Uluslararası İslam Tıp Tarihi Kurumu (ISHIM) kurucu üyelerinden olup 2000 yılından bu yana Başkan Yardımcılığını yürütmektedir. 1988'den itibaren ulusal ve uluslararası Tıp Tarihi Kongrelerini düzenledi; 2002'de Uluslararası Tıp Tarihi Cemiyeti Kongresi'ni ilk kez Türkiye'ye alarak, başkanlığını yürüttü. 1986- 1993 yılları arasında Tıp Tarihi Araştırmaları ve 1995-2008 yılları arasında da Yeni Tıp Tarihi Araştırmaları adlı süreli yayının editörlüğünü yaptı. Kendisinin de katıldığı minyatür ve tezhip sergileri düzenledi ve sergi katalogları yayınladı. 2008'de kurduğu İ.Ü. Klasik Türk Bezeme Sanatları Atölyesi'nin sorumlu öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. 2014'ten itibaren Sağlık Tarihi ve Müzeciliği Derneği'nin kurucu başkanlığını yürütmektedir. 2018'ten itibaren Biruni Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı başkanı olarak görev yapmaktadır. Evli ve 2 çocuk annesidir.

Prof. Dr. Nil Sari, born in Istanbul; graduated from Primary School P.S. 206, New York (1963); American Academy for Girls, Üsküdar (1968); Istanbul University (1973) studying general and experimental psychology, child psychology, systematic philosophy, social anthropology and ethnology, pedagogy and psychiatry. In 1973, she was appointed research assistant at Cerrahpaşa Medical School, Department of Deontology and Medical History. She received her Doctor of Medical Sciences degree in 1978 and Associate Professorship in 1983. She was promoted as Professor in 1988 and chaired the Department of Medical History and Ethics at Cerrahpaşa Medical School between 1983 and 2013. She founded Turkey's first authorized Medical History Museum at Cerrahpaşa Medical School (1985-2007) and held the presidency until 2018. She was awarded the International Society for History of Paediatric Surgery Medal in 1988. She is the first drug patent holder of Istanbul University, and the paper "Bioactive Components

of Anticancer Traditional Medicines from Turkey” received a fellowship award in 1996. Between 1999 and 2003, she represented Turkey at the International Society for the History of Medicine (ISHM) as the delegate of the Turkish Medical History Society and became the Vice President of the International Society. She was the President of the Turkish Medical History Society between 2000-2005. She is one of the founding members of the International Society for the History of Islamic Medicine (ISHIM). She organized national and international Medical History Congresses since 1988. In 2002, she took the International Society for History of Medicine Congress to Turkey for the first time and carried out its presidency. She was the editor of the periodical History of Medicine Studies between 1986-1993 and the New History of Medicine Studies between 1995- 2008. She organized miniature picture and art of illumination exhibitions, in which she also participated, and published exhibition catalogues. She is the founder (2008) and head of the Classical Turkish Decorative Arts Workshop of Istanbul University. Since 2014, she has been the chairman of the Health History and Museology Association. Since 2018, she has been chairing the Medical History and Ethics Department of Biruni University Medical School. She is married and has 2 children.

Prof. Dr. Gönül GÜREŞSEVER CANTAY

THE EFFECTS OF EPIDEMICS ON INSTITUTIONALIZATION AND

CONSTRUCTION

**SALGIN HASTALIKLARIN KURUMLAŞMA VE YAPILAŞMA-
DA ETKİSİ**

İstanbul doğumlu olan Gönül Güreşsever Cantay, ilk, orta ve lise öğrenimi İstanbul'da yapmış, sonra İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümünden "Edirne'de Çinili Abideler" konulu lisans tezini vererek 1967 yılında mezun olmuştur. "Anadolu'da Osmanlı Devri Kervansaraylarının Gelişmesi" konulu doktora tezi ile "Sanat Tarihi Doktoru" (Ph. Dr.) ünvanını almıştır. İ.Ü. Edebiyat Fakültesi'ne sunduğu "Anadolu Türk Mimarisinde Darüşşifalar (Hastaneler) ın Gelişmesi" konulu doçentlik teziyle 1982 yılında sanat tarihi doçenti olmuştur. 22 Nisan 1986 yılında İstanbul'da Mimar Sinan Üniversitesi'ne atanmış ve 1989 Yılında "Osmanlı Külliyelerinin Kuruluşu" başlıklı eseriyle Profesörlüğe yükseltilmiştir. Türk Sanatının geneli içinde, Türkiye Cumhuriyeti sınırlarının tayin ettiği alanda, menzil yolları üzerindeki kervansaraylar, külliyeler ve bu yapıların çekirdek oluşturduğu şehirler (yerleşmeler) konusunda yaptığı araştır-

ma, uygulama ve çalışmaları yayınlarının esasını oluşturmakla beraber, Anadolu Türk Mimarisi içinde tıp medrese ve darüşşifaları ile ilgili araştırma, inceleme ve yayınlarıyla da İ.Ü. İstanbul Tıp Fakültesi Tıp Tarihi Kürsü ve Enstitüsü görevine başladığı 1 Temmuz 1969 tarihinden itibaren sürdürmüştür. Türk Sanatının geneli içinde, Türkiye Cumhuriyeti sınırlarının tayin ettiği alanda, menzil yolları üzerindeki Kervansaraylar, Darüşşifalar-Hastaneler, Külliyeler ve bu yapıların çekirdek oluşturduğu şehirler (yerleşmeler) konusunda yaptığı araştırma, uygulama ve çalışmaları Anadolu Türk yapılaşması içinde tıp medrese ve darüşşifalarında sürdürülmüş öğretim-egitimi ile ilgili yayınlarıyla da tanınmaktadır. Prof. Dr. Gönül Cantay'ın kaynaklara dayalı araştırmalar sonucu yaptığı, ipek yolu ile ilgili bildirimleri ve yayınları olduğu gibi, son çalışmaları şehir monografileri üzerine ve 2007 yılında İstanbul'da başta anıt cami yapılarının onarımı olmak üzere başlatılan, kapsamlı onarımlarda danışmanlığı ve Bilim kurullarında sanat tarihi alanındaki bilgilendirme ve raportörlükleriyle, yapı onarımı, teknik bulgu ve değerlendirme çalışmaları yayınlarına ağırlık vermiştir.

Prof. Dr. Gönül güreşsever Cantay, mesleki formasyonunun gerektirdiği ölçekli kroki plan, rölöve ve planları ile eserlere ait fotoğraf çekimlerini bizzat kendisi yaparak çalışmalarını destekleyen fotoğraf ve slayt arşivi ile Sanat Tarihi ile Tıp Tarihi başta olmak üzere ilgili bir ihtisas kütüphanesi ve slayt arşivi oluşturmuş, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Merkez Kütüphanesi'nde ayrı bir ihtisas kitaplığı olmak üzere. Siyah-beyaz film ve renkli slayt arşivini de Ankara Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesi'ne bağışlamıştır. Prof. Dr. Cantay Sanat Tarihi öğrenciliğinin ilk yılından başlayarak Prof. Dr. Oktay Aslanapa başkanlığında sürdürülen İznik Çini Fırınları kazıları başta olmak üzere diğer yapı kazılarına da 18 yıl aralıksız katılmış, kazı şartlarında yaşamı adete sistemli bir durum kazandırarak, kazıların envanter ve rapörtörlüklerini yapmıştır. Kazandığı deneyimlerle Assos Antik Kenti'nin Geç Antik-Erken Ortaçağ Dönemi Kazısı'nı (1994-1999), ayrıca 1999-2003 yılları arasında Edirne'de Osmanlı Dönemi Sarayı (Sarayı Cedid) kazılarını sürdürmüştür. Halen İstanbul'da, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün 2007 yılında başlattığı anıt eser onarımlarından Süleymaniye Camii ve türbelerinin, Fatih Camii ve türbelerini, Yavuz Sultan Selim Camii türbelerini, Aksaray Valide Camii, türbe ve çevresinin, Bayezit Camii ve çevresinin onarımlarındaki

Bilim Kurullarında Sanat Tarihçisi olarak danışmanlık ve raportörlük yapmış ve yayınlarıyla kalıcı katkı sunmuştur. Günümüzde çalışmaların yoğun biçimde sürdüren Prof. Dr. Gönül Güreşsever Cantay, Edirne Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nda 1994-1999 yılları arasında, 2004- 2006 yıllarında İstanbul IV. Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu (İstanbul Tarihi Yarımada)'nda görev yapmıştır. Prof. Dr. Gönül Güreşsever Cantay'ın bilimsel bildiri, makale, araştırma yazıları ve yayınlanmış kitapları bulunmakta, M.S.G.S.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü, Türk İslâm Sanatları Ana Bilim Dalı Başkanı olarak görevini sürdürmüş, 16 Kasım 2006 tarihini itibariyle emekli olmuştur. Emeklilik sonrası İstanbul Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesinin kuruluş yıllarında, Fen Bilimleri Enstitüsü'nde yüksek lisans öğrencilerinin öğretim ve tez çalışmalarına 5 yıl katkıda bulunmuştur. Prof. Dr. Gönül Güreşsever Cantay'ın çalışmalarını kısaca şu başlıklar altında toplamak mümkündür: Darüşşifa (hastane) yapıları ve tıp öğretim-eğitimi, menzil kervansarayları, Osmanlı-Türk Külliyesi, yollar ve göçler, kazılar vs. 19. Yüzyılda Kurumlaşma gibi. Üye olduğu kurumlar; İTÜ Mimarlık Tarihi ve Restorasyon Enstitüsü, Türk Tıp Tarihi Kurumu, Öğretim Üyeleri Derneği.

Born in İstanbul, Gönül Güreşsever Cantay took her primary and secondary education in İstanbul, and later graduated from The Faculty of Literature of İstanbul University with her thesis subjected on “Monuments with Tiles in Edirne” n1967. She received the Art-Historian PhD title by the doctoral thesis subjected on “The Development of Caravanserais of Ottoman Era in Anatolia”. And after, in 1982 she became the associate professor with the thesis of “The Development of Darrüssifas (hospitals) in Anatolian Turkish Architecture”. In 22 April 1986 she was appointed to Mimar Sinan University and promoted as a Professor by her work titled as “The Foundation of Ottoman Kulliyes”. The researches, applications and works on range-oriented caravanserais, kulliyes and cities cored by mentioned buildings in the borders of Republic of Turkiye, in Turkish Art, establish the basis of her publications, yet she continued to research, examine and publish on the medical madrasah and darrussifas in Anatolian Turkish Architecture since she began to work in The Department and Institution of Medical History in İstanbul University Medical Faculty in 1 July 1969. As well as having statements and publishings related to Silk

Road as a result of source-based, researches, Prof. Dr. Gönül Cantay's latest Works are on city monographies. With her consultancy as a member of science boards in the field of Art History in comprehensive restorations, which were initiated in Istanbul in 2007, especially the repairs of monumental mosque structures, she focused on publishing of structural repairs, technical findings and evaluations.

Prof. Dr. Gönül Güreşsever Cantay has found a specialized library and archive for especially Art History and Medical History by personally prepared scaled surveys and plans, photographs and E-6 slides of related monuments. She donated the specialized library to Fatih Sultan Mehmet Vakıf University and her black-white film and coloured E-6 slide archive to Ankara Presidential Nation's Library. From the beginning year of her art history studentship, Prof. Dr. Cantay has attended especially the excavations of Iznik Tile's Furnaces, led by Prof. Dr. Oktay Aslanapa and also other structural excavations for non-stop 18 years, and she made the inventories and reports by bringing a systematic situation in the excavation conditions. She continued the excavation of Assos Ancient City's Late Ancient- Early Medieval Era (1994-1999), and also Ottoman Era Palace (New Palace) in Edirne between 1999-2003. She was the consultant and reporter of the restorations of monuments such as Süleymaniye Mosque and its tombs, Fatih Mosque and its tombs, Yavuz Sultan Selim Mosque's tombs, Aksaray Valide Mosque, its tomb and environment, Bayezit Mosque as an art historian member of scientific boards which initiated by The Directorate General of Foundations and permanently contributed to this restoration with her publishings. Today continues to work intensively, Prof. Dr. Gönül Güreşsever Cantay have had a duty in Edirne The Directorate of Cultural and Natural Heritage Preservation Board in 1994-1999, and İstanbul 4th The Directorate of Cultural and Natural Heritage Preservation Board (historical peninsula) in 2004-2006. Prof. Dr. Gönül Güreşsever Cantay has statements, articles, research papers and published books. She continued her duty as the Head of Turkish-Islamic Arts, in Art History Department of M.S.G.S.U Science-Literature Faculty, retired in 16 October 2006. After her retirement, she contributed to the studies and thesis of master students in Fatih Sultan Mehmet University's the Institute of Science in the early establishment of the university. It's possible to collect the researches of Prof. Dr. Gönül Güreşsever Cantay'ın under these titles: Darüşşifa

(hospital) buildings and medical education, range caravanserais, Ottoman-Turkish kulliyes, roads and imigrations, excavations and Institutionalization in 19th century etc.

The Institutions which she is a member of; İstanbul Technical University- The Institute of the History of Architecture and Restoration, The Society of Turkish Medical History Lecturers.

Prof. Dr. Berna ARDA

WHAT HAVE WE LEARNED FROM COVID-19 IN THE LIGHT OF ETHICAL

PERSPECTIVE? RESEARCH PROCESS IN PANDEMICS

SALGINLARDA ARAŞTIRMA SÜRECİ; ETİK AÇIDAN COVID- 19'DAN NE ÖĞRENDİK?

Gaziantep'te doğdu, ilk ve orta öğrenimini burada tamamladı. 1981-1987 yılları arasında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde tıp öğrenimi gördü. Aynı yıl Tıpta Uzmanlık Sınavı'nda bu fakültenin Deontoloji Anabilim Dalı'na girmeye hak kazandı. 1990 yılında tıpta uzmanlık derecesini ve yine aynı alanda 1993 yılında doktora programını bitirerek bilim doktorluğu ünvanını elde etti. 1993'te doçentlik unvanını alan Dr. Arda, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı'nda 1999'da profesörlük kadrosuna atandı. Türk Tabipleri Birliği Etik Kurulu Başkanlığı (1996-2000), Türkiye Biyoetik Derneği kuruculuğu ve Başkanlığı (1994-2001), Ankara Tabip Odası Onur Kurulu Başkanlığı, TK Tıbbi Etik Dergisi ve Geriatri Dergisi yardımcı editörlükleri, Türk Tıp Dizinini Oluşturma

Komisyonu üyeliği ile UNESCO Türkiye Milli Komisyonu Biyoetik İhtisas Komitesi Üyeliği (Kasım 2006-) yürütmüş olduğu başlıca görevler arasındadır. Berna Arda, Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın kurucular kurulu üyesidir. 2007-2008 döneminde Yüksek Sağlık Şurası üyesi olarak görev yapmıştır. Dr. Arda 2006 yılında WAML (World Association for Medical Law) Governor'luğuna 2010'da da başkan yardımcılığına seçilmiştir. IAEE (International Association of Education in Ethics) kurucusu ve 2012-16 dönemi başkanıdır. 2015 yılının 7 Şubat-15 Temmuz döneminde Boston'da Harvard Medical School ve Boston Children's Hospital'de visiting scientist olarak, 2008 yılının Ocak - Haziran ayları arasında Londra'da UCL (University College of London) de konuk profesör olarak bulunmuştur.

Arda was born in Gaziantep and finished primary and secondary schools there. Between 1981 and 1987 she studied medicine in Ankara University School of Medicine. In 1987 she had the right to enter the Department of Medical Ethics of this faculty by Medical Specialty Examination. She attained the “doctor of science” title by finishing medical specialist degree in 1990 and also PhD program in the same field in 1993. She become associate professor in Ankara University School of Medicine, Department of History of Medicine and Ethics in 1993 and was assigned to the full professor position in 1999. Dr. Arda served as associate editor for Turkish Journal of Medical Ethics (1994 -1999) and as a member of Higher Council of Health between 2007 and 2008. She also worked as a member of Turkish High Council of Universities, Ethical Commission (2003 – 2009) and UNESCO Turkey National Commission, Bioethics Specialization Committee (November 2006 – March 2013). She was elected to Turkish Medical Association High Disciplinary Council for the 2008-2012 period.

In August 2010, she was elected as a vice-president of WAML (World Association for Medical Law) and she is one of the Governors of WAML since 2006. She is the chair of board of International Association of Ethics Education (IAEE) till 2016. Dr. Arda has been to USA (Harvard Medical School and Boston Children's Hospital) as a visiting scientist between February- July 2015 and UK (University College of London; UCL) as guest professor in the term of January-June 2008. She served as an expert for collecting data for Turkey on GEOBS Database4; Ethics-related legislation and guidelines (stage 1 and stage 2, Sep. 2010- Nov. 2011). Dr. Arda has been involved an international project;

“International Research Ethics Initiative- Turkey/Central Asia (NIH/IR25TW009248-01) as a national advisor (2012-17). Apart from the ethics, occupational ethics license lectures she gives as an instructor at Ankara University School of Medicine and in other faculties of the university and “Medical Ethics and History of Ethics” program at her own department, “Science Ethics and History of Science” integrated lecture within the doctorate program of Ankara University Institute of Health Sciences and “Ethics” within the doctorate program of Ankara University Institute of Biotechnology and “Bioethics and Woman” within the Department of Woman Studies masters program of Ankara University Institute of Social Sciences are some of the lectures she has been regularly conducted since the 2003-2004 academic year. She also attended the “educators of ethics” courses as an instructor in different countries (Manheim 2006, Riyadh 2007 (Unesco), Baku in 2008, Dubrovnik 2012 (Unesco). British Medical Journal, Journal of Medical Ethics, Journal of Medicine and Law, Journal of Science and Engineering Ethics, Medicine, Health and Philosophy, International Journal of Ethics Education are the main journals for which she serves as reviewer. Research and publication ethics, medicine and human rights, gen-ethics, bioethics, ethics education, the historical dimension of the disease concept are her main areas of interest. Being twenty-five of them in English language, she has more than one hundred publications (March 2016).

In August 2010, she was elected as a vice-president of WAML (World Association for Medical Law) and she is one of the Governors of WAML since 2006. She is the chair of board of International Association of Ethics Education (IAEE) till 2016. Dr. Arda has been to USA (Harvard Medical School and Boston Children’s Hospital) as a visiting scientist between February- July 2015 and UK (University College of London; UCL) as guest professor in the term of January-June 2008. She served as an expert for collecting data for Turkey on GEOBS Database4; Ethics-related legislation and guidelines (stage 1 and stage 2, Sep. 2010- Nov. 2011). Dr. Arda has been involved an international project; “International Research Ethics Initiative- Turkey/Central Asia (NIH/IR25TW009248-01) as a national advisor (2012-17). Apart from the ethics, occupational ethics license lectures she gives as an instructor at Ankara University School of Medicine and in other faculties of the university and “Medical Ethics and History of Ethics” program at her

own department, “Science Ethics and History of Science” integrated lecture within the doctorate program of Ankara University Institute of Health Sciences and “Ethics” within the doctorate program of Ankara University Institute of Biotechnology and “Bioethics and Woman” within the Department of Woman Studies masters program of Ankara University Institute of Social Sciences are some of the lectures she has been regularly conducted since the 2003-2004 academic year. She also attended the “educators of ethics” courses as an instructor in different countries (Manheim 2006, Riyadh 2007 (Unesco), Baku in 2008, Dubrovnik 2012 (Unesco). British Medical Journal, Journal of Medical Ethics, Journal of Medicine and Law, Journal of Science and Engineering Ethics, Medicine, Health and Philosophy, International Journal of Ethics Education are the main journals for which she serves as reviewer. Research and publication ethics, medicine and human rights, gen-ethics, bioethics, ethics education, the historical dimension of the disease concept are her main areas of interest. Being twenty-five of them in English language, she has more than one hundred publications (March 2016).

Prof. Dr. Atadan TUNACI

POSTAL HISTORY OF OTTOMAN SANITARY ADMINISTRATION

OSMANLI HIFZISIHHA İDARESİ'NİN POSTA PULLARINA YANSIYAN TARİHİ

Doğum: 1965 Denizli, Kabataş Erkek Lisesinden 1982 yılında mezun, 1988 İstanbul Tıp Fakültesi Mezunu, 1989 İstanbul Tıp Radyoloji İhtisası, 1994 Radyoloji Uzmanı, 1998 Radyoloji Doçenti, 2004 Radyoloji Profesör. Halen İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Radiodiagnostik Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, Bilimsel Uğraşı alanları; Toraks Radyolojisi, Prostat Kanseri tanı ve Görüntüleme, Üro-onkolojik Görüntüleme, Kanser Görüntüleme, Derin Yapay Sınır Ağları, Yapay Zeka.17 senedir Posta Tarihi koleksiyonu, çok sayıda uluslararası Altın, büyük altın ödülü, posta tarihi konusunda iki uluslararası makale, Fellow of Royal Philathelic Society of London, TFDF (Türkiye Filateli Dernekleri Federasyonu) Yönetim kurulu üyesi, Türkiye Filateli Akademisi kurucu üyesi. Uluslararası koleksiyon-

lar: Osmanlı Demiryolları Posta Tarihi, Osmanlı Denizlerinde Posta Rekabeti, Osmanlı Sahra Postaları, Osmanlı İnan Posta ilişkileri, Osmanlı Karantina Postaları, Kurtuluş Savaşı Posta Tarihi, Kıbrıs Türk Posta Tarihi, Rus işgali, Osmanlı Prefilatelik Postalar, Gazete postaları, Bulgar İşgali, Hicaz Fiskalleri.

Atadan Tunacı was born in 1965 Denizli, Turkey. He graduated from Kabataş High School in 1982. He graduated from Istanbul University Faculty of Medicine in 1988. He started his radiology residency training at Istanbul University Faculty of Medicine in 1989 and in 1994 he became radiologist. He became associate professor of radiology in 1998 and radiology professor in 2004. He is currently a lecturer at Istanbul University Faculty of Medicine, Department of Radiodiagnosics. Thoracic radiology, prostate cancer diagnosis and imaging, uro-oncological imaging, cancer imaging, deep neural networks and artificial intelligence are among his scientific interests. He is a postal history collector for 17 years. He owns numerous international golden pieces and golden award-medals. He has written two international articles on postal history. He is a Fellow of Royal Philathelic Society London. He is a board member of Federation of Philathelic Associations of Turkey (Türkiye Filateli Dernekleri Federasyonu [TFDF]). He is a founding member of Turkish Philathelic Academy (Türkiye Filateli Akademisi). He has international collections about Postal History of Ottoman Railroads, Postal Competition in the Ottoman Seas, Ottoman Field Posts, Ottoman-Iranian Postal Relations, Ottoman Quarantine Posts, Postal History of Turkish War of Independence, Turkish Postal History of Cyprus, Russo-Turkish War, Ottoman Prephilathelic Posts, newspaper posts, Balkan Wars, Hijaz Fiscal Sta

Prof. Dr. Selim KADIOĞLU

TIBBİ İLETİŞİM ETİĞİ YOLUNDA NAİF ADIMLAR: DERS HAZIRLAMANIN MODEL GELİŞTİRMEYE DÖNÜŞTÜĞÜ BİR DENEYİMİN ÖYKÜSÜ

NAIVE STEPS ON THE PATH OF MEDICAL COMMUNICATION ETHICS: THE STORY OF AN EXPERIENCE WHERE PREPARING LESSON TURNED INTO DEVELOPING MODEL

67

Selim Kadioğlu 1987 yılında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu, 1997 yılında Ankara Numune Hastanesi'nde aile hekimliği alanında uzmanlık ve Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde deontoloji ve tıp tarihi alanında doktora eğitimlerini tamamladı. Halen öğretim üyesi ve birim yöneticisi olarak görev yaptığı Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı'nda çalışmaya 1998 yılında başladı. Kasım 2021'den beri Türkiye Biyoetik Derneği yönetim kurulu başkanlığını üstlenmiş bulunmaktadır.

Selim Kadioğlu graduated from Ankara University Faculty of Medicine in 1987. In 1997, he completed both his residency training in the field of family practice at Ankara Numune Hospital and his doctorate in the field of medical ethics and history of medicine at Ankara University Health Sciences Institute. He has been working as a faculty member in Çukurova University Faculty of Medicine, Department of History of Medicine, and Medical Ethics since 1998. He is currently the director of the department he works for and also the chairman of the board of Turkish Bioethics Association for 2021-2024 term.

Prof. Dr. Nüket ÖRNEK BÜKEN (MD, PhD)

COVID 19 PANDEMIC AND ETHICAL ISSUES

COVID 19 PANDEMİSİ ve ETİK KONULAR

She was born in Ankara in 1967. She completed his primary and secondary education in Ankara. She graduated from Ankara University Faculty of Medicine in 1991 and, received her doctorate (PhD) diploma from the Department of History of Medicine and Deontology of the same Faculty in 2000. Between 2001 and 2005, she worked as a lecturer at Hacettepe University Faculty of Medicine, Department of Deontology - Medical Ethics and History of Medicine. She did a post-doc at Yale University in 2004 - 2005, and participated in the founding of the Yale Bioethics Center in the context of the "Interdisciplinary Bioethics Project". She became an Associate Professor in 2015 and a Professor in 2010. She completed her Ankara University Women's Studies Master's Degree in 2018 and became a gender expert. She is still working Hacettepe University Faculty of Medicine and head of department in the Department of Medical Ethics and History. She is the founding director of HUBAM (Hacettepe University Bioethics Center). She is the Deputy Director of HÜKSAM (HU Women's Studies Center) and a member of the Board of Directors of HU Health Law Center. She is a member of the HU Clinical Research Ethics Committee and the HU Animal Research Ethics Committee.

Prof. Dr. Pervin SOMER

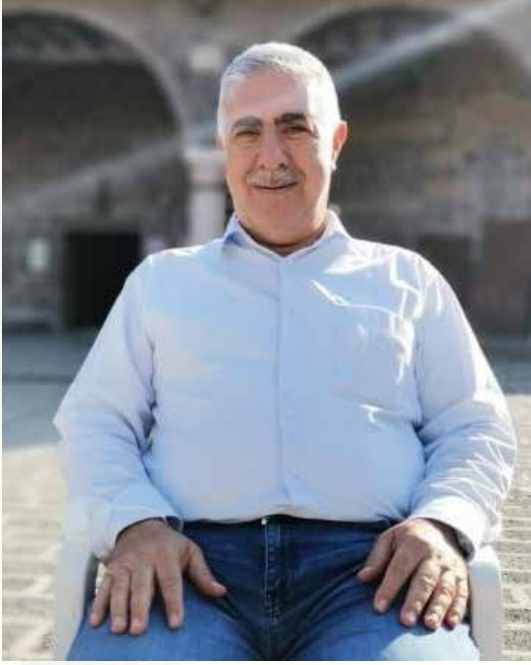
HUKUK PERSPEKTİFİNDEN PANDEMİ SÜRECİ

THE COVID-19 PANDEMIC PROCESS FROM HEALTH LAW PERSPECTIVE

1982 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun oldu. Yüksek lisansını Ankara Üniversitesinde, Doktorasını İstanbul Üniversitesinde özel hukuk alanında tamamladı. 2002 de Doçent, 2011 yılında profesör unvanını aldı. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden emekli olduktan sonra farklı üniversitelerde öğretim üyesi olarak görev yaptı. Halen Okan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalında tam zamanlı öğretim üyesi olarak mesleğini sürdürmektedir. Adalet Bakanlığı Arabuluculuk siciline kayıtlıdır. Çalışma alanları Medeni Hukuk, Sorumluluk Hukuku, Sağlık Hukuku ve Arabuluculuk Hukuku olup, bu alanlarda çok sayıda ulusal ve uluslararası yayınları bulunmaktadır.

She graduated from Ankara University Faculty of Law in 1982. She completed her Master's Degree at Ankara University and her PhD in Private Law from Istanbul University. She became Associate Professor in 2002 and Professor in 2011. After retiring from Marmara University Faculty of Law, she continued her academic studies as a faculty member at different universities. She is still working in Istanbul Okan University Faculty of Law. She provides consultancy in the fields of Health Law and Mediation Law, Master and Doctorate theses and non-thesis Master's graduation projects. Working fields: Civil law, Liability law, Health law, Mediation law.

Mehmet ŞİMŞEK

**DİYARBAKIR'DA YAŞANAN SALGIN HASTALIKLARIN
KELDANİ KİLİSESİ VAFTİZ VE ÖLÜM KAYITLARINDAKİ
YANSIMALARI**

**REFLECTIONS OF THE EPIDEMIC DISEASES EXPERIENCED
IN DIYARBAKIR IN THE BAPTISM AND DEATH RECORDS OF
THE CHALDEAN CHURCH**

1965 yılında Diyarbakır'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Diyarbakır'da tamamladı. 1990 yılında Fırt Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyoloji bölümünden, 2016 yılında Mardin Artuklu Üniversitesi Yaşayan Diller Enstitüsü Süryani Dili ve Kültürü bölümünde Yüksek Lisansını Mar Petyun Kilisesi Yazma Vesikalarında Diyarbakır Keldanileri başlıklı teziyle tamamladı. Süryaniler ve Diyarbakır, Naum Faik ve Süryani Rönesansı, Amid'den Diyarbakır'e Eğitim Tarihi, Horepiskopos Aziz Günel'in Hatıratı adlı çalışmaları yayınladı.

He was born in 1965 in Diyarbakir. He completed his primary and secondary education in Diyarbakir. He completed his master's degree in the Department of Sociology at the Faculty of Arts and Sciences at Firt University in 1990 and in the Assyrian Language and Culture Department of the Institute of Living Languages of Mardin Artuklu University in 2016 with his thesis titled Diyarbakir Chaldeans in the Written Documents of the Mar Petyun Church.

Erdal GÜZEL

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE ERZURUM VE BÖLGE- SİNDE SALGIN HASTALIKLAR FROM PAST TO PRESENT EXECUTIVE DISEASES IN ER- ZURUM AND REGION

1955 yılında Erzurum'da Ayazpaşa Mahallesi'nde doğmuş olan Erdal Güzel, ilkokulu Gazi, Dumlu Pınar ve Cumhuriyet İlkokulu'nda, ortaokulu Gazi Ahmet Muhtarpaşa Ortaokulu'nda, lise tahsilini ise Erzurum Lisesi'nde tamamlamıştır.

Lise tahsilinden sonra bir yıl eğitim enstitüsü fen bölümünde okuduktan sonra, Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'ne girmiş, adı geçen fakülteyi 1977 yılında bitirerek eczacı olmuştur.

İki yıl Sağlık Bakanlığı bünyesinde kamu eczacısı olarak çalışan Erdal Güzel, askerlik görevini ifa ettikten sonra iki yıl MYO'da

kimya öğretmenliği yapmış, halen serbest eczacı olarak eczacılık mesleğini sürdürmektedir.

Uzun yıllardan beri, meslek örgütü olan 13. Bölge Eczacı Odası'nın çeşitli birimlerinde görev yapan Erdal Güzel, 13. Bölge Eczacı Odası'nın Haysiyet Divan Başkanlığı'nı yürütmektedir.

05 yılında Erzurum'un en büyük sivil toplum örgütü olan ER-VAK'ın (Erzurum Kalkınma Vakfı) yönetim kurulu başkanlığına seçilen Erdal Güzel, şehrimizdeki yerel gazetelerde ve çeşitli dergilerde makaleler yazmaktadır.

AB hibe programları çerçevesinde Meme Kanseri ve İnternet Girişimciliği projelerinin başarıyla uygulanması, 2005 yılında "Karlı günlerden kârlı günlere doğru" sloganı ile 2011 kış oyunlarının Erzurum'a kazandırılması için kamuoyu farkındalığı oluşturulması, Erzurum'un Eğitim Sorunları ve Çözüm Önerileri, Erzurum - Rize arasındaki Ovit Geçidi (Kuzey Güneyle Buluşacak Karadeniz Dadaşla Harran'a Kavuşacak) projesi, Öşvank Kilisesi, Tortum Şelalesi ile Tortum ve Uzundere'nin turizm potansiyellerine ait projeler, "İpek Yolu'nda Demir Yolu" konulu Trabzon - Erzurum ve Tebriz Demir Yolu projesi, 17 Haziran Erzurum Vilayet Kongresi ile Erzurum'un yetiştirdiği önemli şahsiyetlerden Prof. Dr. Nusret Karasu, Prof. Dr. Mümtaz Turhan, Sebahattin Bulut, Hafız Faruk Kaleli ve Kara Fatma'nın anma toplantıları gibi etkinliklerle vakfın çalışmaları Erdal Güzel tarafından devam ettirilmiştir.

KUDAKA Genel Kurul üyeliği, Cumhuriyet Başsavcılığı Denetimi Serbestlik Kurumu ve Yakutiye Kent Konseyi üyelikleri görevini ER-VAK adına yürüten Erdal Güzel, evli ve üç çocuk babasıdır.

Erdal Güzel, who was born in 1955 Ayazpasa district in Erzurum, completed primary school in Gazi, Dumlu Pınar and Cumhuriyet Primary School, secondary school in Gazi Ahmet Muhtarpaşa Secondary School, and high school education in Erzurum High School.

After high school education, he studied at the science department of the educational institute for one year, entered the Faculty of Pharmacy of Gazi University, graduated from the said faculty in 1977 and became a pharmacist.

Erdal Güzel, who worked as a public pharmacist for two years under the Ministry of Health, worked as a chemistry teacher at Vocational

School for two years after completing his military service, and still continues his profession as a community pharmacist.

Erdal Güzel, who has been working in various units of the 13th Regional Pharmacists' Chamber, which is a professional organization for many years, is the Chairman of the Board of Honor of the 13th Regional Pharmacist's Chamber.

Erdal Güzel was elected as the chairman of the board of directors of ER-VAK (Erzurum Development Foundation), the largest non-governmental organization of Erzurum in 05. He writes articles in local newspapers and various magazines in our city.

Successful implementation of Breast Cancer and Internet Entrepreneurship projects within the framework of EU grant programs, raising public awareness to bring the 2011 winter games to Erzurum with the slogan "From snowy days to profitable days" in 2005, Erzurum's Education Problems and Solution Suggestions, Ovit between Erzurum and Rize Passage (North will meet South, Black Sea will meet with Dadaş, Harran) project, Öşvank Church, Tortum Waterfall, and tourism potentials of Tortum and Uzundere, Trabzon - Erzurum and Tabriz Railway Project with the theme "Railway on the Silk Road", 17 June With the Erzurum Provincial Congress, one of the important personalities brought up by Erzurum, Prof. Dr. Nusret Karasu, Prof. Dr. The works of the foundation were continued by Erdal Güzel with events such as the commemoration meetings of Mümtaz Turhan, Sebahattin Bulut, Hafız Faruk Kaleli and Kara Fatma.

Erdal Güzel, who is a member of the KUDAKA General Assembly, the Office of the Chief Public Prosecutor's Office of Inspection, and the Yakutiye City Council on behalf of ER-VAK, is married and has three children.

Asuman UĞUR

PANDEMİDE VE SAĞLIK HABERCİLİĞİNDE MEDYA

MEDIA IN PANDEMIC AND HEALTH JOURNALISM

20 yıldır sağlık alanında televizyon, dergi, gazete ve dijital mecralarda profesyonel yayıncılık yapıyor. Türkiye’de nadir sayıda yetişen Kıdemli/Uzman sağlık habercileri arasında geliyor.

Sağlık iletişimi ve kurumsal iletişim alanında hastane ve tıp doktorları ve akademisyenlerle çalışmalar yapıyor.

20 YILLIK MESLEK HAYATININ KISA ÖZETİ

Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi’nden mezun oldu. Aynı üniversitede Sağlık Kurumları İşletmeciliği alanında yüksek lisansını tamamladı. Marmara Üniversitesi “Sağlık Yönetimi” bölümünde “özel öğrenci” olarak doktora dersleri aldı.

İş hayatına Hastane ve Doktor Dergisi’nde yazı işleri bölümünde başladı ve ilerleyen yıllarda 3 yıl süreyle hem Hastane Dergisi hem

de Doktor Dergisi'nde yazı işleri müdürlüğü yaptı.

Özel bir hastane grubunda hem iletişim hem de eğitim faaliyetlerinden sorumlu olarak görev aldı.

Koç Grubu'nda sağlık sigortaları üzerine 2,5 yıl çalıştı. dokortv.com'un ve liv hospital'ın kuruluşunda iletişim müdürlüğü görevini üstlendi.

2013 yılında Ulusal Haber Kanalı Tvnet'te televizyon programcılığına başladı. Yapımcılığı ve sunuculuğunu yaptığı "Sağlık Raporu" isimli program 9. yılında ve 2000 yayını geride bırakarak sektörde markalaştı. Sağlık gündemini ekranlara taşıdı ve taşımaya da devam ediyor.

Ayrıca kanalın gündem özel ve tercih rehberi, korona günlüğü ve pandemi özel programları canlı olarak hazırlayıp sundu. Hem sabah hem de akşam prime-time de canlı yayınlar ve haber çalışmaları yaptı.

2 yıl süreyle Yeni Şafak Gazetesi'nde sağlık sayfası editörlüğü yaptı.

1 yıl Medical Plus Dergisi Yazı İşleri Müdürlüğü ve 3,5 yıl Hospital Manager Dergisi'nde Genel Yayın Yönetmenliği yaptı.

Çeşitli ekonomi ve sağlık dergilerine, haber sitelerine haber dosyaları hazırladı, makaleler yazdı.

İstanbul Ün. Tıp Fakültesi'nde ilk defa Sağlık ve Medya dersi açıldığı dönemde tıp fakültesi öğrencilerine "Sağlık İletişimi ve Medya" dersi verdi.

Yıllar içinde, Biruni, Bezmialem Vakıf ve İstinye Ün. gibi birçok üniversitede "Sağlık İletişimi" "Medya ve İletişim" "Yeni Medya ve Sağlık" "Sağlık Okuryazarlığı" derslerini ilk defa veren sağlık yayıncısı oldu.

Üniversitelerde verdiği derslerde öğrencilerle çeşitli projeler üretti. (İstenirse projeler paylaşılacaktır)

Sağlık iletişimi alanında uzmanlaştı. Basın davetlisi olarak sayısız tıp kongresi ve fuarda bulundu, üniversitelerde konuşmalar yaptı. (İstenirse detaylı bilgi verilecektir)

Sağlık okuryazarlığı, sağlık iletişimi, sosyal sorumluluk ve yılın en iyi sağlık programı gibi farklı alanlarda sivil toplum kuruluşu ve üniversitelerden birçok ödüle layık görüldü. (İstenirse alınan ödüllerin sayısı ve kurumlar hakkında bilgi verilecektir)

Ayrıca Cumhurbaşkanlığı Himayesinde düzenlenen Yeşilay Medya Ödülü'ne de hak kazandı.

HalenTVnet kanalında televizyon programlarına ve Asuman Uğur adlı youtube kanalında yayımlara devam ediyor, "hospitalmanager" Dergisi yayın kurulu üyesi olarak görev yapıyor.

(TV programlarının hemen hepsi www.tvnet.com.tr ve bir kısmı asuman uğur youtube kanalından görülebilir)

Bir süredir Sağlık Bakanlığı Koordinatörlüğü'nde çalışmalarını sürdüren Türkiye'nin ilk ve tek "Sağlık Haberciliği Medya Kılavuz Kitabı"nın hazırlanması için seçilen 3 uzman sağlık habercisinden biri olarak kitabın bilim kurulu ve yazarı olarak görev aldı. (Görsel basın tv haberciliği alanında kitabın kadrosunda yer alant tek gazeteci, sunucudur. Bu kitap üniversiteler ve kamu ve özel sağlık merkezleri için kılavuz niteliğindedir)

Sağlık iletişimi, eğitim iletişimi ve yönetimi alanında strateji ve içerik danışmanlığı, yapımcılık ve prodüksiyon hizmeti veren İyi Doktor/360 derece iletişim danışmanlığı üzerine hizmet veren bir firma kurdu.

Birçok kitap çalışmasında editörlük ve bölüm yazarlığı da yapan Asuman Uğur 2 kitap hazırlığı içerisinde. Pertevniyal Lisesi'nden Yetişenler Derneği Onur ve Disiplin Kurulu Üyesi.

19 yıldır "Ney" üffüyor.

She graduated from Marmara University Faculty of Health Sciences. She completed his master's degree in Health Institutions Management at the same university. She took doctorate courses as a "special student" in the "Health Management" department of Marmara University.

She started his career in the editorial department of the Hospital and Doctor Magazine, and in the following years worked as the editor-in-

chief of the same magazines. She was responsible for both communication and training activities in a private hospital group. She worked at Koç Group on health insurance for 2.5 years.

She worked as the communication manager in the establishment of doctortv.com and liv hospital. She started as a TV presenter for the TVnet news channel in 2013. The program "Health Report", which he produced and hosted, became a brand in the sector in its 9th year, leaving behind 2000 broadcasts. She also prepared and presented the channel's agenda special and preference guide, corona diary and pandemic special programs. She worked as the health page editor of Yeni Şafak Newspaper. She worked as the Editor-in-Chief of the Medical Plus Magazine and the Editor-in-Chief of the Hospital Manager Magazine. She prepared news files and wrote articles for various economy and health magazines and news sites. Istanbul Univ. Including the Faculty of Medicine, Bilgi, Nişantaşı, Biruni, Bezmialem Vakıf University, İstinye University. She gave lectures on "Health Communication", "Media and Communication", "New Media and Health" and "Health Literacy" in many universities

She specializes in health communication. She attended numerous medical congresses and fairs as a guest of the press, and gave speeches at universities. She was deemed worthy of many awards from non-governmental organizations and universities in different fields such as health literacy, health communication, social responsibility and the best health program of the year. She was also entitled to the Green Crescent Media Award, which was held under the auspices of the Presidency. He still continues his television programs and broadcasts on the youtube channel named Asuman Uğur, and serves as a member of the editorial board of the "hospitalmanager" Magazine. He established a company that provides strategy and content consultancy, production and production services in the field of health communication, educational communication and management, Good Doctor/360 degree communication consultancy.

Asuman Uğur, who is also an editor and chapter writer in many book works, is in the preparation of 2 books. Member of Honor and Discipline Board of Growers Association of Pertevniyal High School, Member of Health Informatics Association. He has been blowing "Ney" for 17 years.

ÖZETLER
ABSTRACTS
STRESZCZENIA

SALGIN HASTALIKLARIN AMERIKAN BİLİMKURGU FİLMLERİNDEKİ TEMSİLLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

AN EVALUATION OF THE PRESENTATION OF PANDEMICS IN AMERICAN SCIENCE FICTION FILMS

Zuhal Akmeşe Demir*

*Doç. Dr., Dicle Üniversitesi İletişim Fakültesi, Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü, İletişim Bilimleri ABD,

Assoc.Prof.Dicle University, Department of Radio, Television and Cinema, Department of Communication Sciences.

zuhalakmese@gmail.com

Salgın hastalıklar tarih boyunca insanlığı endişeye sevk eden küresel tehditler arasında bulunmaktadır. Tarihsel süreçler incelendiğinde, salgınlara yol açan virüslerin her dönemde belirli şekillerde ortaya çıktığı ve milyonlarca insanın hayatını olumsuz yönde etkilediği gözlenmektedir. Tarihsel süreçte vuku bulan salgın hastalıklar ve neden oldukları toplumsal etkiler birçok akademik çalışmanın ve sanatsal üretimin konusu olmuştur. Birçok sanat yapıtında tema olarak seçilen, virüslerin tetiklediği pandemiler, konusunu insan yaşamından alan sinema filmleri için de önemli birer kaynak niteliğindedir. Sinemada pandemi konulu filmler incelendiğinde genellikle tehlikeli bir virüsün yol açtığı hastalıkların salgına dönüşme sürecinde yaşanan gelişmelerin belirli biçimlerde çerçevelendiği görülmektedir. Bu doğrultuda salgın hastalıkların genellikle korku ve bilimkurgu türündeki filmlere konu olarak seçildiği salgın öncesi, salgın dönemi ve salgın sonrası sürecin belirli referans çerçeveleri ile aktarıldığı gözlenmektedir. Bu çalışmanın amacı tarihsel süreç içerisinde salgın hastalıkları konu edinen filmlerden yola çıkılarak salgınların Amerikan Bilimkurgu Filmlerinde nasıl temsil edildiğine dair bir değerlendirme yapmaktır. Bu bağlamda virüsleri ve salgın hastalıkları konu edinen filmlerin tarihsel gelişimi göz önünde bulundurularak Amerikan Sineması'nda pandemi konusunu ele alan bilimkurgu türündeki filmler çerçeveleme çözümlemesi yöntemiyle incelemeye tabi tutulacaktır.

Epidemics are among the global threats that worried humanity throughout history. When historical processes are examined, it is observed that viruses causing epidemics emerged in certain ways in every period. They affected the lives of millions of people negatively. Epidemics that happened during the historical process and the social effects they caused have been the subject of many academic studies and artistic productions. Virus-triggered pandemics, chosen as themes in artworks, are also an important source for movies taking human life as their subject. When cinema films about pandemics are examined, it is seen that the developments turning the diseases caused by a dangerous virus into an epidemic are framed in certain ways. In this direction, it is observed that epidemics are generally chosen as the subject of horror and science fiction films, and the pre-epidemic, epidemic period, and post-epidemic periods are conveyed with certain reference frames. This study aims to study how epidemics are presented in American science fiction films, based on the films that deal with epidemics in the historical process. In this context, considering the historical development of the films dealing with viruses and epidemics, the films dealing with the pandemic in American science fiction films will be examined by the method of framing analysis.

“YOĞUNBAKIMLAŞTIRMA” VERSUS TRİYAJ: COVID-19 PANDEMİSİNDE TÜRKİYE’NİN YOĞUN BAKIM KAPASİTELERİNİ ARTTIRMA POLİTİKASINA ETİK AÇIDAN NİTEL BİR İNCELEME

“YOĞUNBAKIMLAŞTIRMA” VERSUS TRIAGE: AN ETHICAL QUALITATIVE RESEARCH OF TURKEY’S POLICY TO INCREASE INTENSIVE CARE CAPACITY IN THE COVID-19 PANDEMIC

Esra Aksoy*

*Dokt. Öğr. İstanbul Üniversitesi, Tıp Tarihi ve Etik AD,

PhD Cand.Istanbul University, Department of History of Medicine and Ethics

aksoyesra022@gmail.com

Covid-19 Pandemisinde vaka sayılarının çok arttığı dönemlerde ağır seyreden hastaların yoğun bakım ihtiyaçlarının karşılanmasında problemler yaşanmıştır. Dünyada özellikle İtalya ve İspanya’da yoğun bakım yataklarının yetersiz kalmasından dolayı trajik olaylar yaşanmış, hekimler triyaj yapmak zorunda kalmıştır. Bu bağlamda birçok ülke olası bir triyaj durumunda kararların nasıl verilmesi ve hasta seçiminin hangi tıbbi-etik kriterler doğrultusunda yapılması gerektiğine dair klinik-etik rehberler hazırlamıştır. Ülkeler aynı zamanda yoğun bakım kapasitelerini imkanlar doğrultusunda arttırmaya çalışmışlardır. Ülkemizde ise triyaj gerçekliği kamuoyunda şeffaf bir şekilde tartışılmamakla birlikte yayınlanmış herhangi bir rehber de bulunmamaktadır. Buna karşın pandemi sürecinde yoğun bakım kapasitelerinin ciddi oranda artırılmasına dayalı bir politika güdülmüştür. Bu çalışmada yoğun bakımda çalışan hekimlerle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılarak, benimsenen bu politikanın nitel analizi yapılmıştır. Analizin sonuçları doğrultusunda sürecin ve benimsenen politikanın etik olarak değerlendirilmesi yapılmıştır. Yoğun bakım kapasitelerinin artırılma politikası, yoğun bakım imkanlarının öncelikle teknik olarak sağlanması doğrultusunda yapılmıştır. Arttırılan bu yoğun bakım yataklarına yeterli hekim ve sağlık çalışanının sağlanamaması ise yoğun bakım yatağında yeterli tıbbi hizmetin alınamaması problemini doğurmuştur. Ek olarak yoğun bakım kapasitelerinin arttırılması maalesef ülkemizde de trajik olayların yaşanmasını engelleyememiştir. Bu bağlamda süreç hem triyaj etiği hem de organizasyon etiği açısından değerlendirilmiştir.

During the times when the number of cases increased in the Covid 19 pandemic, there were problems to provide intensive care needs of critically ill patients. In the world especially in Italy and Spain, tragic events took place due to insufficient intensive care beds, therefore, physicians had to do triage. In this context, many countries have prepared clinical-ethical guidelines on how to make decisions in case of a possible triage and which medical-ethical criteria of the patient selection should be made. Countries also tried to increase their intensive care capacity within possibilities. In our country, the reality of the triage is not discussed transparently in the public opinion, beside there is no guide published. Nevertheless, a policy based on significantly increasing intensive care capacities has been followed during the pandemic period. In this study, semi-structured interviews were made with physicians who work in intensive care unit, qualitative analysis of adopted policy was performed. According to the analysis results, evaluation of the pandemic process and the adopted policy was done. The policy of increasing intensive care capacities has been made in line with providing the technically of intensive care facilities. The failure to provide sufficient physicians and healthcare professionals to these increased intensive care beds caused the problem of not getting enough medical services in the intensive care bed. In addition, increasing the intensive care capacities unfortunately could not prevent tragic events in our country. In this context, the process has been evaluated in terms of both triage ethics and organizational ethics.

ULUSAL ETİK KONSEYİNİN SALGIN YÖNETİMİNDEKİ ÖNEMİ:

COVID-19 PANDEMİSİNDE ALMANYA ÖRNEĞİ

IMPORTANCE OF THE NATIONAL ETHICS COUNCIL IN THE MANAGEMENT OF EPIDEMICS:

A SAMPLE OF COVID-19 PANDEMIC IN GERMANY

Esra Aksoy*

*Dokt. Öğr. İstanbul Üniversitesi, Tıp Tarihi ve Etik AD,

PhD Cand. Istanbul University, Department of History of Medicine and Ethics

aksoyesra022@gmail.com

Covid-19 pandemisinin başlamasıyla birlikte ülkemizde sürecin bilimsel veriler doğrultusunda yönetilebilmesi için 10 Ocak 2020 yılında Bilim Kurulu kurulmuştur. Daha sonra ise haziran ayında Toplum Bilimleri Kurulu kurulmuştur. Ülkemizde salgın yönetimi sağlık bakanlığının organizasyonunda, salgının başlamasıyla birlikte oluşturulan geçici kurulların tavsiyeleri ışığında yönetilmiştir. Örneğin Almanya'da Robert Koch Enstitüsü, Türkiye'deki Koronavirüs Bilim Kurulu'nun rolünü üstlenmiştir. Salgın yönetiminin etik açıdan ele alınması ise Alman Etik Konseyi (Deutsche Ethik Rat) tarafından yapılmıştır. Bu çalışmada, Covid-19 pandemisi süresince Alman Etik Konseyi'nin yaptığı çalışmalar baz alınarak, salgın yönetiminde ulusal etik konseyinin çalışma prensibi ve rolü analiz edilip, konseyin varlığının önemi ortaya konulmuştur. Alman Etik Konseyi, salgın süresince çeşitli konu ve sorunlara dair beş tavsiye metni (Ad-hoc-Empfehlung), iki görüş bildirisi (Stellungnahme), iki farklı kurumla birlikte ortak görüş belgesi (Gemeinsames Positionspapier) yayınlamış. Bunlara ek olarak iki uluslararası online toplantı ve bir adet de basın toplantısı düzenlemiştir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde, ilk tavsiye metni ile salgın yönetiminde ortaya çıkabilecek sorunların tespitinin yapıldığı ve bunların çözümünün tartışılabileceği bir düzlem oluşturulduğu görülmektedir. Sonraki tavsiye ya da görüş metinlerinde değişen şartlar göz önüne alınarak müstakil meselelere dair dinamik ve argümanlara dayalı önerilerde bulunulmuştur. Yapılan online toplantılar ile salgın yönetimindeki etik problemler aynı zamanda uluslararası arenada da tartışılmıştır. Etik tavsiye ve değerlendirmelerin bağımsız bir kurum tarafından yapılması sürecin şeffaf yönetimini garanti altına almıştır. Ayrıca kurumsal hafıza ve tecrübe ile sadece çözüm odaklı yaklaşımlar getirilmemiş, pandemi etiği literatürüne de katkı sağlanmıştır.

With the start of the COVID-19 pandemic, the scientific board was established on 10.01.2020 in our country to manage the process in line with scientific data. Then the Social Sciences Board was established in June. While the epidemic management in the organization of the Ministry of Health is carried out in line with the recommendations of the temporary boards established with the start of the outbreak in our country, it was managed considering the recommendations of the independent institutions in many European countries. For example, the Robert Koch Institute in Germany has played the role of the Coronavirus Science Board in Turkey. The ethical evaluation of the pandemic management was made by the German Ethics Council (Deutsche Ethik Rat). In this study, during the COVID-19 Pandemic the working principle and role of the national ethics council based on the studies of the German Ethics Council was analyzed and the importance of the existence of the council has been demonstrated. The German Ethics Council published five recommendation texts (Ad-Hoc-Empfehlung) about various topics and problems, two opinion reports (Stellungnahme), joint opinion document together with two different institutions (Gemeinsames Positionspapier) during the pandemic. In addition, the Council organized two international online meetings and one press conference. When the studies are examined, it is seen that in the first recommendation text were determined the problems that may arise in pandemic

management and a framework has been established in which their solution can be discussed. In the following recommendations or opinion texts, suggestions based on dynamic and arguments regarding separate issues were made considering the changing conditions. Ethical problems in epidemic management were also discussed in the international arena with online meetings. The fact that ethical recommendations and evaluations were made by an independent institution have guaranteed the transparent management of this process. Besides, not only solution-oriented approaches have not been brought with institutional memory and experience, but also contributed to pandemic ethics literature.

TÜRKİYE’NİN SANATORİYUM TARİHÇESİ

SANATORIUM HISTORY OF TURKIYE

Emin Alkan*

*Arş. Gör., İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı

Ress. Asst. MD., Istanbul University, Istanbul Faculty of Medicine, Department of History of Medicine and Ethics

emin.alkan@istanbul.edu.tr

Tüberküloza sebep olan bakterilerin çoğunlukla akciğerlerde yerleşmesi sebebiyle ilk başta solunum sistemi olumsuz etkilendiği için tüberküloza karşı açık hava tedavisi önerilmiştir. Bu durum açık hava yürüyüşlerinin yanında egzersizin ve yeterli beslenmenin tedaviye ek olarak sağlandığı sanatoryumların gelişimine neden olmuştur. Açık hava tedavisini ilk deneysel çalışmalarını Doktor Hermann Bremer yapmıştır ve 1854 yılında, Almanya’da ilk sanatoryumun açılmasını sağlamıştır. Öğrencisi Doktor Detveiler de sanatoryumlardaki açık hava tedavilerine istirahat eklemiştir. Sanatoryumlar aynı zamanda tüberküloz hastalarının toplumdaki izolasyonunu da sağlayarak toplum refahını arttırmaktaydı. Türkiye’ye sanatoryum açılması diğer ülkelere göre daha geçtir. İlk sanatoryum 1902’de Doktor Giovanni Battista Violi tarafından Burgazada’da kimsesiz verimli çocukların iyileşmelerini sağlamak amacıyla açıldı. Bunu 1906’da Hamidiye Etfal Hastanesi’ne açılan sanatoryum takip etti. Yetişkinler için kurulan ilk sanatoryum ise 1923’te açılan Büyükada Sanatoryumu idi. Oysa ki 1882 yılında sanatoryumlar Almanya’da iyice yerleşmişti. 1925’te, Amerika Birleşik Devletleri, yaklaşık 673.338 yataklı 536 sanatoryuma ev sahipliği yapıyordu. Türkiye’de yeterli sanatoryum olmaması sebebiyle maddi durumu iyi olan hastalar tedavi için Avrupa’ya gitmekteydi. Streptomisin, paraamino salisilik asit, izoniiazid keşfiyle sanatoryum tedavisinin yerini antibiyotikler aldı ve 1950 yılına geldiğinde Avrupa’da birçoğu kapatıldı. O yıllarda tüberkülozla mücadelede antibiyotikler kullanılsa da birçok ülkede en baş tedavi istirahat ve açık hava tedavisi idi. Bu çalışmada Türkiye’deki sanatoryumların gelişim tarihi incelenecektir.

Since the bacteria causing tuberculosis are mostly located in the lungs and the respiratory system is adversely affected at first, open-air treatment against tuberculosis had been recommended. This situation had led to the development of sanatoriums where exercise and adequate nutrition are provided in addition to the treatment, as well as outdoor walks. Doctor Hermann Bremer made the first experimental studies of open-air therapy, and in 1854, he opened the first sanatorium in Germany. His student Doctor Detveiler also added rest to open-air treatments in sanatoriums. Sanatoriums also ensured the isolation of tuberculosis patients from the society and increased the welfare of the society. Opening a sanatorium in Turkey is later than in other countries. The first sanatorium was opened in 1902 by Doctor Giovanni Battista Violi in Burgazada to help orphaned tuberculosis children recover. This was followed by the sanatorium, which was opened to Hamidiye Etfal Hospital in 1906. The first sanatorium established for adults was the Büyükada Sanatorium, which was opened in 1923. However, in 1882, sanatoriums were well established in Germany. In 1925, the United States was home to 536 sanatoriums with approximately 673,338 beds. Due to the lack of adequate sanatoriums in Turkey, patients with good financial status were going to Europe for treatment. With the discovery of streptomycin, paraamino salicylic acid, isoniazid, antibiotics replaced sanatorium treatment, and by 1950 many of them were closed in Europe. Although antibiotics were used in the fight against tuberculosis in those years, the main treatment in many countries was rest and outdoor therapy. In this study, the development history of sanatoriums in Turkey will be examined.

TÜRKİYE'DEKİ SAĞLIK PROFESYONELLERİ İÇİN COVID-19 SALGINI YÖNETİMİNDE ETİK KILAVUZ KULLANIMI

USE OF ETHICAL GUIDELINES FOR HEALTH PROFESSIONALS IN TURKIYE IN MANAGEMENT OF THE COVID-19 PANDEMIC

Emin Alkan*

*Arş. Gör., İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı

Res. Asst. MD., Istanbul University, Istanbul Faculty of Medicine, Department of History of Medicine and Ethics

emin.alkan@istanbul.edu.tr

Sağlık profesyonelleri Covid-19'un ortaya çıkışı ile beraber karmaşık ve öngörülemeyen durumlarla yüz yüze geldiler. Ayrıca pandemi sağlık sisteminin lojistiğini oldukça zorlu hale getirdi. Sağlık profesyonelleri bu süreçte karşılaştıkları etik ikilemlerde karar verme konusunda destek ve rehberlik aradılar. Adil ve hakkaniyetli bir şekilde sağlık hizmetlerinin sağlandığından emin olmak istediler. İlk başta mesleki ve yerel kuruluşlar kısa süre içinde kendi etik kılavuzlarını hazırlarken bazı ülkeler ulusal kılavuzlarını geliştirdi. Birleşik Krallık bu konudaki ilk ulusal etik rehberliğini 1 Nisan 2020'de yayınladı. Türkiye'de covid-19 tanım, tanı, tedavi gibi klinik pratik kılavuzları yayınlarken herhangi bir ulusal etik kılavuz yayınlanmadı. Sağlık politikaları, sigorta sistemleri, coğrafya, kişi başına düşen sağlık personel sayısı ve yoğun bakım yatak sayısı gibi birçok faktörün uluslara göre değişken olması sebebiyle Türkiye'ye özgü bir kılavuz ihtiyacı olmaktadır. Covid-19 salgınının devam etmesi ve gelecekteki yeni pandemilerle karşılaştığımızda örnek olması adına geç de olsa sorumlu, kapsayıcı, şeffaf, duyarlı ulusal yönlendirici bir kılavuz hazırlanması gerekmektedir. Bu çalışmada; Türkiye'deki sağlık profesyonelleri için covid-19 salgının neden olduğu etik problemlere karşı kılavuz kullanımı tartışılacaktır.

With the advent of Covid-19, healthcare professionals have faced complex and unpredictable situations. In addition, the pandemic has made the logistics of the healthcare system quite challenging. Health professionals sought support and guidance in decision-making in the ethical dilemmas they encountered during this process. They wanted to make sure that health services were provided fairly and equitably. At first, professional and local organizations soon prepared their own ethical guidelines, while some countries developed national guidelines. The UK published its first national ethical guidance on this topic on 1 April 2020. While publishing clinical practice guidelines such as covid-19 definition, diagnosis and treatment in Türkiye, no national ethical guidelines were published. There is a need for a guide specific to Türkiye, as many factors such as health policies, insurance systems, geography, number of health personnel per capita and number of intensive care beds vary according to nations. A responsible, inclusive, transparent and sensitive national guiding guide should be prepared, albeit late, in order for the Covid-19 epidemic to continue and to set an example when we encounter new pandemics in the future. In this study; The use of guidelines for health professionals in Türkiye against ethical problems caused by the covid-19 pandemic will be discussed.

AŞI KARŞITLIĞI; ÖZERKLİĞİN KÖTÜYE KULLANIMI

ANTI-VACCINE; ABUSE OF AUTONOMY

Peri Meram Arbak*

*Prof. Dr.Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi, Göğüs Hastalıkları AD, Öğretim Üyesi,

Prof.Dr. Düzce University Faculty of Medicine, Department of Chest Diseases, Lecturer

periarbak@hotmail.com

Aşılar önlenebilir ve bulaşıcı hastalıklardan korunmakta en önemli araçlardan biridir. Aşı karşıtlığı ise aşılanma hızlarını azaltmakta ve bulaşıcı hastalıklardan ölümü artırmaktadır. Aşı karşıtlığının altında yatan nedenler; aşının yan etkilerinden korkma, aşıya ilişkin önyargular, sağlık eğitiminin eksikliğidir. Zorunlu aşı kampanyaları genel toplumun iyilik ve sağlıklılık sonucuna ulaşmak için etkili şekilde uygulanan halk sağlığı uygulamalarıdır. Aşılanma yoluyla hem bireysel hem de toplumsal bağışıklık sağlanmaktadır. Böylece hastalığın bulaşması da azalmaktadır. Aşı karşıtlığı, aşılanma yoluyla sağlanacak toplumsal bağışıklığı engelleyeceği için genel toplumun sağlığını kötü şekilde etkilemektedir. Aşı karşıtlığı biyoetik perspektifte bakıldığında hem bireysel hem de toplumsal bağışıklığın engellenmesiyle yararlılık kavramına ters düşmektedir. Aşı karşıtlığı 20. yüzyılın başından bu yana gözlenmiştir ve aşı karşıtları kendi bedenleriyle ilgili kararların kendilerine ait olduğu söylemini kullanmışlardır. Biyoetik perspektifte özerklik kavramı, kişinin özgür iradesiyle, dış baskı olmaksızın kendi kararlarını alabilmesidir. Ancak salgın hastalıklar ve afet durumlarında genel toplumun yararı kişinin özerk tutumunun önüne geçmektedir. Sonuçta bireysel özerkliğin aşı karşıtlığı şeklinde ortaya çıkması hem toplum sağlığını, hem de bireyin sağlığını tehdit altına sokmaktadır.

Vaccines are one of the most important means of preventing preventable and infectious diseases. Anti-vaccination, on the other hand, reduces vaccination rates and increases death from infectious diseases. The underlying causes of anti-vaccination; fear of the side effects of the vaccine, prejudices about the vaccine, and lack of health education. Mandatory vaccination campaigns are public health practices that are effectively implemented to achieve the well-being and health of the general population. Vaccination provides both individual and community immunity. Thus, the transmission of the disease is also reduced. Anti-vaccination adversely affects the health of the general population as it inhibits the herd immunity to be achieved through vaccination. When viewed from a bioethical perspective, anti-vaccination contradicts the concept of usefulness by inhibiting both individual and social immunity. Anti-vaccination has been observed since the beginning of the 20th century, and anti-vaccines have used the discourse that it is their own body to decide. In the bioethical perspective, the concept of autonomy is the individual's ability to make their own decisions with their own free will, without external pressure. However, in cases of epidemics and disasters, the benefit of the general society overtakes the individual's autonomous attitude. As a result, the emergence of individual autonomy in the form of opposition to vaccination puts both public health and the health of the individual under threat.

SALGINLARDA ARAŞTIRMA SÜRECİ; ETİK AÇIDAN COVID-19' DAN NE ÖĞRENDİK?

WHAT HAVE WE LEARNED FROM COVID-19 IN THE LIGHT OF ETHICAL PERSPECTIVE? RESEARCH PROCESS IN PANDEMICS

Berna Arda*

* Prof. Dr., Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik AD

Dünya Tıp Hukuku Birliği Yönetim Kurulu Üyesi.

Prof.Dr. Ankara University School of Medicine History of Medicine and Ethics Department

EC Member of WAML(World Association for Medical Law)

arda@medicine.ankara.edu.tr

Salgınlar insanlık tarihini en çok yeniden şekillendiren unsurlar arasındadır. Tıp da, hem günlük klinik uygulamalarıyla, hem de araştırma süreciyle pandemilerden etkilenmektedir. Günlük pratikte hekimliğin rutin uygulamalarında kimi zorunlu değişiklikler yaşanırken, hiç kuşkusuz araştırma süreci de benzer etkilenmeler altındadır. Araştırma alt yapısının, etik kurul değerlendirme süreçlerinin, bu tür bir beklenmedik duruma ne derece hazırlıklı olduğu; ilgili mevzuatın böyle bir salgın sürecini ne ölçüde öngörmüş olduğu, bu süreçte önem taşıyan faktörlerdir.

Bu bildiriye, araştırma sürecinin pandemi bağlamında da evrensel etik yaklaşımları ön planda koruması gerektiği vurgulanarak; tıp hukuku ve etiği açısından bir değerlendirme yapılacaktır.

Pandemics are among the factors what most reshape human history. Medicine, too, is affected by pandemics, both in its clinical practice and in the research process. While there are some mandatory changes in the routine practices of medicine, the research process is undoubtedly under similar influences. To what extent the research infrastructure, ethics committee evaluation processes are prepared for such an unexpected situation; the extent to which the relevant legislation has foreseen such an epidemic process are important factors in this process.

In this paper, it is emphasized that the research process should protect universal ethical approaches in the context of the pandemic; an evaluation will be made in terms of medical law and ethics.

1895 Yılında Neşredilen Kolera Risalesi'nin Önemi Ve Değerlendirilmesi

İNFODEMİ VE KORONAVİRÜS PANDEMİSİ ÜZERİNE BİR SİSTEMATİK DERLEME

A SYSTEMATIC REVIEW ON INFODEMIC AND CORONAVIRUS PANDEMIC

Miray Arslan*, Sevgi Şar**

*Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Eczacılık İşletmeciliği A.D., Assoc.Prof.Van Yuzuncu Yil University, Faculty of Pharmacy, Department of Pharmacy Management. eczmirayarslan@gmail.com

**Prof. Dr., Emekli Öğretim Üyesi.

Prof.Dr.Retired. sevgisar98@gmail.com

Olağanüstü durumlarda bireylerin bilgi ihtiyaçlarında artış yaşanmaktadır. Salgın hastalıklar da bu olağanüstü durumlardan biridir. Koronavirüs pandemi son yıllarda bireylerin hayatında pek çok değişikliğe yol açmıştır. Bu süreçte yanlış bilgilerin hızlıca yayılması olarak özetlenebilecek olan infodemi de önemli sorunları beraberinde getirmiştir. Dünya Sağlık Örgütü de yaşanan infodemiye dikkat çekmiştir. Özellikle sağlık konusunda her hangi bir uzmanlığı bulunmayan bireylerin yazılı, görsel ve sosyal medyada yol açmış olduğu bilgi kirliliği bu dönemde en az pandemi kadar bireylerin sağlığını olumsuz yönde etkilemiştir.

Bir halk sağlığı sorunu haline gelen infodemi konusu literatürde pek çok farklı alanda ele alınmaya başlanmıştır. Bu çalışma kapsamında ise infodemi kavramını Koronavirüs pandemisi özelinde bilimsel olarak ele alan çalışmaların sistematik olarak incelenmesi hedeflenmektedir. Bu hedef doğrultusunda Google Akademik (Google Scholar) veri tabanında “İnfodemi (infodemic)”, “Bilgi kirliliği (disinformation)”, “Yanlış/eksik bilgi (misinformation)”, “Covid-19”, “Koronavirüs pandemisi (Coronavirus pandemic)” anahtar kelimeleri kullanılarak 01.03.2020 ile 01.06.2022 tarihleri arasında sağlık alanında yapılan bilimsel çalışmalar değerlendirilecektir. Çalışmada elde edilecek bulgular ışığında infodeminin neden olduğu olumsuz etkileri önlemeye yönelik öneriler sunulacaktır.

In extraordinary situations, there is an increase in the information needs of individuals. Epidemics are one of these extraordinary situations. The coronavirus pandemic has led to many changes in the lives of individuals in recent years. In this process, the infodemic, which can be summarized as the rapid spread of false information, has also brought important problems. In this period, the information pollution caused by individuals who do not have any expertise in health, in written, visual and social media, has negatively affected the health of individuals at least as much as the pandemic.

The issue of infodemic, which has become a public health problem, has begun to be discussed in many different areas in the literature. Within the scope of this study, it is aimed to systematically examine the studies that scientifically deal with the concept of infodemi in the context of the coronavirus pandemic. In line with this goal, scientific studies conducted in the field of health between 01.03.2020 and 01.06.2022 using the keywords "Infodemi", "Information pollution", "Wrong/missing information", "Covid-19", "Coronavirus pandemic" in the Google Academic database will be evaluated. In the light of the findings to be obtained in the study, suggestions will be presented to prevent the negative effects of infodemic.

PASTEUR ENSTİTÜSÜNDE EĞİTİM ALAN TÜRK ÖĞRENCİLER: II. MEŞRUTİYET DÖNEMİ

TURKISH STUDENTS EDUCATED AT PASTEUR INSTITUTE:

SECOND CONSTITUTIONAL PERIOD

İsmail Ayhan*

*Arş. Gör. Dr., Dicle Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü,

Res.Assist. Dicle University, Department of Turkish and Social Sciences Education

ayhan.ismail@dicle.edu.tr

II. Meşrutiyet Dönemi'nde Osmanlı Devleti, uyguladığı sağlık politikaları kapsamında Avrupa'daki üniversitelere ve sağlık enstitülerine tıp eğitimi almaları için çok sayıda öğrenci göndermiştir. Devletin bu yöntemle hedeflediği, tıp alanında meydana gelen gelişmeleri yakından takip etmek ve bunun ülkeye transferini sağlamaktır. Önceleri yakın ilişkiler kurulan Pasteur Enstitüsüne II. Meşrutiyet Dönemi'nde de öğrenciler gönderilmiştir. Bu öğrenciler, salgın hastalıklar konusunda meydana gelen yeni gelişmeleri öğrenerek yurda dönmüşler ve Türk sağlığına hizmet etmişlerdir. Araştırmalarımız neticesinde, Osman Şerafettin (Çelik), Server Kamil (Tokgöz) ve Şerafettin Mustafa (Kam) Pasteur Enstitüsünde eğitim alan öğrencilerdir. Bu çalışmamızda, Paris'e gönderilen bu kişilerin biyografileri ve çalışmaları eldeki bilgi ve belgeler doğrultusunda değerlendirilecektir.

Ottoman Empire, within the scope of the health policies implemented during the Second Constitutional Monarchy Period, he sent many students to universities and health institutes in Europe to receive medical education. The aim of the state with this method is to closely follow the developments in the field of medicine and to ensure its transfer to the country. At the Pasteur Institute, with which close relations were establish before , students were also sent during the Second Constitutional Monarchy Period. These students, having learned about the new developments in epidemics, returned to their homeland and served to Turkish health. As a result of our researchs, Osman Şerafettin (Çelik), Server Kamil (Tokgöz) and Şerafettin Mustafa (Kam) are some of the students educadet at the Pasteur Institute. In this study, the biographies and works of these people, about whom we have knowledge, will be evaluated in line with the information and documents available.

ULUSLARARASI HUKUK VE SALGIN HASTALIKLAR

INTERNATIONAL LAW AND EPIDEMICS

Ezeli Azarkan*, Ayşe Batgi Azarkan**

*Prof. Dr., Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi,

Prof.Dr.Dicle University Faculty of Law

**Dr., Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Dr., University of Health Sciences

Devletlerin vatandaşlarının sağlık hakkının güvence altına alınması konusunda sorumluluğu bulunmaktadır. Devletlerin bu sorumluluklarını yerine getirebilmeleri için çok taraflı işbirliği yapmaları gerekir. Bunun nedeni ise, giderek etkisini artıran küreselleşmenin dünya genelinde bireylerin sağlığını ciddi biçimde etkilemesidir.

Hızlı yayılan EIDS, SARS ve covid-19 gibi sağlık sorunları, sağlığın coğrafi sınırları aşan genel bir sorun olarak tanımlanmasını sağladı. Bu salgınlara karşı uluslararası toplumda kolektif işbirliği ihtiyacı, karmaşık sağlık tehditlerine karşı uluslararası çözümler üretmeye yönelik çabalara ilgiyi artırdı. Bu çabalar sayesinde, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) 1948 yılında kuruldu. DSÖ'nün amacı devlet sınırlarını aşan salgın hastalıklarla mücadele etmektir. Ancak, bu amaç için gerekli olan finansal ve teknik olanaklar her zaman sağlanamamaktadır. Benzer şekilde üye devletlerin işbirliği her zaman istenen düzeyde olmamaktadır.

Bu sunumda uluslararası hukuk bağlamında salgın hastalıklar ve bu hastalıklara yönelik çabalara genel olarak değineceğim.

States have a responsibility to ensure their citizens' right to health. In order for states to fulfill these responsibilities, they need to cooperate multilaterally. The reason for this is that globalization, which is gradually increasing its impact, seriously affects the health of individuals around the world.

Health problems such as AIDS, SARS, and covid-19, which spread rapidly, have led the health to be defined as a general problem that transcends geographical boundaries. The need for collective cooperation in the international community to counter these epidemics has increased interest in efforts to produce international solutions to complex health threats. Thanks to these efforts, the World Health Organization (WHO) was established in 1948. The aim of WHO is to fight epidemics that cross the borders of states. However, the financial and technical facilities required for this purpose are not always available. Similarly. The cooperation of member states is not always at the desired level.

In this presentation, I will talk about epidemic diseases in the context of international law and the efforts towards dealing with these diseases in general.

YÜZ YIL ÖNCE NİĞDE SANCAĞI'NDA BULAŞICI ve SALGIN HASTALIKLAR
CONTAGIOUS AND EPIDEMIC DISEASES IN NİĞDE PROVINCE A CENTURY AGO

Münevver Balı Yasdı*, Selim Kadioğlu**

*Dr.Öğr.Üyesi Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü ,

Assist.Prof.Çukurova University, İnstitute of Health Sciences .

dr.mballiyasdi@gmail.com

**Prof.Dr.Çukurova Üniversitesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı öğretim üyesi.

Prof.Dr. Çukurova University, Department of Medical Ethics and History of Medicine.

selimkad@gmail.com

Bulaşıcı ve salgın hastalıklar, yakalanan kişilerin sorunu olmanın ötesinde toplum sağlığını, toplum yaşamını ve dolaylı olarak da tarihin akışını etkileyen önemli olgulardır. Bu çerçevede geçmişteki salgınları incelemek, tıp tarihi literatürüne katkı sağlamanın yanı sıra toplum-kültür tarihine ve askeri-siyasi tarihe dair bilgilere ulaşmayı ve değerlendirmeler yapmayı da olanaklı kılmaktadır. Türkiye Büyük Millet Meclisi yönetimi döneminde kurulan sağlık ve sosyal yardım bakanlığının o dönemde başlayıp cumhuriyetin ilk yıllarında sürdürdüğü bir faaliyet, ülkenin vilayetler-sancaklar ölçeğinde toplum sağlığı yönünden durumunu saptayan, 18 kitaptan oluşan bir dizi yayımlamasıdır. Ortak başlığı “Türkiye'nin Sıhhi ve İctimai Coğrafyası” olan bu dizinin 1922'de yayımlanan ikinci kitabı Niğde Sancağı hakkındadır. Yazarı dönemin Niğde sıhhiye müdürü Dr Mehmet Hayri'dir (Sagin, 1886-1948). Bildirimiz çerçevesinde günümüzden bir asır önce kaleme alınmış olan bu eserde yer alan, 1920'lerin başında Niğde'de yaşanan salgın ve bulaşıcı hastalıklarla ilgili bilgiler, farklı kaynaklardan derlenenlerle desteklenmiş ve sistematik düzenlemeye tabi tutulmuş şekilde takdim edilecektir.

Contagious and epidemic diseases, beyond being the personal problem of the people who are caught, are important phenomena that affect public health, community life and indirectly the course of history. In this context, examining the past epidemics is not only a contribution to the literature on the history of medicine, it also makes possible to reach information and make evaluation about the social-cultural and military-political histories. An early important activity of the Turkish ministry of health and social welfare which was established during the administration of the Turkish Grand National Assembly, is publishing a set contain 18 books regarding public health issues in different parts of country. The common header of this set is "Medical and Social Geography of Turkey" and its second book that was published in 1922 deals Niğde's situation. Its author is Dr Mehmet Hayri (Sagin, 1886-1948), the administrator of medical issues of Niğde province at the time. Our paper consists of selected and systematized parts about the epidemic and infectious diseases in Niğde in early 1920s of this work mainly. It also contains supporting knowledge taken from different sources for detailed and comparative evaluation.

A POSSIBLE NEW WORLD MEDICAL ORDER RUSHED BY EPIDEMIC STRESSORS

Dana Baran*

*Grigore T. Popa University of Medicine and Pharmacy – Iasi, Romania

dana_baran@yahoo.com

The COVID-19 experience caused similar infectious events to be reanalysed. Science historians were invited to reformulate useful lessons from previous epidemiological challenges. In its turn the SARS-CoV-2 pandemic modulated or shifted behavioural patterns. Humans were placed in another dimension of life, in different interpersonal relationships. Medical and social organizational systems abruptly changed and adapted to the pandemic threats. As usually epidemics do, the vulnerabilities of the medical network, of the social, economic and political structures were highlighted, together with both communication vulnerabilities of public speakers and understanding shortcomings of the target audiences. A real infodemia emerged. Reliable scientific data were sometimes reduced to “guided information”, “guideline-based medicine”, or were paralleled by ultracrepidarianism and amateurism. Medical policy research journals resulted instead to be more interested in professional studies on the pandemic. In policy documents citation of scientific papers on SARS-CoV-2 reached unusual spikes, proving an increased concern for scientific evidence. In fact, in the history of mankind epidemics always proved to be efficient medical catalysts and founding social events. Under current circumstances, the role of the World Health Organisation, as a decision-making authority cooperating with medical, pharmaceutical and political institutions, was called into question. The concepts of pathocenosis, syndemics and comorbidity status were invoked and the necessity for collective, internationally-valid standards expressed. A “united nations” planetary society with coherent epidemic intelligence services would be an immediate, medium and long term requirement, too. *Relativizing human rights on a medical basis remains another deontological risk of the possible new “world medical order” paradigm.*

PANDEMİ SÜRECİNİ TELEVİZYON ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRMEK

EVALUATION OF THE PANDEMIC PROCESS THROUGH TELEVISION

Nursel Bolat*

*Doç. Dr. On Dokuz Mayıs Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo, Televizyon Ve Sinema Bölümü

Assoc.Prof.On Dokuz Mayıs University, Faculty of Communication , Radio , Television and Cinema

nursel.bolat@omu.edu.tr

Çin'in Wuhan kentinden tüm dünyaya yayılmaya başlayan bir virüs ile insanların yaşamında önemli değişimler yaşanmıştır. Covid 19, Türkiye'de de ilk vakamın tespit edildiği tarih olan 11 Mart 2020'de, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından da "Pandemi" ilan edilmiştir. Birçok ülkede pandemi sürecinde sokağa çıkma kısıtlaması uygulanmıştır. Türkiye'de de "Evde Kal" programı kapsamında insanlar zamanlarını evde geçirmek zorunda kalmıştır. Pandemi sürecinde dünyada yaşanan birçok değişim televizyon yayıncılığı alanında da kendine özgü etkiler ortaya koymuştur. Bu süreçte bir kitle iletişim aracı olarak bilgi vermek ve izleyici açısından bilgi almak, evde kalan izleyicinin boş zamanını değerlendirmek ve eğlendirmek yanında eğitim amaçlı olarak insanlar televizyonu yoğun biçimde kullanmıştır. Geleneksel yayıncılık olarak tanımlanan televizyon yayıncılığı zaman içinde gelişen internet temelli teknolojilerle izleyici kaybetse de geçirmiş olduğu dönüşümler ve yaşanan pandemi sürecinde yoğun biçimde izlenmiştir. İnternet teknolojileri televizyon yayıncılığı için önemli bir tehdit olsa da yayıncılık açısından özellikle pandemi döneminde televizyonu destekler bir yapı göstermiştir. İnternet üzerinden gerçekleştirilen yayıncılığın tehditlerini yakından hissedilen televizyon, pandemi sürecinde evlerinde kalan izleyici için önemli yayın alternatifleri sunmuştur. Bu kapsamda çalışmada yaşanan Covid 19 Pandemisi döneminde Türkiye'de televizyon izlenme oranlarında ortaya çıkan değişim üzerine araştırma yapmak için TİAK (Televizyon İzleme Araştırmaları Anonim Şirketi) verileri üzerinden bir inceleme yapılmaktadır. Çalışma veri analizleri de etkili bir yöntem olarak görülen içerik analizi ile değerlendirilmektedir.

With a virus that started to spread from Wuhan city of China to the whole world, significant changes have occurred in people's lives. Covid 19 was declared a "Pandemic" by the World Health Organization (WHO) on March 11, 2020, when the first case was detected in Turkey. In many countries, curfews are applied during the pandemic process. In Turkey, as part of the "Stay at Home" program, people had to spend their time at home. Many changes in the world during the pandemic process have also revealed unique effects in the field of television broadcasting. In this process, people used television intensively for educational purposes as well as to provide information as a mass communication tool and to get information from the viewer's point of view, to evaluate and entertain the spare time of the audience staying at home. Although television broadcasting, which is defined as traditional broadcasting, lost viewers with the developing internet-based technologies over time, it has been followed intensely during the transformations it has gone through and the pandemic process. Although internet technologies are a significant threat to television broadcasting, they have shown a structure that supports television, especially during the pandemic period. Feeling the threats of broadcasting In this context, an analysis is carried out on the data of TIAK (Television Monitoring Research Incorporated) in order to conduct research on the change in television viewing rates in Turkey during the Covid 19 Pandemic experienced in the study. Study data analysis is also evaluated with content analysis, which is seen as an effective method. over the internet, television has offered important broadcasting alternatives for the audience staying at home during the pandemic.

COVID-19 SÜRECİNDE HEMŞİRELERİN YAŞADIKLARI ZORLUKLAR VE ETİK PROBLEMLER: SİSTEMATİK DERLEME

DIFFICULTIES AND ETHICAL PROBLEMS EXPERIENCED BY NURSES DURING COVID-19: SYSTEMATIC REVIEW

Rana Can Özdemir*, Meryem Türkan Işık**

*Doç.Dr. Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik AD, Assoc.Prof.

Akdeniz University, Medical Faculty, Medical History and Ethics Department

ranacan@akdeniz.edu.tr

**Dr.Üyesi Mersin Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Esasları AD, Assist.Prof.

Mersin University, Faculty of Nursing, Fundamental Nursing Department

turkanerer@mersin.edu.tr

Giriş: Bu araştırmamın amacı COVID-19 sürecinde hastanede bakım veren hemşirelerin yaşadığı etik sorunları belirlemek için 2020-2022 yılları arasında yapılmış olan araştırma makalelerini analiz edilerek ortaya koymaktır.

Yöntem: Çalışma sistematik derleme olup, 1 Mayıs 2022- 22 Haziran 2022 tarihleri arasında 'Google Scholar' ve 'Google' veri tabanlarından 'COVID-19', 'hemşire' 'etik', 'bakım etiği', 'pandemi' anahtar kelimeleri verilerek tam metnine ulaşılan araştırma makaleleri taranmıştır. Ulaşılan 3220 araştırmadan dahil edilme kriterlerine göre, 80 incelenen çalışmadan, kriterlere uygun ve tam metnine ulaşılan ve yayın dili Türkçe olan 31 araştırma makalesi çalışmaya dahil edilmiştir. Verilerin analizi için araştırmacılar tarafından geliştirilen veri özetleme formu üstünde yapılmış olan araştırma makaleleri kayıt edilerek değerlendirilmiştir.

Bulgular: Çalışmaların 21 tanesi 2021, 10 tanesi 2022 yılında yayınlanmıştır. Çalışmaların iki tanesi nitel, 29 tanesi tanımlayıcıdır. Çalışmaların 16'sı hemşireler, yedisi hemşirelik öğrencileri ve dokuzu sağlık çalışanları ile yapılmıştır.

Tartışma: COVID-19 sürecinde hemşirelik alanında yapılan çalışmalarda bakımı sürecini olumsuz etkileyebilecek ve etik sorunların yaşanmasına neden olabilecek merhamet yorgunluğu, tükenmişlik, iş doyumunu, stres, pandemi sürecindeki korku, klinik uygulamada kaygılar, etik duyarlılık, bakım davranışı, yaşanan etik sorunlar, mesleki değer algısı, örgütsel bağlılık en çok ele alınan konular olup bunların pratikte yarattığı bakım ve etik sorunlar ele alınmıştır.

Aim: The purpose of this research is to analyze the research articles made between 2020-2022 in order to determine the ethical problems experienced by nurses providing care in the hospital during the COVID-19 process.

Methods: The study is a systematic review. Between May 1, 2022 and June 22, 2022, research articles were scanned from the "Google Scholar" and "Google" databases by giving the keywords "COVID-19", "nurse" "ethics", "care ethics" and "pandemic". According to the inclusion criteria of 3220 studies reached, 31 research articles out of 80 analyzed studies, whose full text was reached, and whose publication language was Turkish, were included in the study. Research articles on the data summary form developed by the researchers for the analysis of the data were recorded and evaluated.

Results: 21 of the studies were published in 2021 and 10 in 2022. Two of the studies are qualitative and 29 of them are descriptive. Sixteen of the studies were conducted with nurses, seven with nursing students, and nine with healthcare professionals.

Discussion: In the studies conducted in the field of nursing during the COVID-19 process, the issues that can negatively affect the care process and cause ethical problems; compassion fatigue, burnout, job satisfaction, stress, fear in the pandemic process, concerns in clinical practice, ethical sensitivity, care behavior, ethical problems experienced, professional value perception, organizational commitment. In addition, the problems related to care and ethics created by these issues in practice were also discussed in the studies.

COVID-19 PANDEMİSİNDE YAŞLILARIN DURUMU İLE İLGİLİ ORTAYA ÇIKAN ETİK SORUNLAR ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

AN EVALUATION OF ETHICAL PROBLEMS RELATED TO THE ELDERLY IN THE COVID-19 PANDEMIC

Sevim Coşkun*, Nüket Örnek Büken**

* Arş. Gör. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı

Res.Assist.Hacettepe University Faculty of Medicine Department of Medical History and Ethics

sevimcoskun@hacettepe.edu.tr

**Prof. Dr. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı,

Prof.Dr. Hacettepe University Faculty of Medicine Department of Medical History and Ethics

buken@hacettepe.edu.tr

Yaşlılar, örselenebilir popülasyonlar içinde yer almaktadır ve Covid-19 pandemisi döneminde daha da savunmasız hale gelmişlerdir. İzolasyon ve karantina gibi alınan sıkı önlemlerden büyük ölçüde olumsuz bir şekilde etkilenmiş; stres ve hapsedilme duygusu yaşamışlardır. Bu kişileri destekleyecek ve yaşam koşullarının kötüleşmesini engelleyecek stratejiler ise eksik kalmıştır. Birçok ülkede ve kurumda salgına bağlı kriz yönetilememiş ve durum kaotik bir hale gelmiştir. Yaşlılar, dünyanın farklı yerlerinde farklı sorunlarla karşılaşmıştır. Bu sorunların en başında gelenler ise ihtiyaç duyulan tıbbi bakıma ulaşamama, ihmal edilme ve terk edilme olmuştur. Bazı ülkelerde Covid-19'a bağlı aşırı hasta yükü nedeniyle mevcut tıbbi kaynaklar tükenmiş, yaşlı hastalar resüsite edilmemiş ve kendilerine palyatif bakım verilmeden tek başlarına ölmüşlerdir. Avrupa Konseyi'ne üye devletlerde ölümlerin neredeyse yarısının yaşlı bakım evlerinde meydana geldiği bildirilmiştir. Salgının etkili olduğu bazı ülkelerde, yaşlı bakım evlerinde kalanların birçoğu hastalanmış ve çoğu zaman ailelerinin haberi bile olmadan yalnız bir şekilde hayatlarını kaybetmiştir. Benzer şekilde birçok üzücü olay yaşanmış ve etik sorun ortaya çıkmıştır. Bu sorunlar karşısında temel etik ilkelerin önemi tekrar anlaşılmıştır. Dünya Sağlık Örgütü tarafından Covid-19 pandemisi özelinde tüm kişilerin tedavi ve bakım süreçlerinde dikkat edilmesi gereken önemli etik ilkeler belirlenmiş ve şüphesiz yaşlı kişiler için de bu ilkelerin geçerli olduğu üzerinde durulmuştur. Bu bağlamda her insanın eşit derecede değerli olduğu; dolayısıyla tedavi ve bakım kararlarının ayrımcı özelliklere değil, sadece tıbbi gereksinimlere dayanması gerektiği vurgulanmıştır. Bu bildiride Covid-19 pandemisinde yaşlı kişilerin karşı karşıya kaldığı etik sorunlar üzerine bir değerlendirme yapılacaktır. Bu değerlendirmede UNESCO'nun Biyoetik ve İnsan Hakları Bildirgesi'nin 8. maddesinden yola çıkılarak, özel savunmasızlıkları olan yaşlıların bir salgın hastalığa karşı korunurken, kişisel saygınlıklarının da korunması gerektiği üzerinde durulacaktır.

The elderly are one of the vulnerable populations, and they have become more vulnerable during the Covid-19 pandemic. They have significantly been adversely affected by strict measures such as isolation and quarantine and also experienced a sense of stress and confinement. The strategies to support them against worsening their living conditions have remained incomplete. Unfortunately, the pandemic crisis could not be managed in many countries and became more chaotic. The elderly have faced different problems in different parts of the world due to the Covid-19 pandemic. The most important problems were the inability to reach the necessary medical care and being neglected or abandoned. In some countries, since available medical resources have been exhausted due to patient overload, elderly patients have not been resuscitated and died alone without being given palliative care. It was reported that almost half of the deaths occur in

nursing homes for the elderly in Council of Europe member states. In some countries, many were infected by the disease and often died alone in nursing homes without their families' knowledge. Likewise, many sad things happened and caused new ethical problems. In the face of these problems, the importance of the main ethical principles has been understood again. Also, World Health Organization (WHO) has stated ethical principles that should be considered in the treatment of Covid-19 and emphasized that these principles should also be taken into account for the elderly. In this context, every human being is equally valuable. Therefore, treatment and care decisions should be made regarding only medical needs, not discriminatory features. In this paper, an evaluation will be made of the ethical problems faced by the elderly in the Covid-19 pandemic. In this evaluation, it will be emphasized that while the elderly with specific vulnerabilities are trying to be protected against a deadly infectious disease in a pandemic, their dignity also should be protected in light of the 8th article of UNESCO's Declaration of Bioethics and Human Rights.

COVID-19 ÖNLEYİCİ TEDBİRLERE İLİŞKİN GÖRÜŞLER VE BU TEDBİRLERE BAĞLILIK: TÜRKİYE'DEN ÇEVİRİMİÇİ KESİTSEL BİR ÇALIŞMA

OPINIONS AND ADHERENCE TO COVID-19 PREVENTIVE PRECAUTIONS: AN ON-LINE CROSS-SECTIONAL STUDY FROM TURKIYE

Gülten Çevik Nasirlier*, Rahime Aydın Er**

*Dokt.Öğr. Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı

PhD. Cand. Kocaeli University Institute of Health Sciences Department of History Medicine and Ethics

g.nasirlier@gmail.com

**Doç. Dr. Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı

Assoc. Prof.. Kocaeli University Medical Faculty Department of History Medicine and Ethics

raay@kocaeli.edu.tr

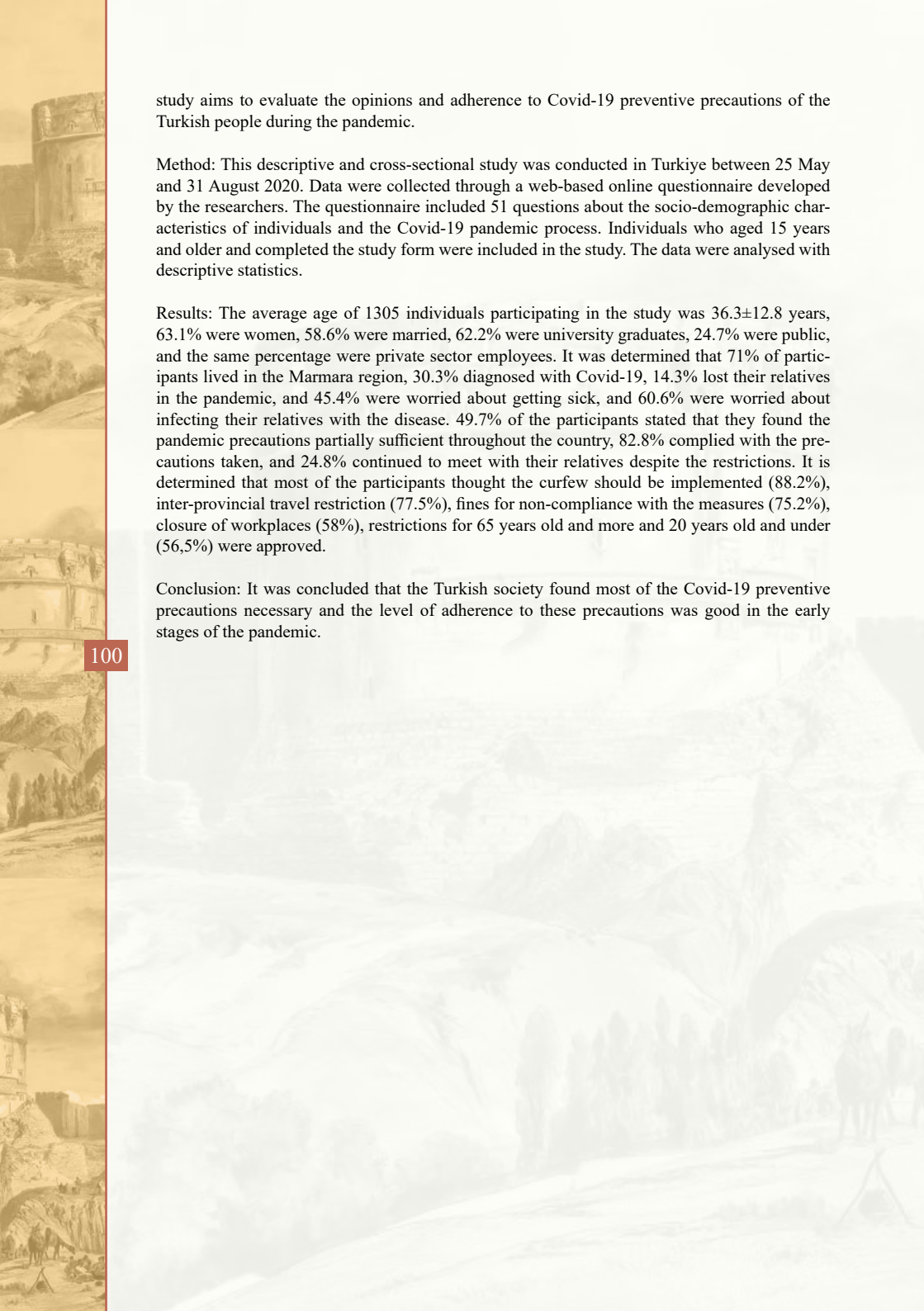
Giriş: Koronavirüs 2019 (Covid-19) pandemisinde hastalığın yayılımını sınırlandıracak önlemler Dünya Sağlık Örgütü tarafından tavsiye edilmiş ve Türk Hükümeti tarafından da benimsenmiştir. Covid-19 ile mücadelenin başarısı, insanların hastalığı önleyici tedbirlere uymasına bağlıdır. Türk toplumunda hükümet tarafından alınan pandemi önlemlerine ilişkin görüşler ve bu önlemlere bağlılık hakkında bilinen sınırlıdır. Bu çalışmanın amacı Türk halkının pandemi sırasında Covid-19 önlemlerine ilişkin görüşlerini ve bağlılıklarını değerlendirmektir.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tipteki bu çalışma, 25 Mayıs- 31 Ağustos 2020 tarihleri arasında Türkiye genelinde yürütüldü. Veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilerek web tabanlı çevrim-içi doldurulabilen bir anket aracılığıyla toplandı. Ankette bireylerin sosyo-demografik özelliklerine ve Covid-19 pandemi sürecine ilişkin 51 soru yer aldı. Çalışmaya 15 yaş ve üzerinde olan, çalışma formunu eksiksiz tamamlayan bireyler dahil edildi. Çalışma verileri tanımlayıcı istatistiklerle analiz edildi.

Bulgular: Çalışmaya katılan 1305 bireyin yaş ortalaması 36,3±12,8 olup, %63,1'i kadın, %58,6'sı evli, %62,2'si üniversite mezunu, %24,7'si kamu ve aynı oranda özel sektör çalışanıydı. Katılımcıların %71'i Marmara bölgesinde yaşamaktaydı ve %30,3'ünün kendisinin veya yakınının Covid-19 tanısı aldığı, %14,3'ünün pandemiye yakınına kaybettiği, %45,4'ünün hasta olma ve %60,6'sının yakınlarına hastalık bulaştırma endişesi yaşadığı belirlendi. Katılımcıların %49,7'si ülke genelinde pandemi önlemlerini kısmen yeterli bulduğunu, %82,8'i alınan önlemlere uduğunu, %24,8'i ise sınırlandırmaya rağmen yakınlarıyla görüşmeye devam ettiğini belirtti. Katılımcıların çoğunun sokağa çıkma yasağının uygulanması gerektiğini düşündüğü (%88,2), iller arası seyahat kısıtlamasını (%77,5) ve önlemlere uymamama cezalarını (%75,2), yarından fazlasının işyerlerinin kapatılmasını (%58), 65 yaş üstü ve 20 yaş altı bireylere getirilen yasakları (%56,5) doğru bulduğunu saptandı.

Sonuç: Pandeminin ilk dönemlerinde Türk halkının Covid-19 önleyici çoğu tedbiri gerekli bulduğunu ve bu tedbirlere bağlılık düzeyinin iyi olduğunu sonucuna ulaşıldı.

Introduction: Precautions to restrict the spread of the disease in the Coronavirus 2019 (Covid-19) pandemic have been recommended by the World Health Organization and have also been adopted by the Government of Türkiye. The success of struggling Covid-19 depends on people's adherence to disease preventive precautions. There is limited knowledge about the views and adherence to disease preventive precautions taken by the government in Turkish society. This

study aims to evaluate the opinions and adherence to Covid-19 preventive precautions of the Turkish people during the pandemic.

Method: This descriptive and cross-sectional study was conducted in Turkiye between 25 May and 31 August 2020. Data were collected through a web-based online questionnaire developed by the researchers. The questionnaire included 51 questions about the socio-demographic characteristics of individuals and the Covid-19 pandemic process. Individuals who aged 15 years and older and completed the study form were included in the study. The data were analysed with descriptive statistics.

Results: The average age of 1305 individuals participating in the study was 36.3 ± 12.8 years, 63.1% were women, 58.6% were married, 62.2% were university graduates, 24.7% were public, and the same percentage were private sector employees. It was determined that 71% of participants lived in the Marmara region, 30.3% diagnosed with Covid-19, 14.3% lost their relatives in the pandemic, and 45.4% were worried about getting sick, and 60.6% were worried about infecting their relatives with the disease. 49.7% of the participants stated that they found the pandemic precautions partially sufficient throughout the country, 82.8% complied with the precautions taken, and 24.8% continued to meet with their relatives despite the restrictions. It is determined that most of the participants thought the curfew should be implemented (88.2%), inter-provincial travel restriction (77.5%), fines for non-compliance with the measures (75.2%), closure of workplaces (58%), restrictions for 65 years old and more and 20 years old and under (56,5%) were approved.

Conclusion: It was concluded that the Turkish society found most of the Covid-19 preventive precautions necessary and the level of adherence to these precautions was good in the early stages of the pandemic.

TÜRKİYE'DE SAĞLIK ÇALIŞANLARININ KIT TIBBİ KAYNAKLARI PAYLAŞTIRMAKLA İLGİLİ TERCİHLERİ: COVID-19 PANDEMİSİ İÇİN ÇIKARIMLAR

HEALTH PROFESSIONALS' PREFERENCES FOR SCARCE MEDICAL RESOURCE ALLOCATION IN TURKIYE: IMPLICATIONS FOR THE COVID-19 PANDEMIC

Gülten Çevik Nasirlier*, Rahime Aydın Er**

*Dokt.Öğr. Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı

PhD Cand. Kocaeli University Institute of Health Sciences Department of History Medicine and Ethics

g.nasirlier@gmail.com

**Doç. Dr. Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı

Assoc. Prof.. Kocaeli University Medical Faculty Department of History Medicine and Ethics

raay@kocaeli.edu.tr

Giriş: Koronavirüs 2019 (Covid-19) salgını ihtiyaçlar ve kaynaklar arasında trajik bir dengesizlik yaratarak sağlık sistemlerini zorladı. Bu zorluklar, ülkelerin sağlık sistemlerindeki farklılıklar ve sağlık çalışanlarının sosyo-kültürel bağlamları nedeniyle karmaşıktı. Bu çalışmada Türkiye'de sağlık çalışanlarının kit tıbbi kaynakların dağıtımıyla ilgili tercihlerinin değerlendirilmesi ve bu tercihlerin Covid-19 pandemisi boyutuyla tartışılması amaçlandı.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tipteki bu araştırma, 25 Mayıs- 31 Ağustos 2020 tarihleri arasında Türkiye genelinde yürütüldü. Veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilerek çevrimiçi doldurulabilen bir anket aracılığıyla toplandı. Ankette katılımcıların demografik ve mesleki özellikleri ile Covid-19 pandemi sürecine ilişkin deneyimlerini değerlendiren 23 soru ve öneminin değerlendirilmesi istenen 28 ölçüt yer aldı. Sağlık çalışanlarının kişisel ve mesleki özellikleri ile tıbbi kaynakların dağıtımıyla ilgili tercihleri arasındaki ilişki ki-kare testi ile değerlendirildi. $p \leq 0,05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

Bulgular: Araştırmaya katılan 928 sağlık çalışanının %56'sı ebe ve hemşire, %20'si hekim, %24'ü sağlık teknikeri, acil tıp teknisyeni, diş hekimi, eczacı, fizyoterapist, sosyal hizmet uzmanıydı. Katılımcıların %82,8'i pandemi hastanesinde, %35,9'u Covid-19 servisinde çalıştığını, %15,5'i pandemide tıbbi tedavi ve bakımda öncelikleri belirleme konusunda etik sorun deneyimlediğini bildirdi. Kıt tıbbi kaynakların paylaşılmasında en fazla hastanın durumunun aciliyetinin (%91,5), en az hastanın cinsiyetinin önemsendiği belirlendi (%7,2).

Sonuç: Sağlık çalışanlarının kıt kaynakların dağıtımında en fazla tıbbi faydayı gözetmekle birlikte kaynakların adil dağıtımını ihlal edebilecek kriterleri de göz önünde bulundurdıkları, tercihlerinde kişisel ve mesleki özelliklerinin etkili olduğu sonucuna ulaşıldı.

Introduction: Coronavirus 2019 (Covid-19) pandemic has created a tragic imbalance between needs and resources. Therefore, healthcare systems were struggled. Regarding differences between healthcare systems of countries and health professionals' socio-cultural contexts, these struggles in the healthcare system have been complicated. In this study, it was aimed to evaluate preferences of health professionals regarding the allocation of scarce medical resource and to discuss these preferences with the dimension of the Covid-19 pandemic.

Method: This descriptive and cross-sectional study was conducted between 25 May - 31 August 2020 in Türkiye. The data was collected through an online questionnaire developed by the researchers. The questionnaire included 23 questions evaluating the demographic and occupational characteristics of the participants and their experiences with the COVID-19 pandemic process, and 28 criteria whose importance was requested to be evaluated. The relationship between the personal and professional characteristics of health professionals and their preferences for the allocation of medical resources was analysed with the chi-square test. $p \leq 0.05$ was considered statistically significant.

Results: In the study, 56% of 928 health workers participating in the study were midwives and nurses, 20% were physicians, 24% were health technicians, emergency medical technicians, dentists, pharmacists, physiotherapists, and social workers. 82.8% of the participants worked in the pandemic hospital, 35.9% worked in the Covid-19 clinic, and 15.5% reported that they experienced ethical problems in determining priorities in medical treatment and care in pandemic. It was determined that the urgency of the patient's condition was the most important (91.5%) and the gender of the patient was the least important (7.2%) in allocation of scarce medical resources.

Conclusion: It has been concluded that health professionals consider the criteria that may violate the fair allocation of resources, while observing the greatest medical benefit in the allocation of scarce resources, and personal and professional characteristics were effective in these preferences.

ÇOCUKLARDA COVID-19 AŞISININ ETİK AÇIDAN İNCELENMESİ ETHICAL ANALYSIS OF THE COVID-19 VACCINES FOR CHILDREN

Ayşenur Daldaban Berberoğlu* Orhan Önder**

*Yük.Lis.Öğr. İstanbul Üniversitesi, Tıp Tarihi ve Etik ABD,

Grad.St.Istanbul University, History of Medicine and Ethics,

ayse.dal.95@hotmail.com

**Öğr. Gör., Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik ABD (İstanbul Üniversitesi, Tıp Tarihi ve Etik ABD, Doktora)

Lecturer,Marmara University Faculty of Medicine, Department of History of Medicine and Ethics (Istanbul University, Department of History of Medicine and Ethics, Ph.D.)

orhnonder@gmail.com

COVID-19 aşısının uygulanmaya başlandığı ilk dönemlerde çocuklar aşı programlarının dışında tutulmuştur. Bunun nedenleri arasında çocukların yetişkinlere göre COVID-19 enfeksiyonundan nispeten az etkilenmeleri, aşıların klinik deneylerinin çocuklar üzerinde yapılamaması ve aşıların çocuklar üzerindeki etkisinin bilinmemesi sebebiyle toplumda çocukların aşılmasına karşı gelişen tereddüt ve yaygın korku gösterilebilir. Pandemi sürecinde COVID-19 virüsünün geçirmiş olduğu mutasyonlar çocukları bu virüse karşı savunmasız kılmakta ve özellikle altta yatan başka hastalıkları bulunan çocuklar COVID-19'a karşı yüksek riskli duruma düşmektedir. Yine bu süreçte çocukların hastalanmasını ve zarar görmesini engellemek üzere çoğu ülke aşı programlarına çocukları dâhil etmiştir. Bu çalışmada çocukların aşılmasının neden olabileceği etik sorunlara güncel etik yaklaşımların değerlendirilmesi ve incelenmesi hedeflenmiştir.

In the early stages of the COVID-19 vaccinations, children were excluded from the vaccination programs. The early finding that children are relatively less affected by COVID-19 infection than adults, clinical trials of vaccines could not be performed on children, and the hesitancy and widespread fear developed in communities against the vaccination due to the unknown effects of the vaccines on children can be considered as main reasons for this exclusion. The mutations that the COVID-19 virus has undergone during the pandemic made children vulnerable to this virus, and especially children with other underlying diseases are at high risk for COVID-19. Therefore, most countries included children in their vaccination programs in order to prevent children from getting sick and being harmed. In this study, it is aimed to evaluate and examine the current approaches to the ethical problems emerged due to the vaccination of children.

EVLYYA ÇELEBİ'NİN DİLİNDEN DÖNEMİNDE SALGIN HASTALIKLAR

EPIDEMIC DISEASES IN THE PERIOD FROM EVLYYA CELEBI'S LANGUAGE

Nuriye Değirmen*, Nilüfer Demirsoy, Nurdan Kırımloğlu*****

*Dr. Öğr. Üyesi., Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü, Assist.Prof.Kütahya Health Sciences University Health Sciences Faculty, Midwifery Department

nuriye.degirmen@ksbu.edu.tr

** Doç. Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik AD,

Assoc. Prof. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Medical Faculty, Medical History and Ethics Department

npoyraz@ogu.edu.tr

***Doç. Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik AD, Assoc. Prof. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Medical Faculty, Medical History and Ethics Department

nurdank@ogu.edu.tr

Tarihimizin en ünlü gezginlerinden ve döneminin en özel seyahat kitabının yazarı olan değerli bilim insanı Evliya Çelebi'nin ne zaman doğduğu tam bilinmemekle birlikte bazı kaynaklarda 25 Mart 1611 tarihinde İstanbul'da doğduğu ifade edilmektedir. Kütahyalı olduğu bilinen Evliya Çelebi'nin babası Saray-ı Âmire'nin kuyumcubaşısı Derviş Mehmed Zillî Efendi'dir. Yakın dostluğunu kazandığı Sadrazam Melek Ahmed Paşa'nın akrabasıdır. Atalarının Türklerin büyük alimi Hoca Ahmed Yesevi'ye ulaştığını kendisi eserinde yazmıştır. Evliya Çelebi, Şeyhülislam Hamid Efendi Medresesi'nde 7 yıl okumuş, Müderris Ahfeş Efendi'den ders almış, musiki eğitimini Derviş Ömer Efendi'den alarak iyi bir musiki bilgisine sahip olmuştur. Sa'dızade Dârülkurrası'nda okuyarak hafız olmuştur. Sultan IV. Murad'ın emriyle alındığı Saray'da 2 yıl kalmış ve burada da eğitimine devam ederek hat ve musiki dersleri almıştır. Evliya Çelebi, Arapça, Farsça, Rumca ve Latince eğitimi almıştır. Seyahatnamesinde ifade ettiği üzere, Rum, Arap ve Acem'de, İsviç, Leh ve Çek'te, 7 coğrafi bölge ve 18 padişahlık mekanı olmak üzere 51 yıl boyunca seyahat etmiştir. Evliya Çelebi'nin bugün Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'nde bulunan ve özgün metni 4.000 sayfa tutan 10 ciltlik Seyahatname isimli eserinde; almış olduğu notlardan nerelere gittiği, ne yaptığı, kimlerle görüştüğü ve döneminde çeşitli yerlerde halk arasında yaşanan veba ve cüzzam gibi salgın hastalıklardan, çeşitli tedavi yöntemleri ve şifa kaynaklarından söz ettiği bilinmektedir. Hangi tarihte ve nerede öldüğü kesin olarak tespit edilememiştir. Bu bildiriye Evliya Çelebinin Seyahatname eserinde söz ettiği salgın hastalıklara dikkat çekilerek, günümüzde yaşanan salgın hastalıklara dair bakımımıza ışık tutabilecek geçmişin izlerinden bağlar kurmamızı sağlamak hedeflenmiştir.

One of the most famous travelers of our history and the author of the most special travel book in the period, the esteemed scientist Evliya Çelebi's born is not exactly known however in some sources it is stated that he was born on March 25, 1611 in Istanbul. The father of Evliya Çelebi is Mehmed Zilli Efendi; who's known to be from Kütahya city. Evliya Çelebi's father was chief jeweler of Palace Amire. Evliya Çelebi relative of Melek Ahmed Pasha. He wrote on his book Seyahatname; his ancestors achieved to Ahmed Yesevi. Evliya Çelebi studied at Şeyhülislam Hamid Efendi Medresesi for 7 years. He studied from Ahfeş Efendi. He studied Turkish music from Ömer Efendi. He studied at Sa'dızade Dârülkurra and memorized the Koran. He stayed the palace for 2 years, by the order

of the Sultan IV. Murad. He studied islamic calligraphy and music education in the palace. Evliya Çelebi studied Arabic, Persian, Romaic and Latin languages. He stated that in his travel book Seyahatname; he traveled to 7 geographical regions and 18 royal place including Greek, Arabia, Persia, Sweden, Poland and Czech for 51 years. Seyahatname is 10-volume and 4000 pages; in Topkapı Palace Museum Library. Evliya Çelebi stated that in his book; where did he go, what did he do, whom he met with also and the epidemics diseases among the public in various places of his period; like a plague and leprosy and their several medical cures and healing sources. It is not known where he died and when he died. In this paper, it is aimed to draw attention to the epidemic diseases that Evliya Çelebi mentioned in his book Seyahatname and it is aimed to shed light on our view of the epidemic diseases experienced today and It is aimed to connect with the traces of the past.

HEKİME YÖNELİK ŞİDDET HABERLERİNDE MEDYA ETİĞİ

MEDIA ETHICS IN THE NEWS ON VIOLENCE AGAINST PHYSICIAN

Hatice Demir*; Melisa Aktaş*

*Dr.Öğr.Üyesi Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp Fakültesi, Assist.Prof.Muğla Sıtkı Koçman University Faculty of Medicine

haticedemir1214@gmail.com

**Yük.Lis.Öğr.Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Grad.St. Muğla Sıtkı Koçman University

Dünyanın dört bir yanında olduğu gibi ülkemizde de COVID 19 pandemisinde hekimler çalışan güvenliğinin sağlanamamasının yanı sıra kurumsal ve kişisel nedenlerle ortaya çıkan şiddetle de mücadele etmek zorunda kaldılar. Basın konu ile ilgili haberleri yayımlarken hekimlerin mesleki ve kişisel değerlerini ve haklarını zedelemekte midir? Hekime yönelik şiddet olayları sıradanlaştırılmakta mıdır? Hekime yönelik şiddet konusunda toplumsal kabullere katkı sağlamakta mıdır? sorularına yanıt aradık. Bu kapsamda 22.03.2020-01.05.2022 tarihleri arasında online gazetelerde yayımlanan 48 hekime yönelik şiddet haberine ulaştık. Haber başlıkları ve içerikleri söylem analizi ile değerlendirilecek olup raporlama aşamasında veriler *hekim mahremiyetinin ihlali, şiddete uğrayan hekime cinsiyetçi yaklaşım ve toplumsal kabullere olası etkisi* başlıkları altında sunulması planlanmaktadır. Ayrıca birkaç gün önce Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilen Sağlıkta Şiddet Yasası da tartışma bölümünde ele alınacaktır.

In our country, as well as all over the world, in the COVID 19 pandemic, physicians had to struggle with the violence that emerged due to institutional and personal reasons, as well as the inability to ensure employee safety. Does the press harm the professional and personal values and rights of physicians while publishing news related to the subject? Are incidents of violence against doctors becoming commonplace? Does it contribute to social acceptance about violence against doctors? We sought answers to your questions. In this context, we have reached the news of violence against 48 physicians published in online newspapers between 22.03.2020-01.05.2022. The news headlines and contents will be evaluated with discourse analysis, and it is planned to present the data under the headings of violation of physician privacy, sexist approach to the victimized physician, and its possible impact on social acceptance at the reporting stage. In addition, the Law on Violence in Health, which was adopted by the Turkish Grand National Assembly a few days ago, will also be discussed.

HEKİM GÖÇÜNÜ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN DEĞERLENDİRİLECEĞİ SINIRLI BİR NİTELİKSEL ARAŞTIRMA

A LIMITED QUALITATIVE RESEARCH TO EVALUATE FACTORS AFFECTING PHYSICIAN MIGRATION

Hatice Demir*; İhsan Kağan Çok; Onur Efe Bıçak*****

* Dr.Öğr.Üyesi Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp Fakültesi, Assist.Prof.

Mugla Sıtkı Kocman University Faculty of Medicine

haticedemir1214@gmail.com

**Yük.Lis.Öğr.Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Grad.St. Muğla Sıtkı Koçman University

***Yük.Lis.Öğr.Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Grad.St. Muğla Sıtkı Koçman University

Türkiye’de son 10 yılda yurtdışına göç eden hekim sayısı her yıl bir önceki yıla göre hızlı artış gösterdi. Türk Tabipleri Birliği verilerine göre 2012 yılında sadece 59 hekim yurt dışına göç ederken 2021 yılında göç eden hekim sayısı 1405 kişidir. Hekim göçüne ilişkin sorun yeni değildir. Ancak COVID 19 pandemisi ile mücadelede yaşanan güçlükler, hekim göçü konusuna basın ve politika yapımcıların daha fazla ilgi göstermesine vesile oldu. Ampirik gözlemlerden, siyasi söylemlerden öte hekimlerin yurt dışına göç etmelerinde etkili olan temel faktörler nelerdir? Yapılan literatür taraması sonucunda ülkemizde hekim göçünü ve etkileyen faktörleri konu alan sınırlı sayıda araştırmaya erişilmiştir. Sözü edilen araştırma verilerine göre, yeni mezun hekimlerin yurt dışında çalışma isteğinin olduğu, daha iyi eğitim, istihdam ve yaşam koşullarına erişmek için yurtdışında çalışmak istedikleri belirlenmiştir. Hekim göçü konusunda hekimlerin gelecek kariyer planlamalarında isteklerinin değerlendirildiği çalışmaların yanı sıra doğrudan konunun öznesi olan bireylerin deneyimlerinin ele alınması gerektiği kanaatindeyiz. Bu çalışma ile yurt dışına göç eden ve bireysel deneyimlerini sosyal medya üzerinden paylaşan hekimlerin göç kararını vermelerinde etkili olan faktörleri doğrudan kendi söylemleri üzerinden değerlendirmeyi ve hekim göçü sorununa bir kez daha dikkat çekmeyi amaçladık. Son iki yılda sosyal medyada yayımlanan 19 video ve röportaja eriştik. Video ve röportaj içeriklerinden elde edilen niteliksel verileri içerik analizi ile değerlendirdik. Araştırmanın raporlanmasında içerik analizi ile değerlendirilen veriler; hekime yönelik şiddet, çalışma koşulları ve ücret, TUS sınavı, mobing ve adaletsizlik olmak üzere dört kategoride ele alınacaktır. Ayrıca konu ile ilgili politik tutumlar ve söylemler de bu bağlamda değerlendirilerek, Türk Tabipleri Birliği’nin resmi makamların bu konudaki açıklamalarına yönelik tutumu incelenecektir.

The number of physicians who migrated abroad in Turkey in the last 10 years has increased rapidly every year compared to the previous year. According to the data of the Turkish Medical Association, while only 59 physicians migrated abroad in 2012, the number of physicians who migrated in 2021 is 1405. The problem of physician migration is not new. However, the difficulties experienced in the fight against the COVID 19 pandemic have caused the media and policy makers to pay more attention to the issue of physician migration. Beyond empirical observations and political discourses, what are the main factors that affect physicians' migration abroad? As a result of the literature review, a limited number of studies on physician migration and the factors affecting it have been accessed in our country. According to the aforementioned research data, it has been determined that newly graduated physicians have a desire to work abroad and want to work abroad in order to reach better education, employment and living conditions. We are of the opinion that the experiences of individuals who are the direct subject of the subject should be addressed, as well as the studies that evaluate the wishes of physicians in their future career planning on physician migration. With this study, we aimed to evaluate the factors that are effective in the decision of immigration of physicians who immigrated abroad and share their individual experiences on social

media, directly through their own discourses, and to draw attention to the problem of physician migration once again. We have accessed 19 videos and interviews published on social media in the last two years. We evaluated the qualitative data obtained from the video and interview contents with content analysis. The data evaluated by content analysis in the reporting of the research; Violence against physicians will be discussed in four categories: working conditions and wages, TUS exam, mobbing and injustice. In addition, the political attitudes and discourses on the subject will be evaluated in this context, and the attitude of the Turkish Medical Association towards the official authorities' statements on this issue will be examined.

SALGIN HASTALIKLARIN KONVANSİYONEL MEDYADA SUNUMUNA İLİŞKİN BİR DEĞERLENDİRME

AN EVALUATION OF THE PRESENTATION OF PANDEMICS IN CONVENTIONAL MEDIA

Özcan Demir*

*Doç. Dr., Dicle Üniversitesi İletişim Fakültesi, Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü, İletişim
Bilimleri ABD,

Assoc.Prof. Dicle University Faculty of Communication, Radio, Television and Cinema De-
partment, Communication Sciences.

ozcandd@hotmail.com

Covid-19 virüsü, 31 Aralık 2019 tarihinde Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkmış ve 12 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü tarafından "pandemi" olarak tanımlanmıştır. Hastalık kısa sürede tüm dünyayı etkisi altına almıştır. Kitle iletişim teknolojilerinin tarihsel süreçteki en yüksek seviyesine ulaştığı dönemde ortaya çıkan pandemi ile ilgili haberler büyük bir hızla dünya geneline ulaşmıştır. Sosyal medyanın ve internet teknolojilerinin yaygın olarak kullanılmasına karşın habercilik ilkelerinin öncelendiği düşünülen editöryal mekanizmalarla faaliyet gösteren konvansiyonel medya, küresel salgınla ilgili bilgi edinmek isteyenlerin başvurduğu ortam olmayı sürdürmüştür. Konvansiyonel medyanın önemli olayları doğru ve tarafsız biçimde sunmak olarak idealize edilen hedefi pandemi haberleri için de geçerlidir. Coğrafi yakınlık kıstası ise salgın döneminde farklı bir boyut kazanmıştır. Covid-19 hastalığının küresel sonuçları olacağı öngörüsü gerçeklik kazandığı anda önemlilik ilkesi göz önünde bulundurulmuş, salgın konvansiyonel medyanın birinci gündem maddesi haline gelmiştir. Haberin egemen sınıfların lehine dünyaya ve yakın çevreye ilişkin gerçekliği inşa ettiğini savunan eleştirel bakış açıları dahi somut sonuçları olan pandemi ile ilgili değerlendirme yapılmasını gerekli kılmaktadır. Haberin inşa edilmiş ya da nesnel gerçekliğe dayandığı savunulsa da her iki bakış açısına sahip haber kuramları açısından da pandemi yeryüzündeki pek çok insanın hayatını etkilemiştir. Bu çalışmada, sosyal medya çağında etik ilkelerle daha fazla bağlaşıklık görülen konvansiyonel medyanın Covid-19 salgını dönemindeki konumu değerlendirilecektir. Televizyonlarda yayımlanan Covid-19 haberleri örneklemeden rastlantısal olarak seçilen Covid-19 hastalığı ile ilgili içerikler metinsel çözümlenmeye tabi tutulacaktır. Çalışma ile pandemi döneminde konvansiyonel medya içeriğinin sağlıklı, güvenilir ve etik ilkelere uygun haber almadaki rolü değerlendirilecektir.

The Covid-19 virus emerged in Wuhan, China on December 31, 2019, and was defined as a "pandemic" by the World Health Organization on March 12, 2020. The disease has taken the whole world under its influence in a short time. The news about the pandemic, which emerged in the period when mass communication technologies improved at their highest level in the historical process, reached the world at great speed. Despite the widespread use of social media and internet technologies, conventional media, operating with editorial mechanisms thought to prioritize journalism principles, continued to be the medium for those who want to learn about the global pandemic. The idealized goal of conventional media to present significant events accurately and impartially applies to news about the pandemic. The geographical proximity criterion gained a different dimension during the pandemic. As soon as the prediction that the Covid-19 disease would have global consequences became reality, the materiality principle was taken into account, and the pandemic became the first news of conventional media. Even the critical perspectives argue that news builds reality of the world and environment in favour of the ruling classes, necessitating an assessment of the pandemic, which has concrete results. Although it is argued that news is based on constructed or objective reality, the pandemic has affected the lives of many people in the world in terms of news theories from both perspectives. In this study, the

position of conventional media, which was seen as more in line with ethical principles in the era of social media, during the period of the Covid-19 pandemic will be evaluated. The content related to the Covid-19 disease, randomly selected from the sample of Covid-19 news broadcast on television, will be subjected to textual analysis. The role of conventional media in preparing healthy, reliable, and ethical news during the pandemic period will be evaluated in this study.

HALEP KOLERA DEFTERİ VE MUHTEVA ANALİZİ (R. 1319- M. 1903-1904)

ALEPPO CHOLERA REGISTRY AND CONTENT ANALYSIS (R. 1319- M. 1903-1904)

Emel Demir Görür*

* Dr, Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü,

Ph.D., Dicle University, Faculty of Education, Department of Social Studies Education

emeldemirgorur@gmail.com

Araştırmamıza temel teşkil eden 1903-1904 yıllarında Halep Vilayeti'nde yaşanan kolera salgını ile ilgili istatistikî bilgilerin yer aldığı defter, Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi'nde Yıldız Esas Evrakı Defterler tasnifinde yer almaktadır. Ciltli, 25,8 X 39,5 ebatlarında, 10 varaktan oluşan defter, Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane bakteriyoloji muallimi, Rüşumat Heyet-i Teftişiye-i Sıhhiye Reisi aynı zamanda Halep Vilayeti Heyet-i Sıhhiye Reisi Hamdi bin Aziz tarafından hazırlanmıştır. Müellifin de belirtmiş olduğu üzere bu mahiyette bir defter ilk defa neşredilmiştir. Yaptığımız araştırmalar neticesinde de ne daha önceki bir tarihte ne de ileri bir tarihte bu muhtevaya sahip bir deftere tesadüf edilmiştir. Defter, tarihsel olarak tasnife tabi tutulduğunda beş ayrı kısımdan oluştuğu görülmektedir. Her kısımda, Halep Vilayeti'nde başta kolera olmak üzere çiçek, kızamık, kızıl, difteri ve diğer çeşitli hastalıklara yakalanan kişilerin bilgisinin yer aldığı istatistikî verilere yer verilmiştir. Veriler; açıklamalar dışında 19 tablo, 5 harita, 1 sütun grafik şeklinde sunulmuştur. Hastalığa kaç kişinin yakalandığı, iyileştiği ve vefat ettiği bilgisi, sütun grafik ve tablolarda sunulmuş, haritalar üzerinde gösterilmiştir. Tablolarda hastalığa yakalananların yaş aralıkları, cinsiyetleri ve hangi dine mensup oldukları bilgisine hassaten yer verilmiştir. Çalışmada, Halep Vilayeti'nde 1903-1904 yıllarında görülen kolera salgını ve diğer hastalıklara dair teferruatlı bilgilerin yer aldığı defter, muhtevası açısından analiz edilmiş, defterin değeri üzerine metodolojik bir değerlendirme yapılmaya çalışılmıştır.

The register, which contains statistical information about the cholera epidemic in Aleppo Province between 1903 and 1904, which forms the basis of our research, is located in the Ottoman Archives. The register, which contains statistical information about the cholera epidemic in Aleppo Province between 1903 and 1904, which forms the basis of our research, is located in the Ottoman Archives. The register consists of a hardcover, 25.8 X 39.5 dimensions, and 10 leaves. It was prepared by Hamdi bin Aziz, Ottoman Medical School bacteriology lecturer, Head of the Rusumat Inspection Health Board, and also the head of the Aleppo Province Health Board. As the author has stated, a record of this nature has been published for the first time. As a result of our research, we have not come across a register with this content, neither at an earlier date nor at a later date. When the registry is classified historically, it is seen that it consists of five separate parts. In each section, statistical data are included, including information on the people who contracted cholera, smallpox, measles, scarlet fever, diphtheria, and various other diseases in the Province of Aleppo. Data; Apart from the explanations, 19 tables, 5 maps, and 1 column chart are presented. The information on how many people were caught, recovered, and died from the disease was presented in column charts and tables and shown on maps. In the tables, the age ranges, genders, and religions of those who have the disease are given. In the study, the registry, which contains detailed information about the cholera epidemic and other diseases in the province of Aleppo between 1903-1904, was analyzed in terms of its content, and a methodological evaluation was made of the registry's value.

COVID-19 TANISI ALAN BİR HEKİMİN DENEYİMLERİ: OLGU SUNUMU

EXPERIENCES OF A DOCTOR DIAGNOSIS OF COVID-19: A CASE REPORT

Nuray Demirci Güngördü*, Çağatay Üstün**

* Dr. Öğr. Üyesi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı

Assist.Prof. Recep Tayyip Erdogan University Faculty of Medicine, Department of History of Medicine and Ethics

nuray.demirci@erdogan.edu.tr

** Prof. Dr. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı,

Prof.Dr.Ege University Faculty of Medicine, Department of History of Medicine and Ethics

Giriş: 2019 yılında ortaya çıkan ve ilk olarak Çin'in Hubei eyaleti Wuhan şehrinde görülen koronavirus dünya çapında hızla yayıldı. Virüsün sebebiyet verdiği hastalığın adı ise ilk olarak 2019 Novel Coronavirus, daha sonra ise COVID-19 olarak isimlendirilmiştir.

08.07.2022 tarihi itibarıyla dünyada en az 558,769,507 kişi SARS-CoV-2 virüsü ile enfekte olmuş ve bunların en az 6,369,256'sı COVID-19 nedeniyle ölmüştür. Türk Tabipler Birliği Merkez Konseyi'nin Nisan 2022'deki raporuna göre, pandemiden başından itibaren 28.02.2022 tarihine kadar COVID-19 hastalığına bağlı olarak yaşamını yitirmiş sağlık çalışanı sayısı 506 olup, COVID-19'a bağlı ölümlerin %34,0'unu hekimler oluşturmaktadır.

Amaç: Sağlık çalışanları sağlık sistemimin önemli bileşenleridir. Sağlık çalışanlarının sağlıklı olmaları, güvenli bakımı sağlamak ve toplumdaki salgınları kontrol etmek için önem arz etmektedir. Bu çalışmanın amacı, COVID-19 ile enfekte olan bir hekimin deneyimlerini araştırmaktır.

Yöntem: Bu tanımlayıcı nitel araştırma 2022 yılında yapıldı. Bu çalışmayı yürütebilmek için katılımcının sözlü ve yazılı bilgilendirilmiş onamı alındı. Veriler yapılandırılmış görüşme formu ile toplandı. Verilerin analizi içerik analizi kullanılarak yapıldı.

Bulgular: Dr. T.K, erkek, 44 yaşında, 18 yıl hekimlik deneyimine sahip, Anestezi ve Reanimasyon Yoğun Bakım Ünitesinde görev yapmaktadır. Dr. T.K'nın anlatımlarından yola çıkarak; "korku ve kaygı", "COVID-19 ile mücadele", "klinik karantinası döneminde terk edilmiş hissetme", "yoğun bakımda ekip arkadaşlarının desteği", "iyileşme: ikinci fırsat" ve "işe dönüş" kategorileri oluşturuldu.

Etik Değerlendirme ve Sonuç: Elde edilen bulguların sonucuna göre, yaşamak, yeniden nefes alıp vermek bir armağan gibiydi. İyileşmek, yaşama tutunmak ikinci bir fırsattı. Katılımcının ölümün ince çizgisine bu kadar yaklaşmışken hala yaşamın anlamına ve değerine ilişkin yaklaşımları her zaman yaşamın öncelmesi gerektiğinin altını çizmektedir. Hekimlerin dışında ekipteki tüm sağlık çalışanlarının yoğun bakım sürecinde destekleyici yaklaşımları, tıbbi ekibin en büyük gücü yine birbirinden aldıklarını düşündürmektedir. Bu pozitif motivasyonu katılımcının yaşama tutunmasını olumlu yönde etkilemektedir. Tıbbi ekibin bir birine desteğinin yanı sıra, sağlık yöneticilerinin ve politikacıların da COVID-19 gibi salgın hastalık durumlarında yüksek risk grubu içerisinde bulunan sağlık çalışanlarının pandemiden etkilenme durumunu azaltacak şekilde gerekli önlemleri alması etik açıdan doğru olacaktır.

Introduction: The coronavirus, which emerged in 2019 and first appeared in Wuhan, China's

Hubei province, has spread rapidly around the world. The name of the disease caused by the virus was first named 2019 Novel Coronavirus and then COVID-19.

As of 08.07.2022, at least 558,769,507 people in the world were infected with SARS CoV-2 virus and at least 6,369,256 of them died due to COVID-19. According to the report of the Turkish Medical Association Central Council in April 2022, the number of healthcare workers who lost their lives due to COVID-19 disease from the beginning of the pandemic until 28.02.2022 is 506, physicians account for 34.0% of deaths due to COVID-19.

Aim: Healthcare workers are important components of the health system. It is important for health workers to be healthy, to provide safe care and to control epidemics in the community. The aim of this study is to investigate the experiences of a physician infected with COVID-19.

Methods: This descriptive qualitative study was conducted in 2022. Verbal and written informed consent was obtained from the participant in order to conduct this study. Data were collected with a semi-structured interview form. Analysis of the data was done using content analysis.

Results: Dr. T.K, male, 44 years old, with 18 years of medical experience, works in the Anesthesia and Reanimation Intensive Care Unit. Based on the narratives of Dr. T.K; the categories “fear and anxiety”, “fighting COVID-19”, “feeling abandoned during clinical quarantine”, “support of teammates in intensive care”, “recovery: second opportunity” and “back to work” were created.

Ethical Evaluation and Conclusion: According to the results of the findings, living, breathing again was like a gift. It was a second opportunity to heal, to hold on to life. It underlines that the participant’s approaches to the meaning and value of life, while still approaching the fine line of death, should always be prioritized by life. Apart from the physicians, the supportive approaches of all healthcare professionals in the intensive care process make us think that the medical team draws the greatest strength from each other. This positive motivation positively affects the participant’s holding on to life. In addition to the support of the medical team, it would be ethically correct for health managers and politicians to take the necessary measures to reduce the impact of the pandemic on health workers in the high-risk group in cases of epidemic diseases such as COVID-19.

TANZİMAT DÖNEMİ MİZAH DERGİLERİNDE 1871 KOLERA SALGINI

CHOLERA EPIDEMIC OF 1871 IN THE HUMOR MAGAZINES OF

THE TANZİMAT PERIOD

Gökhan Demirkol*

*Doç. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Sinema-TV Bölümü

Assoc.Prof. Çankırı Karatekin University, Faculty of Art, Design and Architecture, Cinema and Television Department

gokhand06@yahoo.com

Kaynağı Hindistan olan kolera, su kaynaklı hastalıklardan birisidir. 19. yüzyıla kadar endemik bir hastalık olan kolera, bu yüzyılda pandemik bir hastalığa dönüşmüştür. Doğrudan temas ile bulaşabilmesi ve hastalığa sebep olan “vibrio cholerae” bakterisinin sadece kaynama derecesindeki ısıda yok olması koleranın insanlık tarihi açısından önemli bir salgın hastalığa dönüşmesinde etkili olmuştur. Hindistan’dan çıkarak kısa sürede Avrupa ve Amerika kıtasını etkisi altına alan bu hastalık Osmanlı coğrafyasında da oldukça etkili bir salgın olma niteliği göstermiştir. Osmanlı Devleti’nin başkenti İstanbul da 19. yüzyıl boyunca, ağır can kayıplarına yol açan kolera salgınları ile yüzleşmiştir. İstanbul’u etkileyen ilk kolera salgını 1831 yılında gerçekleşmiş ve yaklaşık 6000 kişinin hayatını kaybetmesine yol açmıştır. 1831 yılında başlayarak 1870 yılına kadar ufak çaplı salgınların dışında beş büyük kolera salgını atlatan İstanbul, 1871 yılının Eylül-Kasım ayları arasında da bir salgın ile karşı karşıya kalmıştır. Özellikle Kasımpaşa semtini etkisi altına alan hastalık günlük 300 kişinin hayatını kaybetmesine sebep olmuştur. Ölüm sayısının yüksek oluşu karşısında Kasımpaşa semti karantinaya alınmıştır. Bu çalışma 1871 yılında Kasımpaşa semtinde seyreden kolera salgının dönemin mizah basınına yansımaları biçimlerini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Bu çerçevede *Diyojen* ve *Letaif-i Âsar* veri kaynağı olarak alınmış ve İçerik Analizi yöntemi kullanılmıştır.

Cholera, originating from India, is one of the waterborne diseases. Cholera, which was an endemic disease until the 19th century, turned into a pandemic disease in this century. The fact that it can be transmitted by direct contact and the “vibrio cholerae” bacterium that causes the disease is destroyed only at boiling temperature has been effective in the transformation of cholera into an epidemic disease that is important for human history. This disease, which came out of India and affected Europe and America in a short time, showed the quality of being a very effective epidemic in the Ottoman geography. During the 19th century, Istanbul, the capital of the Ottoman Empire, faced cholera epidemics that caused heavy casualties. The first cholera epidemic that affected Istanbul took place in 1831 and caused the death of approximately 6000 people. Starting in 1831 until 1870, Istanbul survived five major cholera epidemics, apart from minor epidemics, and faced an epidemic between September and November 1871. The disease, which especially affected the Kasımpaşa district, caused 300 people to die daily. In the face of the high number of deaths, Kasımpaşa district was quarantined. This study aims to determine the reflections of the cholera epidemic in Kasımpaşa district in 1871 to the humor press of the period. In this framework, *Diyojen* and *Letaif-i Âsar* were taken as data sources and Content Analysis method was used.

COVID-19: BİR KÜRESEL ETİK SINAVI

COVID-19: A GLOBAL ETHICAL TEST

Hanzade Doğan*

* Prof. Dr., Altınbaş Tıp Fakültesi, Prof.Dr.Altınbaş Medical School

hhanzadedogan@gmail.com

Covid-19 pandemisi tıp etiğinin bugüne kadarki kazanımları ve uygulanabilme yetkinliği açısından tarihsel bir sahne gösterisi sunmuştur. Pandemi patlak verir vermez ortaya çıkan ilk önemli sorun tıbbi tedavi, gereç ve kaynakların yetersizliği ve bunların hangi öncelikle kullanılacağı oldu. Tıp camiası tedavi yöntemleri ve ilaç geliştirme ile uğraşırken, toplumlar değişik koruma yöntemlerini adapte etmeye çalıştılar. Yoğun bakıma alınma kriterleri tüm dünyada tartışma konusu oldu. Aşı geliştirme ve aşılama çalışmaları dünyada bugüne kadar görülmemiş bir ivme ile aşırı derecede hızlı olurken ivedilikle yapılan testler ve incelemeler güvenlik kuşkuşlarına yol açtı. Aşı karşıtları ortaya çıktı. Seyahat kısıtları, karantinalar, Covid-19 dışındaki hastalıklara yönelik hizmetlerin durma noktasına gelmesi, özellikle yaşlıların hareketsizlik ve kapalı kalmaları sonucu geliştirdikleri sağlık problemleri, sağlık çalışanlarının güvenlik ve esenliğine yönelik tehditler de başka etik sorunlar yarattı. Tıbbi cihaz ve gereçlerin yeterli test edilmeden hızlıca üretilmesi ayrıca soru işaretleri doğurdu. Bu arada geliştirilmiş ve hayata geçirilmiş olan dijital temaslı takibi uygulamaları mahremiyet tartışmalarına yol açtı. Daha sonra çalışmalarını onaylanan aşıların propaganda savaşları ile birlikte insanların kafaları aşı olup olmamak ve akabinde de hangi aşırı olmaları gerektiği konusunda karıştı. Farklı aşı markalarının etkinliği ve yan etkilerine ilişkin pek çok çelişkili yayınlar medyalar aracılığı ile de tüm dünyada yapıldı. En önemlisi eğitimde uzaktan eğitim dönemine geçildi ve yeni bir dönem başladı. Sonuç olarak siyasi, ekonomik ve değer farklarından kaynaklanan kaygıların tıbbi kararları baskılayıp baskılamadığı ve toplumların bütün bu olanlar hakkında doğru ve yeterli şekilde bilgilendirilip bilgilendirilmediklerini sorgular olduk. Bu çalışmamızda eğitimde yaptığımız bir araştırma ile birlikte diğer etik sorunları gözden geçireceğiz.

Covid-19 pandemic has been a reality show for demonstrating the level of capability of implementation in terms of medical ethics. One major issue emerged as soon as the pandemic began has been insufficient resources, treatment methods and medical supplies coupled with the question of allocation priority. While medical society was engaging in treatment methodologies and drug development, different precaution methods like putting on mask, distance etc. were used. Vaccine development and vaccination process was extremely fast in a pace world has not yet seen before as tests and reviews were carried out rapidly while raising safety concerns. Travel restrictions, quarantines, suspension of many critical medical services unrelated to Covid-19, and safety and well-being of medical staff have all created other ethical problems. By then, digital technologies were developed for contact tracing that raised privacy concerns. Then came the vaccine propaganda wars in which people were confused as to whether to get vaccinated in the first place and then, vaccinated with what vaccine. Many conflicting publications and statements about the efficacy and side effects of various vaccinations were also declared by media in different regions of the world and protests against vaccination came to stage. More important, education became online and had some positive and negative impact. We have questioned whether various concerns dominated medical decisions in many instances and how well informed the society was. In this study, we will present a study about online education in Turkey and review the above mentioned issues of ethics and values.

COVID-19 PANDEMİSİYLE MÜCADELEDE DAYANIŞMA VE SORUMLULUK BİLİNCİNİN ETİK AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

ETHICAL EVALUATION OF SOLIDARITY AND RESPONSIBILITY AWARENESS IN COMBATING THE COVID-19 PANDEMIC

Tuğba Doğan*, Ayşenur Daldaban Berberoğlu**

* Yük.Lis.Öğr.,İstanbul Üniversitesi, Tıp Tarihi ve Etik ABD, Grad.St.Istanbul University, History of Medicine and Ethics, Master, tugbadgn35@gmail.com

** Yük.Lis.Öğr.,İstanbul Üniversitesi, Tıp Tarihi ve Etik ABD, Grad.St.Istanbul University, History of Medicine and Ethics, Master, ayse.dal.95@hotmail.com

COVID-19 pandemisi bireyleri yalnızca tıbbi açıdan değil aynı zamanda sosyal açıdan da bir mücadele içerisinde sokmaktadır. Bu mücadele, bireylerin sağlıklı olmak veya sağlık haklarını korumak gibi bireysel bir davranış veya eyleminden ziyade, daha çok toplumsal açıdan “birbirimizin” sağlık hakkını ve sağlığını korumaya yönelik yapılması gereken eylemlerin varlığı ile ifade edilmektedir. Birçok ülkede hükümetler tarafından toplumun sağlığını korumak için başvuru halk sağlığı önlemlerine, toplum tarafından destek verilmesi ve bu doğrultuda sorumluluk ve dayanışma bilincinin harekete geçirilmesi pandemi ile mücadelede önemli bir unsur olarak ifade edilmektedir. Çalışmanın amacı, pandemi ile mücadele ederken bireylerin dayanışma ve sorumluluk bilinci ile hakaret etmesinin ahlaki olarak ne ifade ettiğinin incelenmesi ve bu davranışların etik açıdan gerçekleştirilmesidir. Bu amaç doğrultusunda makalede, “Dayanışma ve sorumluluk bilincinin pandemi ile mücadeledeki önemi nedir?”, “Bireyler kendi sağlığını ve toplumun sağlığını korumak için ne yapmalıdır?” “Bireylerin bu davranışları etik açıdan ne anlam ifade eder?” ve “Salgın bir hastalık sırasında ne için ve kime karşı sorumluluk almalıyız?” soruları cevaplanmaya çalışılacaktır. Bu araştırma sorularından hareketle, ülkelerin dayanışma ve sorumluluk kavramlarından yola çıkarak COVID-19’a karşı nasıl mücadele ettikleri incelenmiştir. Bu incelemede, ilk olarak COVID-19 pandemisiyle mücadelede toplumdaki dayanışma ve sorumluluk bilincinin aktif hale getirilmesinin, hastalığın yayılımı ve kişilerin hayatta kalmasını sağlamada önemli bir unsur olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İkinci olarak ise dayanışma ve sorumluluk bilincinin toplum nezdinde etkin olması için sorumluluk ve dayanışma kavramlarının COVID-19 pandemisi özelinde yeniden anlamlandırılması ve toplum tarafından bu kavramların iyi anlaşılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

116

The COVID-19 pandemic causes individuals to struggle not only medically but also socially. This struggle is expressed by the existence of actions that need to be implemented to protect “each other’s” health and health rights from a social point of view, rather than an individual behaviour or action such as being healthy or protecting the health rights of their own. In many countries, support of the society for public health measures taken by governments to protect the health of the public and raising the awareness of responsibility and solidarity in this regard is stated as an important element in the fight against pandemics. The aim of the study is to examine what it means morally for individuals to behave with an awareness of solidarity and responsibility while fighting against the pandemic and to justify these behaviors ethically. In line with this purpose, the article will try to answer the questions “What is the importance of solidarity and responsibility in the fight against the pandemic?”, “What should individuals do to protect their own health and the health of the society?”, “What do these behaviors of individuals mean in terms of ethics?” and “For what and to whom should we take responsibility during a pandemic?”. Based on these research questions, it has been examined how countries fight against COVID-19 based on the concepts of solidarity and responsibility. In this review, firstly, it was concluded that raising the awareness of solidarity and responsibility in society in the fight against the COVID-19 pandemic is an important element in the spread of the disease and the survival of people. Secondly, it was concluded that in order for solidarity and responsibility awareness to be effective in society, the concepts of responsibility and solidarity should be reinterpreted in the context of COVID-19 pandemic and these concepts should be well understood by society.

BİTMEYEN PANDEMİ: TÜBERKÜLOZ

ENDLESS PANDEMİC: TUBERCULOSİS

Berna Erayman*, İlknur Kuzuca Genç**, Serap Şahinoğlu***

*Uzman Dr., Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik AD Doktora Öğrencisi, PhD student

Ankara University, Faculty of Medicine, Department of History of Medicine and Ethics, **Dr. İlknur Kuzuca Genç

***Prof. Dr. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik AD.Prof.Dr.Ankara University, Faculty of Medicine, Department of History of Medicine and Ethics.

Mikobakterium tuberculosis enfeksiyonları 70.000 yıldır yeryüzünde görülmektedir. Mısır ve Peru'da bulunan mumyalarda, İbrani yazılı kaynaklarda, Hindistan, Çin, Doğu Afrika ve Antik Yunan'da arkeolojik ve yazılı kaynaklarda tüberkülozun izine rastlanılmaktadır. Günümüzde dünya nüfusunun üçte biri tüberküloz basili taşıyıcısıdır. Her yıl yaklaşık 10 milyon kişi verem tanısı almaktadır. Tüberküloz hastaları uygun tedavi almadıklarında yüksek ölüm oranına sahiptirler. Yılda 1,5 milyon insan bu hastalıktan ölmektedir. COVID-19 pandemisi, pekçok ülkede tüberküloz hizmetlerindeki kesintiden dolayı beklenen tüberküloz tespitinde küresel olarak %25'lik bir azalmaya yol açmıştır. Bununla birlikte Covid-19 pandemisinin tüberküloz bulaşmasını artırması, tedavi kesintilerine sebep olması ve tüberküloz ve COVID-19 birlikte enfekte olan kişilerde prognoz daha kötü seyretmesi sonucu tüberküloz ölümlerinde artış gözlenmekte ve önümüzdeki süreçte de daha fazla morbidite ve mortalite ön görülmektedir. Verem, önenebilir ve tedavi edilebilir bir hastalıktır. COVID-19 pandemisi gölgesinde kalan tüberküloz pandemisi için koruyucu ve tedavi edici, tedaviye ihtiyacı olan kişilere yönelik hizmetlerin sürekliliğini sağlamak için tüm önlemler alınmalıdır. Dünya Sağlık Örgütü 'end-TBC' stratejisi kapsamında uluslararası işbirliği ile 2035 hedefine ulaşmaya çalışmaktadır. Bu çalışmamızda yazılı kaynaklardan tarihte tüberküloz serivenini, Dünya Sağlık Örgütü'nün tüberküloz güncel verileri ve T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Verem Savaşı raporları rehberliğinde tüberküloz pandemisinin son durumunu ve Covid-19- Tüberküloz pandemilerinin etkileşimlerini incelemeyi amaçladık.

Mycobacterium tuberculosis infections have been seen around the world for 70.000 years. Signs of tuberculosis are found in mummies found in Egypt and Peru, in written Hebrew sources, in archaeological and written sources found in India, China, East Africa and Ancient Greece. Today, one third of the world's population is a carrier of tuberculosis bacillus. Each year, about 10 million people are diagnosed with tuberculosis. Mortality rate is high when tuberculosis patients do not get appropriate treatment. Annually, 1.5 million people die from this disease. The COVID-19 pandemic has led to a global 25% reduction in expected tuberculosis detection due to disruption of tuberculosis services in many countries. In addition, since the Covid-19 pandemic increases tuberculosis transmission and causes treatment interruptions, prognosis is worse in people infected with tuberculosis and COVID-19, which leads to an increase in tuberculosis deaths is observed and more morbidity and mortality are predicted in the coming period. Tuberculosis is a preventable and treatable disease. All precautions should be taken to ensure the continuity of preventive and curative services for people in need of treatment for the tuberculosis pandemic, which is overshadowed by the COVID-19 pandemic. Within the scope of the 'end-TBC' strategy, the World Health Organization is trying to reach the objective with international cooperation by 2035. In this study, we have aimed to examine the latest situation of the tuberculosis pandemic and the interactions of COVID-19 and Tuberculosis epidemics relation by the history of tuberculosis from written sources, the current tuberculosis data of the World Health Organization and Tuberculosis War Reports of the Turkish Republic General Directorate of Public Health of the Ministry of Health.

DÜNÜ VE BUGÜNÜYLE KOLERA SALGINLARINA GENEL BİR BAKIŞ

AN OVERVIEW OF CHOLERA PANDEMICS, PAST AND PRESENT

Merve Erdem*

* Dokt. Öğr. İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik ABD,

PhD Cand. Istanbul University Istanbul Faculty of Medicine Department of Medical History and Ethics

dt.82erdem@hotmail.com

Salgınlar, on bin yıl önce hayvanları evcilleştiren, toprağı süren ve ağaçları kesen insan ile başladı. Nüfusun artmasıyla doğaya verilen zararlar arttı üstüne kıtlıkların ve savaşların eklenmesi salgınların sevdiği ortamı hazırladı. Geçmişte yaşanmış reformlar, devrimler, icatlar, keşifler ve savaşlar tarihin akışına yön vermiş olsa da salgın hastalıklar her zaman sahnede oldu ve tarihin akışını değiştiren etkenler arasında gizli bir düşman gibi yer aldı. Bu gizli düşman her seferinde farklı etkiler bırakarak cepheden çekildi. Cüzzam insana hastaneler yaptırdı, sıtma ırkçılığı tetikledi, veba feodalizmi yıktı, tüberküloz evlerin yerlerine mantar içerikli muşamba döşetti, AIDS kuvvetli sosyal damgalamalara neden olurken kolera ise halk sağlığı bürokrasisinin ilk nüvelerinin atılmasına neden oldu. Ortaya çıkan yeni nesil salgınlar ise eski kuşak mikroorganizmaların daha güçlü olan bir üst versiyonu. Kolera, *Vibrio cholerae* adlı bakterinin neden olduğu akut, şiddetli ishalle kendini gösteren ve ölümcül olabilen bir bağırsak enfeksiyonudur. 1817'den beri dünyada yedi pandemiye sebep olan kolera da aynı şekilde bir üst mikroorganizmasını geliştirerek ölümlere neden olmaya devam etmektedir. 1961'deki pandemide 120.000 kişinin ve hala her yıl yaklaşık 100.000 kişinin ölümüne sebep olduğu düşünülmektedir. Yakın zamanda ise 2016 yılının Ekim ayında Yemen'de başlamış olan kolera salgını hala devam etmektedir. Ekim 2016- Nisan 2021 tarihleri arasında 2.538.677 vakanın 3997'si ölümlü sonuçlanmıştır. Bu çalışmada ise tarihte meydana gelen kolera salgınlarına değinilecek ve yakın zamanda bir insanlık krizine dönüşmüş olan Yemen'deki kurbanlarının yarından fazlası çocuk olan kolera salgınına dikkat çekilecektir.

Pandemics began with humans who domesticated animals, tilled the land, cut down trees ten thousand years ago. With the increase in population, the damage to nature increased, the addition of famines and wars prepared the environment that pandemics love. Although reforms, revolutions, inventions, discoveries, wars shaped the course of history, epidemics have been on the scene and among the factors that changed the course of history, like a hidden enemy. This hidden enemy withdrew from the front with different effects each time. Leprosy made humans build hospitals, malaria triggered racism, plague destroyed feudalism, tuberculosis had linoleum put on the floors of houses, AIDS caused strong social stigma while cholera caused the first cores of the public health bureaucracy. The emerging new generation pandemics are a stronger version of the old generation microorganisms. Cholera is an intestinal infection caused by the *Vibrio cholerae*, manifested by acute, severe diarrhea which can be fatal. Causing seven pandemics since 1817, cholera continues to cause deaths by developing its upper microorganism. The pandemic in 1961 is thought to have killed 120.000 and continues to kill around 100.000 people each year. Lately, the cholera epidemic starting in Yemen in October 2016 still continues. Between October 2016-April 2021, 3997 of the 2,538,677 cases resulted in death. In this study, experienced cholera pandemics will be mentioned, attention will be drawn to the cholera epidemic in Yemen, which has turned into a humanitarian crisis whose victims are mostly children.

BAĞDAT VİLAYETİ'NDE İLLET-İ MÜTHİŞE; VEBA SALGINLARI (1881-1884)

TERRIBLE DISEASE IN BAGHDAD PROVINCE; PLAGUE OUTBREAKS (1881-1884)

Halil İbrahim Görür*

* Dr. Arş. Gör. Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü,

Dr. Res. Assist. Dicle University Faculty of Education Department of Social Studies Education

halilibrahimgorur@gmail.com

Pasteur Enstitüsü ve Daniel Panzac'a göre İran'ın batısı, Suriye ve Irak toprakları doğal ve daimi bir veba bölgesidir. Bölgenin veba geçmişi çok eski dönemlere kadar uzanmakta olup, yüzyıllar boyunca zaman zaman ortaya çıkmış ve kaybolmuş olmakla birlikte veba, bölgedeki varlığını daima korumuştur. VII. yüzyılın ortalarından XX. yüzyıl başlarına kadar dönem dönem bölgede görülen veba salgınları da bu durumu doğrulamaktadır. Bilhassa 1689, 1690-91, 1773, 1780, 1802 ve 1831-32 yıllarında bölgenin tamamında etkisini gösteren veba salgınları büyük bir felakete dönüşmüştür. Salgının etkili olduğu dönemlerde günlük ölüm vakalarının bin kişiye ulaştığı günler olmuştur. Kitlesel ölümlerin görülmesiyle birlikte bölgede ticari ve sosyal hayatın neredeyse tamamen durduğu, ticaret hanlarının kapandığı görülmüştür. Keza salgının şiddetli seyrettiği bu dönemlerde, Osmanlı valileri ve maiyetlerinin, vilayetteki diplomatik temsilcilerin, ticaret kumpanyası idarecileri ve varlıklı ailelerin belli bir süre tebdil-i mekân ettikleri görülmüştür. Çalışmamızda ele alacağımız 1881-1884 yılları arasında Bağdat Vilayeti'nin Kerbela, Necef, Hille ve Divaniye gibi özellikle güney yerleşimlerinde görülen veba salgınları, geçmişte görülen örneklerinin bir devamı niteliğindedir. Salgının şiddeti Osmanlı belgelerinde kendisinin "illet-i müthişe" olarak isimlendirilmesine yol açmıştır. Çalışmamızda temel kaynak olarak istifade ettiğimiz Osmanlı ve İngiliz arşiv vesikaları da salgının bu yönüne işaret etmektedir. Belgelerde salgının bölgedeki genel seyri ele alındığı gibi sebep olduğu can kayıpları da istatistiki verilerle periyodik olarak ortaya konulmuştur. Bölgede görevli Osmanlı memurlarının salgını ortaya çıktığı yerle sınırlı tutmak, vilayet geneline, diğer yakın vilayetlere ve nihayet bütün bölgeye sirayetini önlemek adına yaptıkları çalışmalar, sıhhi kordon ve karantina uygulamaları da keza belgelere yer almış ve çalışmamızda da değerlendirilmiştir.

According to the Pasteur Institute and Daniel Panzac, western part of Iran, the lands of Syria and Iraq are a natural and permanent site of plague. The plague history of the region goes back to ancient times, and although it has appeared and disappeared from time to time over the centuries, it has always preserved its presence in the region. From middle of the seventh century until the beginning of the twentieth century the plague epidemics that were seen in the region from time to time also confirm this situation. Especially in 1689, 1690-91, 1773, 1780, 1802 and 1831-32, the plague epidemics, which affected the whole region, turned into a great disaster. During the times of the epidemic's severe, there were days when daily death cases reached a thousand people. With the mass human deaths, it was seen that the commercial and social life in the region stopped almost completely, and the commercial khans were closed. Likewise, in these periods when the epidemic was severe, it was seen that the Ottoman governors and their entourage, diplomatic representatives in the province, trade company managers and wealthy families used to change places for a certain period of time. The plague epidemics that were seen especially in the southern settlements of the Baghdad Province such as Karbala, Najaf, Hille and Divaniye between the years 1881-1884, which we will discuss in our study, are a continuation of the examples seen in the past. The severity of the epidemic caused itself to be called "terrible disease" in Ottoman documents. The Ottoman and British archive documents, which we used as the main source in our study, also point to this aspect of the epidemic. In the documents, the general course of the epidemic in the region was discussed, and also the loss of life caused by it was periodically revealed with statistical data, too. The efforts of the Ottoman officials in the region to limit the epidemic to the place where it originated, to prevent its spread to the whole province, other close provinces and at last all region, sanitary cordon and quarantine practices are also included in the documents and evaluated in our study.

MİASMADAN MİKROBA: KOLERA BİR PARADİGMAYI NASIL DEĞİŞTİRDİ?

FROM MIASMA TO MICROBE: HOW CHOLERA CHANGED A PARADIGM?

Elif Gültekin*

*Doç. Dr.,Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik ABD, Assoc.Prof.University of Health Sciences, Hamidiye Medical Faculty, Department of History of Medicine and Ethics

elifgultekin@yahoo.com

Bulaşıcı ve salgın hastalıklar, insanların yerleşik hayata geçerek bir arada yaşamaya başladıkları dönemlerden itibaren tarih sahnesindedir. Buna paralel olarak, çoğu kez önemli siyasi, ekonomik ve toplumsal sonuçlar doğuran bulaşıcı ve salgın hastalıklarla mücadele tarih boyunca tıbbın önemli sorularından biri olmuştur. İnsanlığın erken dönemlerinde kötü ruhlar ve Tanrıların cezalandırması şeklinde açıklanmaya çalışıldığı görülen bu hastalıklar için en erken tarihli akılcı açıklama Hipokrat tarafından gerçekleştirilmiştir. Hipokrat, bulaşıcı ve salgın hastalıkları kirli-lik odaklarından yükselen kötü kokular ile ilişkilendirmiş, bulaşmanın kötü kokular aracılığıyla meydana geldiğini ileri sürerek miasma teorisinin kurucusu olmuştur. Miasma teorisi yüzlerce yıl boyunca bulaşıcı ve salgın hastalıkları açıklamakta kullanılmıştır. Bu hastalıklar için ilk kez farklı bir düşünce ileri sürülmesi, XV. yüzyıldan itibaren etkili olan frengi salgınları sırasında gerçekleşmiştir. Frenginin kötü kokular ile ilişkili bir şekilde yayılım göstermediğini gözlemleyen Fracastoro, hastalığın insandan insana gözle görülmeyen tohumlar aracılığıyla bulaştığını ileri sürerek kontagion teorisinin temellerini atmıştır. Ancak kontagion teorisi miasma teorisi karşısında fazla destekçi bulamamıştır. XIX. yüzyılda yaşanan kolera salgınları sırasında ise hem miasma teorisine hem de kontagion teorisine göre alınan tedbirlerin başarısız olması, yeni bir bulaşma şekli arayışıyla sonuçlanmıştır. Bu sürecin bir parçası olarak gerçekleştirilen mikroskop araştırmaları, John Snow'un yaptığı gözlemler, Pasteur'un "kendi kendine üreme" kuramını yıkışı ve en nihayetinde Koch'un bulaşıcı ve salgın hastalıkların mikroplar ile ortaya çıktığı ve yayıldığını ispat etmesi, bulaşıcı ve salgın hastalıklar ile ilgili yüzlerce yıllık paradigmayı değiştirmiş, bu hastalıkların daha mücadele edilebilir hale gelmesini sağlamıştır. Bu çalışmanın amacı, kolera salgınlarının bir paradigma değişimine nasıl yol açtığını ortaya koymak, bulaşıcı ve salgın hastalıklarla mücadele amacıyla tarih boyunca atılan adımların anlamlandırılabilmesine katkı sağlamaktır.

120

Infectious and epidemic diseases have been on the stage of history since the periods when people started to live together by settled life. Parallel to this, the fight against infectious and epidemic diseases, which often have important political, economic and social consequences, has been one of the important questions of medicine throughout history. The earliest rational explanation for these diseases, which in the early stages of humanity were attempted to be explained as evil spirits and punishment of gods, comes from Hippocrates. Hippocrates associated infectious and epidemic diseases with foul odors caused by pollution, and he became the founder of the miasma theory, arguing that contamination occurs through bad smells. Miasma theory has been used to explain infectious and epidemic diseases for hundreds of years. For the first time, a different idea was put forward for these diseases, during the syphilis epidemics that had been effective since the 15th century. Observing that syphilis does not spread in relation to bad odors, Fracastoro laid the foundations of the contagion theory by arguing that the disease is transmitted from person to person through invisible seeds. However, the contagion theory did not find many supporters against the miasma theory. During the cholera outbreaks in the 19th century, the failure of the measures taken according to the miasma theory and the contagion theory, resulted in the search for a new mode of transmission. Microscopy research carried out as part of this process, John Snow's observations, Pasteur's destruction of the "spontan generation" and finally Koch's proof that infectious and epidemic diseases arise and spread by microbes, it has changed the centuries-old paradigm of infectious and epidemic diseases and made these diseases more manageable. The aim of this study is to reveal how cholera epidemics lead to a paradigm shift and to contribute to the understanding of the steps taken throughout history to combat infectious and epidemic diseases.

ORDINARYÜS PROFESÖR DR. ABDULKADİR NOYAN'IN AKTARIMIYLA II. DÜNYA SAVAŞI SEFERBERLİĞİNDE TÜRKİYE'DE YAŞANAN SALGINLAR

OUTBREAKS IN TURKEY DURING WORLD WAR II MOBILIZATION WITH THE NARRATION ORDINARYUS PROFESSOR DR. ABDULKADİR NOYAN

Mukadder Gün*, Müge Demir**

*Doç. Dr. Ufuk Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı,

Assoc. Prof. Ankara Hacettepe University, Department of Medical History and Ethics

gunmukadder@yahoo.co.uk

**Dr. Öğr. Üyesi. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı,

Assist. Prof. Hacettepe University, Department of Medical History and Ethics

m Demir@hacettepe.edu.tr

Toplumların yaşamını kısmen ya da tümüyle tehdit eden salgın hastalıkların geçmişinin insanlık tarihi kadar eski olduğu söylenebilir. Barışta salgın hastalıklarla savaşımın kontrollü biçimde yapılması zor olmasa da olanakların tümünü kullanmak olasıdır. Ancak savaş durumunda bulaşıcı ve salgın hastalıklarla savaşım daha ciddi ve organize bir yaklaşımı zorunlu kılmaktadır. Ülkemizin geçmişte yaşadığı savaşlarda pek çok salgın hastalık baş göstermiştir. Savaşta içinde bulunulan şartlar (başta ekonomik ve insani koşulların yetersizliği) salgın hastalıklarla savaşımı güçleştirmiştir. Savaşlarda yaşanan deneyimlere dayanan belgeler salgın hastalıklar nedeniyle yaşanan sorun ve kayıplar hakkında bize durumun ciddiyetini ve yaşanan sorunları açıklamaktadır. Bu bildirinin konusu pek çok savaşta sağlık hizmetlerinde aktif olarak görev yapmış ve salgın hastalıkların önlenmesinde ve salgın durumunda salgınla baş etmede etkin biçimde rol oynamış bir asker hekim olan Ordinaryüs Profesör Doktor Abdülkadir Noyan'ın "Son Harplerde Salgın Hastalıklarla Savaşlarım" isimli eserindeki salgın hastalıklardaki deneyimleridir. Dr. Abdülkadir Noyan, kendi anlatımıyla sırasıyla İtalyan Harbi, Balkan Savaşları, Birinci Dünya Savaşı, İstiklal Savaşı ve İkinci Dünya Savaşı Seferberliği'nde görevlendirilmiştir. Bilindiği gibi Türkiye II. Dünya Savaşı'na aktif biçimde katılmamıştır. Ancak Seferberlik sırasında ülkemizde gerekli hazırlıklar yapılmış durumdadır. Bu nedenle çalışma kapsamında yalnızca İkinci Dünya Savaşı Seferberliği sırasında Türkiye'de yaşanan salgın olgularından söz edilecektir.

It can be said that the history of epidemic diseases that partially or completely threaten the life of societies is as old as the history of humanity. Although it is not difficult to fight epidemics in peace in a controlled manner, it is possible to use all the possibilities. However, combating infectious and epidemic diseases in case of war necessitates a more serious and organized approach. Many epidemics have emerged in the wars our country has experienced in the past. The conditions in the war (especially the inadequacy of economic and humanitarian conditions) made it difficult to fight epidemics. Documents based on experiences in wars explain the seriousness of the situation and the problems experienced about the problems and losses due to epidemics. The subject of this paper is the experiences of Ordinaryus Professor Doctor Abdulkadir Noyan, in his book "My Fights Against Epidemics in Recent Wars", a military physician who has actively served in health services in many wars and played an active role in preventing epidemics and coping with epidemics in case of epidemics. Dr. Abdülkadir Noyan's own words are the Italian War, the Balkan Wars, the First World War, the War of Independence and the Second World War Mobilization. As it is known, Turkey did not actively participate in World War II. However, during the mobilization, necessary preparations have been made in our country. For this reason, only the epidemic cases in Turkey during the Second World War Mobilization will be mentioned within the scope of the study.

SAĞLIK OKURYAZARLIĞININ COVID-19 PANDEMİSİNDE YAŞANAN İNFODEMİ ÜZERİNE ETKİSİ

THE EFFECT OF HEALTH LITERACY ON THE INFODEMIA IN THE COVID-19 PANDEMIC

Ramazan Güneşer*, Nurdan Kırımloğlu**

*Dr. Öğr. Üyesi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Mehmet Tanrıkulu Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İlk ve Acil Yardım Programı,

Assist.Prof.Bolu Abant İzzet Baysal University, Mehmet Tanrıkulu Vocational School of Health Services, First and Emergency Aid Program.

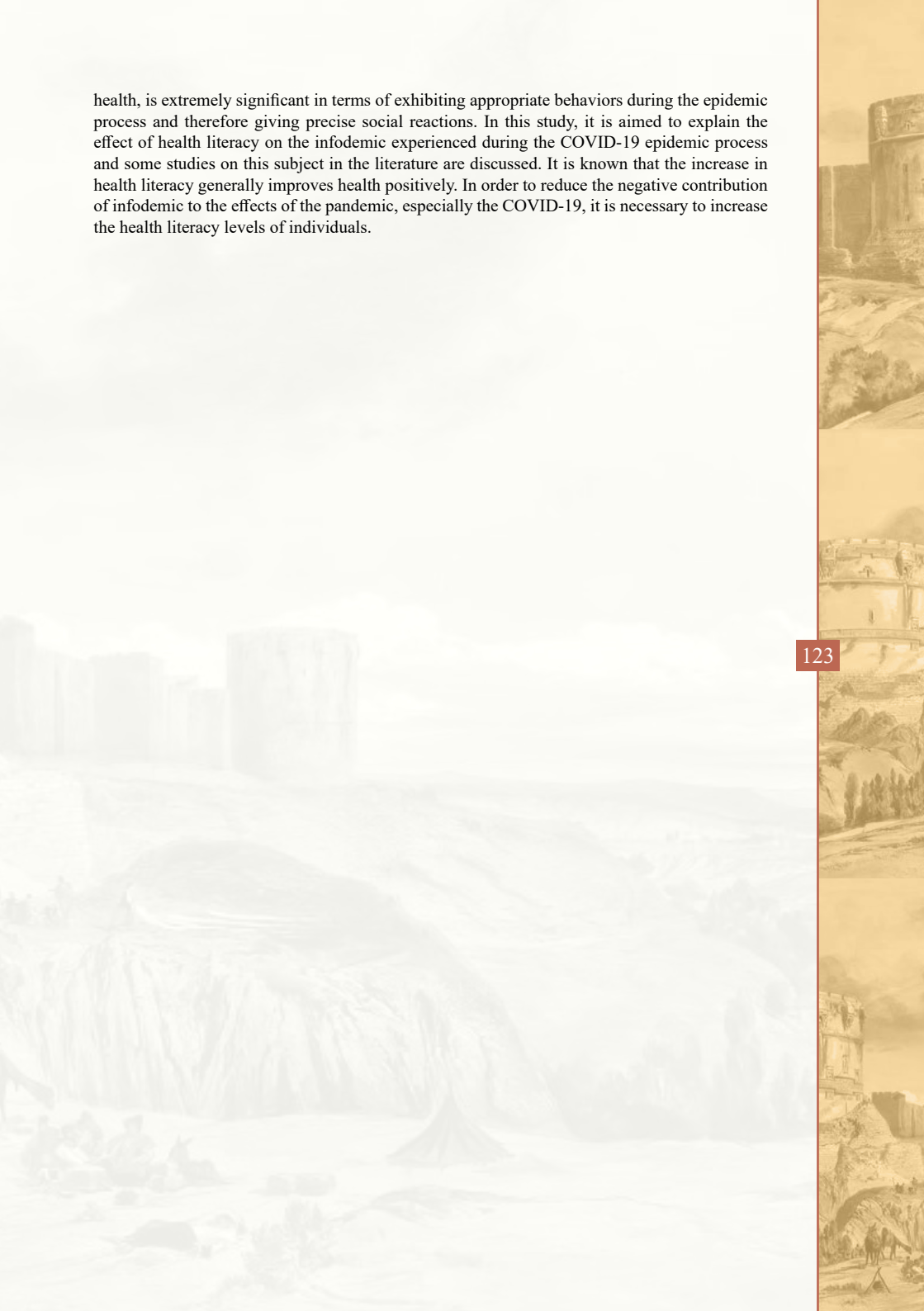
**Doç. Dr. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı,

Assoc.Prof. Eskişehir Osmangazi University, Faculty of Medicine, Department of History of Medicine and Ethics.

2019 yılı Aralık ayında Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan COVID-19, hızla yayılarak kısa zamanda tüm dünyayı etkisi altına almıştır. Biyopsikososyal boyutu olan bu hastalığa karşı korunmak ve bulaşmasını önlemek adına bireyler, daha fazla bilgi edinme ihtiyacı duymuşlardır. Basın-yayın kuruluşları ve sosyal medya gibi geniş kitlelere hızla ulaşabilen mecralarda COVID-19 pandemisi hakkında sürekli bilgi aktarımı, hastalığın yanında hızlı bir bilgi salgınına da neden olmuştur. Bu süreçte bilimsel temele dayanan bilginin yanında yanlış ve kaynaklısız bilginin varlığı da tartışmasıdır. Kontrolsüz ve aşırı bilgi yayılımı olarak ifade edilen infodemi, COVID-19 pandemisinde üzerinde önemle durulması gereken bir kavram haline gelmiştir. Infodemi, bireylerin hastalığa yönelik olarak yanlış davranış geliştirmelerine neden olabileceğinden salgınla mücadeleyi olumsuz etkilemektedir. Bireylerin sağlıklarını korumak ve geliştirmek adına doğru ve çarpıtılmamış bilgiye erişim hakları bulunmaktadır. Bu doğrultuda pandemi sürecinde infodemiye karşı en etkin çözüm, bilginin doğruluğunu önceleyen sağlık okuryazarlığıdır. Bireylerin sağlıkları lehine doğru bilgiye ulaşma ve kullanmaları olarak bilenen sağlık okuryazarlığı, salgın sürecinde uygun davranışların sergilenmesi ve dolayısıyla doğru toplumsal tepkilerin verilmesi açısından son derece önemlidir. Bu çalışmada, COVID-19 salgın sürecinde yaşanan infodemi üzerine sağlık okuryazarlığının etkisinin açıklanması amaçlanmış ve literatürdeki bu konuyla ilgili bazı çalışmalar ele alınmıştır. Sağlık okuryazarlığı düzeyindeki artışın genel anlamda sağlığı olumlu yönde etkilediği bilinmektedir. COVID-19 pandemisi özelinde, salgının etkilerine infodeminin olumsuz katkısını azaltmak için bireylerin sağlık okuryazarlık düzeylerinin artması gerekliliği ön plana çıkmaktadır.

COVID-19, which emerged from Wuhan, China in December 2019, spread rapidly and soon affected the whole world. Individuals needed to obtain more information in order to be protected from this disease, which has a biopsychosocial dimension, and to prevent its transmission. The continuous transmission of information about the COVID-19 pandemic in the media, which can reach huge masses such as press-broadcasting organizations and social media, has caused a rapid information epidemic as well as the disease. In this process, the presence of information based on scientific outcomes as well as incorrect and unsourced information is indisputable. The infodemia, which is defined as uncontrolled and excessive information dissemination, has become a concept that needs to be emphasized in the COVID-19 pandemic. Infodemia negatively affects the fight against the epidemic, as it can cause individuals to develop wrong behaviors against the disease. Individuals have the right to access accurate and unfalsified information to protect and improve their health. In this aspect, the most effective solution to overcome the information epidemic during the pandemic process is health literacy, which prioritizes the accuracy of information. Health literacy, known as individuals' access to and use of correct information for their

health, is extremely significant in terms of exhibiting appropriate behaviors during the epidemic process and therefore giving precise social reactions. In this study, it is aimed to explain the effect of health literacy on the infodemic experienced during the COVID-19 epidemic process and some studies on this subject in the literature are discussed. It is known that the increase in health literacy generally improves health positively. In order to reduce the negative contribution of infodemic to the effects of the pandemic, especially the COVID-19, it is necessary to increase the health literacy levels of individuals.

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE ERZURUM VE BÖLGESİNDE SALGIN HASTALIKLAR

FROM PAST TO PRESENT EXECUTIVE DISEASES IN ERZURUM AND REGION

Erdal Güzel*

*Ecz. Pharmacist.

erdlgzl@hotmail.com

Medeniyetleri ortadan kaldıran milyonlarca insanı yok eden çoğu kez insanı aciz bırakan veba, çiçek, sıtma, verem, çüzzam, tifo, tifüs, kolera, trahom gibi hastalıkların ürkütücü hikâyelerini tarih sayfalarından öğreniyoruz. Tarihi İpek Yolu üzerinde bulunan ve Osmanlı'nın en büyük gümrüklerinden birine sahip olan Erzurum'da bu salgın hastalıkların zaman zaman yaşandığı şehirlerden biridir. 1632 yılında Erzurum'a gelen Tavernier, şehirde göz hastalıklarına yakalanma riskinin çok fazla olduğunu belirterek konuyla ilgili uzman bulunmadığını belirtmiştir. 1828-1829 Osmanlı- Rus Savaşı'nda Erzurum'da bulunan Aleksandr Puşkin, şehirde veba salgını olduğunu öğrendiğinde çok korktuğunu, bu sebeple hemen uzaklaşmak istediğini söylemektedir. Erzurum'da yine 1805 ve 1830 yıllarında ağır iki veba salgını yaşanmıştır. 1877 -1878 Osmanlı Rus savaşında Erzurum'da görev yapan Charles S.Ryan şehirde tifüs, kangren, kan zehirlenmesi, zatürre gibi hastalıkların görüldüğünü yazmaktadır. Erzurum'da görev yapan doktorların neredeyse tamamının tifüse yakalanıp yatağa düştüğünü anlatan Ryan, tifüs salgınının şehri kırıp geçirdiğini, bu hastalıktan 27 doktorun öldüğünü, 1878 yılının başlarında asker ve sivil halktan çok sayıda insanın kaybedildiğini ifade etmiştir. Bu salgında şehirde bulunan 17 000 kişilik askerden her gün 302'sinin öldüğüne dikkat çekmiştir. 1910 Yılında Erzurum ahalisinden 1500 kişi tifodan, 1907 yılında ise 300 kişi kızamıktan hayatını kaybetmiştir. Erzurum'un sağlık konusunda en önemli şahsiyetlerinden biri olan Sıhhat Müdürü Dr Şerif Soylu, şehirde çiçek, kızıl, kızamık,kuşpalazı, dizanteri, kolera, trahom, tifo ve kalp hastalıklarının yaygın olduğunu raporlarında belirtmiştir. Benzeri salgınlar Cumhuriyet'in tarihi boyunca Erzurum'da görülmüş, salgınla etkili mücadele yolları aranmıştır.

Bu bildiride, geçmişten günümüze Erzurum'da yaşanan salgın hastalıklar incelenerek, salgın hastalıkların Erzurum'un sosyal, ekonomik ve toplumsal hayatına etkileri sunularak salgınların etkilerini azaltmak için yapılan mücadele ele alınacaktır.

We learn from the pages of history the frightening tales of diseases such as plague, smallpox, malaria, tuberculosis, leprosy, typhoid, typhus, cholera, and trachoma, which destroyed civilizations and destroyed millions of people. Erzurum, which is located on the historical Silk Road and has one of the largest customs offices of the Ottoman Empire, is one of the cities where these epidemics are experienced from time to time. Tavernier, who came to Erzurum in 1632, stated that there were no experts on the subject, stating that the risk of developing eye diseases in the city was too high. Alexander Pushkin, who was in Erzurum during the Ottoman-Russian War of 1828-1829, says that he was very afraid when he learned that there was an epidemic of plague in the city, so he wanted to leave immediately. There were two severe plague outbreaks in Erzurum again in 1805 and 1830. Charles S., who served in Erzurum in the Ottoman-Russian war of 1877 -1878. Ryan writes that diseases such as typhus, gangrene, blood poisoning, pneumonia are observed in the city. Ryan, who explained that almost all the doctors serving in Erzurum caught typhus and fell into bed, stated that the typhus epidemic ravaged the city, 27 doctors died from this disease, and a large number of soldiers and civilians were lost in early 1878. He pointed out that 302 of the 17,000 soldiers in the city died every day in this epidemic. In 1910, 1500 people from the people of Erzurum died from typhoid fever, and in 1907, 300 people died from measles. Health Director Dr. Şerif Soylu, one of the most important personalities of Erzurum in terms of health, stated in his reports that smallpox, scarlet fever, measles, kuppalazi, dysentery, cholera, trachoma, typhoid and heart diseases are common in the city. Similar outbreaks have been seen in Erzurum throughout the history of the Republic, and effective ways to combat the epidemic have been sought.

In this statement, the epidemic diseases experienced in Erzurum from the past to the present will be examined, the effects of epidemic diseases on the social, economic and social life of Erzurum will be presented and the struggle to reduce the effects of epidemics will be discussed.

SALGIN HASTALIKLARIN KURUMLAŞMA VE YAPILAŞMADA ETKİSİ

THE EFFECTS OF EPIDEMICS ON INSTITUTIONALIZATION AND CONSTRUCTION

Gönül Güreşsever Cantay*

* Prof. Dr. Emekli Öğretim Üyesi

Emeritus Prof. Dr.

g.cantay@hotmail.com

Bildiri içeriği iki alt başlıkta ele alınmıştır. **19. Yüzyılda Kolera Salgınlarının Kurumlaşma Hareketine Etkisi** ve **21.Yüzyılda, Kovit 19 Salgınının Yapılaşmada Etkisi** olarak. Osmanlı Türk Devleti bütünlüğünde başlayan kurumlaşma hareketi, 19. yüzyılın ortalarına doğru şekillenmeğe başlamış, kurumlaşmada en büyük zorluk ise 1839 Tanzimat Fermanı ile oluşmuştu. Meclis-i Umuru Sıhhiye adıyla başlayan ve sonunda Sıhhiye Nezareti'ne bağlı Sıhhiye Müdüriyet-i Umumiyesi adıyla, 1923 te Türkiye Cumhuriyeti'ne Hudut ve Sahiller Umum Müdürlüğü adıyla kurumlaşmış olarak devrolmuş olan, bu tecrit-tedavi kurumu, İstanbul'a ulaşan kolera salgını nedeniyle başlamış ve kara sınırları ile deniz limanlarında ihtiyaca bağlı olarak karantinahaneler (Tahaaffuzhaneler) tesis etmişti. 21. Yüzyıla gelindiğinde, Salgın (epidemi, pandemi) şeklini aldığına ise, çağdaş ve güncel yaklaşımları kapsamış, zorunluluk **tecrit-tedavi olmuş**, hastahane yapısının özellikli ve hasta bireyler için **mekân ihtiyacı** kaçınılmaz olmuştur. 2020 Mart'ında Kovit 19'la yaşamımız resmen başlamış, İstanbul'da Atatürk Havalimanı yerleşkesine 1008 yataklı **Prof.Dr. Murat Dilmener Acil Durum Hastanesi** ile Sancaktepe'de **Prof.Dr.Feriha Öz Acil Durum Hastanesi** inşa edilmiştir. Bu özellikli hastahaneler bildiri içeriğinde kuruluş yeri, malzeme ve tekniği ile tanımlanmıştır.

The content of this paper is discussed in two sub-headings: The Effect of Cholera Outbreaks on the Institutionalization Movement in the 19th Century and The Effect of Covid 19 Epidemic on Construction in the 21st Century. The institutionalization movement, started to take shape towards the middle of the 19th century in the unity of the Ottoman Turkish State. The biggest difficulty in institutionalization was with the 1839 Tanzimat Edict. This isolation-treatment institution, which started with the name of the General Assembly of Sıhhiye and was taken over to the Republic of Turkey in 1923 under the name of the General Directorate of Sıhhiye of the Ministry of Health, was institutionalized under the name of the General Directorate of Borders and Coasts, was founded as the result of the cholera epidemic that reached Istanbul and due to the need, quarantines (Tahaaffuzhanes) were established at land borders and sea ports. In the 21st century, when it took the form of an epidemic, contemporary and current approaches were covered, isolation-treatment became a necessity, the hospital structure was specific, and the need for space for sick individuals became inevitable. Our life with Covid 19 officially started in March 2020, 1008-bed Prof. Dr. Murat Dilmener Emergency Hospital and Prof. Dr. Feriha Öz Emergency Hospital were built in Sancaktepe. In the content of this paper these special hospitals' places of establishment, materials and techniques has been identified.

COVID 19 PANDEMİSİ ÖZELİNDE TIP ETİĞİNİN-ETİKÇİSİNİN İŞLEVİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

A FUNCTIONAL ANALYSIS REGARDING MEDICAL ETHICS AND ETHICIST

IN THE CONTEXT OF COVID 19 PANDEMIC

Gülay Halidi*, Selim Kadoğlu**

* Dokt. Öğr.Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çukurova Üniversitesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı öğretim görevlisi.

PhD Cand. Çukurova University, Institute of Health Sciences for Postgraduate Study. Lecturer. Çukurova University, Department of Medical Ethics and History of Medicine.

gulayhal@gmail.com

**Prof.Dr.Çukurova Üniversitesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı öğretim üyesi.Prof.Dr.

Çukurova University, Department of Medical Ethics and History of Medicine.

selimkad@gmail.com

Pandemi, sadece hastalığın hızlı bir biçimde yayılması ve kitlesel ölümlere yol açması nedeniyle değil aynı zamanda insan yaşamının sağlık, eğitim, ekonomi gibi çeşitli boyutları ve çevre üzerinde derinden sarsıntı yaratması bakımından da önemli bir olgudur. Sağlık hizmeti sunumuna büyük bir ek yük getiren pandemi sürecinde sağlık profesyonelleri hem kendi sağlıklarıyla ilgili risklere maruz kalmakta hem de hastalığın seyrine, hasta üzerindeki etkilerine ve özellikle başlangıç aşamasında tanıya-tedaviye-rehabilitasyona dair belirsizlikler nedeniyle zor bir mücadele vermektedir. Söz konusu mücadelede sağlık profesyonellerinin etik ikilemlerle yüzleşip zor kararlar almasını da içermekte; hastalara-toplum üyelerine yönelik en iyi eylemi kısa bir zaman diliminde belirlemelerini gerektirmektedir. Bu çerçevede sağlık profesyonelleri klinik algoritmaların yanı sıra iyi eylemi gerçekleştirmelerine olanak veya destek sağlayacak etik kılavuzlara da ihtiyaç duymaktadır. COVID 19 hastalığına bağlı pandemiye 11 Mart 2020'de ilan etmeden önce Şubat 2020'de üye ülkelerde karşılaşılabilecek etik sorunlar konusunda tavsiyeler geliştirmek adına uluslararası düzeyde Etik ve COVID 19 Çalışma Grubu'nu kuran Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), internet sitesinde farklı nitelikteki ulusal ve uluslararası yapılar tarafından oluşturulan sağlık profesyonelleri için etik kılavuz niteliğini taşıyan metinlerin erişim adreslerini içeren bir sayfaya yer vermiştir. Bildirimizde, DSÖ'nün anılan sayfada bağlantı verdiği metinlerden ulusal etik kurullar tarafından hazırlananlar tanıtılmakta; bunlara dayalı olarak pandeminin etik boyutu ve pandemi etiği kılavuzlarının içeriği hakkında bir çerçeve çizilmekte; ülkemizde pandemi yönetimi ve özellikle pandemi etiği konusunda yürütülen pratik çalışmaların ve bunlarla bağlantılı olarak sağlık profesyonellerinin pandeminin getirdiği sıkıntılı koşullardaki zor kararların destekleme noktasında tıp etiğinin ve etikçisinin işlevi-işlevsizliği tartışmaya açılmaktadır.

Pandemic is an important phenomenon not only because of the rapid spread of the disease and mass deaths, but also because it causes a deep impact on various aspects of human life such as health, education, economy, and the environment. During the pandemic, which places a great additional burden on the health care system, health professionals are exposed to risks related to their own health, on the one hand. On the other hand, they struggle hard, especially in the initial phase, due to uncertainties regarding the course of the disease, its effects on the patient, and diagnosis-treatment-rehabilitation. Mentioned struggle also includes healthcare professionals to face ethical dilemmas and make difficult decisions; it requires them to determine the best action for patients and community members in a short period of time. In this context, health professionals need ethical guidelines that will enable or support them to take good action, as well as clinical

algorithms. Before declaring the pandemic due to COVID 19 disease on March 11, 2020, the World Health Organization (WHO) established the Ethics and COVID 19 Working Group at the international level in February 2020 to develop recommendations on possible ethical issues to be encountered in member countries. There is a page on its website that contains the access addresses of texts that can be use as ethical guidelines for health professionals created by different national and international structures. In our paper, ones prepared by the national ethics committees of different countries amongst the texts linked by WHO on the aforementioned page are introduced and based on these, a framework is drawn about the ethical dimension of the pandemic and the content of the pandemic ethics guides. In this framework, the practical studies carried out on pandemic management and pandemic ethics in Turkey are evaluated in general; and in particular, the function and unfunction of medical ethics and ethicists at the point of supporting health professionals' difficult decisions in the condition of pandemic are disc

COVID-19 VE H1N1 İNFLUENZASI: GENEL BİR BAKIŞ VE KARŞILAŞTIRMA

COVID-19 AND H1N1 INFLUENZA: OVERVIEW AND COMPARISON

Ayli Heydari*, Çağdaş Kaya, Gülbüz Sezgin*****

* Arş. Gör. Maltepe Üniversitesi Tıp Fakültesi,

Res. Assist.Maltepe University Faculty Of Medicine

ayliheydari@gmail.com

** Dokt. Öğr.Maltepe Üniversitesi Tıp Fakültesi,

PhD Cand. Maltepe University Faculty Of Medicine

cagdashkaya54@gmail.com

***Prof. Dr., Maltepe Üniversitesi Tıp Fakültesi,

Prof.Dr. Maltepe University Faculty Of Medicine

gulbuzsezgin@maltepe.edu.tr

Dünya geçen yıl olduğu gibi her yıl farklı bir pandemi yaşıyor. SARS-CoV-2 2019'da Wuhan'dan yayılmaya başladığından beri hayatlarımızda birçok büyük değişiklik yaptık; sosyal mesafe, karantina, sokağa çıkma yasağı vb. Fakat bunlar insanlığı yaptığı ilk değişiklikler değildi. Tarih boyunca insanlık birçok pandemiyi deneyimledi, kayıplar verdi ve bilimsel ilerlemeler kaydetti, fakat mutasyonlar sebebiyle pandemi hiçbir zaman bitmedi. Buna en yakın örnek 2009'daki H1N1 influenzasıydı. Hızlı müdahale ve aşı geliştirmeleri bu pandemiyi kısa süreli de olsa kontrol altına almayı sağladı. Yaklaşık 10 yıl sonra, dünya yeni bir pandemiyle yüzleşti: COVID-19. Bu makalede, bir önceki pandemiden ne öğrendiğimizi ve nasıl aksiyon aldığımızı kıyasladık.

The world has experienced a different pandemic like it does every year. Since the SARS-CoV-2 virus started to spread from 2019, Wuhan, we have made many major changes in our lives; social distance, quarantine, curfew, etc. But this wasn't the first change humanity made. Throughout history, humanity has experienced many pandemics, suffered losses, and made scientific advances, but due to the mutations, the pandemic has not completely ended. The closest example to this was the H1N1 influenza pandemic we experienced in 2009. Rapid intervention and vaccine inventions ensured that this pandemic was taken under control in a short time. After nearly 10 years, the world has faced a pandemic again: COVID-19. In this article, we reviewed what we learned from the previous pandemic and compare how we took action.

GEÇ OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDA İSTANBUL'DA ÖLÜM İSTATİSTİKLERİ VE TİFO TARTIŞMALARI

DEATH STATISTICS AND DISCUSSIONS ON TYPHOID FEVER IN ISTANBUL IN THE
LATE OTTOMAN EMPIRE

Ceren Gülser İlikan Rasimoğlu*

* Dr. Öğr. Üyesi Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü,

Assist. Prof.Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar University, Department of Sociology

cerenilikan@gmail.com

15 Haziran 1902 tarihinde Gazette Médicale d'Orient'da Alman Hastanesi Başhekimi Cerrah Dr. Alexander Kamburoğlu'nun İstanbul'da tifodan kaynaklanan ölümlerle ilgili bir yazısı yayımlanmış ve bu yazı aynı yıl bir kitap olarak basılmıştır. Bu yazıda Cemiyet-i Tibbiye-i Şahane bünyesinde 1894'den beri tifo hakkında daha detaylı bilgi edinilmek için çalışıldığı ve istatistikler oluşturulduğu bilgisi verilmektedir. Dr. Kamburoğlu yazısında Alman Hastanesi'nde 1 Nisan 1894 ve 31 Mart 1899 tarihleri arasında tutulmuş olan tifo istatistiklerini sunmaktadır. Bu bildiri, Kamburoğlu'nun verdiği bilgiye dayanarak geç 19. Yüzyıl ve erken 20. Yüzyıl'da tifo hakkında Osmanlı ve Batı tıbbında bilinenleri, etiyolojik olarak tifüsten ayrılmasını ve Osmanlı hekimlerinin sağlık istatistiklerini yorumlama biçimlerini konu edecektir. Sunumda Meclis-i Umûr-ı Tibbiye-i Mülkiye ve Sıhhiye-i Umûmiye'nin su kaynaklarının ve gıdanın kontrolü, hastanın izolasyonu ve tifo mücadelesinde kullanılan materyallere ilişkin olarak yayımladığı talimatnamelere ilişkin bilgi aktarılacak, Bakteriyojihane-i Şahane'de üretilen tifo serumu konu edilecek ve Avrupa'da tifo ile ilgili olarak yazılan rapor ve tezlerle değinilecektir.

On June 15, 1902, an article on deaths caused by typhoid fever in İstanbul written by Surgeon Dr. Alexander Kamburoğlu, the head physician of the German Hospital, was published in the Gazette Médicale d'Orient. This article was published as a book in the same year. This article provides information that since 1894, the Cemiyet-i Tibbiye-i Şahane has been working to obtain more detailed information about typhoid fever, and statistics have been created. Dr. Kamburoğlu presents the statistics on typhoid fever held at the German Hospital between April 1, 1894, and March 31, 1899. Based on the information provided by Kamburoğlu, this presentation will evaluate the accumulated information about typhoid fever in Ottoman and Western medicine in the late 19th and early 20th centuries, its etiological distinction from typhus, and the way the Ottoman physicians interpreted health statistics. The presentation will give information on the ordinances published by the Meclis-i Umûr-ı Tibbiye-i Mülkiye and Sıhhiye-i Umûmiye for the control of water resources and food, isolation of the patient, and the materials used in the fight against typhoid fever and the typhoid serum produced in the Bacteriology-i Şahane. Additionally, contemporary reports and theses written on typhoid fever in Europe will be mentioned.

**TIBBİ İLETİŞİM ETİĞİ YOLUNDA NAİF ADIMLAR:
DERS HAZIRLAMININ MODEL GELİŞTİRMEYE DÖNÜŞTÜĞÜ BİR DENEYİMİN
ÖYKÜSÜ**

NAIVE STEPS ON THE PATH OF MEDICAL COMMUNICATION ETHICS:

THE STORY OF AN EXPERIENCE WHERE PREPARING LESSON TURNED INTO DE-
VELOPING MODEL

Selim Kadioğlu*

*Prof. Dr., Çukurova Üniversitesi Tıp Tarihi ve Etik AD, Prof. Dr. Çukurova University,
Department of History of Medicine and Ethics.

Bu kısa konuşmanın konusu, tıp fakültesi son sınıf öğrencileri için hazırlanan bir dersten hareketle geliştirilmiş, tıbbi süreçlerde iletişim bağlamında etik açıdan uygun sağlık profesyoneli davranışlarını belirlemede yol gösterici bir modeldir. Söz konusu davranışları belirleme bağlamında temel yaklaşımın ne olabileceği sorusuna cevap arayışı bu modelin çıkış noktasıdır. Bulunan cevap, iletişim bağlamında mesaj alırken olabildiğince duyarlı, mesaj verirken olabildiğince özenli olmak gerektiği şeklindedir. Bir başka söyleyişle bu modele göre afektör-alıcı-dinleyen-etkilenen konumunda iken satır aralarını okumak, örtülü-dolaylı mesajları çözmek, karşısındakini derine nüfuz eden bakışla görüp değerlendirmek; efektör-verici-söyleyen-etkileyen konumunda iken ise neyin nasıl söyleneceğini titizlikle belirlemek, sözlü ve sözsüz mesajları dikkatle tartarak vermek gerekmektedir. Model tıpta iletişim etiği çerçevesinde ortaya çıkan muayyen etik sorunların çözümlenmesi ve çözümünü için kullanılmaya değil; sağlık profesyonellerinin mesleki ilişki süreçlerinin iletişim boyutunu sorunsuz ve verimli hale getirmesini sağlamaya yöneliktir. Duyarlı ve özenli olma modelinin sadece mesaj teatisinde değil genel olarak mesleki ve kişisel davranışları şekillendirmede de kriter olabileceği, öne sürülebilir olmakla birlikte bu konuşmada ele alınacak konular arasında değildir.

The subject of this short speech is a guiding model that developed from a course prepared for senior medical students, for determining ethically appropriate health care professional behaviors in the context of communication in medical processes. The starting point of this model is to seek an answer to the question of what the basic approach could be in the context of determining the behaviors. The answer found is that it is necessary both to be as sensitive as possible when receiving messages and to be as attentive as possible when sending messages, in the context of communication. In other words, according to this model, health care professional while in the position of affected-listener must read between the lines, decipher implicit-indirect messages, view and evaluate the other person with a deeply penetrating gaze. And on the other hand, she/he while in the position of effector-narrator, must determine carefully what to say and how first, and then to give her/his verbal and nonverbal messages by carefully controlling. The model is not for analyzing and solving particular ethical problems that arise within the framework of communication ethics in medicine. Its aim is ensuring that health professionals make the communication dimension of their professional relationship processes smooth and efficient. Although it can be argued that the model of being sensitive and attentive can be a criterion not only in the exchange of messages but also in shaping professional and personal behaviors in general, this point will not be handled in this speech.

TÜRKİYEDE COVID-19 PANDEMİSİ SIRASINDA DIŞ HEKİMLİĞİ ALANINDA YAŞANAN ETİK SORUNLAR

ETHICAL ISSUES IN THE DENTISTRY DURING THE COVID-19 PANDEMIC IN TURKEY

İlkim Karakapıcı*, Nüket Örnek Büken**

* Dokt. Öğr. Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, PhD Cand.
Hacettepe University Department of Medical History and Ethics

ilkim.karakapici@gmail.com

**Prof. Dr., Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Prof.Dr., Hacettepe University Department of Medical History and Ethics

buken@hacettepe.edu.tr

Diş hekimleri ve diş hekimliği pratiği COVID-19 pandemisinden büyük oranda etkilenmiştir. Hastalarla yüz yüze; kan, tükürük gibi vücut sıvıları ile temasta, mikrobiyotası çok geniş olan ağız ortamında, hava ve su ile çalışan keskin aletlerin kullanıldığı diş hekimliği pratikleri; yüksek miktarda damlacık ve aerosollerin oluşmasına sebep olmaktadır. New York Times'ın 15 Mart 2020'de yayımlanan bir makalesinde diş hekimlerinin korona virüs bulaş riskiyle en fazla karşı karşıya kalan meslek olduğu belirtilmiştir. Bu sebeple; çeşitli kuruluşlar ve meslek örgütleri tarafından bilimsel kanıtlara dayalı protokoller, yönergeler, uygulanacak geçici rehberler oluşturulmuştur. Ülkemizde olası ya da onaylanmış tanı alan kişilerin rutin diş tedavileri yapılmamış, diğer bireylerin acil olmayan diş tedavileri ertelenmiştir. Bu acil uygulamalar standart enfeksiyon kontrol önlemleri alınarak, çalışanlar ve klinik ortam hazırlanarak, hasta triajı yapılarak, kişisel koruyucu ekipmanlar kullanılarak, acil diş tedavileri onam formları ile gerçekleştirilmiştir. Bu şekilde sosyal mesafenin korunması, virüsün yayılmasını azaltmak, gerekli koruyucu ekipmanları yoğun çalışan ekipler için boşa harcamamak ve acil servislerin yükünü azaltmak hedeflenmiştir. Ayrıca diş hekimlerinin sadece acil hastalara bakmaları bir iş gücü ortaya çıkarmıştır. Diş hekimleri ağız içi anatomiye hakim ve el pratiklerinin iyi olmasından dolayı filyasyon ekiplerinde görev almışlardır.

Bu çalışmanın amacı; COVID-19 salgını döneminde ülkemizde yapılan diş hekimliği uygulamalarını, diş hekimlerinin bu dönemde karşılaştıkları zorlukları, bu sorunlar için getirilen çözüm önerilerini derlemektir.

Dentists and dental practice have been greatly affected by the COVID-19 pandemic. The dental practice is caused by high droplets and aerosols because this practice is face-to-face with patients, contact with body fluids i.e. blood and saliva, in the mouth which has wide microbiota, and dentists use sharp instruments working with air and water. In an article published in the New York Times on March 15, 2020, it was stated that dentists are the profession that faces the highest risk of coronavirus transmission. Therefore, several establishment and professional associations compose protocols, directives, and temporary guides based on scientific evidence. In our country people who get a possible diagnosis or definitive diagnosis didn't get routine dental treatment and others did not get dental treatment except for emergency treatments. These emergency treatments were made to take measures with standard infection control measures, preparing the employees and the clinic environment, making patient triage, using the personal protective equipment and emergency dental treatment consent form. Thus, it is targeted to maintain social distance, reduce the spread of the virus, not to waste personal protective equipment for the teams working intensively, and to reduce the burden of emergency service. Moreover, the workforce emerged as dentists treat only emergency patients. Dentists participated in the filiation team in that they have full knowledge of oral anatomy and are good at hand manipulation. The purpose of this study; is to compile the dental practices in our country during the COVID-19 epidemic, the challenges faced by dentists in this period, and the solutions offered for these problems.

SALGINLAR TARİHİNDE MASKE KULLANIMI

MASK USE IN THE HISTORY OF OUTBREAKS

Mehmet Karataş*

* Doç. Dr. İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik AD,

Assoc. Prof. Malatya İnönü University Faculty of Medicine, Dept. of History of Medicine and Ethics,

drkaratas@hotmail.com

Hastalıkların insandan insana solunum yoluyla bulaşabileceği yönündeki tespitler 16. yüzyıldan itibaren ortaya çıkmıştır. 1800'lü yıllara gelindiğinde mikropların keşfedilmesi bu tespitleri destekler nitelikte olmuştur. Bu çalışmamızda maskenin tarihi serüvenine kısaca değinmek amaçlanmıştır. 1910 yılında Manchurya'da yeni bir salgın ortaya çıkmıştır. Salgınla mücadele için bölgeye gönderilen uzmanlar arasında Wu Lien Teh isimli genç bir doktor bu salgına yakalanan ve akciğerleri enfekte olan bir kişinin bunu doğrudan hava yoluyla başkalarına bulaştırabileceğini öne sürmüştür. Wu halkın yüzünü koruyacak bir maske takması gerektiğini belirterek o dönemde bir çığır açmıştır.

Görülen salgınlarda korunma amaçlı takılan maske birçok tartışmalara rağmen özellikle solunum yoluyla bulaşan hastalıklarda etkili neticeler ortaya çıkarmıştır.

The findings that the diseases can be transmitted from person to person by respiratory route have emerged since the 16th century. By the 1800s, the discovery of microbes supported these findings. In this study, it is aimed to briefly touch on the historical adventure of the mask. In 1910, a new epidemic broke out in Manchuria. Among the experts sent to the region to combat the epidemic, a young doctor named Wu Lien Teh claimed that a person who caught this epidemic and whose lungs were infected could transmit it directly to others through the air. Wu broke new ground at that time by stating that the public should wear a mask to protect their face. Despite many discussions, the mask worn for protection in epidemics has produced effective results, especially in respiratory diseases.

HIV/AIDS: STİGMALARA VE AYRIMCILIĞA GENEL BİR BAKIŞ

HIV/AIDS: AN OVERVIEW OF STIGMAS AND DISCRIMINATION

Çağdaş Kaya*, Ayli Heydari**, Aziz Ahmad Hamidi***

* Dokt. Öğr. Maltepe Üniversitesi Tıp Fakültesi,

PhD Cand. Maltepe University Hospital of Faculty of Medicine

cagdashkaya54@gmail.com

** Arş. Gör. Maltepe Üniversitesi Tıp Fakültesi,

Res. Assist. Maltepe University Hospital of Faculty of Medicine

ayliheydari@gmail.com

*** Doç. Dr. Maltepe Üniversitesi Tıp Fakültesi,

Assoc. Prof. Maltepe University Hospital of Faculty of Medicine

azizahmad.hamidi@maltepe.edu.tr

HIV/AIDS belirli bir süre için sinsi bir hastalıktır. Bu hastalık döneminde hastalar asemptomatikler ve spesifik test yapılmadan teşhis edilmeden kalırlar. HIV/AIDS hastalarının sayısı Türkiye'de ve tüm dünyada her geçen gün artmaktadır. Bu virüsün nasıl bulaştığını, çoğaldığını ve insan vücudunda nasıl saklandığını öğrendik. Fakat, bu virüsle ilgili bilgilerimiz her geçen gün biraz daha detaylandırılrsa da, henüz herhangi bir mutlak tedavi veya önleme stratejisi keşfedemedik. Ancak antiretroviral ilaçların kullanımı hastalığın ilerlemesini durduruyor ve virüsün yayılmasını engelliyor. AIDS, gündemdeki stigmalara maruz kalan ve ayrımcılık yapılan tıp alanlarından biridir. Çalışmalar göstermiştir ki pek çok hasta, toplumda karşılaşılabilecekleri sorunlar nedeniyle kendilerine teşhis konulduğu gerçeğini görmezden geliyor. Birçok hasta iş bulmakta veya mesleklerine devam etmekte güçlük çekiyor. Bu etik sorunlar nedeniyle bazı hastalar test yaptırmak istememekte ve tedaviden mahrum kalmaktadır. Sonunda bu hastalar virüsü partnerlerine taşımaktadırlar. Öte yandan, kendi hastalıkları da ilerlemektedir. Bu makalede, Türkiye'de ve dünyadaki bu etik sorunlardan ve damgalamalardan bazıları gözden geçirdik.

HIV/AIDS is an insidious disease for a certain time. In this period of disease, the patients are asymptomatic and without performing the specific test they remain undiagnosed. The number of HIV/AIDS patients are increasing day by day in Turkey and all around the World. We have learned about how this virus is transmitted, replicated and how it hides in the human body. Although our information about this virus is getting more detailed every day, we have not discovered any absolute cure or prevention strategy yet. However, the usage of antiretroviral drugs stops the progress of disease and prevent the spread of virus. AIDS is one of the topics in the medical field that is challenged with so many stigmas and ethical issues. Studies have shown many patients ignoring the fact that they are diagnosed with the disease just because of the problems they may face in the society; Many patients have difficulties finding jobs or continuing their professions after they have been diagnosed. For the reason of this ethical issues some patients reluctant to perform test and they are deprived of treatment. So, these patients carry forward to transmit the virus to their partners. On the other hand, their own illness has progressing. In this article we reviewed some of these ethical problems and stigmas in Turkey and all around the world.

ERZURUM'DA VEREM İLE MÜCADELE VE PROF. DR. ALİ KURT

THE FIGHT AGAINST TUBERCULOSIS IN ERZURUM AND PROF. DR. ALİ KURT

Burak Kazan*

*Öğr.Gör.,Dicle Üniversitesi, Lect.Ph.D.Dicle University

burak_kazan1453@hotmail.com

19. Yüzyılın başlarında isimlendirilen ve milyonlarca insanı etkileyen, bir tür enfeksiyon hastalığı olan Tüberküloz (Verem) salgını, birçok ülkeyi derinden sarsmıştır. Osmanlı imparatorluğu da Tüberküloz salgını ile başa çıkma yolları aramıştır. Toplumunu bilinçlendirme ve veremle mücadelenin esaslarını belirlemek için 1918'de Prof. Dr. Besim Ömer Paşa'nın başkanlığında Veremle Mücadele Osmanlı Cemiyeti kurulmuştur. Verem, Milli Mücadele Dönemi'nde de en çok görülen hastalıklardan biri olmuş, Kurtuluş Savaşı boyunca çok sayıda insanın hayatını kaybetmesine neden olmuştur.

1923'de yeni kurulan Devlet, salgın hastalıklara karşı politikalar geliştirmiş, özellikle verem ile mücadelede verem savaş dispanserlerinin ve veremle savaş derneklerinin tüm ülkede kurulması ve yaygınlaşmasını sağlamıştır.

İlk olarak İstanbul'da daha sonra Ankara başta olmak üzere birçok şehirde, toplumu veremin olumsuz etkilerine karşı uyarmak ve hastalığın kitlesel ölümlere yol açmasını önlemek amacıyla verem savaş dernekleri/dispenserleri açılmıştır. Bunlardan biri de 1947 'de Dr. Zeki Başar'ın öncülüğünde kurulan Erzurum Verem Savaş Derneği'dir.

Erzurum Verem Savaş Derneği kurulduğu günden bugüne Erzurum'da verem ile mücadelede toplumu bilinçlendirme rolü üstlenmiş, bir sivil toplum kuruluşu olarak verem ile mücadelede inisiyatif almıştır. Dernek kurduğu verem savaş dispanseri ile Tüberküloz hastalarını tedavi etmiştir. Verem Savaş Derneği Erzurum Şubesi'nde Prof. Dr. Zeki Başar, Dr. Tayip Cinsli, Gazeteci Kemal Alyanak, İş adamı Şenol Mızrak ve Ocak 2022'de Covid-19 pandemisi dolayısıyla hayatını kaybeden, Patolog Prof. Dr. Ali Kurt başkanlık yapmıştır. Dr. Ali Kurt dernekte uzun yıllar görev almış, özellikle çocuk ve gençlerin tüberküloz hakkında bilinçlenmesi için etkinlikler ve programlar düzenlemiştir. Dr. Ali Kurt aynı zamanda Erzurum Kültür ve yazın hayatına katkı sunmuş bir hekimdi.

Bu bildiride Verem Savaş Derneği'nin Erzurum Şubesi'nin faaliyetleri ile Prof. Dr. Ali Kurt'un dernek verem ile mücadelede yaptığı çalışmalar ve Erzurum kültür hayatına sunduğu katkılar incelenecektir.

The epidemic of Tuberculosis (TB), a type of infectious disease named at the beginning of the 19th century and affecting millions of people, has deeply shaken many countries. The Ottoman Empire also sought ways to deal with the tuberculosis epidemic. In 1918, in order to raise public awareness and determine the principles of the fight against tuberculosis, the Ottoman Society for the Fight against Tuberculosis was established under the presidency of Prof.Dr. Besim Ömer Pasha. Tuberculosis has also been one of the most common diseases during the National Struggle Period, causing a large number of people to lose their lives during the War of Independence. The newly established State in 1923, developed policies against epidemic diseases, and ensured the establishment and spread of tuberculosis control dispensaries and tuberculosis control associations throughout the country, especially in the fight against tuberculosis. Tuberculosis control associations/dispensaries were opened in many cities, first in Istanbul and then in Ankara, in order to warn the society against the negative effects of tuberculosis and to prevent the disease from causing mass deaths.

One of them is Erzurum Tuberculosis Fighting Association, which was founded under the leadership of Dr. Zeki Başar. Erzurum Tuberculosis Battle Association has assumed the role of informing the society in the fight against tuberculosis in Erzurum since its establishment and has taken the initiative in the fight against tuberculosis as a non-governmental organization. The association treated tuberculosis patients with TB war dispensary, which was founded by association. Prof. Dr . Zeki Başar, Dr. Tayip Cinsli, Journalist Kemal Alyanak, Businessman Senol Mızrak and Pathologist Prof. who died in January 2022 due to the Covid-19 pandemic. Dr . Ali Kurt were the chairmans at Tuberculosis War Association Erzurum Branch. Dr. Ali Kurt has worked in the association for many years and has organized events and programs especially for children and young people to raise awareness about tuberculosis. Dr . Ali Kurt was also a physician who contributed to the culture and literature of Erzurum. In this paper, the activities of the Erzurum Branch of the Tuberculosis War Association and Prof. Dr . Ali Kurt's work in the fight against tuberculosis of the association and the contributions he made to the cultural life of Erzurum will be examined.

OLAĞANÜSTÜ ZAMANLARDA GERÇEKÜSTÜ HABERCİLİK: “PANDEMİ”DEN “İNFODEMİ”YE HABER DİLİ VE KAYGI İLİŞKİSİ

SURREAL JOURNALISM IN EXTRAORDINARY TIMES: THE RELATIONSHIP BETWEEN NEWS LANGUAGE AND ANXIETY FROM “PANDEMIC” TO “INFODEMIC”

Fahrünnisa Kazan*

* Dr. Öğretim Üyesi, Dicle Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü,

Assist.Prof. Dicle University, Faculty of Communication, Department of Journalism.

fnisa@dicle.edu.tr

İnsan bilmek ve bildirmek isteyen bir varlıktır. Bireysel ve toplumsal güven ihtiyacını bilgi ile karşılayan insan, ön görebildiği bir çevrede yaşamak ister. Kestirilemeyen bir hayat akışı, bireyin kaygılı ve mutsuz hissetmesine neden olabilmektedir. İçinde bulunduğumuz bilgi ve iletişim çağında, bireyin erişimine açık, sayısız haber kaynağı mevcuttur. Ancak bireyin haber kaynaklarına erişebilir olmasından ziyade güvenilir kaynağın hangisi olduğu noktasında aydınlanmış olması büyük önem taşımaktadır. Çünkü eriştiği bilginin sıhhati, bireyin tutum ve yargılarına yön verebilmektedir. Özellikle küresel tehditler, savaş, doğal afet, salgın hastalık gibi olağanüstü durumlarda birçok haber kaynağı, çeşitli bilgi ve içeriği teyit etmeden dolaşıma sokmaktadır. Kriz anlarında ise çoğunlukla haberin hızı, gerçekliğine tercih edilmektedir. Oysa kriz zamanlarında yapılan habercilik faaliyetleri, olağan dönemlerde yapılanlara kıyasla kritik bir öneme sahiptir. Teyit edilmeden hızla dolaşan, abartılı içerikler, vurgulanan trajik öğeler, korkutucu kompo teorileri, olası iyi veya kötü senaryolara dayalı, gerçeği yansıtmayan haberler okuyucuların/izleyicilerin maruz kaldığı bir bilgi bombardımanına dönüşmektedir. Görsel, işitsel ve yazılı çokça kaynaktan, sayısız haber içeriğine maruz kalan birey ise endişeli, gergin, üzgün ve kafası karışık bir halde yaşamını sürdürmeye çalışmaktadır.

Bu çalışmada, Covid-19 pandemisi sürecinde yapılan haberlerin okuyucular/izleyiciler üzerinde bıraktığı korkunun izleri, alan araştırması yöntemi ile incelenecektir. Yazılı, işitsel ve görsel iletişim kaynaklarından haberleri takip eden bireylerin kaygı düzeylerinin, maruz kaldıkları haberin türü, niteliği ve sıklığı ile ilişkisi irdelenecektir.

Man is a being who wants to know and report. Mankind, who fulfills the need for individual and social trust with knowledge, wants to live in an environment that she can foresee. An unpredictable life flow can cause the individual to feel anxious and unhappy. In the information and communication age we live in, there are countless news sources that are accessible to the individual. However, it is of great importance for the individual to be informed about a reliable source rather than have access to news sources. Because the soundness of the information she has accessed can direct the attitudes and judgments of the individual. Especially in extraordinary situations such as global threats, war, natural disasters, and epidemics, many news sources circulate various information and content without confirming it. In times of crisis, the speed of news is often preferred over its reality. However, journalism activities carried out in times of crisis have a critical importance compared to those carried out in ordinary periods. Unconfirmed, exaggerated content, highlighted tragic elements, frightening conspiracy theories, untruthful news based on possible good or bad scenarios turn into an information bombardment that readers or viewers are exposed to. The individual, who is exposed to countless news content from many visual, audio, and written sources, tries to live in a state of anxiety, tense, sad, and confused. In this study, the traces of fear left on the readers/viewers by the news made during the COVID-19 pandemic will be examined with the field research method. The relationship between the anxiety levels of individuals who follow the news from written, audio, and visual communication sources with the type, quality, and frequency of the news they are exposed to will be examined.

ANADOLU'NUN İLK TIP GAZETELERİNDEN HEKİM'DE YAYINLANAN

VEBA YAZILARININ YORUMLANMASI

INTERPRETATION OF THE PLAGUE ARTICLES PUBLISHED IN HEKİM

ONE OF THE FIRST MEDICAL NEWSPAPERS OF ANATOLIA

Şükrü Keleş*

*Dr. Öğr. Üyesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı,

Assist.Prof.Department of Medical History and Ethics School of Medicine, Karadeniz Technical University

kelesukru@gmail.com

Geçtiğimiz yüzyılda sağlık alanındaki süreli yayınların toplumun sağlık okur yazarlığının gelişimine katkıda bulunduğu kabul edilebilir. Bu bağlamda, Anadolu'nun ilk tıp gazetelerinden biri olan "Hekim Gazetesi" özel bir ilgiyi hak etmektedir. Dönemin önemli liman kentlerinden biri olan Trabzon'da 1910 yılında yayın hayatına başlayan Hekim Gazetesi, 15 gün ara ile toplam 48 sayı yayınlanmıştır. Kentin gelişmiş bir kültür ve ticaret merkezi olması salgın hastalıklarla ilgili hazırlanan yazıları ayrıca önemli kılmaktadır. Bu bildiride Hekim Gazetesi'nde yayınlanan "Veba-Taun" başlıklı özgün bir yazı ve "Veba Hakkında Mütââlat" başlıklı İngilizceden çevrilen bir yazı üzerinden 20. yüzyılın başında Anadolu'da vebanın nasıl haberleştirildiği tarihsel, etik ve medya boyutları ile birlikte yorumlanacaktır. Bu çalışmada veba hakkında hangi konu başlıklarının yazılmaya neden değer bulunduğu açıklanmaya çalışılacaktır. Bununla birlikte ilgili yazılarda kullanılan *dil*, fenomenolojik (anlambilim) yaklaşımın sunduğu olanaklar ve bakış açısıyla incelenecektir. Bu incelemenin temel nedeni, Anadolu'da ve Batılı toplumlarda sağlık haberciliğinin karşılaştırılması başta olmak üzere hekimlerin mesleki rol ve sorumluluklarını, toplumda yaygın olarak gözlenen sağlık davranışlarını, veba ile mücadele yöntemlerini ve benzeri konuları derinlemesine anlamak amacıyla bazı çıkarımlarda bulunma çabasıdır.

In the past century, it could be assumed that periodicals in the field of health have contribute to develop health literacy level of society. In this context, "Hekim Newspaper", one of the first medical newspapers of Anatolia, deserves special attention. Hekim Newspaper, which started its publication life in 1910 in Trabzon, one of the important port cities of the history, published a total of 48 issues with 15 days intervals. The fact that the city is modern cultural and commercial center of Anatolia also makes the articles prepared about important epidemic diseases. In this paper, through an original article titled "Veba-Taun" published in Hekim Newspaper and a translated article from English titled "Plague About Mütââlat", how the plague was reported in Anatolia at the beginning of the 20th century will be interpreted together with historical, ethical and media dimensions. In this study, it will be tried to explain which topics are worth writing about plague and why. However, the language used in the relevant articles will be discussed from the perspective and possibilities offered by the phenomenological approach. The main reason for this interpretation is to make some inferences in order to understand in depth the professional roles and responsibilities of physicians, health behaviors are commonly observed in society, the methods of controlling plague and similar issues, especially a comparison of health journalism in Anatolia and Western societies.

PREPAREDNESS OF DOCTORS TO FIGHT EPIDEMICS OF INFECTIOUS DISEASES IN THE KINGDOM OF POLAND IN THE 19TH CENTURY

19. YÜZYILDA POLONYA KRALLIĞINDA SALGINLARLA SAVAŞMAK İÇİN DOKTORLARIN HAZIRLIĞI

PRZYKOTOWANIE LEKARZY DO WALKI Z EPIDEMIAMI CHOROÓB ZAKAŻNYCH W KRÓLESTWIE POLSKIM W XIX w.

Jaroslav Kita*

* Prof. Dr. hab., Poland, University of Lodz, Faculty of Philosophy and History, Institute of History

For centuries, the Polish lands, like other European countries, would regularly fall victim to an epidemic or a pandemic. Plague, also known as the Black Death or Bubonic sickness, smallpox, various "rotten fevers" belong to the most dangerous of a long list of infectious diseases afflicting the inhabitants of our country until the end of the modern era. In the nineteenth century, cholera became a model epidemic disease in the Polish territories under partitions, but other diseases such as tuberculosis, syphilis, typhoid and dysentery were also raging. The spread of some developed into a pandemic involving large areas of the Polish territory, while others caused epidemics of a specific range and time. Until the invention and popularization of preventive vaccinations, and later the invention of chemotherapeutic agents and antibiotics, mankind had been regularly plagued by successive epidemics of infectious diseases.

In this text, based on sources of various provenance, an attempt has been made to find an answer to the question of how doctors practicing in the 19th century in the Kingdom of Poland were prepared to combat these epidemics. To start with, the main infectious diseases and the chronology of epidemics outbreaks in the territory of the Kingdom of Poland will be discussed. In the nineteenth century, and especially in its second half, the health condition of the population, as well as the related to it matters of medical care, began to be among the most important issues of social life in most modern countries of Europe at that time. Therefore, we should look into the legal regulations concerning the measures to fight infectious diseases (issued, among others, by national and local authorities, social and medical care institutions), on which medics could rely. In addition, it is worth paying attention to the professional preparation of doctors to fight epidemics by analyzing the existing curricula of medical studies, their internships and the experience gained. Also the scope of scientific research on infectious diseases and availability of their results for the medical community should be surveyed, as well as the methods of prevention and the dominant models used to combat epidemics, including the activities of the then emerging infectious hospitals. Finally, the issue of successes and failures in the fight against these diseases in the territory of the Kingdom of Poland will be discussed.

Yüzyıllar boyunca, Polonya toprakları, diğer Avrupa ülkeleri gibi, düzenli olarak bir salgın veya pandeminin kurbanı olacaktı. Kara Ölüm veya Hıyarçıklı hastalık olarak da bilinen veba, çiçek hastalığı, çeşitli "çürük ateşler", modern çağın sonuna kadar ülkemiz halkına acı veren uzun bir bulaşıcı hastalıklar listesinin en tehlikelisine aittir. On dokuzuncu yüzyılda, kolera Polonya bölgelerinde örnek bir salgın hastalık oldu, ancak tüberküloz, frengi, tifo ve dizanteri gibi diğer hastalıklar hızla yayılmaktaydı. Bazı bulaşıcı hastalıkların yayılması Polonya topraklarının geniş alanlarını kapsayan bir pandemiye dönüşürken, diğerleri belirli bir aralık ve zamanda salgınlara neden oldu. Koruyucu aşıların icadına ve yaygınlaşmasına ve daha sonra kemoterapötik ajanların ve antibiyotiklerin icadına kadar insanlık düzenli olarak birbirini takip eden salgın hastalıklarla boğuşuyordu.

Bu metinde, çeşitli kaynaklara dayalı olarak, 19. yüzyılda Polonya Krallığında görev yapan doktorların bu salgın hastalıklarla mücadelede nasıl hazırlandıkları sorusuna cevap bulunmaya çalışılmıştır. Başlangıç olarak, Polonya Krallığı topraklarındaki başlıca bulaşıcı hastalıklar ve salgın salgınların kronolojisi tartışılacaktır. On dokuzuncu yüzyılda ve özellikle ikinci yarısında, nüfusun sağlık durumu ve bununla ilişki olarak tıbbi bakım sorunları, Avrupa'nın çoğu modern ülkesinde sosyal hayatın en önemli meseleleri arasında yer almaya başladı. Bu nedenle, sağlık profesyonellerinin güvenebileceği, bulaşıcı hastalıklarla mücadele tedbirlerine ilişkin yasal düzenlemelere bakmalıyız (diğerlerinin yanı sıra ulusal ve yerel yetkililer, sosyal ve tıbbi bakım kurumları tarafından yayınlanmış olanlara). Ayrıca doktorların mevcut tıp eğitimi müfredatlarını, stajlarını ve kazanılan deneyimleri analiz ederek salgın hastalıklarla mücadelede profesyonel olarak hazırlıklarına da dikkat etmekte fayda var. Yine, bulaşıcı hastalıklar hakkındaki bilimsel araştırmaların kapsamı ve sonuçlarının tıp camiası için geçerliliğinin yanı sıra; o sırada ortaya çıkan bulaşıcı hastalık hastanelerinin faaliyetleri de dahil olmak üzere, koruma yolları ve salgınlarla mücadelede kullanılan dominant modeller araştırılmalıdır. Son olarak, Polonya Krallığı topraklarında bu hastalıklarla mücadelede elde edilen başarılar ve başarısızlıklar konusu tartışılacaktır.

Przez stulecia ziemie polskie, na równi z innymi krajami europejskimi regularnie padały ofiarą epidemii lub pandemii. Dżuma, zwana czarną śmiercią albo morem, ospa prawdziwa, rozmaite „zgnie gorączki” to tylko te najbardziej niebezpieczne z długiej listy chorób zakaźnych nękających mieszkańców naszego kraju do schyłku epoki nowożytnej. W XIX stuleciu modelową chorobą epidemiczną na ziemiach polskich pod zaborami stała się cholera, ale szalały również i inne jak gruźlica, syfłis, dur i czerwonka. Szerzenie się jednych wywoływało pandemię obejmującą znaczne obszary ziem polskich, a z kolei inne powodowały epidemie o określonym zasięgu i czasie. Do wynalezienia i upowszechnienia szczepień ochronnych, a później wynalezienia chemioterapeutyków i antybiotyków, ludzkość była regularnie nękana kolejnymi epidemiami chorób zakaźnych.

139

W niniejszym tekście na podstawie źródeł różnej proveniencji podjęto próbę poszukiwania odpowiedzi na pytanie w jaki sposób do zwalczania owych epidemii przygotowani byli lekarze praktykujący w XIX w. na terenie Królestwa Polskiego? Na początku omówione zostaną główne choroby zakaźne i chronologia wybuchających epidemii w przestrzeni Królestwa Polskiego. W XIX w., a szczególnie w drugiej połowie stulecia, stan zdrowotności ludności, jak również związane z tym sprawy opieki medycznej, zaczęły zaliczać się do najważniejszych zagadnień życia społecznego w większości nowoczesnych państw ówczesnej Europy. Interesować więc nas powinny regulacje prawne dotyczące walki z chorobami zakaźnymi (wydawane m.in. przez organy ogólnopaństwowe, lokalne, instytucje społeczne i opieki medycznej), na których mogli opierać się medycy. Ponadto warto zwrócić uwagę na przygotowanie zawodowe lekarzy do walki z epidemiami poprzez analizę zachowanych programów nauczania kończonych przez nich studiów medycznych, odbywane praktyki i uzyskane doświadczenia. Przybliżyć należy zakres prowadzonych badań naukowych nad chorobami zakaźnymi i dostępność ich wyników dla środowiska medycznego, a ponadto sposoby podejmowanej prewencji i dominujące modele stosowane podczas zwalczania epidemii, w tym działalność powstających szpitali zakaźnych. Na koniec podjęta zostanie kwestia sukcesów i porażek w walce z tymi chorobami na terenie Królestwa Polskiego.

OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDA VEBA VE KOLERA SALGINLARI DÖNEMİNDE KURULAN GAYRİMÜSLİM VAKIF HASTANELERİ VE ÜLKEMİZ TIBBINA KATKILARI

Rasim Levent Kılıçaslan*

*Dokt.Öğr., Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik AD,

PhD. Cand. Ankara University, Department of History of Medicine and Ethics.

Osmanlı İmparatorluğu son döneminde veba ve kolera salgınlarında sağlık hizmeti vermek için kurulan Cumhuriyet Döneminde ülkemizde faaliyette olan gayrimüslim azınlık vakıfları önceleri Rum Ortodoks, Ermeni Gregoryen, Ermeni Katolik ve Musevi toplumlarının sağlık hizmeti gereksinimlerinin sağlanması ve yaşlı cemaat üyelerinin bakımı işlevini üstlenirken; 6-7 Eylül 1955 olayları, 1963 ve 1974 Kıbrıs sorunu, 1970 ve 1980'lerde görülen Asala terörüne tepkiler neticesinde ülkemizden yurtdışına göçlerle gayrimüslim nüfusun azalması nedeniyle hemen hemen işlevsiz kalmış; gerek hayır kurumu fonksiyonunu korumak gerekse gelir getirici bir tedbir olarak son yıllarda yaygınlaşan özel hastanelere benzer yeni bir işlev üstlenerek kapılarını tüm yurttaşlara açmışlardır. Tamamen kar amacına dayalı özel hastanecilikten farklı olarak hayır kurumu işlevini halen ve bu defa tüm yurttaşlara sağlayan bu kurumların tarihsel gelişimlerinden yola çıkılarak bugünkü özel hastanecilik kavramından anlayış farklılıkları açıklanmaya çalışılmıştır.

During last period of Ottoman Empire as established so as to provide public sanitary and healing during cholera and typhoid infections the non muslim charity foundation hospitals during Republican Era mainly aim to serve the health needs of Greek Orthodox, Armenian Gregorian, Armenian Catholic and Jewish societies. Nowadays they converted their duties to private hospital care because of the decrease in populations of minorities after 1955 İstanbul Pogrom, 1963 and 1974 Cyprus intercommunity conflicts and Asala raids against diplomatic missions of Turkey between 1970 and 1980. Although working as a private hospital but different from the classical private hospital concept that have been mainly founded as enterprises in order to gain profits; these non muslim charity foundation hospitals not only aimed to give health care and treatment to both muslim and non muslim citizens but also taking care of disabled and elderly members of their society. This paper aims to reveal the differences between private enterprise hospitals and non muslim charity hospitals on behalf of public health care.

HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR'IN *HAKKA SİĞİNDİK* ROMANINDA 'İSPANYOL GRİBİ' PANDEMİSİ

THE 'SPANISH' INFLUENZA PANDEMIC IN HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR'S NOVEL
HAKKA SİĞİNDİK

Meltem Kıran-Raw*

* Dokt. Öğr. Bağımsız Akademisyen; Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tıp Etiği ve Tarihi

PhD. Cand. Independent Scholar; Medical Ethics and History of Medicine, Hacettepe University Graduate School of Health Sciences

meltem.kiranraw@hacettepe.edu.tr

Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın 1919 tarihli *Hakka Sığındık* romanı, 1918 yılında başlayan 'İspanyol Gribi' pandemisi üzerine yazılmış ilk kurmaca eserlerdendir. Gürpınar romanı pandeminin tüm dünyada olduğu gibi yıkımın eşliğindeki Osmanlı İmparatorluğu'nda da süregelmekte olduğu bir zamanda kaleme almıştır. Olaylar yolsuzluk ve yozlukların toplumsal sorunları derinleştirdiği başkent İstanbul'da geçer. İlk bölümlerde 'İspanyol Gribi' hastalığı varlıklı bir ailenin birkaç üyesinin ölümlerine neden olur. Ailenin reisine odaklanılan bu bölümlerde, onun temsil ettiği harp zenginleri zümresi ile yoksul kesimin yaşamları arasındaki farklar yer yer güldürü ve yergi unsurlarıyla eleştirilir. Romanın son bölümünde ise sefalet düşen bir ailenin öyküsü devreye girecek, olaylar yergisel anlatımın sürdürülemeyeceği derecede acı hale gelecektir: ailenin küçük çocuklarının başlarına gelenler aracılığıyla Gürpınar, şehri kasıp kavuran tek felaketin 'İspanyol Gribi' olmadığını, yoksul kesimin diğer bulaşıcı hastalıklar, yangınlar ve neredeyse sözü edilemeyecek başka dertlerle karşı karşıya olduğunu gözler önüne serer. Bu bildiri 'İspanyol Gribi' hastalığı ve pandemisinin *Hakka Sığındık* romanındaki yansımaları incelenecektir. Pandemi özellikle İstanbul'daki etkileri bağlamında ele alınacak, Gürpınar'ın hastalığın tıbbi seyirinin yanı sıra toplumsal yankılarıyla ilgili gözlemlerinin ne denli kapsamlı ve doğru olduğu vurgulanacaktır. Bildirinin temel savı, söz konusu gözlemlerin Gürpınar'ın romanda adım adım geliştirdiği amansız sosyal ve politik eleştirinin inandırıcılığını güçlendiren başlıca öğeler olduğudur. Yazıldığı günlerde devam etmekte olan 'İspanyol Gribi' pandemisinin İstanbul'daki görünümünü yine aynı günlerde tarih sahnesinden çekilmekte olan Osmanlı İmparatorluğu'ndaki çalkantılarla birleştiren *Hakka Sığındık* romanı, gerek yazınsal gerek tarihsel açıdan büyük önem taşıyan bir eserdir.

Published in 1919, Hüseyin Rahmi Gürpınar's *Hakka Sığındık* is one of the earliest fictional treatments of the 'Spanish' influenza pandemic of 1918-1919. The novel's storyline—which unfolds in İstanbul, the capital city of the Ottoman Empire—not only narrativizes the pandemic's devastating effects on the locals but also presents a grim portrait of an empire on the brink of social and political catastrophe. In the opening chapters, the 'Spanish' influenza claims the lives of several members of a rich family. By concentrating in a satirical vein on the patriarch of the family, who has accumulated his wealth by corruption, Gürpınar also launches his unforgiving political commentary. The author's vision darkens all the more in the final chapter, which features the story of another family, one fallen on hard times. The events that befall the family's little children prove that the 'Spanish' influenza is by no means the only disaster in the city: in this way, the novel registers the fact that other infectious diseases as well as destructive fires, which were by no means uncommon at the time, contributed their share to the unspeakable miseries awaiting the poor. Following a brief discussion of the 'Spanish' influenza as a disease and as a pandemic (especially with respect to its impact on İstanbul), this paper offers a reading of *Hakka Sığındık* both as a literary text and as a historical document. The main argument of the paper is that, by means of its accurate contemporaneous depictions of the 'Spanish' influenza both as a medical and as a social phenomenon, Gürpınar lends considerable credibility to his absorbing fictional account of the sociopolitical ills that ailed the Ottoman Empire at the time.

COVID-19 PANDEMİSİ ÖZELİNDE ULUSAL MEVZUATTA SALGIN HASTALIKLAR VE KORUNMA TEDBİRLERİ

EPIDEMIC DISEASES AND PREVENTION MEASURES IN NATIONAL LEGISLATION SPECIFIC TO THE COVID-19 PANDEMIC

Nurdan Kırmıloğlu*, **Nuriye Değirmen****, **Nilüfer Demirsoy*****, **Dilek Uysal******

*Doç. Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik AD, Assoc. Prof. Eskişehir Osmangazi University, Faculty of Medicine, Department of History of Medicine and Medical Ethics

nurdank@ogu.edu.tr

**Dr. Öğr. Üyesi, Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü,

Assist.Prof.Kütahya Health Sciences University, Faculty of Health Sciences, Department of Midwifery

nuriye.degirmen@ksbu.edu.tr

***Doç. Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik AD,

Assoc. Prof. Eskişehir Osmangazi University, Faculty of Medicine, Department of History of Medicine and Medical Ethics

npoyraz@ogu.edu.tr

****Dokt.Öğr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Sağlık Yönetim Programı,

PhD Student, Ankara Hacı Bayram Veli University, Institute of Graduate Programs, Health Management Program

duysal@ogu.edu.tr

Tarihte yaşanmış ve günümüzde yaşamaya devam eden salgın hastalıklar önemli sağlık, sosyal ve psikolojik sorunlara yol açmaktadır. Salgınlar geçmişten günümüze çok sayıda insanın ölümüne neden olmuştur. Yaşam hakkı ve sağlık hakkı ile yakından ilişkili olan salgın hastalıklara karşı korunma yolları oluşturulmaya devam edilmektedir. 2019 yılında ortaya çıkan ve ilk olarak Çin'in Hubei eyaleti Wuhan şehrinde görülen COVID-19 Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından 30 Ocak'ta "Uluslararası boyutta halk sağlığı acil durumu" olarak sınıflandırılmış, 11 Mart'ta pandemi olarak tanımlanmıştır. DSÖ, kendisine tanınan yetkiler çerçevesinde salgının uluslararası alanda kontrol altına alınması için harekete geçmiştir. Bununla bağlantılı olarak ülkeler kendi özel şartları içerisinde COVID-19 pandemisi ile uluslararası ve ulusal hukuk mevzuatı çerçevesinde mücadeleye başlamışlardır. Bu çalışmada ülkemizde COVID-19 pandemisi ile mücadele kapsamında hastalığın önlenmesi ve ölümlerin azaltılması adına alınan tedbirler ve uygulama kararlarının dayandığı ulusal mevzuatın değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla yapılan araştırma sonrasında saptanan mevzuatın isimleri aşağıda belirtilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası

24.04.1930 tarih ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu

07.05.1987 tarih 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu

10.07.2018 tarih ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı

Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Bulaşıcı Hastalıklar Sürveyans ve Kontrol Esasları Yönetmeliği (30.05.2007 tarih ve 26537 sayılı Resmi Gazete)

Uluslararası Giriş Noktalarında Uygulanacak Çevre Sağlığı İşlemlerine Dair Yönetmelik (03.11.2013 tarih ve 28810 Sayılı Resmi Gazete)

Bulaşıcı Hastalıkların İhbar ve Bildirim Sistemi Konulu Genelge (23.10.2015 tarih ve 2015/18 sayılı)

Bulaşıcı Hastalıklar ile Mücadele Rehberi Hakkındaki Genelge (11.09.2018 tarih ve 2018/22 sayılı)

Sonuç olarak, salgın durumunda gerektiği takdirde bütün aktivite ve müdahalelerde yürürlükteki mevzuata başvurularak eylemler gerçekleştirilecektir.

Epidemics that have been experienced throughout history and continue to be experienced nowadays cause significant health, social and psychological problems. From the past to today, epidemics have caused the death of a large number of people. Protection methods against epidemics, which are closely related to the right to life and health, continue to be developed.

COVID-19, which appeared in 2019 and was first seen in Wuhan, a town in the Hubei province of China, was classified as an "international public health emergency" by the World Health Organization (WHO) on the 30th of January and defined as a pandemic on the 11th of March. WHO, within the framework of its authorities, took action to bring the pandemic under control in the international area. Regarding this, countries have begun to take action against the COVID-19 pandemic under their particular conditions, within the framework of international and national legal legislation. This study aimed to evaluate the national legislation based on which the measures and implementation decisions taken in order to prevent the disease and reduce deaths, within the scope of combating the COVID-19 pandemic in our country. The names of the legislation, determined after the research conducted in line with this purpose, are stated below.

143

The Constitution of The Republic of Turkey

Public Health Law numbered 1593, dated 24.04.1930

Health Services Fundamental Law numbered 3359, dated 07.05.1987

Presidential Decree Numbered 1 Regarding the Organization of the Presidency, published in the Official Gazette dated 10.07.2018 and numbered 30474, Regulation on Infectious Diseases Surveillance and Control Principles (Official Gazette dated 30.05.2007 and numbered 26537)

Regulation on Environmental Health Procedures to be Implemented at International Entry Points (Official Gazette dated 03.11.2013 and numbered 28810)

Circular order on the Report and Notification System of Infectious Diseases (dated 23.10.2015 and numbered 2015/18)

Circular order on the Guidelines for Combating Infectious Diseases (dated 11.09.2018 and numbered 2018/22)

In conclusion, in the event of a pandemic, if necessary, all activities and intervention actions will be carried out by referring to the applicable legislation.

DIYARBAKIR'DA VEREM SAVAŞ DERNEĞİ'NİN VE TIP TARİHİ ENSTİTÜSÜ'NÜN KURULUŞU

ESTABLISHMENT OF TUBERCULOSIS WAR ASSOCIATION AND INSTITUTE OF MEDICAL HISTORY IN DIYARBAKIR

Zübeyde Fidan Kırmızı*

Öğretmen, Araştırmacı – Yazar

Teacher, Researcher-Author

amid-inur@hotmail.com

Diyarbakır ilim ve sanat merkezi olarak binlerce yıl varlığını sürdürmüş bir iklim merkezidir. Hazreti Nuh tufanından sonra, ilim, edep, sanat, medeniyet, sevgi ve kardeşlikle anılan Diyarbakır tarihin her döneminde varlığını surlarının ihtişamıyla yansıtmıştır. Hicretin ikinci asrının başlarında Kemale-i Hüseyini Amidi ile başlayan Ben u Musa kardeşlere, İbni Sina'nın (Hicri:360,Miladi:970)doğumundan 10 sene evvel vefat eden ve eserleri ile Farabi'ye (Alpharabius),El-Biruni'ye(Alberuni) hocalık eden: Âlim, şair, edip, tabip, kimyager, hattat ve bütün ilimlerde zamanının en büyüğü, dâhilerin dâhisi (Dahiül-dühhati)Ebu Fadl İbni Amid den başlayarak günümüze kadar birçok isimle karşılaşırız. Tıp tarihimize önemli katkılar bu önemli şahsiyetler Diyarbakır'da doğmuş veya uzun yıllar yaşamışlardır.

Tarihin birçok döneminde salgın hastalıklarla karşı karşıya kalan Diyarbakır, önemli tecrübeler edinmiş, salgın hastalıklarla mücadele etmenin yollarını aramıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında büyük ölümcül sonuçlara sebep olan Tüberküloz (Verem) tüm Anadolu'yu etkilediği gibi Diyarbakır'ı da etkilemiştir. Verem salgını ile mücadele etmek için 1950'de Verem Savaş Derneği kurulmuş ve toplumun bilinçlendirilmesi bu yolla amaçlanmıştır.

Diyarbakır Anadolu Tıp Tarihi açısından oldukça önemli bir yere sahiptir. Abdüssettar Hayati Avşar tarafından Tıp Tarihi Enstitüsü 1973 yılında kurulmuştur. Bu enstitü Anadolu, İslam ve modern tıp ile alakalı dökümanları ve aletleri bünyesinde toplayarak tıp tarihimiz ve kültür tarihimize katkılar sunmuştur.

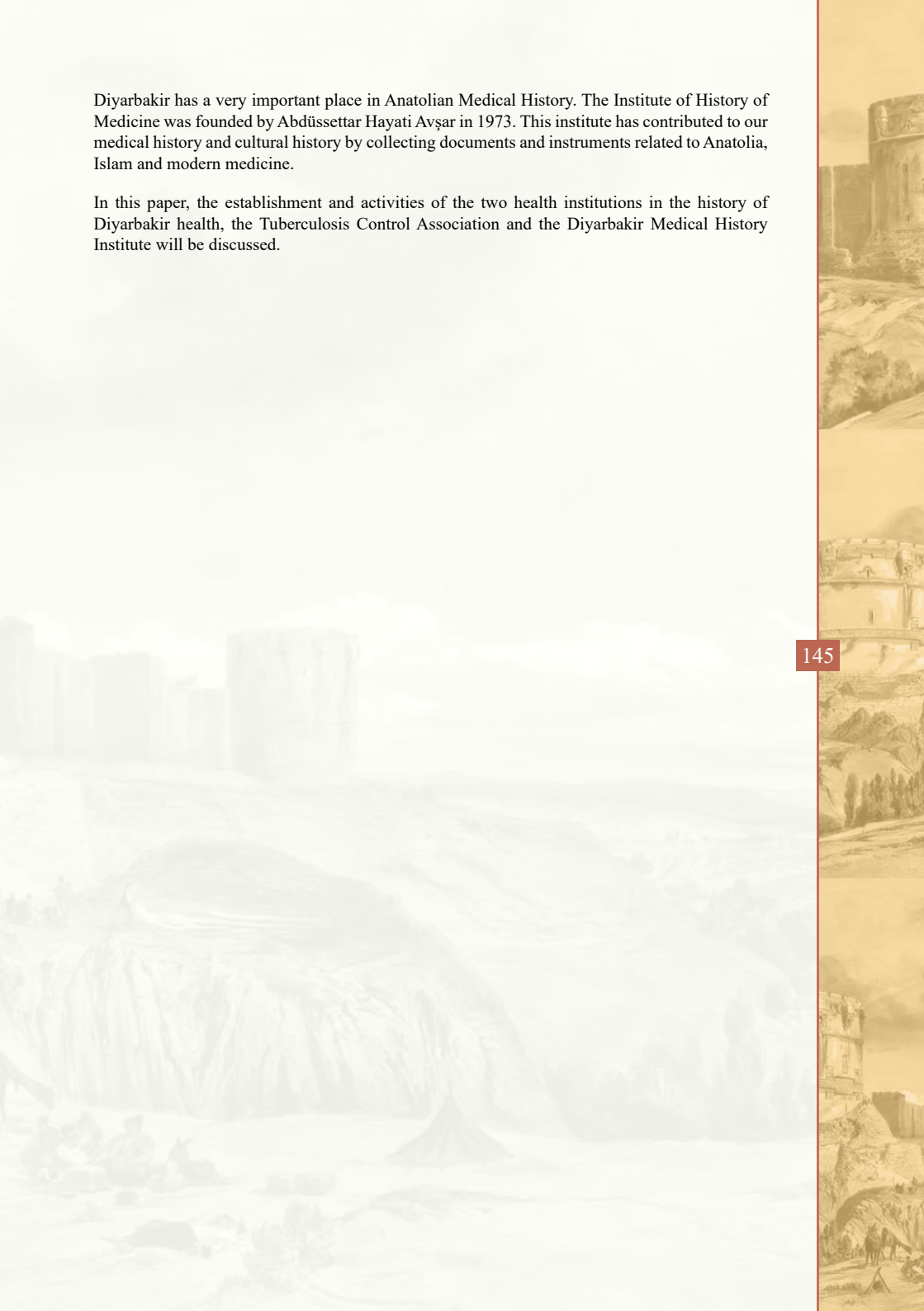
Bu bildiride Diyarbakır sağlık tarihinde yer alan iki sağlık kuruluşunun, Verem Savaş Derneği ve Diyarbakır Tıp Tarihi Enstitüsü'nün kuruluşu ve faaliyetlerine yer verilecektir

Diyarbakır is a climate center that has existed for thousands of years as a center of science and art. After the Flood of Prophet Noah, Diyarbakır, which is known for science, decency, art, civilization, love and brotherhood, has reflected its existence in every period of history with the splendor of its walls. Ben u Musa brothers, who started with Kemale-i Hüseyini Amidi at the beginning of the second century of the Hijra, to Farabi (Alpharabius), El-Biruni, who died 10 years before the birth of Avicenna (Hijri: 360, Gregorian: 970) (Alberuni) teacher: Scholar, poet, writer, doctor, chemist, calligrapher and the greatest of his time in all sciences, genius of geniuses (Dahiül-dühhati) Abu Fadl İbni Amid, we come across many names until today. These important figures, who made important contributions to our medical history, were born in Diyarbakır or lived for many years.

Having faced epidemic diseases in many periods of history, Diyarbakır gained important experiences and sought ways to combat epidemic diseases. Tuberculosis (Tuberculosis), which caused great fatal results in the first years of the Republic, affected Diyarbakır as well as all of Anatolia. In order to combat the TB epidemic, the Tuberculosis Control Association was established in 1950 and it was aimed to raise the awareness of the society in this way.

Diyarbakir has a very important place in Anatolian Medical History. The Institute of History of Medicine was founded by Abdüssettar Hayati Aşar in 1973. This institute has contributed to our medical history and cultural history by collecting documents and instruments related to Anatolia, Islam and modern medicine.

In this paper, the establishment and activities of the two health institutions in the history of Diyarbakir health, the Tuberculosis Control Association and the Diyarbakir Medical History Institute will be discussed.

IMPACT OF THE COVID-19 PANDEMIC ON THE MENTAL AND PHYSICAL HEALTH OF 15-YEAR-OLD ADOLESCENTS

Joanna Korzeniowska*

* Dr inż., Institute of Geography, Pedagogical University of Krakow, Poland

joanna.korzeniowska@up.krakow.pl

The COVID-19 pandemic has had a huge impact on our lives and health. It has led to many irreversible changes on the mental and physical levels. The group that has been acutely affected by these changes is the youth. Young people feel lost, irritable and withdrawn from social and social life. A survey was carried out on the impact of the COVID-19 pandemic on the lives of young people aged 15 attending the eighth grade of Primary School No. 124 in Krakow (Poland). 50 people participated in the study. The respondents answered 10 questions. The youth, responding to the survey questions, stated that the time of the COVID-19 pandemic had a big impact on their lives. Relationships have deteriorated. The interest in going to the theater, cinema, restaurants and other places has also waned. Young people are more likely to spend time at home in their company. It is a positive fact that young people began to pay more attention to and take care of their own health. Many of the respondents began to develop new passions and developed their remote communication skills (new programs).

17. YÜZYIL SONLARINDA BALKANLARDA VEBA (TAUN) SALGINI VE ALINAN ÖNLEMLER

PLAGUE (TAUN) EPIDEMIC AND MEASURES TAKEN IN THE BALKANS AT THE END OF THE 17TH CENTURY

Osman Köse*

*Prof. Dr. Milli Savunma Üniversitesi,

Prof.Dr.National Defense University

Salgın hastalıkların ortaya çıkışı, insanlık tarihi kadar eskidir. Farklı dönemlerde dünyayı deşsete düşüren ve devletlerin önlemeyi başaramadıkları büyük salgımlar da olmuştur. 14. yüzyıl-da Avrupa'yı derinden sarsan "kara ölüm" olarak adlandırılan veba salgını buna örnektir. 17. Yüzyıl da, Avrupa ve dünyada salgın hastalıkların çok sıkça görüldüğü bir dönemdir. Bu asırda farklı tarihlerde İtalya, İngiltere, Venedik ve Osmanlı devleti salgından çok etkilenen ülkeler olmuştur. Avrupa'da en son 1695 'te sona eren salgından hemen sonra başlayan Osmanlı-Venedik-Rusya-Avusturya savaşlarının devam ettiği 1697 yılında Veba salgını tekrar ortaya çıkmıştır. Bu dönemde Osmanlı Balkan şehirleri ve yerleşim birimleri birkaç yıl kadar hızı süren Veba salgınından çok etkilenmiştir. Sosyal ve ekonomik yaşam çok etkilenmiştir. Bu tebliğde, 1697 yılında başlayan ve birkaç yıl devam eden Veba salgının Osmanlı devletinde görüldüğü yerler, yayılma noktaları, hızı, alınan önlemler ve etkileri incelenecektir.

The emergence of epidemics is as old as human history. There have also been major epidemics that terrified the world at different times and that states could not prevent. An example of this is the plague epidemic known as the "black death" that shook Europe deeply in the 14th century. In the 17th century, epidemic diseases were seen very frequently in Europe and the world. In this century, Italy, England, Venice and the Ottoman state have been the countries that were most affected by the epidemic on different dates. The plague epidemic re-emerged in 1697, when the Ottoman-Venice-Russia-Austrian wars, which started right after the epidemic that lasted in Europe in 1695, continued. During this period, Ottoman Balkan cities and settlements were greatly affected by the Plague epidemic, which lasted for several years. Social and economic life has been greatly affected. In this paper, the places where the plague epidemic, which started in 1697 and continued for several years, was seen in the Ottoman state, its spread points, its speed, the measures taken and its effects will be examined.

İNSAN POPÜLASYONUNUN KONTROLÜ; PANDEMİLER YÜZYILI

CONTROL OF HUMAN POPULATION; CENTURY OF PANDEMICS

Mehmet Emin Kurt*, Mehmet Ali Şen**

*Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü,

Assist.Prof. Dicle University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Health Management.

mekurt1@hotmail.com

**Öğr. Gör. Dicle Üniversitesi, Atatürk Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu,

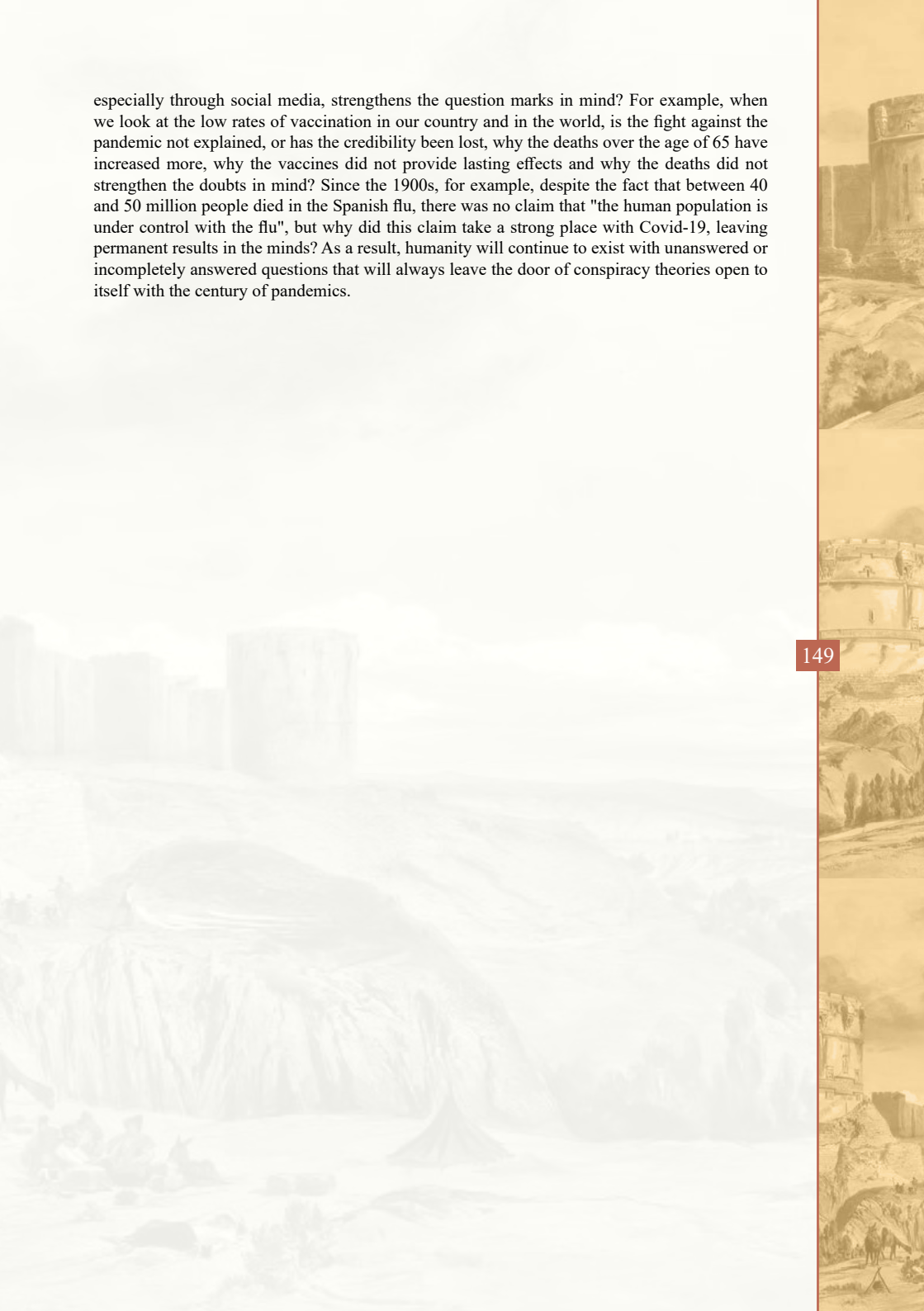
Lecturer, Atatürk Vocational School of Health Services.

m.a.sen@yandex.com

İnsanlık tarihi sırası ile Antonine Salgını ile 5 milyon, 1. Veba salgını (Justinian Vebası) ile 30-50 milyon, Japonya Çiçek Salgını ile 1 milyon, 2. Veba salgını (Kara Veba) ile 200 milyon, İtalya vebası ile 1 milyon, Londra büyük vebası ile 100 bin, Kolera pandemileri ile 1 milyon üzeri, İspanyol gribi ile 40-50 milyon, Hong Kong gribi ile 1 milyon, SARS ile 770, Domuz Gribi ile 200 bin, Ebola ile 11 bin, MERS ile 850 ve Covid-19 ile 6.5 milyon kişi ölmüştür. Yüzyıl öncesine kadar salgınlar sayesinde insanlık popülasyonunun kontrol altına alınması teorisi güçlü şekillerde akıllara getirilmez iken son yüzyılda ve özellikle Covid-19 pandemisi ile ölümler öncesi ve sonrası insanlığın aklına taşınan asıl virüsün adı “pandemiler sayesinde ana amaç; insanlık popülasyonunun kontrol altına alınmasıdır” olmuştur. Peki, ama bu teorilerin gerçekliği, sürdürülebilirliği ve oluşması muhtemel ileri tarihli! pandemiler hakkında hükümetler, sağlık birimleri, otoriteleri, bilim insanları tarafından kayda değer söylemler, iktidar oluşturulmakta mıdır, geliştirilebilmekte midir? Yoksa özellikle sosyal medya üzerinden teorilerin tüm yönleri ile ve güçlü şekillerde kendine taraftar buluyor olması akıllardaki soru işaretlerini güçlendirmekte(mi) dir? Örneğin ülkemizde ve dünyamızda aşılama oranlarında ki düşüklüğe bakılınca pandemi ile mücadele anlatılmıyor mu, yoksa inandırıcılık kaybedildi mi, neden 65 yaş üstü ölümler daha çok arttı, neden aşlar kalıcı etkileri sağlamadı ve ölümlere çare olamadı gibi soruların olması akıllarda ki şüpheleri güçlendirmekte midir? 1900’ lü yıllardan bu tarafa örneğin İspanyol gribinde 40 ile 50 milyon arasında insanın ölmesine rağmen “insanlık popülasyonu, grip ile kontrol altına alınmaktadır” iddiası yok iken Covid-19 ile beraber bu iddia neden çok güçlü biçimlerde kendine yer edindi, zihinlerde kalıcı sonuçlar bıraktı? Sonuç olarak insanlık, pandemiler yüzyılı ile kendine her zaman komple teorilerinin kapısını açık bırakacak tam cevaplanmamış ya da eksik cevaplanmış sorular ile var olmaya devam edecektir.

5 million with Antonine Epidemic, 30-50 million with 1st Plague (Justinian Plague), 1 million with Japan Smallpox, 200 million with 2nd Plague (Black Plague), 1 million with Italy plague, London 100 thousand with the great plague, over 1 million with the Cholera pandemics, 40-50 million with the Spanish flu, 1 million with the Hong Kong flu, 770 with SARS, 200 thousand with the Swine Flu, 11 thousand with Ebola, 850 with MERS and Covid-19 6.5 million people died. While the theory of controlling the human population thanks to epidemics was not brought to mind in strong ways until a century ago, the name of the main virus that was brought to the minds of humanity before and after the deaths, especially with the Covid-19 pandemic, in the last century, is the main purpose thanks to pandemics; control of the human population”. Well, but the reality, sustainability and possible future date of these theories! Are significant discourses and persuasion created or developed by governments, health units, authorities, scientists about pandemics? Or does the fact that the theories find supporters in all aspects and in strong ways,

especially through social media, strengthens the question marks in mind? For example, when we look at the low rates of vaccination in our country and in the world, is the fight against the pandemic not explained, or has the credibility been lost, why the deaths over the age of 65 have increased more, why the vaccines did not provide lasting effects and why the deaths did not strengthen the doubts in mind? Since the 1900s, for example, despite the fact that between 40 and 50 million people died in the Spanish flu, there was no claim that "the human population is under control with the flu", but why did this claim take a strong place with Covid-19, leaving permanent results in the minds? As a result, humanity will continue to exist with unanswered or incompletely answered questions that will always leave the door of conspiracy theories open to itself with the century of pandemics.

THE EPIDEMIOLOGICAL SITUATION OF SOME ACUTE INFECTIOUS DISEASES IN THE COUNTRIES OF THE AUSTRIAN EMPIRE AT THE TURN OF THE 19TH AND 20TH CENTURIES

Robert Lipelt*

*Dr hab. Prof., PWSZ w Sanoku, Faculty of Social Sciences and Arts Jan Grodek State Vocational Academy in Sanok

The society's state of health, as well as related issues of medical care, were among the important issues of socio-economic life. Throughout the 19th century, and especially in its second half, there began to be a growing interest in the health status of the population in most modern countries. The Austrian empire also expanded its basic health care responsibilities at this time. A number of specialized state and national services are being established and are beginning to collect and then statistically compile information on the society's health, infectious diseases occurring, and skilled medical personnel. The Austrian empire with its both highly industrialized countries and agricultural and economically backward countries, is an example of effective control of infectious diseases. The study is based on statistics and legal regulations concerning remedies of contagious diseases (national and local regulations). This paper focuses on characteristics of main contagious diseases, outbreak of epidemics (e.g. tuberculosis, diphtheria, cholera), prevention and fight against it. In the presented paper the attention was paid to the conducted research, infectious diseases hospitals, but also on the failures and successes in the fight against these diseases.

COVID-19 PANDEMİSİ'NDE BİYOETİK SORUN KÜMELERİNE KISA BAKIŞ

A BRIEF OVERVIEW OF SETS OF BIOETHICAL PROBLEMS IN THE COVID-19 PANDEMIC

Arın Namal*

*Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik AD

Prof. Dr., University Istanbul Faculty of Medicine, Department of History of Medicine and
Medical Ethics

arinnamal@gmail.com

Pandemilerde vazgeçilemeyecek etik değerlerin neler olduğu, günümüz pandemisinde karşılaşılan etik sorunlar üzerinden daha iyi anlaşılabilir ve geleceğe ışık tutabilir. Yeni bir enfeksiyon yarattığı pandemi kendine özgü koşullar doğursa da, insani değerleri korumak için vazgeçilmez olan ve ancak çok haklı nedenlerle vaz geçilebilecek etik ilke ve kurallar vardır. Covid-19 pandemisi hakkındaki bilgilerin hala yetersiz oluşu önemli etik sorunlar doğurmuştur. Özgürlükleri önemli ölçüde engelleyen katı önlemlerin daima gözden geçirilmesi ve gerekmediği anlaşıldığında hemen geri çekilmesi gerekir. Pandemi ile mücadelede tüm canlıların korunması için önemli ekolojik hedefler önemi kaybetmemelidir. Yoğun bakımda yatak sayısı yetmediğinde, ya da yoğun bakımdaki yatlardan birini boşaltmak gerektiğinde adil olmak için, yoğun bakım uzmanlarının oluşturdukları etik kuralları içeren rehberlere uyulmalıdır. Covid-19 için yapılan klinik araştırmalarda, spesifik yeni ilaç geliştirme zaman alacağı için, öncelikle kliniğe girmiş ilaçlardan bazıları endike kabul edilmiştir. Covid-19 hastalarından sağlıklı bir informed consent alınamamaktadır. Aşı ile ilgili araştırmalar ve aşılardan adaletli dağıtılması ile ilgili de önemli etik sorunlar bulunmaktadır.

What indispensable ethical values regulate social life during any pandemic might be better understood through the ethical problems met in today's pandemic, and these considerations could shed light on the future. Although the present pandemic was caused by a newly emergent infection that generates specific conditions, there are ethical principles and rules that are indispensable to protect human values. The information regarding this infection causing Covid-19 remains insufficient, significant ethical problems have emerged. Strict measures that restrict freedom to a significant degree should always be reviewed and should be withdrawn when found unnecessary. Ecological goals that are important to protect all living creatures should not lose their significance. If the number of beds is insufficient to meet the demand in an intensive care unit, in order to be fair, ethical guidelines initiated by associations of intensive care specialists should be complied with. Because specific medical developments will take time for clinical research to develop effective treatments for patients with Covid-19 diagnoses, some of the medications that are already in use in the clinics are accepted as indicated. Healthy consent cannot be received from the Covid-19 patients them regarding inclusion in a clinical research cohort. There are significant ethical problems regarding vaccine-related research and fair distribution of vaccines.

19. YY.'İN SON ON YILINDA OSMANLI TOPRAKLARINDA YOLLARI KESİŞMİŞ BİR ALMAN HEKİM VE BİR AVUSTURYALI GAZETECİNİN SİFİLİZ GÖZLEMLERİ

SYPHILIS OBSERVATIONS OF A GERMAN PHYSICIAN AND AN AUSTRIAN JOURNALIST WHOSE PATHS WERE CROSSED IN THE OTTOMAN LANDS IN THE LAST DECADE OF THE 19TH CENTURY

Arın Namal*

*Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik AD

Prof. Dr., University Istanbul Faculty of Medicine, Department of History of Medicine and Medical Ethics

arinnamal@gmail.com

Gazeteci, kültür tarihçisi, şair Bernhard Stern (1867-1924), “Berliner Tagesblatt [Berlin Günü Gazetesi]”, “Berliner Lokal-Anzeiger [Berlin Yerel İlan Gazetesi] ve “Neuen Freien Presse [Yeni Özgür Basın]”ın muhabirliğini yapmak üzere 1894-1899 yılları arasında İstanbul’da yaşadı. İstanbul’a varışı ile dönüşü arasında geçen sürede hekimler, resmi görevliler de dahil olmak üzere önemli kişilerden, Türkiye’nin Avrupa ve Asya’daki topraklarında yaptığı seyahatlerden elde ettiği açıklamaları topladı. Avrupa’ya döndüğünde, kütüphanelerde araştırma konusu ile ilgili çok sayıda eseri taradı. 1903 yılında Berlin’de “Medizin, Aberglaube und Geschlechtsleben in der Türkei. Mit Berücksichtigung der moslemischen Nachbarländer und der ehemaligen Vasallenstaaten [Müslüman Komşu Ülkeler ve Eski Beylikleri Dikkate Alarak Türkiye’de Tıp, Batıl İnanç ve Cinsel Yaşam]” adlı 2 ciltlik kitabını yayınladı. Tümüyle Osmanlı tıbbına odaklanan, geniş sözlü ve yazılı kaynaklara, şahsi gözlemlere dayanan bu kitabın 45. Bölümü Cinsel Hastalıklar başlığını taşıyıp, Osmanlı İmparatorluğu’ndaki sifiliz salgını hakkında önemli açıklamalar içermektedir. 19. yy.’in son on yılını kapsayan süreçte Bernhard Stern gibi Osmanlı topraklarında, davetli hekim olarak bulunup sifilize mücadelede görevlendirilen Alman hekim Ernst v. Düring de (1858-1944) görevi nedeniyle yaptığı gözlemleri o yıllarda Almanya’nın önemli bir tıp periyodığında yayınladı. Gazeteci Stern ve Dr. von Düring’in topraklarımızdaki sifiliz hakkında yazdıkları, anadilimizde Osmanlıda sifiliz gerçeği hakkında bugüne dek yapılmış yayınlarla katkı sağlayacak nitelikte olduklarından, bu sunumda tanıtılacaktır.

The journalist, cultural historian, and poet Bernhard Stern (1867-1924) lived in Istanbul between 1894 and 1899; during that time, he worked as a reporter for “Berliner Tagesblatt [Berlin Daily Newspaper]”, “Berliner Lokal-Anzeiger [Berlin Local Ad Newspaper]” and “Neuen Freien Presse [New Free Press]”. In the period between his arrival to and return from Istanbul, he collected observations from important people, including physicians and officials, regarding their travels in the European and Asian areas of Turkey. Back in Europe, he reviewed many artworks in the libraries relevant to his research topic. He published his two-volume book in Berlin in 1903 entitled “Medizin, Aberglaube und Geschlechtsleben in der Türkei. Mit Berücksichtigung der moslemischen Nachbarländer und der ehemaligen Vasallenstaaten [Medicine, Superstition, and Sexual Life in Turkey, with Observations about the Muslim Neighboring Countries and the Former Vassal States)”. The 45th section of this book, which focuses totally on Ottoman medicine, was based on widely ranging oral and written sources as well as personal observations; entitled “sexual diseases”, it includes significant explanations regarding the epidemic of syphilis in the Ottoman Empire. In the process that includes the last decade of the 19th century, the German physician Ernst v. Düring (1858-1944), a physician invited into the Ottoman lands in about the same time period as the poet Bernhard Stern, was charged with fighting syphilis. He published observations that he assembled during his duty, which was a significant time for German medicine. What the journalist Stern and von Düring wrote regarding syphilis in our lands will be introduced in this presentation: their publications about the reality of syphilis in the Ottoman lands during those years are significant for studies in our language up to the present.

ABBAS VESİM'İN "DÜSTUR'UL VESİM FİT-TİBBİ'L-CEDİD VE'L-ĞADİM" VE BOERHAAVE'NİN "AFORİZMALAR" ADLI ESERLERİNDEKİ FRENGİ HASTALIĞI İLE İLGİLİ BİLGİLERİN KARŞILAŞTIRILMASI

A COMPARISON OF SYPHILIS IN ABBAS VESİM'S "DÜSTUR'UL VESİM FİT-TİBBİ'L-CEDİD VE'L-ĞADİM" AND BOERHAAVE'S "APHORISMS"

Nazım Nasuhbeyoğlu*, İbrahim Topçu**

* Dokt. Öğr. Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Tıp Tarihi ve Etik Ana Bilim Dalı Doktora Öğrencisi,

PhD Student University of Health Sciences, Hamidiye Institute of Health Sciences, Department of History of Medicine and Ethics, Istanbul Turkey

nnasuhbeyoglu@hotmail.com

** Prof.Dr.Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Tıp Fakóltesi, Tıp Tarihi ve Etik Ana Bilim Dalı,

Prof.Dr.University of Health Sciences, Hamidiye Faculty of Medicine, Department of History of Medicine and Ethics

dibrahimtopcu@gmail.com

Frengi hastalığı, Amerika'nın keşfinden sonra Avrupa'ya, oradan da tüm dünyaya yayılarak 20.yüzyıla kadar büyük salgınlar meydana getirmiş zührevi bir hastalıktır. 17.yüzyıldan sonra Osmanlı devletinde de yayılmaya başlayan frengi hastalığı hakkında Osmanlı hekimleri başlangıçta daha çok doğrudan ya da dolaylı olarak Avrupalı hekimlerden istifade etmek suretiyle bilgi edinmişlerdir. Bu bilgileri kendi deneyimleriyle sentezleyerek hastalık hakkında çeşitli risaleler yazmışlardır. Bu çalışmanın amacı, 18. yüzyıl Osmanlı hekimlerinden Abbâs VesİM'in (1689-1760) "Düsturu'l-VesİM fİt-Tİbbi'l-Cedİd ve'l-ĞadİM" adlı eserinde yer alan frengi ile ilgili bölümün transliterasyonunu yaparak Herman Boerhaave'nin (1668-1738) Osmanlı Türkçesine de çevrilen "Aforizmalar" adlı eserinin frengi bölümüyle karşılaştırmaktır. Bu iki eserin karşılaştırılması, Osmanlı ve Avrupa tıbbi arasındaki etkileşim sürecinin daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunacaktır.

Syphilis is a venereal disease that spread to Europe after the discovery of the Americas and from there to the whole world, causing great epidemics until the 20th century. After spreading in the Ottoman Empire in the 17th century, Ottoman physicians initially learned about syphilis from European physicians' experiences with the disease. Incorporating that knowledge into their own experience, they wrote numerous treatises about the disease. The aim of this study is to transliterate the section on Syphilis in the 18th-century Ottoman physician Abbâs VesİM's (1689-1760) book titled "Düsturu'l-VesİM fİt-Tİbbi'l-Cedİd ve'l-ĞadİM" and to compare it with the same section of Herman Boerhaave's (1668-1738) "Aphorisms", which was also translated into Ottoman Turkish. A comparative analysis of the two works will contribute to a better understanding of the interaction process between Ottoman and European medicine.

MEDICAL RECOMMENDATIONS OF HEINRICH AGRIPPA VON NETTESHEIM (1486-1535) FOR THE TIME OF EPIDEMIC

Anna Odrzywolska*

*PhD Habilitated, Associate Professor, Jan Długosz University in Czestochowa, Faculty of Humanities, Institute of History

The author gave known methods of behaviour in the situations of „bad air”. He advised what to do to avoid plague and how to act during epidemic. He drew attention to several aspects. He wrote about how to prepare an apartment and clothes. He emphasized the role of body hygiene. He listed the names of products that could only be purchased from a pharmacy. He gave detailed recipes for specifics that could be prepared by himself. As a treatment he considered pills, therapeutic liquors, but also blood release. He claimed that his prescriptions were effective and safe. Agrippa’s medical proposals concerned both prevention and the situation when a person was already ill.

DR. JOHN SNOW VE EPİDEMİYOLOJİYE KATKILARI

DR. JOHN SNOW AND HIS CONTRIBUTIONS TO EPIDEMIOLOGY

Berrin Okka*

* Doç.Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik AD, Assoc.
Prof. Necmettin Erbakan University Meram Medical School Dept of Medical History and
Ethics,

berrinokka@gmail.com

Dr. John Snow (1813-1858) döneminin en ölümcül hastalıklarının başında gelen kolera hastalığının oluşumu ve önlenmesi ile ilgili yapmış olduğu çalışmalar ve kolera ile mücadeledeki öncü araştırmalarından dolayı epidemiyoloji bilimine yapmış olduğu büyük katkılarıyla bilinmektedir. Dr. Snow'un koleranın kaynağının bulunması aşamasındaki yaptığı çalışmasında kullandığı yaklaşımlar ve yöntemler hala günümüzde epidemiyoloji çalışmalarında değerini kaybetmemiştir. Mikropların bir hastalık kaynağı olduğunun bilinmediği yıllarda kolera gibi hastalıkların kötü hava ve kötü kokulardan kaynaklandığına inanılıyordu. Bu tür hastalıkların bulaşıcı özelliklerinin olduğu düşünülüyordu. Dr. Snow, 1854 yılında Londra'da yaşıyordu. O yıllarda, İngiltere'nin birçok yerinde kolera salgınları görülmekteydi. Bu salgınların en büyüklerinden biri de, Dr. Snow'un ikamet ettiği Soho bölgesinde ortaya çıkmıştı. Bu salgının boyutu Dr. Snow'un dikkatinden kaçmamıştı. Saygın bir doktor ve anestezi uzmanı olan Dr. Snow kolera salgını sırasında Soho semtinde bulunan Broad Street'teki bu salgına ait araştırmasını yürütmeye başlamıştı. Mahallede yaşayanlarla görüşerek hastalanan kişilerin yoğunlaştıkları bölgeler, hangi su kaynağını kullandıkları gibi bilgiler içeren çizelgelerini ayrıntılı olarak oluşturmaya başladı. Bu epidemiyolojik çalışmasının sonucunda "1854 Soho *Kolera Salgını Haritası*"nı ortaya koydu. Yapmış olduğu araştırmalar sonucunda kolera bulaşımının su ile ilişkisini göstermiştir. Modern salgın araştırma teknikleri, Londra'da kolera salgınına saptayan Dr. John Snow ile başlamaktadır. Dr.Snow, Londra Epidemiyoloji Demeği'nin kurucu üyesidir ve epidemiyolojinin babalarından biri olarak kabul edilmektedir. Bu çalışmamızda Dr. John Snow'un bulaşıcı bir hastalık olan kolera ile ilgili tanımlayıcı, analitik ve epidemiyolojik yaklaşımları irdelenecektir.

Dr. John Snow (1813-1858) is known for his great contributions to the science of epidemiology due to his studies on the formation and prevention of cholera disease, one of the deadliest diseases of his time, and his pioneering research in the fight against cholera. The approaches and methods used by Dr. Snow in his work at the stage of finding the source of cholera still have not lost their value in epidemiology studies today. In the years when germs were not known to be a source of disease, it was believed that diseases such as cholera were caused by bad air and bad odors. Such diseases were not thought to have infectious properties. Dr. Snow was living in London in 1854. In those years, cholera epidemics were common in many parts of England. One of the largest of these outbreaks occurred in the Soho area where Dr. Snow resided. The extent of this epidemic had not gone unnoticed by Dr. Snow. He was a respected physician and anesthesiologist, began conducting his research on this epidemic in Broad Street in the Soho neighborhood during the cholera epidemic. By meeting with the people living in the neighborhood, he created detailed charts containing information such as which water source they used in the regions where the sick people were concentrated. As a result of this epidemiological study, he produced the "1854 Soho Cholera Outbreak Map". As a result of his research, he showed the relationship between cholera contamination and water. Modern epidemic research techniques have begun with Dr. John Snow, who detected the cholera epidemic in London. Dr. Snow is a founding member of the London Society of Epidemiology and is considered one of the fathers of epidemiology. In this study, Dr. John Snow's descriptive, analytical, and epidemiological approaches to cholera, an infectious disease, will be examined.

TIP TARİHİNDE BULAŞICI HASTALIKLARDA TOPLUM BİLGİLENDİRİLMESİNİN ÖNEMİ

THE IMPORTANCE OF INFORMING SOCIETY ABOUT INFECTIOUS DISEASES IN THE HISTORY OF MEDICINE

Oya Ögenler*, Selda Okuyaz**

* Doç. Dr., Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik AD,

Assoc.Prof.

Mersin University Faculty of Medicine Department of Medical History and Ethics

oyaogenler@gmail.com

** Dr.Öğr. Üyesi, Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik AD, Assist.Prof.

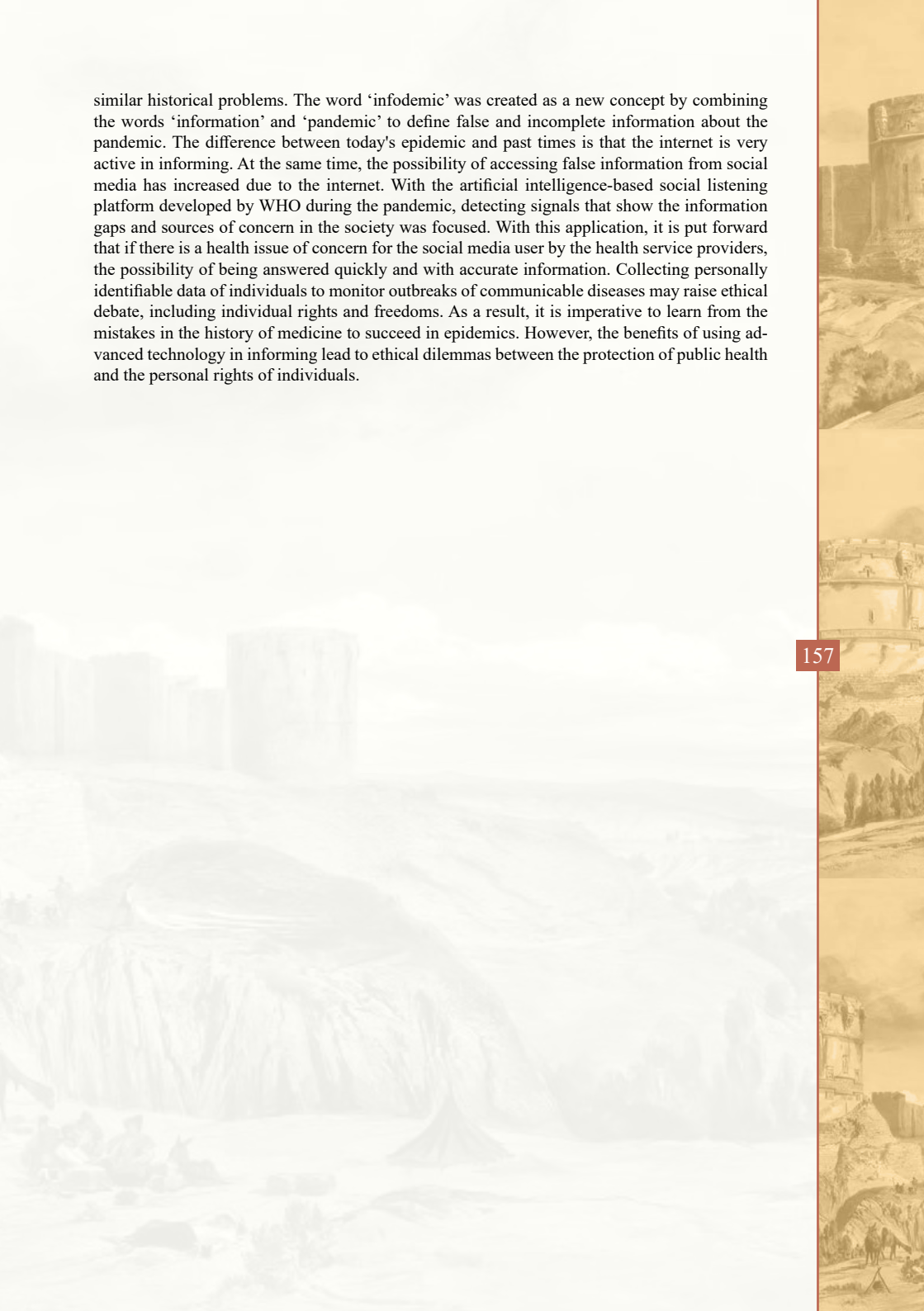
Mersin University Faculty of Medicine Department of Medical History and Ethics

sdokuyaz@mersin.edu.tr

Tıp tarihinde on milyonlarca insanın ölümüne neden olan bulaşıcı hastalıklara karşı bilim ve teknoloji sayesinde çok büyük başarılar kazanılmıştır. Özellikle aşı kadar toplumun konuyla ilgili bilgilendirilmesi de önemli bir faktördür. Bu çalışmanın amacı bulaşıcı hastalıklarla savaşta toplum bilgilendirilmesinin önemini tarihsel ve etik bakış açısıyla değerlendirmektir. Yapılan irdelemede bulaşıcı hastalıklarla savaşta zafere ulaşmak hiçbir zaman kolay olmamış, her dönemde sosyo-kültürel engellerle karşılaşıldığı dikkati çekmektedir. Özellikle Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından ortadan kaldırılan çiçek hastalığı için İngiltere'deki aşı karşıtılarıyla ilgili gazete haberleri tıp tarihi açısından çok önemli bir örnektir. COVID 19 pandemisinde de tarihteki benzer sorunlarla birlikte insanların yetersiz bilgisi dikkati çekmektedir. Pandemi ile ilgili yanlış ve eksik bilgiyi tanımlama amacıyla information ve pandemic kelimelerinin birleşiminden infodemi kelimesi yeni bir kavram olarak oluşturulmuştur. Günümüzdeki salgının geçmiş zamanlardan farkı bilgilendirmede internetin çok fazla etkin olmasıdır. Aynı zamanda internet nedeniyle sosyal medyadan yanlış bilgiye ulaşma ihtimali artmıştır. Pandemi döneminde DSÖ tarafından geliştirilen yapay zeka tabanlı sosyal dinleme platformu ile toplumda var olan bilgi boşluklarını ve endişe kaynaklarını gösteren sinyallerin tespitine odaklanılmaktadır. Bu uygulamayla, sağlık hizmeti sunucuları tarafından sosyal medya kullanıcıları için endişe verici bir sağlık konusu varsa hızlı bir şekilde doğru bilgi ile cevaplanma ihtimali ileri sürülmektedir. Bulaşıcı hastalıkların salgınlarını izlemek için bireylerin kişisel tanımlanabilir verilerinin toplanması, kişi hak ve özgürlüklerinin dahil olduğu etik tartışmayı gündeme getirebilir. Sonuç olarak salgın hastalıklarda başarıya ulaşmak için tıp tarihinde yer alan hatalardan ders almak bir zorunluluk arz eder. Ancak bilgilendirmede ileri teknolojinin kullanımının faydaları, toplum sağlığının korunmasıyla birlikte bireylerin kişisel hakları arasındaki etik açıdan ikileme zemin hazırlamaktadır.

Thanks to science and technology, significant successes have been achieved against infectious diseases that caused the death of tens of millions in the history of medicine. Informing the public about the subject is as important as the vaccine itself. This study aims to evaluate the importance of informing the public in the fight against infectious diseases from a historical and ethical perspective. In the examination, it is noteworthy that achieving victory in the war against infectious diseases has never been easy and socio-cultural obstacles have been encountered in every period. Newspaper news about the opposition to vaccination in England, especially for smallpox, which was eliminated by the World Health Organization (WHO), is a critical example in the history of medicine. In the COVID-19 pandemic, people's insufficient knowledge draws attention to

similar historical problems. The word 'infodemic' was created as a new concept by combining the words 'information' and 'pandemic' to define false and incomplete information about the pandemic. The difference between today's epidemic and past times is that the internet is very active in informing. At the same time, the possibility of accessing false information from social media has increased due to the internet. With the artificial intelligence-based social listening platform developed by WHO during the pandemic, detecting signals that show the information gaps and sources of concern in the society was focused. With this application, it is put forward that if there is a health issue of concern for the social media user by the health service providers, the possibility of being answered quickly and with accurate information. Collecting personally identifiable data of individuals to monitor outbreaks of communicable diseases may raise ethical debate, including individual rights and freedoms. As a result, it is imperative to learn from the mistakes in the history of medicine to succeed in epidemics. However, the benefits of using advanced technology in informing lead to ethical dilemmas between the protection of public health and the personal rights of individuals.

**TÜRKİYE SAĞLIK MEVZUATINDA BİREYİN ÖZERK KARAR HAKKINI
SINIRLAYAN VE ENGELEYEN HÜKÜMLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ**
EVALUATION OF PROVISIONS LIMITING AND PREVENTING INDIVIDUALS' RIGHT
TO AUTONOMOUS DECISIONS IN TURKISH HEALTH LEGISLATION

F. Gülsüm Önal*, Gürkan Sert**

* Dr. Öğr. Üyesi Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik ABD,

Assist. Prof.Trakya University Faculty of Medicine, Department of History of Medicine and
Ethics

gulsumonal@trakya.edu.tr

** Doç. Dr. Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik ABD,

Assoc. Prof. MarmaraUniversity Faculty of Medicine, Department of History of Medicine and
Ethics

drgurkansert@gmail.com

Bireyin beden bütünlüğü konusunda karar verebilmesi biyoetik ve tıp hukukunun en önemli başlıklarından birini oluşturmaktadır. Bireyin kendisine gerçekleştirilecek tıbbi girişime serbest iradesi ile ve bilgi sahibi olarak onam vermesi ya da bu girişimi kısmen ya da tamamen reddetmesi bireyin beden bütünlüğü ile ilgili karar verme hakkının temel koşuludur. Bu çerçevede karar verme yeterliliği olan bireyin tıbbi girişime kendisinin karar vermesi esastır. Ancak yasalar bazı durumlarda bireyleri tıbbi girişimlere zorlayabilmekte ya da tıbbi girişim ile ilgili talepte bulunsun bile girişim talebine sınırlar koymaktadır. Bildirimizde Türkiye’de tıbbi girişime karar verme yeterliliği bulunmasına rağmen bireylerin tıbbi girişimlere karar vermesini engelleyen ya da sınırlandıran hükümler tıp etiği ve hukuku açısından incelenecektir. Bu kapsamda çocukların tıbbi girişimlere onam vermesi ile ilgili engel ve sınırlamaların yanı sıra istemli düşük, tüp-ligasyonu, vazektomi, kısırlaştırma, cinsiyet geçişi ve üremeye yardımcı teknikler ile ilgili girişimler konusunda getirilen engel ve sınırlamalar değerlendirilecektir.

The ability of the individual to decide on bodily integrity is one of the most important topics of bioethics and medical law. Within the scope of the right to decide on bodily integrity, the individual may accept or reject the medical intervention after being informed. In this context, it is essential that the individual with decision-making competence decides on the medical intervention himself. However, in some cases, laws may force individuals to undergo medical interventions or impose limits on the request for intervention even if they make a request for medical intervention. In our oral presentation, the provisions that prevent or restrict individuals from deciding on medical interventions in Turkey will be examined in terms of medical ethics and law. In this context, obstacles and limitations regarding voluntary abortion, tube-ligation, vasectomy, sterilization, gender reassignment and assisted reproductive techniques will be evaluated, as well as obstacles and limitations related to children's consent to medical interventions.

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE HASTANE ÖNCESİ ACIL SAĞLIK HİZMETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: BURSA İLİ ÖRNEĞİ

EVALUATION OF PRE-HOSPITAL EMERGENCY HEALTH SERVICES IN THE COVID-19 PANDEMIC PROCESS: THE EXAMPLE OF BURSA PROVINCE

Ahmet Önen*, Elif Atıcı**

* Yük. Lis. Öğr. Bursa Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı,

Grad. St. Bursa Uludag University Institute of Health Sciences Department of History of Medicine and Ethics

aonenennn@gmail.com

** Doç. Dr. Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı, Assoc. Prof.

Bursa Uludag University Faculty of Medicine Department of History of Medicine and Ethics

elifatici@uludag.edu.tr

Sağlık Bakanlığının yaptığı açıklamaya göre 11 Mart 2020 tarihinde ülkemizde ilk Covid-19 vakası tespit edilmiş, Dünya Sağlık Örgütü ise 12 Mart 2020 tarihinde Covid-19 salgınına pandemi olarak kabul etmiştir. İnsanlık tarihi her zaman salgın hastalıklarla yakın ilişki içerisinde olmuş, bulaşıcı hastalıkların salgın haline geldiği dönemlerde ise küresel boyutta ölüm nedenleri sıralamasındaki yeri yükselmiştir. Covid-19 pandemisi sürecinde önemli görevler üstlenen hastane öncesi acil sağlık hizmetleri çalışanlarının bu süreçte hizmete özgü zorlukları daha da artmıştır. Bu sürecin, hastane öncesi acil sağlık hizmetleri üzerindeki etkisinin ülkelere göre değişiklik gösterdiği saptanmıştır. Covid-19 pandemisinin hastane öncesi acil sağlık hizmetleri üzerindeki etkisinin değerlendirilmesinin amaçlandığı bu çalışmada pandemi sürecince Covid-19 şüpheli ve tanımlı vakalarla ilgili acil ambulans işleyişinin diğer vakalara ulaşımı ve iş yükünü nasıl etkilediği; bu süreçte hangi yolların izlendiği ve izlenen bu yolların etkisinin ne kadar yararlı olduğu incelenecektir. Kesitsel, retrospektif olarak planlanan çalışmada kullanılacak veriler, Bursa İl Ambulans ve Komuta Kontrol Merkezi Başhekimliğinin istatistiksel verileridir. Değerlendirilecek parametreler hasta açısından (acil çağrı sayısı, sağlık hizmetlerine erişim, ulaşım süresi, müdahale hızı, ön tanı dağılımı), sağlık personeli açısından (acil çağrı sayısı, iş yükü (vaka sayısı, vaka sayısı, vardiya sayısı, çalışma saatleri) ve pandemi ile mücadele açısından (Acil Sağlık Hizmetleri İstasyon sayısı, ambulans sayısı, personel sayısı) olmak üzere üç başlık altında ele alınacaktır. Ulaşacağımız veriler diğer ülkelerin yaptığı çalışmalarla karşılaştırılacaktır. Konu hastaların hizmete ulaşma hakkı ve sağlık çalışanlarının çalışma koşullarına ilişkin hakları bağlamında değerlendirilecektir. Bu çalışmayla gelecekte böyle bir durumla karşılaşıldığında yardımcı kaynak oluşturulması hedeflenmektedir.

According to the statement made by Ministry of Health, the first case of Covid-19 was detected in our country on March 11, 2020, and the World Health Organization accepted the Covid-19 as a pandemic on March 12, 2020. The history of humanity has always been in close relationship with epidemic diseases, and in the periods when infectious diseases became epidemics, its place in the list of causes of death on a global scale are increased. The service-specific difficulties of the pre-hospital emergency health care workers, who took on important duties during the Covid-19 pandemic process, increased even more. It has been determined that the effect of this process on pre-hospital emergency health services varies according to countries. In this study, which aims to evaluate the effect of the Covid-19 pandemic on pre-hospital emergency health services, how the emergency ambulance operation related to suspected and diagnosed cases of Covid-19

affects the transportation of other cases and workload during the pandemic; which paths are followed and how beneficial the effects of these paths are will be examined. The data to be used in the cross-sectional, retrospective study are the statistical data of Bursa Provincial Ambulance and Command and Control Center. The parameters to be evaluated are under three headings are in terms of patients (number of emergency calls, access to health services, transportation time, response speed, distribution of pre-diagnosis), health personnel (number of emergency calls, workload (number of cases, number of shifts, working hours) and combating the pandemic (number of Emergency Health Services Station, number of ambulances, number of personnel) will be discussed. The data will be compared with the studies of other countries. The subject will be evaluated in the context of patients' right to access health care and health workers' rights regarding working conditions. With this study, it is aimed to create an supplementary reference when such a situation is encountered in the future.

COVID 19 PANDEMİSİ VE ETİK KONULAR

COVID 19 PANDEMIC AND ETHICAL ISSUES

Nüket Örnek Büken*

* Prof. Dr., HÜTF Tıp Tarihi ve Etiği AD Başkanı

HÜ Biyoetik Merkezi (HÜBAM) Müdürü,

Prof.Dr. Head of Hacettepe University Faculty of Medicine, Department of Medical Ethics

Director of Hacettepe University Bioethics Center

buken@hacettepe.edu.tr

Yeni Koronavirüs Hastalığı (COVID-19) dünyada pek çok kavramın üzerinde yeniden düşünülmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Bu gereklilik öncelikle birey ve toplum sağlığı açısından dikkate alınmalıdır. Pandemi sürecinde bilimsel verilerin sürekli ve şeffaf olarak paylaşılmasının önemi, hastalık ile ilgili olarak kullanılan dil, medya iletişimi, bilim dışı yaklaşımların halk sağlığı açısından yarattığı riskler, güvenilir ulusal ve uluslararası kurumların izlenmesinin gerekliliği, süreç yönetiminin evrensel etik değerlere dayalı olarak yapılması gibi konular COVID-19 deneyiminden alınan dersler arasındadır.

COVID 19 Pandemisinin etik yönlerini konu alan herhangi bir makalede veya sunumda öne çıkan konular şunlar olacaktır; sınırlı tıbbi kaynakların adil dağıtımı ve triaj kararları, tıbbi yararlılık konusu, ABD ve İtalya örneklerinde daha sık gördüğümüz özellikle yaşlılara ve örselenebilir/etkilenebilir savunmasız gruplara yönelik ayrımcı yaklaşımlar, tedaviye hiç başlamamak ya da başlanmış tedavileri kesmek şeklindeki kararlar, tedavinin önceliklendirilmesi konusunda doğrudan ya da dolaylı ayrımcılıklar, sağlık çalışanlarına yönelik riskler ve risk yönetimi konuları, hekimin tedavi etme sorumluluğunun sınırlılıkları ve yasal yükümlülükler, kişinin özerkliği sorunu, mahremiyet, “eşitlik, özgürlük, adalet” kavramlarının özellikle pandemi günlerinde ne ifade ettiği ya da etmesi gerektiği konuları...

Bu sunumda öncelikle Pandeminin başından itibaren “tarihe not düşmek” kaygısıyla, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Etiği Anabilim Dalı ve Hacettepe Üniversitesi Biyoetik Merkezi olarak, yaptığımız bilimsel yayınları sizlerle paylaşmak istiyorum. Sonra da öne çıkan temel etik konularla ilgili değerlendirmeler yapacağım.

The Novel Coronavirus Disease (COVID-19) has revealed that many concepts should be reconsidered in the world. This requirement should be considered primarily in terms of individual and population wellbeing. The importance of sharing scientific data continuously and transparently during the pandemic, the ‘language’ used, media communication, risks of non-scientific approaches for public health, the necessity to follow up reliable national and international data sources, management of the pandemic in the guidance of universal ethical values are among lessons learnt during the COVID-19 experience.

The highlights of any article or presentation dealing with the ethical aspects of the COVID 19 Pandemic will be: fair distribution and triage decisions of limited medical resources, the issue of medical usefulness, discriminatory approaches to the elderly and vulnerable groups, which we see more frequently in the USA and Italy examples, decisions about withdrawing or withholding treatment, direct or indirect discrimination in prioritisation decisions, management of risk to health professionals, limitations of physician’s responsibility to treat and liability issues, the problem of autonomy, privacy, and what the concepts of “equality, freedom, justice” mean especially in pandemic days.

In this presentation, first of all, I would like to share with you the scientific publications we have made, as Hacettepe University Faculty of Medicine, Department of Medical Ethics and Hacettepe University Bioethics Center, with the concern of "making a note on history" since the beginning of the Pandemic. Then I will make evaluations about the main ethical issues that come to the fore.

ROMA İMPARATORLUĞU'NDA GÖRÜLEN İKİ BÜYÜK VEBA SALGINI

TWO GREAT PLAGUE EPIDEMIC IN THE ROMAN EMPIRE

Cüneyt Öz*

□ Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü

Assist. Prof. Dicle University, Faculty of Literature, Department of Archeology

cuneyt.oz@outlook.com

Salgın hastalıkların kökeni, bilinenin aksine, insanlık tarihinden de öncedir. İnsanı olumsuz etkileyerek öldüren ve salgın hastalıkların nedeni sayılan mikroorganizmalar, gözle görülemeyecek kadar küçük oldukları için uzun zaman diliminde varlıkları keşfedilememiştir. Varlıkları keşfedilemediği için de ne oldukları, tedavileri ve korunma yollarına dair önlemler alınamamıştır. Salgın hastalıkların neden kaynaklandığını çözemeyen insanoğlu, onu Tanrı'nın gazabı olarak görmüş, insanlığın cezalandırıldığına inanarak bir kutsiyet atfetmiştir. Antikçağdan günümüze kadar yaşanan endemik, epidemik ve pandemik özelliğe sahip salgın hastalıklarla çok sayıda insan hayatını kaybetmiştir. Bu salgınlara yol açan bulaşıcı hastalıklar arasında veba, çiçek, sıtma, kolera, sarıhumma, grip, verem, tifo, tifüs, frengi, cüzam, dizanteri gibi hastalıklar sayılabilir. Çalışmanın konusunu bu hastalıklar arasında sayılan veba virüsünün (*yersinia pestis*) yol açtığı iki büyük salgın oluşturmaktadır. Roma İmparatorluğu'nda görülen bu iki büyük veba salgınından ilki MS 166 yılında patlak veren *Antoninus/Galen Vebasıdır*. Genel kanı, Lucius Verus komutasındaki askerlerin Parthlara karşı kazandığı zaferden dönüşlerinde vebayı Doğu eyaletlerinden (Seleukeia, Nisibis=Nusaybin) Roma'ya getirdikleri şeklindedir. Diğer salgın ise I. Justinianus Dönemi'nde (MS 527-565) ortaya çıkan *Justinianus Vebasıdır*. Salgının ilk çıkış noktası tam olarak bilinmemektedir; ancak MS 541 yılında Mısır'daki Pelusium antik kentinden yayıldığı veya Asya kökenli olduğunu belirten görüşler mevcuttur. Doğu Akdeniz'deki Azra'a'da (antik Zora, Arabistan) ele geçen bir yazıt ise, bu vebanın ilk dalgasının MS 542/43 yıllarında görüldüğünü ortaya koymaktadır. Her iki veba salgını da çok sayıda insanın ölümüne neden olmuş, bunun yanı sıra kıtlık ve sefalet baş göstermiştir. Salgın hastalıklar oldukça yıkıcı ve tahrip edici sonuçlar doğurduğu için ortaya çıktığı her dönemde toplumu derinden etkilemiştir.

162

The origin of epidemics is before the history of the humanity contrary to what is believed. Existence of the microorganisms that kill people by affecting negatively and accepted as the reason of epidemics, aren't discovered in a long time since they are too small to be seen with naked eye. Since the existence of them couldn't be discovered, it couldn't made provision against what they were, their treatments and way to protection. Humanity who could not solve the reason of the epidemics, accepted it as the wrath of God, attributed a holiness believing that humanity was punished. Lots of people lost their lives due to epidemics with endemic, epidemic and pandemic characteristics from ancient times to present day. Diseases such as plague, malaria, cholera, yellow fever, flu, tuberculosis, typhoid, typhus, pox, leprosy, dysentery can be counted among the contagious diseases that cause these epidemics. The subject of the study is two great epidemics caused by plague virus (*yersinia pestis*) which is considered among these diseases. The first one from these two great epidemics in Roman Empire is *Antoninus/Galen Plague* which blowed up in 166 AD. General view is that soldiers under the command of Lucius Verus brought the plague to Rome from Eastern states (Seleukeia, Nisibis=Nusaybin) upon their return from the victory over the Parthians. The other epidemi is *Justinianus Plague* which emerged during the period of Justinian I. The origin of the pandemic is not exactly known; however, there are some opinions stating that it is spread from the ancient city of Pelusium in Egypt in 541 AD or it originated from Asia. An inscription from Azra'a (ancient Zora, Arabia) in the eastern Mediterranean reveals that the first wave of this plague was seen around 542/43 AD. Both of the epidemics of plague cause death of many people, in addition to this famine and misery arose. Since epidemics have subversive consequences, they have deeply affected the society in every period their emergence.

COVID-19 PANDEMİSİNDE İZMİR'DE YAŞANMIŞ BİR DEZENFORMASYON OLGUSU A DISINFORMATION CASE OCCURRED IN IZMIR DURING THE COVID-19 PANDEMIC

Seçil Özçiftçi*, Aslıhan Akpınar**

*Arş. Gör., İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı, Res.
Asst. Izmir Katip Celebi University Faculty of Medicine Department of Medical History and Ethics

secil.ozciftci@ikcu.edu.tr

**Doç. Dr., Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı,

Assoc. Prof. Kocaeli University Faculty of Medicine Department of Medical History and Ethics

aslyakcay@yahoo.com

Toplumda yaşayan tüm bireylerin etkilendiği pandemi durumlarında salgın hastalıkları kontrol altına almak için alınan önlemler gündelik hayatı etkilediğinden toplumun değerleriyle çatışma halinde bulunma olasılığı vardır. COVID-19 pandemisinin başladığı ve yaygınlaştığı ilk dönemlerde korku, endişe ve paniğin artmasına paralel olarak ülkelerin aldığı hastalıktan korunma yöntemlerine ilişkin bilgilendirme aşamasında sosyal paylaşım ağları ve internet üzerinden yapılan yayınların bilgi kirliliğine yol açması sonucunda zihinlerdeki soru işaretleri çoğalmıştır. Kastlı veya kasıtsız gerçekleşmesinden bağımsız olarak yanlış bilginin yaygınlaşması yani infodemik sağlığa zarar verebilecek, kafa karışıklığına neden olarak halk sağlığı müdahalesini baltalayabilecek toplumsal tepkilerin tetiklenme sürecini hızlandırmıştır.

COVID-19 pandemisinin ilk haftalarında İzmir ili sınırları içinde bir hastanede kardiyak bir problem sonucunda vefat eden ve ölüm sebebinde COVID-19 tanısı dışlanmış normal ölüm vakasının, defin işlemi sırasında yıkayıp kefenlenmeden karantina poşeti ile izole edilerek gömüldüğü iddia edilmiştir. Bu iddianın çeşitli basın ve yayın organlarında yer alması sonucu yaşanan durum incelenmiş ve İzmir Valiliği tarafından bir açıklama yayınlanmıştır. Bu bildiri- de; COVID-19 pandemisinin ilk haftalarında hatalı bilginin yaygınlaşması ve otorite tarafından alınan önlemlerin yaşanan bu defin vakası bağlamında sunulması, henüz bilginin dolaşımının günümüzdeki kadar hızlı olmadığı dönemlerdeki tarihsel örneklerle karşılaştırılmalı olarak salgın hastalıklarda halk sağlığı müdahalelerine ilişkin bilgi kirliliğinin engellenmesindeki önlemlerin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

In pandemic situations where all individuals living in the society are affected, there is a possibility of conflict with the values of the society, as the measures taken to control epidemics affect daily life. In the periods when the COVID-19 pandemic started and spread, in parallel with the increase in fear, anxiety and panic, the question marks in the minds increased as a result of the information pollution in the social networks and internet broadcasts during the information phase about the disease prevention methods taken by the countries. The spread of misinformation, whether intentional or unintentional, has accelerated the triggering of societal responses that can harm infodemic health, causing confusion and undermining public health response. It has been claimed that the normal death case, who died as a result of a cardiac problem in a hospital within the borders of Izmir province in the first weeks of the Covid-19 pandemic and whose diagnosis of COVID-19 was excluded as the cause of death, was isolated and buried with a quarantine bag without being washed and shrouded during the burial process. The situation experienced as a result of this allegation taking place in various press and media organs was examined and a statement was published by the Izmir Governor's Office. In this statement; In the first weeks of the COVID-19 pandemic, it is aimed to present the erroneous information spread and the measures taken by the authority in the context of this burial case, to evaluate the measures to prevent information pollution regarding public health interventions in epidemic diseases, in comparison with historical examples in the periods when the circulation of information was not as fast as today.

1954 YILINDA İLK KEZ İZMİR'DE GERÇEKLEŞTİRİLEN MİLLİ TÜRK TIP KONGRESİNDE ENFEKSİYON HASTALIKLARINA İLİŞKİN TEBLİĞLER

NOTIFICATIONS ON INFECTIOUS DISEASES AT THE NATIONAL TURKISH MEDICAL CONGRESS HELD FOR THE FIRST TIME IN 1954 IN IZMIR

Seçil Özçiftçi*, Çağatay Üstün**, Nermin Ersoy***

*Arş. Gör., İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı, Res. Assist. İzmir Katip Celebi University Faculty of Medicine Department of Medical History and Ethics

secil.ozciftci@ikcu.edu.tr

**Prof. Dr., Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı,

Prof.Dr. Ege University Faculty of Medicine Department of Medical History and Ethics

***Prof. Dr., Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı,

Prof.Dr.Kocaeli University Faculty of Medicine Department of Medical History and Ethics

Çin'in Hubei Eyaleti Wuhan kentinde 2019 yılının son aylarında başlayan COVID-19 pandemisinin kısa bir zaman içinde tüm dünyayı etkilemesi enfeksiyon hastalıklarına olan ilginin artmasına sebep oldu. Şu an için her ne kadar pandeminin etkinliği azalmış gibi görünsede, içinde bulunduğumuz Haziran 2022 itibarıyla bu sağlık sorununun her ülkeyi ve her toplumu derinden etkilediği gözlemlenmektedir. Buradan yola çıkarak ve tarihsel perspektiften değerlendirilerek tıp alanının temsilcilerinin bir araya geldiği kongrelerde enfeksiyon hastalıklarına atf yapan konuların varlığına ilişkin çalışmaların yapılması doğaldır. Ülkemiz sağlık tarihinde Cumhuriyetin ilanından sonra ülkenin sağlık koşullarını iyileştirmek ve köklü sağlık politikaları oluşturmak ve sorunlara çözüm üretmek hedefine ulaşmak için 1925 yılından itibaren, Milli Türk Tıp Kongreleri (MTTK) gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Bu kongreler iki yılda bir düzenli olarak veya bazen üç dört yılda bir; 1950 yılına kadar Ankara'da; 1952 yılında ilk kez İstanbul'da; 1954 yılında da ise İzmir'de gerçekleştirilmiştir. İzmir'de ilk kez yapılmış bu kongre 27 Eylül-01 Ekim 1954 tarihleri arasında Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekili Dr. Behçet Uz başkanlığında 5 gün sürecek bir program ile gerçekleştirilmiştir. 127 tebliğin sunulduğu 4 gün devam eden, 5. gün ise kapanış celsesinin yapıldığı programda; 3. gün Serbest Tebliğler bölümünde öğleden evvelki toplantıda (Saat: 09:00) Doç. Dr. Talia Balı Aykan tarafından "Tüberküloz enfeksiyonu seyirinde vuku bulan allerjik fenomenlerin nispeti ve allerjik tatbikatlı iki hastalık tablosu" başlığıyla (Seksiyon A: Halk Eğitim Merkezi Salonu; Seksiyon C: Milli Kütüphane 2 No.lu Salon) enfeksiyon hastalıkları ile ilgili ilk tebliğ sunulmuştur. Kongre boyunca 13 adet enfeksiyon hastalıklarına ilişkin tebliğe yer verilmiş olup, konu ile ilgili son tebliğ ise 4. Gün öğleden sonraki Saat:14.00 toplantısında (Seksiyon C: Milli Kütüphane 2 No.lu Salon) Prof. Dr. Tevfik Berkman tarafından "Beyin-omurilik akınokokları" adıyla sunulmuştur. Bu çalışmada önemli bir ulusal tıp kongresinin ilk defa İzmir'de yapılıyor oluşundan hareketle; enfeksiyon hastalıklarının genel veya lokal nitelikte olduğuna bakılmaksızın, sadece bulaşıcılık özelliği ön planda tutularak ilgili tebliğ başlıkları belirlenmiş ve o dönemdeki hastalık tanımına, tedavisine yönelik değerlendirmeler paylaşılmıştır.

The COVID-19 pandemic, which started in the last months of 2019 in Wuhan, China's Hubei Province, affected the whole world in a short time, causing an increased interest in infectious diseases. Although the effectiveness of the pandemic seems to have decreased for now, it is observed that this health problem has deeply affected every country and every society as of June 2022. Starting from this and evaluating it from a historical perspective, it is natural to conduct studies on the existence of subjects referring to infectious diseases in congresses where represen-

tatives of the medical field come together. In our country's health history, after the notice of the Republic, National Turkish Medical Congresses started to be held in 1925 in order to improve the health conditions of the country, to create deep-rooted health policies and to find solutions to problems. These congresses are held regularly every two years or sometimes every three or four years; in Ankara until 1950; In 1952, for the first time in Istanbul; it was held in İzmir in 1954. This congress, which was held for the first time in Izmir, was held between 27 September and 01 October 1954, with the participation of Minister of Health, it was chaired by Dr. Behçet Uz. In the program that continued for 4 days in which 127 papers were presented and the closing session was held on the 5th day; In the afternoon meeting in the free papers section on the 3rd day (Time: 09:00), the first paper on infectious diseases was presented by Doç. Dr. Talia Bah Aykan with the title "The ratio of allergic phenomena occurring in the course of tuberculosis infection and two disease tables with allergic application" (Section A: Public Education Center Hall; Section C: National Library Hall No. 2). During the congress, 13 notification on infectious diseases were included, and the last notification on the subject was delivered by Prof. Dr. Tevfik Berkman with the name "Cerebral-spinal akinococci". In this study, considering that an important national medical congress is being held in İzmir for the first time; regardless of whether the infectious diseases are of a general or local nature, only the contagious feature of the notification is determined, and the evaluations regarding the definition and treatment of the disease at that time are shared. In this study, considering that an important national medical congress is being held in İzmir for the first time; regardless of whether the infectious diseases are of a general or local nature, only the contagious feature of the notification is determined, and the evaluations regarding the definition and treatment of the disease at that time are shared.

SALGIN HASTALIKLARLA MÜCADELEDE CERRAHPAŞA TIP FAKÜLTESİ TIP TARİHİ MÜZESİ ÖRNEĞİ

COMPATING EPIDEMICS THE CASE OF CERRAHPASA FACULTY OF MEDICINE HISTORY OF MEDICINE MUSEUM

Burcu Özdemir*

* Yük. Lis. Öğr.Biruni Üniversitesi, Klinik Araştırmalar Etik Kurulu,

Grad. St.Biruni University, Clinical Research Ethics Committee

Müzeler, tüm kültür varlıklarını içine alan ve içinde her insanın kendinden bir parça bulduğu eğitim kurumlarıdır. Aynı zamanda geçmiş ve gelecek hakkında kritik diyaloglar için demokratikleştirici, kapsayıcı ve çok sesli alanlardır. Günümüzün çatışmalarını ve zorluklarını kabul edip ele alarak, topluma olan güvende eserler ve örnekler tutar, gelecek nesiller için farklı hatıraları güvence altına alır ve eşit haklar sağlar ve tüm insanlar için mirasa eşit erişim sağlar. Müzeler aynı zamanda kişiler için birer eğitim kurumlarıdır. 1915 yılında Sıhhiye Umum Müdürü Dr. Abdülhak Adnan Adıvar tarafından temeli atılan İstanbul Sağlık Müzesi'nin kurulma amacı da İstanbul'da yaşanan frengi, verem, tifo, çiçek, tifüs, sıtma gibi salgın hastalıklara karşı halkı bilinçlendirmek ve eğitmektir. Bugün Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıp Tarihi Müzesi'ne tahsis edilen bina da İstanbul'da yaşanan kolera salgınında insanların tedavisi için kullanılmıştır. Müzenin temeli 1983 yılında o dönem Doç. Dr. olan Nil Sarı tarafından atılmış olup, 1985 yılında açılışı gerçekleşmiştir. 2022 yılına kadar iki ayrı teşhir tanzim projesi Prof. Dr. Nil Sarı tarafından hazırlanmış olup teşhiri koleksiyon çeşitliliği belirlemiştir. Müze koleksiyonunun önemli bir parçasını salgın hastalıklarla mücadele kapsamında ve tıp eğitiminde kullanılan eserler oluşturmaktadır. Bu eserler 19'uncu yüzyıldan 20'inci yüzyılın ilk çeyreğine uzanan dönemde Türkiye'de kullanılan eğitim ve araştırma araçlarıdır. Bu eser grubunu el yapımı hasta mulajları, maketleri, resimleri ve fotoğrafların yanı sıra mikroskoplar, şırıngalar ve enjektörler; tükürük hokkaları, salgın hastalıkların tedavisinde kullanılan ilaçlar, seyyar doktorların çantaları, 19'uncu yüzyılın ikinci yarısında hastalık yapan mikropları yok etmek için mikroplardan arındırma araç gereçleri ile cihazları oluşturmaktadır. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıp Tarihi Müzesi koleksiyonunda yer alan bu eserler dönemin salgın hastalıklarla mücadelesini gözler önüne sermesi ile Türk tıp tarihi ve eğitimini yansıtmaya açısından önem taşımaktadır.

Museums are educational institutions that encompass all cultural assets and in which each person finds a part of him/herself. At the same time are democratizing, inclusive and multi-voice spaces for critical dialogues about the past and the future. By acknowledging and addressing the conflicts and challenges of the today present, it maintains safe artifacts and examples for society, secures different memories for future generations and provides equal rights, and provides equal access to heritage for all people. Museums are also educational institutions for individuals. In 1915, the General Director of Health, Dr. The purpose of the Istanbul Health Museum, the foundation of which was laid by Abdülhak Adnan Adıvar, is to raise awareness and educate the public against epidemic diseases such as syphilis, tuberculosis, typhoid, smallpox, typhus and malaria. Today, the building allocated to Cerrahpaşa Faculty of Medicine History of Medicine Museum was also used for the treatment of people during the cholera epidemic in Istanbul. The foundation of the museum was established in 1983 by Assoc. Dr. It was laid by Nil Sari, who was the first, and was opened in 1985. Until 2022, two separate exhibition arrangement projects were carried out by Prof. Dr. It was prepared by Nil Sari and its display determined the diversity of the collection. An important part of the museum collection consists of works used in the fight against epidemic diseases and in medical education. These works are educational and research tools used in Turkey from the 19th century to the first quarter of the 20th century. This group of works includes handmade patient moulds, models, pictures and photographs, as well as microscopes, syringes and injectors; spittoons, drugs used in the treatment of epidemics, bags of mobile doctors, disinfection tools and devices to destroy disease-causing microbes in the second half of the 19th century. These works, which are in the collection of the Cerrahpaşa Faculty of Medicine History of Medicine Museum, are important in terms of reflecting the Turkish medical history and education by revealing the fight against epidemic diseases of the period.

BEBEĞE YANLIŞLIKLA YAPILAN COVID AŞISINA ETİK BAKIŞ

AN ETHICAL ANALYSIS OF ERRONEOUS VACCINATION OF COVID VACCINE TO AN INFANT

Tutku Özdoğan*

* MD, PhD, Neonatoloji Doçenti, Biyoetik Uzmanı

Associate Prof. of Neonatology, Bioethicist

tutkuozdogan@yahoo.com

Haziran 2022 tarihinde Amerika Birleşik Devletleri'nde Gıda İlaç Dairesi tarafından 6 ay-5 yaş arasındaki çocuklara covid aşısının yapılması onaylanmıştır. Daha önceden 17 yaşına kadar çocuklar için aynı aşılarda onaylanmıştı. Ülkemizde ise Eylül 2021 tarihinden itibaren covid aşılı 12 yaş üstü çocuklara uygulanmaya başlamıştır, henüz 6 aydan küçük bebeklere covid aşısı önerilmemektedir. Ancak talihsiz bir durum olarak 30 günlük bir bebeğe Temmuz 2021 tarihinde bağlı olduğu Aile Hekimliği Birimi'nde Hepatit B aşısı yerine 1 flakon (6 doz) Biontech (Cov-19 aşısı) yapıldığı haberini gazetelerden okuduk. Öncesinde bir çocuk enfeksiyon hastalıkları öğretim görevlisi "*Zaman zaman yanlışlıkla bazı durumlar oluyor. Mesela başka bir aşıyla, hepatit b aşısıyla, kızamık aşısıyla karıştırabiliyorlar sağlık ocaklarında. Küçük çocuklara Covid aşısı yapıldığı oluyor. Biz böyle vakalarla karşılaştık. Sizi temin ederim hiçbir yan etki olmadı bu kişilerde. Ve son derece iyi antikor oldu. 6 aylık bebekte, 1 aylık bebekte bile çok iyi şeyler oldu. Bunları da yayınlayacağız yakın zaman içinde çok ünlü bir tıp dergisinde... Küçük bebeklerde yüksek doz verseniz bile yan etkisi açısından bir sıkıntı olmuyor*" ifadelerini kullandı. Bu bildiri ile yaşanan olaydan hareketle ortaya çıkan aşağıda belirtilen etik ihallerin tartışılması amaçlanmıştır: Zarar vermeme prensibinin ihlal edilmesi, aşı tereddütü/karşıtlığı, malpraktis, sağlık sistemine olan güvenin kaybı, akademiye karşı güven kaybı, araştırma etiğinin ihlal edilmesi, iletişim hataları, yasal sürecin olaya dahil olması.

In June 2022, it was approved by the Food and Drug Administration in the United States to vaccinate children between 6 months and 5 years of age. Previously, the same vaccines were approved for children up to the age of 17. In our country, as of September 2021, covid vaccines have started to be applied to children over the age of 12, yet covid vaccine is not recommended for babies younger than 6 months.

However, as an unfortunate situation, we read in the newspapers that 1 vial (6 doses) of Biontech (Cov-19 vaccine) was administered to a 30-day-old baby in July 2021 in the Family Medicine Unit, instead of the Hepatitis B vaccine. Previously, a pediatric infectious diseases lecturer said, "Sometimes there are some cases by mistake. For example, they can mix it with another vaccine, hepatitis b vaccine, measles vaccine in health centers. Small children are getting the Covid vaccine. We have encountered such cases. I assure you that there were no side effects in these infants and antibody levels were high. Very good responses happened with a 6-month-old baby, even a 1-month-old baby. We will publish these in a very famous medical journal in the near future. Even if you give high doses to small babies, there is no problem in terms of side effects." With this paper, it is aimed to discuss the following ethical violations that emerged from that event: Violation of the principle of no harm, hesitancy/opposition to vaccination, malpractice, loss of trust in the health system, loss of trust in the academy, violation of research ethics, communication errors, initiation of the legal procedure.

SALGIN HASTALIKLARIN NEDENİ OLARAK TANRI'NIN KIZGIN ÖFKESİ: YA- HUDİ KUTSAL METİNLERİNDE SALGIN HASTALIK ANLATISI

GOD'S WRATH AS THE CAUSE OF EPIDEMIC DISEASES: THE NARRATIVE
OF EPIDEMIC DISEASES IN JEWISH SCRIPTURES

Meryem Öztürk Önal*, Nurdan Kırımloğlu**

*Dokt.Öğr. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı,
PhD Student ,Eskişehir Osmangazi University, Department of History of Medicine and Ethics.

meryemozturkonal@gmail.com

**Doç. Dr. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı
,Assoc.Prof.Eskişehir Osmangazi University Faculty of Medicine, Department of History of
Medicine and Ethics

nurdank@ogu.edu.tr

İnsanlar, evrendeki hikayelerinin başlangıcından bu yana hastalıklardan korkmuş, tıbbın gelişim sürecinde farklı dönem ve topluluklarda hastalıklar bela ve bir son olarak düşünülmüş, hastalığın getirdiği olumsuzluklardan kurtulmak ve tedavi olabilmek için çeşitli mücadeleler verilmiştir. Zaman içerisinde insanlar deneme yanılma yolu ile bazı hastalıkları kendi imkanlarıyla tedavi edebildiklerini keşfetmişler, bazı hastalıkların da sebebini bulamadıkları için kutsal kabul ederek Tanrı ile bir bağ kurmuşlardır. Bulaşıcı hastalıklar da insanlar tarafından uzun süre sebebini anlayamadıkları, Tanrı'nın cezası, kötü ruhların insan bedenine verdiği bir zarar olarak ele alınmıştır. Tıbbi bilgi birikiminin yeterli olmadığı dönemlerdeki hastalıkların doğaüstü nedenlere dayandırılması düşüncesi zaman içerisinde değişime uğramış, nitekim süreç içerisinde tıpta yaşanan ilerleme ile insanların bulaşıcı hastalıkların tedavisine olan inancı artmış ve yeni tedavi yolları aranmıştır. Çalışmanın amacı, Eski Ahit'te geçen zaman dilimi ve coğrafyada hastalığa bakış ve salgın hastalıkların nedenleri ile Yahudi kutsal metinlerinde aynı konuya ilişkin ele alınan bilgiler arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Bu düşünceyle Eski Ahit ve onun yorumu olan Talmud literatüründe yer alan anlatılarda sağlığa ilişkin bilgiler, hastalıklar, bulaşıcı hastalıklar, hastalıkların tedavi edilmesine yönelik öneriler genel hatlarıyla incelenmiştir. Değerlendirme sonucunda, Eski Ahitte insanların Tanrı'ya itaati bırakmalarının Tanrı'nın öfkesine ve salgın hastalık yaşanmasına neden olduğuna ve Tanrı'ya itaat ettiklerinde bir ödül olarak bu hastalıklardan Tanrı'nın onları kurtardığına yönelik düşüncenin yoğun olduğu görülmüştür.

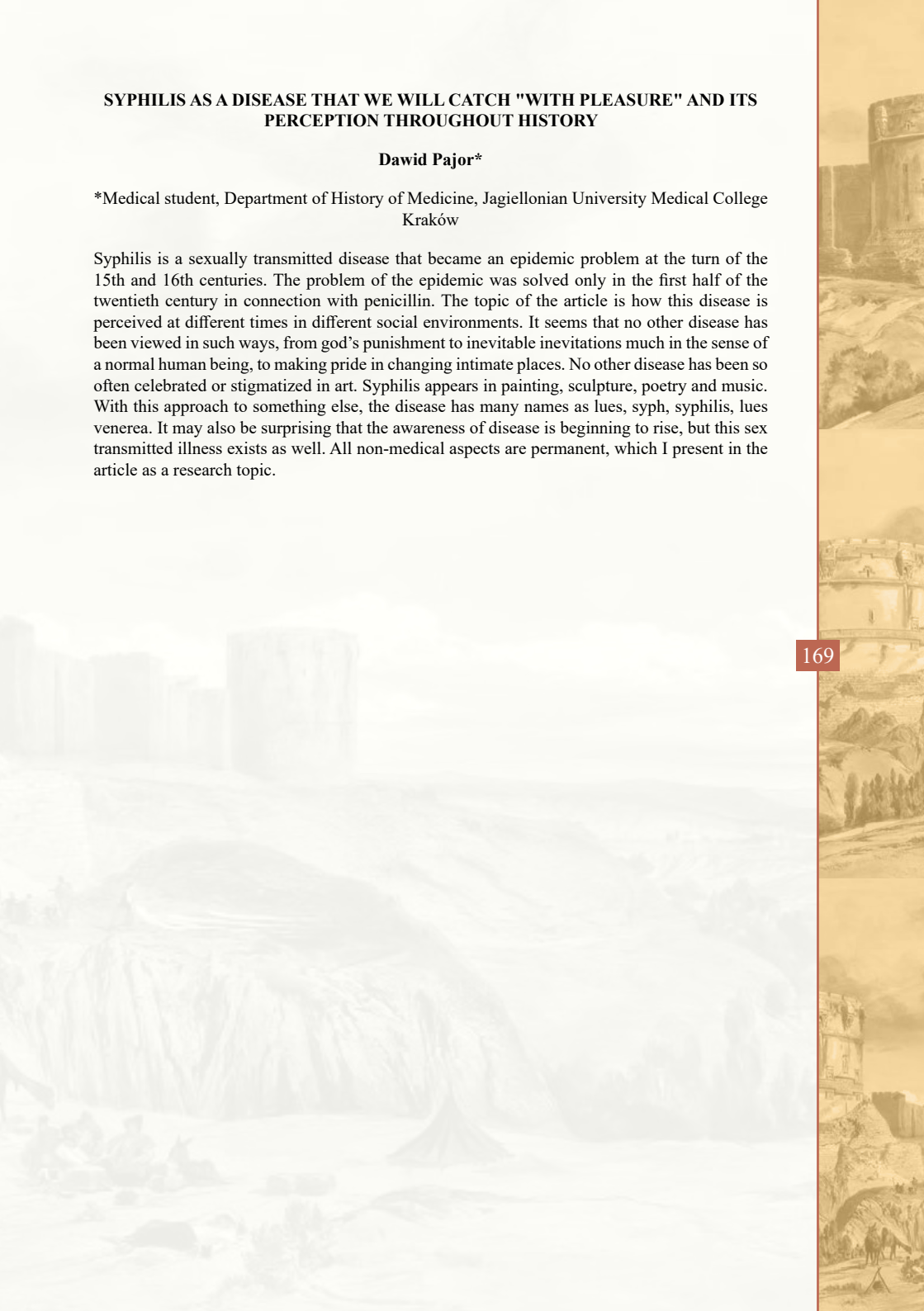
People have been afraid of diseases since the beginning of their story on earth. In the development process of medicine, diseases were considered a scourge and the end of humanity in different periods and communities. Various struggles were made to get rid of the negativities brought by the disease and to be treated. Over time, people have discovered that they can cure some diseases by their own means through trial and error. Since they could not find the cause of some diseases, they accepted the disease as sacred and established a bond with God. Because people could not understand the cause of infectious diseases for a long time, it was considered God's punishment, as evil spirits do harm to the human body. The basing of diseases on supernatural causes in the periods when medical knowledge was not sufficient has changed over time. As a matter of fact, with the progress in medicine in the process, people's belief in the treatment of infectious diseases increased, and new ways of treatment were sought. The study aims to determine the relationship between the time period in the Old Testament, the disease's perspective in that geography, the causes of epidemics, and the information on the same subject in the Jewish holy texts. In the narratives in the Old Testament and its interpretation, Talmud, information about health, diseases, infectious diseases, and suggestions for treating diseases were examined in general terms. As a result of the evaluation, it was seen that the people who believed in the Old Testament believed that their disobedience to God caused God's anger and epidemics and that God saved them from these diseases as a reward when they obeyed God.

SYPHILIS AS A DISEASE THAT WE WILL CATCH "WITH PLEASURE" AND ITS PERCEPTION THROUGHOUT HISTORY

Dawid Pajor*

*Medical student, Department of History of Medicine, Jagiellonian University Medical College
Kraków

Syphilis is a sexually transmitted disease that became an epidemic problem at the turn of the 15th and 16th centuries. The problem of the epidemic was solved only in the first half of the twentieth century in connection with penicillin. The topic of the article is how this disease is perceived at different times in different social environments. It seems that no other disease has been viewed in such ways, from god's punishment to inevitable invitations much in the sense of a normal human being, to making pride in changing intimate places. No other disease has been so often celebrated or stigmatized in art. Syphilis appears in painting, sculpture, poetry and music. With this approach to something else, the disease has many names as lues, syph, syphilis, lues venerea. It may also be surprising that the awareness of disease is beginning to rise, but this sex transmitted illness exists as well. All non-medical aspects are permanent, which I present in the article as a research topic.

SELECTED ASPECTS OF THE SOCIAL-ETHICAL FUNCTIONING OF THE POLISH SOCIETY DURING THE SARS-COV2 PANDEMIC

Beata Pawlica*

*Doctor of social sciences, Institute of Political Science and Administration, Pedagogical University of Krakow

The sars-cov2 pandemic has been the greatest challenge to the health care system for many years. It has also had a huge impact on the political, economic and social situation in Poland and other societies. The consequences of sars-cov2 pandemic are faced by international organizations, governments, local communities and individuals. Practically all spheres of professional, social and personal life have changed. The pandemic has affected, to varying degrees, the mental and physical condition of people, as well as the functioning of all areas of the economy. It forced certain social behaviors on Poles, which can be evaluated both positively and negatively. Among pro-social behaviors it is worth mentioning such behaviors as mutual help between neighbors, aimed at social inclusion of groups with a high risk of sars-cov2 infections (seniors, persons with disabilities), or adjusting to sanitary recommendations. At the same time, there were also behaviors indicative of disregard for pandemic orders and prohibitions or incidents with aggressive overtones toward other members of the community. These issues related to the normative behaviour of Poles during the sars-cov2 pandemic will be presented.

THE SMALLPOX (VARIOLA VERA) EPIDEMIC IN POLAND IN 1963

Bożena Plonka-Syroka

*Bożena Plonka Syroka Division of Pharmaceutical Humanities and Social Sciences
Department of Humanities and Social Science, Wrocław Medical University
bożena@plonka-syroka.pl

The last epidemic of smallpox in the 20th century occurred in June 1963 in Poland. Before World War 2, this disease appeared sporadically in eastern districts of the country. Therefore, mandatory preventive smallpox vaccination was introduced in this area in the 30s of the 20th centuries. In 1963, smallpox appeared unexpectedly in Wrocław, a district capital with nearly one million inhabitants, located in the southwest area of Poland. However, throughout the first weeks it was not diagnosed correctly. The first patient in whom smallpox was recognized was a security service officer who had stayed in India for some time before becoming ill. Before his trip, he had been vaccinated against smallpox, so the progress of the disease was mild. During his stay in India, Patient Zero at the same time became sick with malaria. This disease was the cause of his hospitalization in the Hospital of the Ministry of Interior Affairs (MSW) in Wrocław. The rash which occurred in him was diagnosed as a symptom of chickenpox. The patient survived, became healthy, and after several weeks was discharged from the hospital. However, doctors at the MSW Hospital were concerned by several persons from the hospital staff taking care of the patient and members of their families getting sick soon after admission of Patient Zero. Full smallpox symptoms appeared in a physician, nurses and a ward attendant. The severe progress of the disease gave rise to the doctors' suspicion that it was an occurrence of smallpox rather than chickenpox. The smallpox diagnosis was confirmed in early July in the Institute of Tropical Diseases in Gdynia. As a result of this, the epidemic was announced in Poland. Approximately 8 million Poles underwent mandatory smallpox vaccination in July and August 1963. The anti-epidemic regime was introduced in Wrocław, Wrocław District and adjacent districts, but without closing of the borders of this area. As a result of actions undertaken, the epidemic was under control within six weeks. The contributing factor was a vacation season in which no classes were organized in schools and universities, and a one-month holiday break was arranged at many companies. Furthermore, the fact that many inhabitants of Lower Silesia where the epidemic broke out had come to the area in 1945 from former Polish eastern districts, where in the 30s of the 20th century they had received smallpox vaccines, turned out to be favourable for getting the epidemic under control. The acquired immunity proved durable. The article presents subsequent stages of controlling the smallpox epidemic in Wrocław and adjacent districts from June until September 1963.

KÜTÜPHANELER VE MÜZELERDE SALGIN HASTALIKLAR

EPIDEMIC DISEASES IN LIBRARIES AND MUSEUMS

Yasemin Polat*, Güssün Güneş**

*Yük.Lis.Öğr., İstanbul Üniversitesi Müze Yönetimi Bölümü, Grad.St.Istanbul University, Department of Museum Management.

yasemenist@gmail.com

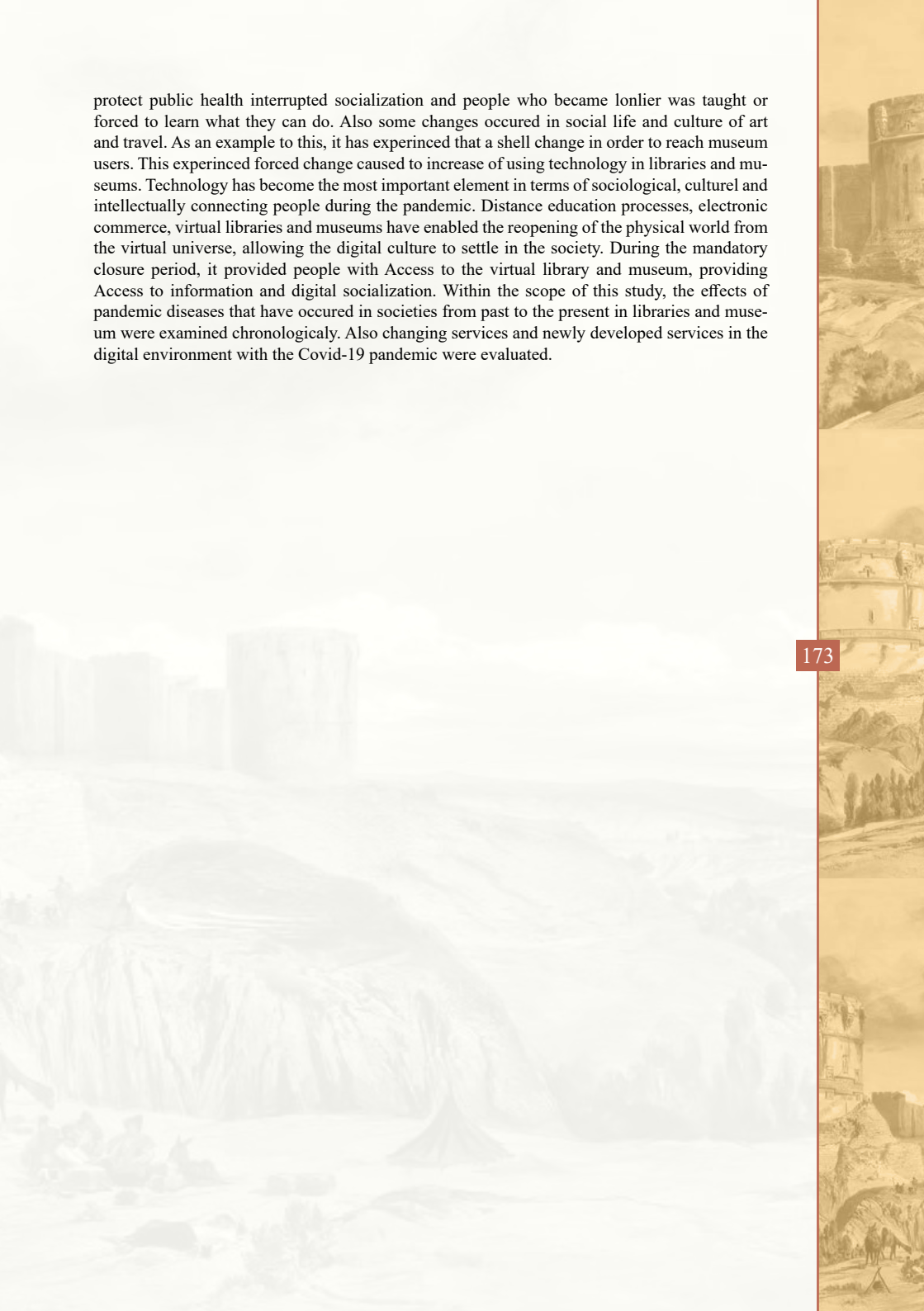
**Doç.Dr, Marmara Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, Assoc. Prof. Marmara University, Faculty of Literature, Department of Information and Document Management.

gussun.gunes@marmara.edu.tr

İnsan çevresi ile uyum gösteren bir bütünsellik içinde yaşayan bir canlıdır. Doğaya bakıldığında bütün canlılar, her şey birbiriyle uyumlu ve birbirine bağımlıdır. Sağlıklı bir insan sağlıklı bir yaşantıya, sağlıklı bir çevreye ile bütünleşerek yaşamını sürdürür. Yaşam boyu öğrenme kapsamında kütüphaneler ve müzeler eğitimi, sosyal ve kültürel yaşamı destekleyen kültürel bellek kurumlarıdır. Toplumun geçmişi ile geleceği arasında kültürel bir köprü olan bu kurumlar kültürün taşıyıcısı olan bilgi kaynağının, korunduğu ve geleceğe aktarıldığı sosyal ve kültürel mekanlar olarak işlevlerini devam ettirmektedirler. Toplumun sağlığını etkileyen pek çok unsur bulunmaktadır. Sağlık ve hastalık toplumun yaşam kalitesine yönelik olarak bedensel, ruhsal ve fiziksel iyilik içinde olması durumu ifade etmektedir. Tüm dünyayı etkileyen Covid-19 salgını toplum sağlığını etkilediği kadar kütüphane okuyucuları ve kullanıcıları ile müze kullanıcı ve ziyaretçilerinin davranışlarını da etkilemiştir. Toplumda meydana gelen salgınlar ekonomik ve sosyal statünün derecesine bakılmaksızın yaşamın tüm alanları değiştirmiştir. Salgınlarda bireyin sağlığının korunma sürecinde zorunlu izolasyon giren ve sosyalleşmeyi kesintiye uğratan salgın yalnızlaşmayla insanın neler yapabileceğini öğretmiş ya da öğrenmek zorunda bırakılmıştır. Sosyal yaşamda sanat ve gezi kültüründe de değişim yaşanmıştır. Buna örnek olarak müze ve müze kullanıcılarına ulaşmak içinde kabuk değişimi geçirmiştir. Yaşanılan zorunlu değişim teknolojinin önemini artırıp, kütüphane ve müzeye yansımıştır. Teknoloji dünyada yaşananlar bu salgında insanların sosyolojik, kültürel ve entelektüel anlamda hayata bağlayan en önemli unsur olmuştur. Uzaktan eğitim süreçleri, elektronik ticaret, sanal kütüphaneler ve müzeler kapanan fiziksel dünyanın sanal evrenden yeniden açılımasını sağlayarak dijital kültürün toplumda yerleşmesini sağlamıştır. Zorunlu kapanma döneminde insanlara Sanal Kütüphane ve Müze erişim imkanları sağlayarak bilgiye erişim ve dijital sosyalleşme imkanı sunmuştur. Bu çalışma kapsamında geçmişten günümüze toplumlarda oluşan salgın hastalıkların kütüphane ve müzelerde etkisi kronolojik olarak incelenmiş, Covid-19 pandemisi ile günümüzde değişen hizmet yapıları ve dijital ortamdaki yeni nesil hizmet süreçleri değerlendirilmiştir.

Humans are living organisms that live in a harmony with their environment. When we look at the nature all living things are compatible with each other and depended one another. A healthy person continuous to live a healthy life by integrating with their environment. Libraries and museums are cultural memory institutions that support education, social and cultural life within the scope of lifelong learning. These institutions which become a bridge between society's past and the future will keep continue to their missions as places that protected sources of knowledge and transmitted to the future. There are many factors that effect the health of the society. Health and illness expresses that being in a good conditions of society in terms of physically and mentally as quality of life. The Covid-19 not only affected public health, but also affected behaviors of library users and musuem visitors. Epidemics which occurred in society have changed all areas of life, regardless of the economic and social status. The pandemic isolations which aimed to

protect public health interrupted socialization and people who became lonelier was taught or forced to learn what they can do. Also some changes occurred in social life and culture of art and travel. As an example to this, it has experienced that a sharp change in order to reach museum users. This experienced forced change caused to increase of using technology in libraries and museums. Technology has become the most important element in terms of sociological, cultural and intellectually connecting people during the pandemic. Distance education processes, electronic commerce, virtual libraries and museums have enabled the reopening of the physical world from the virtual universe, allowing the digital culture to settle in the society. During the mandatory closure period, it provided people with Access to the virtual library and museum, providing Access to information and digital socialization. Within the scope of this study, the effects of pandemic diseases that have occurred in societies from past to the present in libraries and museum were examined chronologically. Also changing services and newly developed services in the digital environment with the Covid-19 pandemic were evaluated.

OSMANLI DEVLETİ'NDE BASIN-KAMUOYU İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA 1831 KOLERA SALGINI

THE CHOLERA EPIDEMIC OF 1831 IN THE CONTEXT OF PRESS-PUBLIC RELATIONS IN THE OTTOMAN EMPIRE

Türkan Polatcı Demirkol*

*Doç. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi, Assoc. Prof. Çankırı Karatekin University

tpolatci@karatekin.edu.tr

Osmanlı Devleti XIX. yüzyılda bir değişim sürecine girmiştir. Bu dönemde değişime uğrayan en önemli unsurlardan bir tanesi de şüphesiz devletin tebaası ile kurmuş olduğu iletişim biçimidir. Bu yeni iletişim kanalı da “gazete”dir. İlk Türkçe gazete olan Takvim-i Vekayi'nin 1831 yılında devletin desteği ve denetiminde yayımlanması ile birlikte artık “halk”, devlet tarafından bilgilendirilmesi gereken önemli bir unsur olarak kabul edilmiştir. Bu durumun altında yatan temel unsurlardan birisi de bilginin zamanında ve doğru şekilde aktarımını sağlayarak toplumsal dedikodunun önüne geçilmek istenmesidir. Devlet, Türkçe bir gazete yayımlanmasını destekleyerek, bu sayede halk ile devlet arasındaki iletişim süreçlerini sağlıklı bir çerçeveye oturtmaya çalışmıştır. İstanbul'da ilk kolera vakası, dünya genelindeki ikinci küresel salgının uzantısı olarak Takvim-i Vekayi'nin yayımlanmaya başladığı dönemde, 26 Temmuz 1831'de görülmüştür. Eylül ortalarına kadar süren salgında binlerce insan hayatını kaybetmiştir. Henüz bilinmeyen bir hastalık olarak “kolera illeti” için Osmanlı Devleti, Fransız hekimlerine koleraya yakalanmamak için uyulması gereken kuralları içeren bir talimatname hazırlatarak bunu Takvim-i Vekayi'de yayımlatmıştır. Salgının yaşandığı dönemde hekimbaşı görevinde bulunan Behçet Efendi de aynı şekilde bir risale hazırlamıştır. Bu çalışma Behçet Efendi tarafından hazırlanan risalenin Takvim-i Vekayi'de yayımlanan kısımlarını konu edinmektedir. Bu çerçevede çalışmada risalenin gazetede tefrika edilmesi ile beklenen etkinin ne olduğunun tespit edilmesi amaçlanmıştır ve içerik analizi yönteminin kullanılmıştır.

174

In the XIXth century, the Ottoman Empire entered into a process of change. One of the most important factors that changed in this period is undoubtedly the form of communication that the state has established with its subjects. This new communication channel is the “newspaper”. With the publication of the first Turkish newspaper, Takvim -i Vekayi, in 1831, with the support and supervision of the state, “the people” was accepted as an important element that should be informed by the state. One of the basic elements underlying this situation is to prevent social gossip by ensuring timely and accurate transfer of information. By supporting the publication of Turkish newspapers, the state tried to put the communication processes between the public and the state in a healthy framework. The first case of cholera in Istanbul was seen on July 26, 1831 as an extension of the second global epidemic at the time of the publication of the Takvim -i Vekayi. During the pandemic that lasted till mid-September, thousands lost their life. For the “cholera disease”, which was not known back then, the Ottoman State had the French physicians prepare a guideline containing the rules to be followed to avoid cholera and it was published in the Takvim -i Vekayi. Behçet Efendi, who was the chief doctor during the epidemic, also prepared a treatise for the same purpose. This study focuses on the parts of the Behçet Efendi's pamphlet published in the Takvim -i Vekayi. In this framework, the content analysis method was used with aim of determining what the expected effect was with the publication of the pamphlet in the newspaper.

RUDOLF WEIGL, THE RIGHTEOUS AMONG THE PEOPLES OF THE WORLD

RUDOLF WEIGL , SPRAWIEDLIWY WŚRÓD NARODÓW ŚWIATA.

Joanna Przeniosło*

*Medical student, Department of History of Medicine, Jagiellonian University Medical College Kraków

Rudolf Weigl, a Polish microbiologist, has developed a vaccine against typhus exanthematicus that has saved millions of lives. Scientists, youths, opponents, often Poles of Jewish descent, were involved in the complex production process. The work that Weigl made possible protected them and helped them survive the war. Rudolf Weigl was awarded for his work with the Medal of the Righteous Among the Peoples of the World, awarded by the Gift Wasem Institute in Israel. The subject of this paper is a discussion of the work of Polish microbiologist Rudolf Weigl, who combines the production of vaccines with humanitarian activities that enable him to achieve Israel's highest civilian award for non-Jews.

Rudolf Weigl, polski mikrobiolog stworzył szczepionkę przeciwko tyfusowi plamistemu, która uratowała życie milionom ludzi. W skomplikowany proces jej produkcji byli zaangażowani naukowcy, młodzież, opozycjoniści, często Polacy żydowskiego pochodzenia. Praca którą umożliwił im Weigl chroniła ich i umożliwiła przetrwanie wojny. Rudolf Weigl za swoją działalność został odznaczony medalem sprawiedliwy wśród narodów świata, przyznawany przez Instytut Jad Waszem w Izraelu. Tematem pracy jest omówienie działalności polskiego mikrobiologa Rudolfa Weigla łączącej produkcję szczepionki z działalnością humanitarną pozwalającą mu na zdobycie najwyższego izraelskiego cywilnego odznaczenia nadawanego nie-Żydom.

HISTORICAL ANALYSIS OF THE PUBLIC POLICIES OF THE HIV-AIDS EPIDEMIC IN MEXICO

Mariablanca Ramos de Viesca*, Carlos Viesca T

* Department of History and Philosophy of Medicine, Faculty of Medicine, UNAM (National Autonomous University of Mexico)

In 1983, the first cases of AIDS-HIV in the country were detected. An epidemiological alert was emitted for a sexually transmitted disease that caused a state of immunosuppression and concomitant infections and cancer. In the first years of the epidemic, the increase in cases occurred gradually, and in the 1990s the Mexican government implemented public policies in order to reduce the spread of the virus within the population. The highest prevalence was found in men who have sex with men, the transgender population, the low-income migrant population, sex workers, and drug users. Mexico is the third country in the Latin American region with the highest number of cases. The present paper had as objective the historical analysis of the actions undertaken in public policies in Mexico for the control of the epidemic.

EBEVEYNLERİN ÇOCUKLARINA COVID-19 AŞISI YAPTIRMA KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATION OF PARENTS' VIEWS ON GETTING COVID-19 VACCINE FOR THEIR CHILDREN

Newal Alabdul Razzak*, Nilüfer Demirsoy**

*Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Tarihi ve Etik ABD, Doktora Öğrencisi,

PhD student Eskişehir Osmangazi University, Faculty of Medicine, Department of History of Medicine and Ethics.

**Doç. Dr. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Tarihi ve Etik ABD.

Assoc.Prof.Eskişehir Osmangazi University, Department of History of Medicine and Ethics.

Aşı tereddütlerinin sonuçları tüm toplumlara büyük ölçüde zarar vermektedir. Aşılardan reddedilenlerin sayısının artmasıyla salgınların görülme oranı da artmaktadır. Aşıların etkileri hakkında bilgi ve araştırma eksikliğinden kaynaklanan güvensizlik; hükümetlerin ve ilaç şirketlerinin aşılardan ilgili olumsuz yönlerinin gizlenerek olumlu yönlerinin ön plana çıkarıldığı birçok faktör aşı tereddütünü de artırabilmektedir. Büyük ölçekli ve tehlikeli sonuçları nedeniyle, aşı tereddütleri halk sağlığı için büyük bir tehdit olarak görülmektedir. Ebeveynlerin aşı konusundaki görüşleri ile beraber kültürel farklılıkların konuyla ilgili olarak ortaya konulması, evrensel yaklaşımları belirlemek ve bu konuda sağlık çalışanlarına çözüm önerilerinde yol gösterici veriler sunmak da oldukça önemlidir. Bu çalışma, son iki yıldır yaşanan pandemi sonucunda, hastalıktan korunmak amacıyla oluşturulan farklı Covid-19 aşılarnın çocuklara uygulanması konusunda Amerika'da ve Türkiye'de yaşayan ebeveynlerin güven/tereddütlerinin belirlenmesi, ve sosyo-demografik özelliklerin toplumların farklı kültürel özellikleri de dikkate alınarak değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla hazırlanan online soru formu, Türkiye'de ve Amerika'da yaşayan ailelere ulaşılarak doldurulması istenmiştir. Ocak 2022-Şubat 2022 tarihleri arasında toplanan verilerden Amerika'dan 61 Türkiye'den ise 182 aile ulaşılablmıştır. Türkiye'den katılımcıların %87'si kadın ve 31-40 yaş aralığındadır; Amerika'dan katılımcıların ise %67,2 si erkek ve 31-40 yaş aralığındadır. Türkiye'den katılan Ebeveynlerin %65,2'si aşıların güvenli olduğunu düşünmekte, %69,9 Covid-19 aşısını çocuklarına yaptırma konusunda olumlu görüş bildirmektedir. Amerika'dan katılan Ebeveynlerin ise %65,5'i aşıların güvenli olduğunu düşünmekte, %72,13'ü Covid-19 aşısını çocuklarına yaptırma konusunda olumlu görüş bildirmektedir. Her iki grup içinde aşı yaptırma konusunda olumsuz görüş bildiren katılımcıların temel nedenlerinin aşırı karşı gelişen güvensizlik olduğunu belirtmektedirler. Çalışmayla ilgili veri toplama aşamasına devam etmektedir. Elde edilen sınırlı sayıda görüşme sonucunda çocukların aşılarnması konusunda ortaya çıkan kaygıların benzer düzeyde olduğu, otoritelerin ve bilim insanlarının konuyla ilgili olarak toplumu ve aileleri daha fazla bilgilendirme ihtiyacının olduğu söylenebilir.

The consequences of vaccine hesitations are enormously damaging to all societies. With the increase in the number of people who refuse vaccines, The cases of COVID-19 increased while people refused to get vaccinated. The uncertainty about the vaccine's effects due to the lack of information and research can increase vaccine hesitancy. Another factor that leads to vaccine hesitancy; is the insecurity about the stated adverse effect of the vaccine by the government and pharmaceutical companies and only highlighting the positive effects of vaccines. Vaccine hesitations are seen as a significant threat to public health because of their large-scale and dangerous consequences. It is imperative to reveal the cultural differences on the subject from the parents' points of view and determine the universal approaches to provide guidelines to healthcare professional, and solution proposals.

The study aimed to compare the trust or hesitations of parents toward Covid-19 vaccine between the United States of America (USA) and Turkey. Additionally, the study aimed to evaluate the socio-demographic characteristics by considering the cultural differences in both societies. An online questionnaire was prepared for this purpose. Parents from both countries in Turkey and the USA were contacted to voluntarily complete the questionnaire. The data were collected between January 2022 and February 2022; 61 families from the USA and 182 from Turkey completed the questionnaire. 87% of the participants from Turkey are women between the ages of 31-40. On the other hand, 67.2% of the participants from the USA are male between the ages of 31-40. 65.2% of the parents from Turkey believe that the vaccine is safe, 69.9% give a positive opinion about having their children vaccinated against Covid-19. On the other hand, 65.5% of the parents of the USA consider the vaccine is safe, and 72.13% of them express a positive opinion about having their children vaccinated against COVID-19. In both groups, the main reason the participants gave negative opinion about getting their children vaccinated was the insecurity about the fast development of the vaccine.

The data collection of these study phase continues. With the consideration of the limited number of the participants, it can be said that the children's vaccination against COVID-19 is at similar level in both countries, the authorities and scientists need to educate society and families more about the vaccine effectiveness.

BAKTERİYOLOJİHANE-İ ŞAHANE'NİN ALBÜMÜ ÇERÇEVESİNDE GÖREVLİLERİNE VE FAALİYETLERİNE BAKIŞ

OVERVIEW ON THE OFFICERS AND ACTIVITIES OF THE OTTOMAN ROYAL BACTERIOLOGY LABORATORY WITHIN THE FRAME OF ITS ALBUM

Nil Sarı*, Hasan H. Sarı**

*Prof. Dr. Biruni Üniversitesi, Tıp Tarihi ve Etik AD,

Prof.Dr.Biruni University, Department of History of Medicine and Ethics.

** Yük. Lis. Öğr. İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik AD,

Grad. St. Istanbul University, Istanbul Medical Faculty, Department of Medicine and Ethics.

Kütüphane'yi Hümayun'a yirmi beş numara ile kaydedilmiş olan Bakteriyojijane-i Şahane binasının dışarıdan farklı cephelerinin ve iç bölümlerinin görüldüğü fotoğrafları barındıran albüm günümüzde İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi'nde bulunmaktadır. İçinde yirmi beş fotoğrafın yer aldığı albümde Dr. Nicolle'ün yazıhanesi ve laboratuvarı ile baytar yüzbaşı Adil Efendi, doktor yüzbaşı Refik Efendi, baytar yüzbaşı Refik Efendi, baytar yüzbaşı Nuri Efendi, doktor kolağası Nuri ve yüzbaşı Ziya Efendilere ait laboratuvarlar görülmektedir. Ayrıca, öğrencilerin öğrenim gördükleri ve uygulama yaptıkları mekânların fotoğrafları bulunmaktadır. Kuşpalazı serumunun hazırlanmasında kullanılan atların ve görevli seyislerin fotoğrafları; deneylerde kullanılan maymunların ve diğer hayvanların barınakları da albümde yer almaktadır. Bakteriyojijane-i Şahane albümü fotoğraflarının tanıtımı eşliğinde bakteriyojijane-i Şahane laboratuvarı ve görevlileriyle ilgili tamamlayıcı bilgiler verilerek faaliyetlerinden ve tıbbı katkılarından bazı örnekler ele alınacaktır.

The album, which contains photographs showing the different facades and interior parts of the Ottoman Royal Bacteriology Laboratory (*Bakteriyojijane-i Şahane*) was registered at the Royal Library with the number twenty-five. The album is now available at the Rare Books Library of Istanbul University. In the album, which includes twenty-five photographs, Dr. Nicolle's office and laboratory, and the laboratories of the military doctor *Refik Efendi* and military veterinarians *Adil Efendi*, *Refik Efendi* and *Nuri Efendi* can be seen. In addition, there are photographs of the rooms where students study and practice; photographs of horses used in the preparation of diphtheria serum and attendant stablemen. Also photographs of the shelters of the monkeys and other animals used for experiments are included in the album. In line with the introduction of the photos of the Royal Bacteriology Laboratory album, additional information will be given about the laboratory, its staff and their activities, considering their contributions to medicine.

AVRUPA SİNEMASINDA SALGIN HASTALIK OLGUSU VE LARS VON TRIER FİLM ÖRNEĞİ: “EPIDEMIC”

THE PHENOMENON OF EPIDEMIC DISEASE IN THE EUROPEAN CINEMA AND AN
EXAMPLE OF LARS VON TRIER MOVIE: “EPIDEMIC”

Muhsine Sekmen*, Gizem Kul Kalkandelen**

* Dr. Öğr. Üyesi, Ordu Üniversitesi , Güzel Sanatlar Fakültesi , Radyo Televizyon ve Sinema
Bölümü,

Assist.Prof. Ordu University, Faculty of Fine Arts, Radio, Television and Cinema Department.

muhsinesekmen@odu.edu.tr

** Yük. Lis. Öğr. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Radyo Televizyon ve Sinema
Bilim Dalı,

Grad. St. Ataturk University, İnstitute of Social Sciences, Radio, Television and Cinema.

gizemkalkandelen@hotmail.com

Salgın hastalıklar, insanlığın tarihsel sürecinde önemli yer kaplamış olgulardandır. Sebep oldukları ani ve devasa ölçülerde insan kayıpları nedeniyle kuşaklar arası derin izler bırakacak şekilde ağır sonuçlar doğurmuş; sosyal, kültürel ve ekonomik boyutta toplumsal değişmelere neden olmuştur. Özellikle 2020 yılında tüm dünyayı etkisi altına alan koronavirüs ile tekrar gündeme gelen salgın konusu zaman zaman sinema anlatılarına ilham olmaktadır.

180

Hollywood sinemasında yer verilen salgın konulu filmler, kitleleri kontrol etmenin ve yönlendirmenin bir aracı olarak görülmüştür. Bu çalışmada Avrupa sinemasında salgın konusu Lars Von Trier'in Epidemic filmi üzerinden bakılmaktadır. Kendine has üslubuyla farklı bir anlatı ve estetik tarz deneyen Lars Von Trier, Dogma 95 akımını ortaya çıkarmıştır. Avrupalı yönetmen Lars von Trier'in tanınmasında katkı sağlayan ve Avrupa üçlemesinin ikincisi olan Salgın (Epidemic) filmi senaryosu ve gerçek ile kurgusal dünyanın iç içe girmesiyle öne çıkmaktadır. Çalışmada Epidemic filmi üzerinden Avrupa sinemasında salgın konusunun incelenmesi amaçlanmaktadır.

Epidemics are among the facts that have occupied an important place in the historical process of humanity. Due to the sudden and massive human losses they cause, they had severe consequences that left deep traces between generations which caused communal changes in social, cultural and economic dimensions.

The issue of the epidemic came to the agenda again with the coronavirus, which affected the whole world in 2020, in particular, inspires movie narrations from time to time.

The movies featured in Hollywood cinema have been seen as a means of controlling and directing the masses. In this study, the epidemic in European cinema is examined through Lars von Trier's Epidemic film.

Lars Von Trier, who tried a different narrative and aesthetic style with his unique style, revealed the dogma 95 movement. Contributing to the recognition of the European director Lars Von Trier, second of the European trilogy, the Epidemic comes to the fore with its screenplay and the intertwining of the real and the fictional world. In this study, it is aimed to examine the subject of Epidemic in European cinema through the Epidemic film.

YAKIN GEÇMİŞTE, DİYARBAKIR YÖRESİNDE KARA YARA (PORPHYRIA TURCICA) SALGINI

BLACK WOUND (PORPHYRIA TURCICA) EPIDEMIC IN THE REGION OF DIYARBAKIR

Gülbüz Sezgin*, Ayli Heydari**

* Prof.Dr, Maltepe Ünivesitesi Tıp Fakültesi, Prof.Dr. Maltepe University Faculty Of Medicine,
gulbuzsezgin@maltepe.edu.tr

** Arş. Gör. Maltepe Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Res. Assist. Maltepe University Faculty Of Medicine
ayliheydari@gmail.com

1954 yılında Türk Hükümeti %10 Hekzaklorobenzen(HCB) içeren fungusidler ile işlenmiş tohumluk buğday dağıtmış. Tohumluk buğdayı gıda olarak kullanmış olan bireylerde ortalama 5000 kişi bundan etkilenmiş ve 1956 -1961 yılları arasında çok dikkati çeken Porfiri Kutanea Tarda -benzeri hastalık sergilemişlerdir. Diyarbakır ,Urfa, Mardin, ve çevresinde yöre halkı hekzaklorobenzen içeren tohumluk buğdayların tüketiminden sonra başlayan ve gebe kadınlarda, çocuklarda, görülmesinin sebebini buğdaydan yapılan ekmeği çocuklarına ve gebelere verdiklerini kendileri tüketmediklerini bildirmişlerdir. Yöre halkı "Çocuklarımız Maymunlaştı" ifadesini kullanarak bunu dile getirdi.. O tarihteki Sağlık Bakanı Dr. Lütfü Kırdar yörede yerinde incelemeler yapmış konunun araştırması için 3 hekim göndermiştir. Bölgede bu hastalığın tedavisi için, yeni bir hastane kurulmuştur. O yıllarda henüz Dünyada da tedavisi bilinmeyen bir hastalıktır. Yapılan çalışmalarda bu hastalığın hem molekülünün biosentez yolağındaki UROD (üroporfirin deoksikarboksilaz) enzimin eksikliğine bağlı olduğu, aşırı porfirin birikiminin ciltde, güneş gören yerlerde olduğu anlaşıldı. Hem biosentez yolağında rol alan 8 enzimden birisi olan bu enzimin eksikliğine edinsel kökenli tek Porfiri olan Porfiri Kutanea Tarda (PKT) olduğu anlaşılmış ve 6 yıl süren bu hastalık olgularında 120 ye yakın ölüm vakası görülmüştür. Salgın hastalık gibi görünen bu hastalığın etkileri 20 yıl sonra dahi hekzaklorobenzen li buğdayı tüketmiş olan ailelerin çocuklarında görülmeye devam etmiştir. Bu hastalık üzerine çalışmalardan sonra Hekzaklorobenzen kullanımını yasaklanmıştır. (1959).. Günümüzde tedavisinin basit bir Hidroksiklorokin 100mg/haftada alınmasıyla mümkün olan bu hastalığın Maltepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğretim üyesi ve öğrencilerinin birlikte yürüttükleri Porfiri Farkındalık Projesiyle gündeme gelmesi sağlanmıştır.

In 1954, the Turkish Government distributed seed wheat treated with fungicides, containing 10% Hexachlorobenzene (HCB). In individuals who used seed wheat as food, an average of 5000 people were affected by this and between 1956 and 1961, Porphyria Cutanea Tarda-like disease, which attracted a lot of attention, was exhibited. Local people in Diyarbakir, Urfa, Mardin, and its environs reported that they gave the bread made from wheat to their children and pregnant women, and that they did not consume it themselves. The local people expressed this by using the phrase "Our Children Have Become Monkeys". The Minister of Health at that time, Dr. Lütfü Kırdar, conducted on-site investigations in the region and sent 3 physicians to investigate the issue. A new hospital was established in the region for the treatment of this disease. It was a disease that its cure was not known in the world in those years. In the studies, it was understood that this disease was due to the deficiency of the UROD (uroporphyrin deoxycarboxylase) enzyme in the biosynthesis pathway of both its molecules, and excessive porphyrin accumulation was on the skin, in the sun-exposed areas. It was understood that Porphyria Cutanea Tarda (PCT), which is the only porphyria of acquired origin, and nearly 120 deaths were seen in the cases of this disease that lasted for 6 years. The use of Hexachlorobenzene was banned after studies on it. (1959).

Today, this disease's treatment is possible by taking Hydroxychloroquine 100mg/week. This has been brought to the agenda with the Porphyria Awareness Project carried out by Maltepe University Faculty of Medicine faculty members and students.

BOVINE TUBERCULOSIS IN THE HISTORICAL ASPECT OF ITS ERADICATION IN POLAND BETWEEN 1882 AND 1975

Jarosław Sobolewski*

*Department of Public Health Protection and Animal Welfare, Faculty of Biological and Veterinary Sciences, Nicolaus Copernicus University in Torun, ul. Lwowska 1, 87-100 Toruń

jsobolewski@umk.pl

Tuberculosis (TB) is a chronic pulmonary disease caused by different representatives of *Mycobacterium*. The fight against bovine TB has been implemented within the framework of the 'One Health' concept. 'One Health' is based on cooperation between broad medical professions, including medicine and veterinary medicine to prevent prevalence of zoonotic diseases. Analysing the development of these disciplines throughout history, we can say that they common origin. Up to the second half of the 18th century, it was often the same people treating both humans and animals. Veterinary medicine diverged from medicine in the second half of the 18th century, after the first veterinary schools were established. However, it occurred that some diseases affecting humans and animals required close cooperation between medicine and veterinary medicine. At first, the link between human and cattle TB has not been made. Due to the chronic nature of TB, it usually took quite long between contact with the sick animal or its products and the onset of the disease. But, after Robert Koch attributed the origin of the disease to mycobacteria, the progress has been made in identification of the pathogenicity of human and bovine TB. Effective measures of limiting spread of TB had to combine treatment of infected people with eliminating the reservoirs of the germ, which were and are animals. Due to coordinated efforts within 'One Health', about a hundred years later, many countries were announced as TB-free.

SAĞLIK HUKUKU PERSPEKTİFİNDEN COVID-19 PANDEMİ SÜRECİ

COVID-19 PANDEMIC PROCESS FROM HEALTH LAW PERSPECTIVE

Pervin Somer*

* Prof. Dr., İstanbul Okan Üniversitesi Hukuk Fakültesi , Medeni Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Üyesi,

Prof.Dr.Istanbul Okan University Faculty of Law, Civil Law Department, lecturer.

pervin.somer@okan.edu.tr

Farklı dönemlerde yaşanan küresel salgınlar, yayılım alanına bağlı olarak yüz binlerce kişinin ölümüne, çok daha fazlasının hastalanmasına ve sonraki etkilere maruz kalmasına neden olmuştur. Ancak tarihsel olarak bu pandemilerin detaylarına günümüzdeki kadar rahat ulaşabilmek mümkün olamamaktadır.

Küresel olarak etkisinde kalmaya devam ettiğimiz COVID-19 ise hukuk, sağlık, pandemi yönetimi, ticaret, iş hayatı gibi pek çok açıdan olağanüstü koşulları beraberinde getirmiş ve yeni tartışmalara yol açmıştır. Başta internet olmak üzere ve teknolojik gelişmeler yapılan araştırmalardan, bilimsel değerlendirmelerden hızla haberdar olmamızı sağlarken diğer yandan bilgi kirliliğine de neden yol açabilmektedir. Bu kapsamda giderek artan aşı karşıtlığı, pandeminin varlığını reddetme örnek olarak verilebilir.

Sorunların bir kısmı pandemi sürecinin ardından sona ereceği gibi büyük bir kısmı ya kalıcı olacak veya uzun süre tartışılmaya devam edecektir.

Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülen süreç hala tartışılırken Sağlık Hukuku yönünden hasta hakları, hekim hakları, aşilar, LongCovid etkiler ve bunların ileride yaratacağı sorunlar, muhtemel mutasyonlar ve yeni yayılım dalgaları, alınan önlemlerin yeterliliği, klinik araştırmalar, acil kullanım onayı ana gündem maddelerinden sadece bir kaçını oluşturmaktadır.

Bu sunumda, Türkiye’de pandeminin başlamasından bugüne kadar tanığı olduğumuz gelişmeler, Sağlık Hukuku perspektifinden ele alınarak değerlendirilecektir.

Global epidemics in different periods caused the death of hundreds of thousands of people depending on the spread area, and caused many more to get sick and exposed to the next effects. However, historically, it has not been possible to reach the details of these pandemics as easily as today.

On the other hand, COVID-19, which we continue to be under the influence of globally, brought with it extraordinary conditions in many aspects such as law, health, pandemic management, trade and business life, and led to new discussions. While technological developments, especially the internet, enable us to be aware of research and scientific evaluations, on the other hand, it can cause information pollution. In this context, increasing opposition to vaccines and denial of the existence of the pandemic can be given as an example. While some of the problems will end after the pandemic process, most of them will either be permanent or will continue to be discussed for a long time.

While the process carried out by the Ministry of Health is still being discussed, patient rights, physician rights, vaccines, LongCovid effects and their future problems, possible mutations and new spreading waves, the adequacy of the measures taken, clinical trials, emergency use approval are only a few of the main agenda items.

In this presentation, the developments we have witnessed since the beginning of the pandemic in Turkey will be evaluated from the perspective of Health Law.

PANDEMIEN, KLIMA UND BÄUME – HISTORISCHE ZUSAMMENHÄNGE

Jerzy Sporek*

* Dr, Willy-Brandt-Zentrum für Deutschland- und Europastudien der Universität

Seit dem Mittelalter lässt sich eine klare wechselseitige Beziehung zwischen Klima und Epidemien nachweisen, sowohl indirekt (der Einfluss des Klimas auf Ernten, indirekt auf Lebensmittelpreise und Ernährung – Schwächung der Immunität von Organismen) als auch direkt (die Geschwindigkeit der Ausbreitung einer Epidemie in Abhängigkeit von zB Temperaturen), aber auch zwischen Epidemien und dem Klima (Abwanderung, Aufgabe der

Bewirtschaftung - Zunahme der Waldfläche, geringere Kohlendioxidemissionen bei stärkerer Kohlendioxidreduktion, niedrigere Jahresdurchschnittstemperaturen). Der Klimawandel bedeutet auch Veränderungen bei den natürlich wachsenden Baumarten. Andererseits galt Baumrinde auch bei Seuchen als Medizin. Diese Zusammenhänge sollen an einigen Beispielen aus dem 14., 16. und 18. Jahrhundert diskutiert werden. Auch der Zusammenhang zwischen der Aufgabe des Anbaus und der Rate der natürlichen Aufforstung um die Wende vom 20. zum 21. Jahrhundert wird aufgezeigt.

COVID-19 AŞILARINDA AYDINLATILMIŞ ONAM VE HUKUKİ SORUMLULUK

INFORMED CONSENT AND LEGAL LIABILITY FOR COVID-19 VACCINES

İpek Seveda Söğüt*

*Doç.Dr., Özyeğin Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Assoc.Prof., Özyeğin University Faculty of Law

ipekseveda@yahoo.com

Geçirdiğimiz pandemi sürecinde, Covid-19 ile mücadelede en önemli vasıtalarından biri aşı uygulamaları olmuştur. Ancak ilgili aşılarda uygulanması öncesinde tıbbi bir müdahale olarak aşı uygulamasına ve yan etkilere dair vatandaşlara yapılan aydınlatmanın içeriği ve uygulama öncesinde imzalanan aydınlatılmış onam formlarının hukukiliği tartışma konusu olmuştur. Özellikle Bioentech aşısı açısından, Almanya'daki aşı uygulamasına dair aydınlatma ve onam formları ile Türkiye uygulamasının karşılaştırması, konunun hukuki ve etik perspektifte ele alınmasına ışık tutacaktır. Esasen bu formlarda, üzerinde tartışma yaratan husus uygulanan aşının muhtemel yan etkileri bakımından hukuki sorumluluğun ne olacağı meselesidir. Bu bildiri kapsamında; Covid-19 aşısı uygulaması sonucu, doğabilecek muhtemel hukuki sorumluluk, beklenmeyen riskin kimin sorumluluk alanında doğduğuna bağlı olarak; aşının klinik araştırmaları sonrasında acil kullanım onayı verilmesinden doğan hukuki sorumluluk, aşı uygulaması sonunda ortaya çıkan klinik araştırma sonuçlarında bildirilmeyen yan etkiler bakımından aşı üreticisinin sorumluluğu ve tıbbi bir müdahale olarak aşı uygulamasından doğan hukuki sorumluluk olmak üzere üç ayrı başlıkta incelenecektir.

In the pandemic process we have been through, one of the most important tools in the fight against Covid-19 has been vaccine applications. However, the content of the information given to the citizens about the vaccination as a medical intervention and the side effects before the application of the relevant vaccines and the legality of the informed consent forms signed before the application have been the subject of discussion. Especially in terms of Bioentech vaccine, the comparison of the information and consent forms regarding the vaccine application in Germany and the application in Turkey will shed light on the legal and ethical perspective of the issue. In fact, the issue that creates controversy in these forms is the issue of legal liability in terms of possible side effects of the administered vaccine. Within the scope of this presentation; possible legal liability that may arise as a result of the application of the Covid-19 vaccine, depending on whose area of responsibility the unexpected risk arises; the legal liability arising from the granting of emergency use approval after the clinical trials of the vaccine, the responsibility of the vaccine manufacturer in terms of the side effects that are not reported in the clinical trial results at the end of the vaccine administration, and the legal liability arising from the vaccine administration as a medical intervention will be examined under three separate headings.

THE EXERCISE OF THE PATIENT'S RIGHT TO HEALTH SERVICES DURING THE COVID-19 PANDEMIC

REALIZACJA PRAWA PACJENTÓW DO ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH W OKRESIE PANDEMII COVID-19

Marek Stych*

*PhD, Institute of Law, Administration and Economics, Pedagogical University of Cracow

On 11 March 2020 the World Health Organization announced the state of SARS-CoV-2 pandemic causing COVID-19. In Poland, the first case of infection was detected on 4 March 2020. SARS-CoV-2 has spread all over Poland since then. Due to the spread of the virus, epidemiological emergency was announced on 13 March 2020. It was canceled on 20 March and the state of epidemic was announced, which has continued to this day. COVID-19 has affected health care workers such as doctors, dentists, nurses, midwives, pharmacists, physiotherapists, paramedics, laboratory diagnosticians. The absolute duty of these professionals is to provide health services with due diligence and in accordance with the principles of professional ethics. At the same time, these services should be provided in specially prepared rooms and with the use of specialist devices that meet the applicable sanitary requirements. In practice, the pandemic has led to limiting the access to certain health services and, in some cases, inability to provide such services. The article attempts to estimate the degree of the said limitation. The author attempts to answer the question whether the patient's right to health services has been violated. The method used in this study is the dogmatic and legal method. The paper ends with conclusions.

Światowa Organizacja Zdrowia w dniu 11 marca 2020 r. ogłosiła stan pandemii SARS-CoV-2, wywołującego COVID-19. W Polsce pierwszy przypadek zakażenia koronawirusem wykryto w dniu 4 marca 2020 r. Od tej daty przypadki SARS-CoV-2 wystąpiły już we wszystkich województwach. W związku z rozprzestrzenianiem się patogenu na obszarze RP, w dniu 13 marca został ogłoszony stan zagrożenia epidemiologicznego. Natomiast w dniu 20 marca został on odwołany i wprowadzono stan epidemii, który trwa do dnia dzisiejszego. Taki przebieg COVID-19 wywołał określone konsekwencje dla osób wykonujących zawody medyczne, takie jak: lekarz, lekarz dentysta, pielęgniarka, położna, farmaceuta, fizjoterapeuta, ratownik medyczny, diagnosta laboratoryjny. Bezwzględny obowiązek przedstawicieli tych zawodów jest udzielanie świadczeń zdrowotnych z należytą starannością oraz zgodnie z zasadami etyki zawodowej. Jednocześnie świadczenia te powinny być udzielane w przystosowanych pomieszczeniach i przy zastosowaniu urządzeń spełniających obowiązujące wymagania fachowe i sanitarne. Wybuch i czas trwania pandemii skutkował w praktyce ograniczeniem, a w niektórych przypadkach nie możliwością otrzymania określonych świadczeń zdrowotnych. Artykuł podejmuje próbę analizy stopnia ograniczenia/wyłączenia prawa pacjentów do świadczeń zdrowotnych. Autor podejmuje próbę odpowiedzi na pytanie – czy naruszono prawa pacjenta do świadczeń zdrowotnych? Zastosowano metodę dogmatyczno-prawną. Całość zamykają wnioski końcowe.

DIYARBAKIR'DA YAŞANAN SALGIN HASTALIKLARIN KELDANI KİLİSESİ VAFTİZ VE ÖLÜM KAYITLARINDAKİ YANSIMALARI

REFLECTIONS OF THE EPIDEMIC DISEASES EXPERIENCED IN DIYARBAKIR IN
THE BAPTISM AND DEATH RECORDS OF THE CHALDEAN CHURCH

Mehmet Şimşek*

Öğretmen, Araştırmacı – Yazar

Teacher, Researcher-Author

msimsek21@gmail.com

Salgın hastalıkların en yaygını olarak bilinen kolera ve benzerleri 19. yüzyılda, birçok ülkede yaşanmış, yüzbinlerce insanın bu salgınlar nedeniyle yaşama veda ettiklerini genellikle resmi kayıtlardan öğrenmekteyiz. Salgın hastalıklar özellikle nüfusun fazla olduğu vilayet merkezlerinde daha çok yaygınlık göstermiştir. Bu durum taşra ile merkez arasındaki iletişim araçları tarafından kayıt altına alınmıştır. Diyarbakır'da 1894-1895 yılları arasında yaşanan kolera salgını binlerce kişinin ölümüne neden olmuştur. Aynı nedene bağlı olarak salgının yaşandığı süreçte nüfusun büyük bir kesimi Diyarbakır'ı terk ederek, salgının etkisinin seyreltiği kırsal alana göç etmeyi tercih etmişlerdir.

Elimizde mevcut bulunan yazma eserlerden sadece iki tanesinde, birincisi Diyarbakır Mar Petyun Keldani Kilisesi Vaftiz kayıtları (1727-1882), 18 yüzyılın sonu ve 19. Yüzyıl başlarında yaşanan salgınlarda doğum oranlarını nasıl etkilendiğini, ikincisi ölüm kayıtları (1852-1955) bağlamında da 1894-1895'te yaşanan kolera salgının kayıtlardaki yer alışı tespit edilmeye çalışılacaktır. Her iki yazma eser de Diyarbakır Keldani Metropolitiği tarafından üretilen bu malzemeler topluluk içi büro hizmetleri adına değerlendirilebilecek sivil kayıtlandırma araçlarıdır. Bildirimizde vaftiz ve ölüm kayıtlarında Diyarbakır'da yaşanan salgın hastalıkların izleri tespit edilip aktarılmaya çalışılacaktır.

We usually learn from official records that cholera and the like, which are known as the most common epidemics, were experienced in many countries in the 19th century, and that hundreds of thousands of people died due to these epidemics. Epidemics have been more common especially in the province centers where the population is high. This situation was recorded by the communication tools between the province and the center. The cholera epidemic in Diyarbakır between 1894 and 1895 caused the death of thousands of people. Due to the same reason, during the epidemic period, a large part of the population preferred to leave Diyarbakır and migrate to the rural area where the effect of the epidemic was diluted.

In only two of the manuscripts we have, the first one is the Baptism records of the Diyarbakır Mar Petyun Chaldean Church (1727-1882), the second is how the birth rates were affected by the epidemics at the end of the 18th century and the beginning of the 19th century, and the second is from 1894-95 in the context of death records (1852-1955), the cholera epidemic in 1895 will be tried to be determined. These materials, both manuscripts produced by the Chaldean Metropolitan of Diyarbakır, are civil registration tools that can be evaluated on behalf of in-group office services. In our paper, we will try to identify and convey the traces of epidemic diseases in Diyarbakır in baptism and death records.

MEDICAL RESOURCE DISTRIBUTION IN THE CORONA CRISIS: WHO MAY SURVIVE?

CORONA KRİZİNDE TIBBİ KAYNAK DAĞILIMI: KİM HAYATTA KALABİLİR?

Jochen Taupitz*

* Prof. Dr., Senior Professorship of Private Law, Law of Civil Procedure, Private International Law and Comparative Law, University of Mannheim Department of Law

Kıdemli Özel Hukuk Profesörü, Medeni Usul Hukuku, Milletlerarası Özel Hukuk ve Karşılaştırmalı Hukuk, Mannheim Üniversitesi Hukuk Bölümü
jochen.taupitz@uni-mannheim.de

During the corona pandemic, physicians in many countries had and still have to make serious triage decisions, especially due to the shortage of oxygen equipment. A heated discussion has also flared up in Germany: Which criteria may legitimately apply for allocation and thus also for withholding? In particular, should the chances of success of the treatment be decisive or for example the (different) age of the patients? Is it even permissible to terminate the life-supporting treatment of a patient in order to save the life of another patient with the resources thus released? And finally: Who should determine the relevant rules in the first place - is this a matter for the medical profession or is it up to the legislator? The presentation sheds light on these truly vital issues

Korona pandemisi sırasında birçok ülkedeki doktorlar ciddi triyaj kararları vermek zorunda kaldı ve hala vermek zorunda, özellikle oksijen ekipmanı sıkıntısı nedeniyle. Almanya'da da hararetli bir tartışma alevlendi: Pay ayırma ve dolayısıyla kaynak kesmek için hangi kriterler meşru olarak geçerli olabilir? Özellikle, tedavinin başarı şansı mı belirleyici olmalı yoksa örneğin hastaların (farklı) yaşı mı? Hatta serbest bırakılan kaynaklarla başka bir hastanın hayatını kurtarmak için bir hastanın yaşam desteği tedavisinin sonlandırılmasına bile izin verilebilir mi? Ve son olarak: İlk önce ilgili kuralları kim belirlemeli - bu tıp mesleğini mi ilgilendiriyor yoksa kanun koyucu mu? Sunum, bu gerçekten hayati konulara ışık tutuyor.

THE CAMPAIGN AGAINST TRACHOMA IN THE REPUBLIC OF TURKEY UNTIL THE 1970S

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NDE 1970'LERE KADARKİ TRAHOM MÜCADELESİ

M. Kemal Temel*

*Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı

Assist. Prof. Department of Medical History and Ethics, Istanbul Faculty of Medicine, Istanbul University

Trachoma is a sight-threatening disease caused by infection with *Chlamydia trachomatis*. Also known as “Egyptian ophthalmia”, the disease has a millennia-long history in the Middle Eastern territories surrounding Turkey. Previously endemic to Southeastern Anatolia, it reached epidemic proportions in Turkey with the general impoverishment, poor hygiene and sanitation, and transportation and migration related to World War I. However, the first systematic efforts to prevent trachoma were made as late as the mid-1920s in the Republican Period. The initial epidemiological studies organized by the Ministry of Health under Dr. Refik Saydam reported more than three million sufferers across Anatolia. With the construction of a hospital and dispensary, the subsequent campaign against trachoma was launched in 1925 in the province of Adıyaman, called “the land of the blind” because of a local prevalence as high as 90%. In the following years, both stationary and mobile units were operationalized in many other provinces, with the stationary units providing in- and outpatient care while the mobile units travelled the country to reach patients unable to leave their hometowns. This therapeutic organization, which reached hundreds of units (hospitals, dispensaries, village clinics) with various professionals (doctors, nurses, drug administrators, health officers) around 1960, was also combined with preventive medicine grounded on legal regulation. The 1930 Public Hygiene Law included a separate chapter on trachoma, with stipulations for the examination and free treatment of people living in high-risk areas, isolation of the infected in schools, troops and factories, and mandatory reporting of the disease. The other accomplishments during the campaign included housefly control, infrastructural improvement, and public information about the routes of transmission and measures of self-protection. In the 1970s after forty years of effort and millions of people screened and treated, trachoma ceased to cast a dark shadow on the health, social life, and productivity of Anatolians.

Trahom *Chlamydia trachomatis* ile enfekte olmaktan kaynaklanan ve görme kaybına yol açabilen bir hastalıktır. “Mısır oftalmisi” olarak da bilinen hastalık, Türkiye etrafındaki Orta Doğu coğrafyasında binlerce yıllık bir geçmişe sahiptir. Önceleri Güneydoğu Anadolu’ya endemik olan hastalık, I. Dünya Savaşı’na bağlı genel yoksullaşma, kötü hijyen ve sanitasyon ve de nakliyat ve göçlerle Türkiye’de epidemik bir hal almıştır. Gelgelelim trahomu engellemeye yönelik ilk sistematik çabalar ancak 1920’lerin ortalarında, Cumhuriyet Dönemi’nde sarf edilmiştir. Dr. Refik Saydam önderliğinde Sıhhat Vekaleti’nce düzenlenen ön epidemiyolojik çalışmalarında, Anadolu genelinde üç milyonu aşkın hasta bildirilmiştir. Müteakip trahom mücadelesine, 1925’te bir hastane ve dispanser tesis ile, %90’a varan yerel prevalans nedeniyle “körler memleketi” olarak anılan Adıyaman ilinde başlanmıştır. Sonraki yıllarda diğer birçok ilde de hem sabit hem seyyar birimler faaliyete geçmiş, sabit birimler yatarak ve ayakta tedavi suretinde hizmet verirken seyyar birimler yerlerinden ayrılabilir durumda olmayan hastalara ulaşmak için kırsal kesimi gezmiştir. 1960’larda yüzlerce birim (hastaneler, dispanserler, köy tedavi evleri) ve çalışana (doktorlar, hemşireler, hasta ilaçlayıcıları, sağlık memurları) ulaşan bu tedavi odaklı teşkilat, yasal düzenlemeler temelinde preventif tıp ile de desteklenmiştir. 1930 tarihli Umumi Hıfzıssıhha Kanunu risk bölgelerinde yaşayan insanların muayene ve ücretsiz tedavisi, enfekte kişilerin okul, askerî birlik ve fabrikalardan tecridi ve hastalığın zorunlu bildiri ile ilgili hükümlerle, trahoma dair müstakil bir fasıl içermiştir. Karasinek imhası, altyapı ıslahı ve de halka bulaşma ve kendini koruma yollarının izahı, mücadelenin başarıyla yürütülen diğer ayaklarından olmuştur. Kırk yıllık gayretin ve de muayene/televi edilen milyonlarca kişinin ardından 1970’lerde trahom, Anadolu luların sağlık, sosyal yaşam ve üretkenliği üzerinde bir perde-i zulmet olmaktan çıkmıştır.

ANADOLU TARİHİ TIP METİNLERİNDE SALGIN HASTALIKLAR TERMİNOLOJİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

A STUDY ON THE TERMINOLOGY OF EPIDEMIC DISEASES IN ANATOLIAN HISTORICAL MEDICAL TEXTS

Mahmut Tokaç*, Serra Ağırman Yılmaz**

*Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Medipol Üniversitesi ,

Assist.Prof.

Istanbul Medipol University

mtokac@medipol.edu.tr

**Arş.Gör., İstanbul Medipol Üniversitesi,

Res.Assist.

Istanbul Medipol University

serra.agirman@medipol.edu.tr

İnsanlık tarihi boyunca salgın hastalıklar hekimlerin önemli bir uğraşı alanı olmuş ve eserlerinde bu konulara sıklıkla yer vermişlerdir. Ancak tıbbın diğer konularında olduğu gibi günümüze ulaşmış olan tıbbi eserlerde salgın hastalıklara ilişkin terminolojide büyük bir karmaşa yaşanmaktadır. Bu karmaşanın temel sebepleri içinde dönemler arasında dil ve kavram farklılıklarının olması yanında o dönemlerde kullanılan terminolojiye günümüzde tam hâkim olunamaması da yer almaktadır. Ayrıca bu tarihi eserlerin transkripsiyon ya da sadeleştirme süreçlerinde yapılan hatalar bu karmaşayı daha da derinleştirmektedir. Araştırmamızda Anadolu coğrafyasında yazılmış olan tarihi tıp metinlerinde müelliflerin salgın hastalıklarla ilgili kavramlara yaşadıkları dönemlere göre, kendi aralarında yükledikleri anlam farklılıkları ile transkripsiyon ya da sadeleştirme yapan akademisyenlerin/yazarların kavramları anlamlandırma çabaları sırasında oluşan farklılıklar ortaya konulacaktır.

Throughout the history of humanity, epidemics have been an important area of concern for physicians, and they have frequently included these issues in their works. However, as in other medical subjects, there is great confusion in the terminology of epidemic diseases in the medical works that have survived to the present day. The main reasons for this confusion are the language and concept differences between the periods and the inability to master the terminology used in those periods entirely. In addition, mistakes made in the transcription or simplification processes of these historical works deepen this confusion. In our research, the differences in meaning that the authors attributed to the concepts related to epidemic diseases in historical medical texts written in Anatolian geography, according to the periods they lived, and the differences that occurred during the efforts of the academicians/authors who made transcription or simplification to the concepts will be revealed.

NİDÂİ'NİN KALEME ALDIĞI VEBA KİTABI: REBÎ'U'S-SELÂME/RE-BÎ'U'S-SELÂM

THE PLAGUE BOOK WRITTEN BY NİDAİ: REBÎ'US-SELÂME/REBÎ'U'S-SELÂM

Serap Torun*, Nuran Öztürk**

*Dr. Öğr. Üyesi, Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı

Assist. Prof. Cukurova University, Faculty of Health Sciences, Nursing, Department of Nursing Management

torunserap@gmail.com

**Prof. Dr. Çukurova Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, İslam Tarihi ve Sanatları, Türk İslam Edebiyatı Anabilim Dalı

Prof. Dr. Cukurova University, Faculty of Theology, Islamic History and Arts, Department of Turkish Islamic Literature

nryilmaz@cu.edu.tr

Bu çalışmada Ankaralı Nidâî ve veba hastalığına ilişkin 16.yüzyılda kaleme aldığı Re-bî'u's-Selâme/Rebî'u's-Selâm'ın Hacı Selim Ağa Yazma Eser Kütüphanesinde kayıtlı olan nüshası incelenmiş ve tıp tarihi alanında tanıtılması amaçlanmıştır. Tıp tarihinde hekim olarak yerini almış olup aynı zamanda bir şair olan, en yaygın olarak "Menâfi'ü'n-Nâs" adlı eseri ile tanınan Ankaralı Nidâî'nin hakkında çok net olmamakla birlikte sınırlı bilgi mevcuttur. Ankara'da doğmuştur. Asıl adı Şa'bân olup Nidâî mahlasını kullanmıştır. Genc-i Esrâr-ı Ma'nî, Menâfiü'n-Nâs ve Târih-i Sâhip Girây Han, Tenbihnâme, Fetihnâme-i Kal'a-i Cerbe, Ed-Dür-rü'l-Manzum, Tercüme-i Nazm-ı Lokman Hekim bilinen eserleridir. Bu çalışmaya konu olan tıp kitabı II. Selim'e (1524-1574) ithafen, bir mukaddime, yedi bâb ve bir hâtimedden oluşan, tâun ve vebanın önlenmesi, tedavisi ve ilaçları üzerine kaleme aldığı "Rebî'u's-Selâme/Rebî'u's-Selâm" dır. Kitabı kaleme aldığı tarihte İstanbul'da bir veba salgını beklenmekte olup, koruyucu önlemleri ve tedavi yöntemlerini içeren bir el kitabı hazırlaması kendisinden istenmiştir. Bu konuda bir kitap yazması için talepte bulunulması, onun tıp alanındaki yeteneğine ve bilgisine güvenildiğinin göstergesidir. Sonuç olarak; kitapta bulunan vebadan korunma ve tedavi yöntemlerinden özellikle çevreye, hijyene, sanitasyona ve beslenmeye ilişkin olanların Covid 19 pandemisinde de halk sağlığı uzmanlarıncâ önerilen yöntemler olması Nidâî'nin ileri bir bilgi ve deneyim sahibi olduğunun kanıtıdır. "Rebî'u's-Selâme/Rebî'u's-Selâm"ın ise özellikle salgın hastalıklar açısından çok önemli bir tıp tarihi belgesi olduğu saptanmıştır.

In this study, Nidâî from Ankara and the copy of Rebî'u's-Selâme/Rebî'u's-Selâm, which he wrote in the 16th century about the veba(plague), which was registered in the Hacı Selim Ağa Manuscript Library, was examined and it was aimed to be introduced in the field of medical history. Although not very clear, there is limited information about Nidâî from Ankara, who took his place as a physician in the history of medicine and is also a poet, and is most widely known for his work "Menafi'ü'n-Nâs". He was born in Ankara. His real name was Şa'bân and he used the pen name Nidâî. Genc-i Esrâr-ı Ma'nî, Menâfiü'n-Nâs and Târih-i Sâhip Giray Han, Tenbihnâme, Fetihname-i Kal'a-i Cerbe, Ed-Dür-rü'l-Manzum, Tercüme-i Nazm-ı Lokman Hekim are his known works. The medical book, which is the subject of this study is "Rebî'us-Selâme/Rebî'u's-Selâm", that dedicated to II. Selim(1524-1574) and consisting of an introduction, seven chapters and an epilogue, written on the prevention, treatment and medicines of the tâun and veba (plague). At the time he wrote the book, a veba(plague) epidemic was expected in Istanbul, and he was asked to prepare a handbook containing preventive measures and treatment methods.

Being asked to write a book on this subject is an indication that he is trusted in his ability and knowledge in the field of medicine. As a result; the prevention and treatment methods in the book about the veba(plague), especially those related to the environment, hygiene, sanitation and nutrition, are also recommended by public health experts in the Covid 19 pandemic, is proof of Nidai's advanced knowledge and experience. "Rebî'us-Selâme/Rebî'u's-Selâm" has been determined to be a very important medical history document, especially in terms of epidemic diseases.

SELANIKLİ DOKTOR RIFAT'IN "TİFODA LABORATUVAR USULLERİNİN KI- YMETİ" BAŞLIKLİ MAKALESİNİN İNCELENMESİ

ANALYSIS OF THE ARTICLE TITLED "THE VALUE OF LABORATORY METHODS İN
TYPHOID" BY DOCTOR RIFAT FROM THESSALONIKI

Serap Torun*, Aykut Yasdı**

*Dr. Öğr. Üyesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Hemşirelikte Yönetim AD
Asist. Prof., Çukurova University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing Management
torunserap@gmail.com

**Dokt.Öğr., Çukurova Üniversitesi Tıp Tarihi ve Etik AD

Phd Candidate, Çukurova University, Institute of Health Science Medical History and Ethics
Department

dr.aykut84@gmail.com

Bu çalışmanın amacı, 1913-1914 yılları arasında yayımlanmış olan Bilgi Mecmuasının birinci cilt, üçüncü sayısının 293-310 sayfaları arasında yayımlanan Selanikli Doktor Rifat'ın "Tifoda Laboratuvar Usullerinin Kıymeti" başlıklı makalesini değerlendirmek, dönemin tifo teşhisinde kullanılan muayene ve laboratuvar yöntemlerini incelemektir. Ayrıca makalede anlatılan vaka örnekleriyle dönemin hekimlerinin hastaya yaklaşımlarını ve tifoya o dönemde karşılaştıkları diğer ateşli hastalıkların ayırıcı tanısı konusunda verilen bilgileri değerlendirmek amaçlanmıştır. Selanikli Doktor Rifat'ın "Tifoda Laboratuvar Usullerinin Kıymeti" başlıklı makalesi Osmanlı Türkçesinden günümüz Türkçesine çevrilmiş ve sadeleştirilmiştir. Adı geçen makalede Selanikli Doktor Rifat tarafından tifoya yaklaşım, hastalığın klinik seyri ve hastanın fizik muayene bulguları, tifo tanısında kullanılan laboratuvar yöntemleri ve tifoya benzer belirtilerle seyreden diğer hastalıklarla ayırıcı tanısı hakkında bilgi verilmiştir. Kendisinin ve dönemin diğer hekimlerinin karşılaştığı vaka örnekleri paylaşarak doğru teşhiste bulunma konusunda bilgilendirme yapılmıştır. Dönemin kısıtlı laboratuvar imkânlarına rağmen tifo hastalığına tanı koymada, günümüzde de geçerliliği hala devam eden yöntemler kullanıldığı ve hastanın klinik belirtileri, fizik muayene bulguları ve laboratuvar tetkiklerini birlikte kullanarak doğru tanı ve ayırıcı tanı konusunda da doğru tespitlerde bulunulduğu saptanmıştır.

The aim of this study is to evaluate the article titled "The Value of Laboratory Procedures in Typhoid" by Doctor Rifat from Thessaloniki, published between 1913-1914, the first volume, the third issue, pages 293-310, and to examine the examination and laboratory methods used in the diagnosis of typhoid of the period. In addition, with the case examples described in the article, it was aimed to evaluate the approach of the physicians of the period to the patient and the information given about the differential diagnosis of typhoid and other febrile diseases they encountered at that time. The article titled "The Value of Laboratory Methods in Typhoid" by Doctor Rifat from Thessaloniki has been translated from Ottoman Turkish to today's Turkish and simplified. In the aforementioned article, Doctor Rifat from Thessaloniki gave information about the approach to typhoid, the clinical course of the disease and physical examination findings of the patient, the laboratory methods used in the diagnosis of typhoid, and its differential diagnosis from other diseases with typhoid-like symptoms. Case examples that he and other physicians of the period encountered were shared and information was provided on making the correct diagnosis.

Despite the limited laboratory facilities of the period, methods that are still valid today were used to diagnose typhoid, and correct diagnosis and differential diagnosis were made by using together the clinical symptoms of the patient, physical examination findings and laboratory tests of the patient

OSMANLI KARANTINA İDARESİ POSTA TARİHİ

1839-1914

POSTAL HISTORY OF OTTOMAN SANITARY ADMINISTRATION

1839-1914

Atadan Tunacı*

*Prof. Dr. İstanbul Üniversitesi,

Prof.Dr. Istanbul University

atatuna@istanbul.edu.tr

Osmanlı İmparatorluğu Karantina Ofisleri ve Osmanlı Sağlık Teşkilatı posta haberleşme materyallerini içeren Posta tarihi koleksiyonu eşliğinde sunulacaktır.

Osmanlı Karantina ofisleri Osmanlı coğrafyasına paralel olarak çok geniş bir alanı kapsamakta idi. Bu coğrafi alan Arnavutlukta Durazzo'dan Basra körfesinde Fao'ya dek uzanım göstermekte idi.

Sunuda koleksiyonun ilk ve en erken Osmanlı kurumsal Karantina damgalarından başlayarak cumhuriyete dek gelen örnekler sıralanmaktadır. Büyük çoğunlukla Denizkenarı ve gemi ulaşımının sağlanabildiği limanlarda kurulan karantina ofislerinin yanısıra az da olsa Kara karantina örnekleri de sıralanmıştır.

Yüzü aşkın karantina ofisi ve bu ofislere ait koleksiyonda bulunan mektup, damga ve fiskal belgeler posta tarihi açısından ve koleksiyoner bakışı ile sergilenecek olup, aynı zamanda Osmanlı karantina teşkilatı tarihinin önemli noktaları vurgulanmaya çalışılmıştır.

This presentation exhibit the Ottoman Empire Quarantine Offices and Ottoman Sanitary Administration accompanied by Postal History collection, which includes the communication materials. Ottoman Quarantine offices covered a very wide area parallel to the Ottoman territorial area. This geographical area extended from Durazzo in Albania to Fao in the Persian Gulf. In the presentation, examples from the first and earliest Ottoman institutional quarantine stamps of the collection up to the republic are listed. In addition to the quarantine offices, which are mostly established in the seaside and in the ports where ship transportation can be provided, a few examples of land quarantine are also listed. More than a hundred quarantine offices and the letters, stamps and fiscal documents in the collection of these offices will be exhibited in terms of postal history and a collector's point of view, and at the same time, important points in the history of the Ottoman quarantine organization have been tried to be emphasized.

PANDEMİ VE SAĞLIK MEDYASINDA İNFODEMİ

PANDEMIC AND INFODEMIA IN HEALTH MEDIA

A.Asuman UĞUR*

*Tv Programcısı/Sağlık İletişim Uz. / Sağlık Eğitmeni /Öğretim Görevlisi

TV Programmer/Health Communications Uz. / Health Instructor / Lecturer

Hem pandemi dönemine hem de günümüze baktığımızda bilgi kirliliğini daha çok hissettiğimiz dönemlerden geçtik ve geçmeye de devam ediyoruz. Asılsız bilgi ve haber salgını insanlarda kafa karışıklığı, panik ve korkuya yol açarken, bu hali anlatan bir terim olarak karşımıza çıkan infodemi/yanlış bilgi salgını en az virüs kadar hızlı yayılabilir.

Pandemide infodemiye neden olan birçok bilgi ile karşılaştık. En çok sosyal ağlar ve youtube platformları, Whatsapp grupları ve Google arama motorlarında yoğun olarak maruz kaldığımız bu bilgilerle, internet siteleri ve televizyonlarda da tanıştık. Görece gazete ve dergilerde ise daha süzgeçten geçmiş bilgi aktarıldığını söyleyebiliriz. Hem geleneksel medya hem de sosyal medyada kitlesi olan kişi ya da hesaplar dikkat çekici ve cezbedici başlık ve cümleler kullanarak infodemiye neden oldular. Haber kaynakları incelendiğinde ise kirli/kafa karıştırıcı bilgi içeren haber kaynaklarının daha çok sosyal medyadaki bazı kişisel hesaplar ve kasıtlı olarak bilgi üreten kişi ve ekipler olduğu görülüyor. Aynı şekilde whatsapp gruplarında da yanlış bilgiler bu şekilde yayılıyor. Fakat geleneksel medya olarak adlandırdığımız televizyon, gazete, dergi, radyo gibi mecralarda kimliği/ımszası belli sağlık habercileri, basın mensupları tarafından haber yapıldığı için bilinçli olarak yanlış bilgi verilmesine meydan verebilecek haberlerle karşılaşılma oranı oldukça düşük.

Öte yandan; alanında yetkin olmayan ama pr ve tanıtımın gücünü kullanarak ve medya tarafından rağbet gören sağlık çalışanlarının, bilir kişi gibi algılanmaları, pandemi/virüs ile ilgili görüş ve bilgi verme yetkisi kısıtlı olduğu halde etik dışı bilgilendirme yapmaları da infodemiye neden oldu. Yapılan bir takım iletişim çalışmalarını ile halk tarafından tanınma bilinme oranı fazla ama, bilim dünyasında ve meslektaşları arasında saygınlığı olmayan insanların konuşmaları halk arasında belki de virüsten daha hızlı yayıldı.

Salgın dönemlerinde bilgi kirliliği ile mücadele etmek için medya ve haber kaynakları nelere dikkat etmeli? Bilginin kaynağı ne olmalı ? Bilgi hangi bilimsel süreçler ve komisyonlardan geçerek aktarılmalı? Bir haberin çıkması en çok kimin işine yarar? gibi soruların tatmin edici ve bilimsel araştırmalara dayalı cevapları var ise haberin yapılması, bütünün hayrı ve halk sağlığı açısından önemli. Ama belki hepsinden önemlisi de doğruyu yanlıştan ayırabilen, analitik düşünebilen, değerlendirme, kıyaslama kapasitesine sahip özetle sağlık okuryazarlığı yüksek bir toplumun varlığıdır.

When we look at both the pandemic period and today, we have passed through the periods when we felt the information pollution more, and we continue to do so. While the epidemic of false information and news causes confusion, panic and fear in people, the infodemi/false information epidemic, which is a term that describes this state, can spread at least as fast as the virus.

We encountered a lot of information that caused infodemic in the pandemic. We have met this information, which we are most exposed to in social networks and youtube platforms, Whatsapp groups and Google search engines, on websites and televisions. On the other hand, we can say that more filtered information is transmitted in relatively newspapers and magazines. People or accounts that have a mass in both traditional media and social media caused an infodemic by using remarkable and captivating titles and sentences. When the news sources are examined, it is seen that the news sources containing dirty/confusing information are mostly some personal

accounts on social media and people and teams that deliberately produce information. In the same way, false information is spread in whatsapp groups in this way. However, the rate of encountering news that may lead to deliberate misinformation is very low, as news is made by health reporters with certain identity/signatures and members of the press in channels such as television, newspapers, magazines, and radio, which we call traditional media.

On the other hand; The fact that healthcare professionals, who are not competent in their field but who are in demand by the media and who are perceived as experts, and that they provide unethical information despite their limited authority to give opinions and information about the pandemic/virus also caused an infodemic. With a number of communication studies, the rate of recognition by the public is high, but the speeches of people who have no respect in the scientific world and among their colleagues, perhaps spread faster among the public than the virus.

What should the media and news sources pay attention to in order to combat information pollution during epidemic periods? What should be the source of the information? What scientific processes and commissions should the information be transferred through? Who benefits the most from a piece of news? If there are satisfactory and scientifically-based answers to such questions, it is important for the good of the whole and public health to make the news. But perhaps the most important of all is the existence of a society that can distinguish right from wrong, think analytically, have the capacity to evaluate and compare, in short, with a high level of health literacy.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN KURULUŞ YILLARINDA SALGIN HASTALIKLAR: VEBİ, KOLERA, ÇİÇEK HASTALIĞI, TÜBERKÜLOZ

EPIDEMICS IN THE FOUNDING YEARS OF THE REPUBLIC OF TURKEY: PLAGUE, CHOLERA, SMALLPOX, TUBERCULOSIS

Mekki Uludağ*

* Arş. Gör.Dicle Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü,

Res. Assist.Dicle University, Faculty of Literature, History Department

mekki.uludag@dicle.edu.tr

Bu çalışmada, yabancı ülkelerin Türkiye hakkındaki raporları ile bültenlerine dayanılarak Cumhuriyet'in ilk yıllarında ülkedeki salgın hastalıklar ile bu hastalıkların yayılma alanları araştırılmıştır. Bu araştırmanın amacı, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun ilk yıllarında ülkedeki salgın hastalıkların tespit edilmesi ve bu hastalıklarla mücadele yollarının ortaya konulmasıdır. Bu amaçla öncelikle dönemin yaygın hastalıkları tespit edilmiş, ardından hastalıklarla mücadele amacıyla yapılmış olan çalışmalar araştırılmıştır. Çalışmanın metodu veri toplama ve analiz etme yöntemidir. Buna göre öncelikle ilgili rapor ve bültenlerden veriler toplanmış, ardından bu veriler değerlendirilerek yorumlanmıştır. Araştırmanın kaynakları, başta Amerika olmak üzere yardım kuruluşlarının raporları, Amerika, İngiltere ve Fransa'ya ait tıbbi bültenler, kuruluşlarda çalışmış olan kişilerin yazdıkları eserler ile dönemin dış basınıdır. Bilhassa Amerikan yardım kuruluşları raporlarında konuyla ilgili önemli veriler olduğu tespit edilmiştir. Türkiye'nin hemen tüm bölgelerinde faaliyet göstermiş olan bu kuruluşlar, düzenli olarak çalışma bölgeleri ile ilgili raporlar hazırlamışlardır. Bu raporlarda ilgili bölgelerde yaygın olan hastalıklar, hastalıklarla mücadele için yapılan çalışmalar ile Türkiye'nin o bölgedeki sağlık kuruluşlarının durumu ve kapasiteleri hakkında önemli bilgiler yer almaktadır. Türkiye'de o dönemde veba, kolera, çiçek hastalığı ve tüberkülozun yaygın olduğu görülmektedir. Bu hastalıklarla mücadele amacıyla hem yabancı sağlık kuruluşlarının hem de Türkiye sağlık kurumlarının yoğun bir şekilde mücadele içinde oldukları anlaşılmaktadır. Araştırmanın muhtemel bulguları, dönemin salgın hastalıklarının etki alanlarının ve bu hastalıklarla mücadele yollarının tespit edilmesidir.

In this paper, based on the reports and bulletins of foreign countries about Turkey, epidemics in the country during the first years of the Republic and the spread of those epidemics were examined. The aim of this research is to determine the epidemics in the country in the first years of the foundation of the Republic of Turkey and to reveal the ways of struggling with those diseases. For this purpose, first of all, the common diseases of the period were determined, and then the studies carried out to cure the diseases were investigated. The method of the study is data collection and analysis. Accordingly, at first, data were collected from the relevant reports and bulletins, and then those data were evaluated and interpreted. The sources of the research are the reports of relief organizations, especially of the USA, medical bulletins belonging to the USA, England and France, the writings of the workers of those institutions and the foreign press of the period. It has been determined that there are important data on the subject, especially in the reports of American relief organizations. These organizations, which have been active in almost all regions of Turkey, have regularly prepared reports on their working regions. These reports contain important information about the diseases prevalent in the relevant regions, the efforts to combat the diseases, and the status and capacities of Turkey's health institutions in that region. It is seen that plague, cholera, smallpox and tuberculosis were common in Turkey at that time. It is understood that both foreign health institutions and Turkish health institutions are in an intense struggle to combat these diseases. The possible findings of the research are to determine the impact areas of the epidemic diseases of the period and the ways of combating these diseases.

EPIDEMICS IN SIXTEENTH CENTURY MEXICO

Carlos A. Viesca y T.*

Prof. Dr., Mexico National Autonomia University

Mexico in the Sixteenth Century suffered some terrible epidemics that produced a severe impact among native population, which goes down from an estimate of 25 millions of inhabitants to around 6 millions. Before the Spanish arrival at a equilibrium between people and illnesses was attained and with exception of a hard epidemic in 1450 to 1454, may be influenza, associated with loss of harvests and gastrointestinal problems, they not suffered important ones. Consecutive to Spanish arrival, in 1520 a really important smallpox epidemic, the first recorded here, was an important factor for the Conquest of Mexico City, because the mortality among young men, mainly warriors. From then, periodically smallpox appears and was present until the 19th century. In 1530 came the first measles one, and in 1545 a very hard plague, may be typhus. The worst of all was in 1576, which causes a high mortality rates, mainly among indigenous population. In Mexico City and its surroundings perished some 80% of those natives. It has been recently erroneously identified as salmonellosis by German scientists, and the high possibility is that was some viral haemorrhagic fever.

In fact, epidemics were present in New Spain (Mexico) all over the 16th Century and were a definitive factor to serious cultural and social changes.

THE MEASLES EPIDEMIC AS A REAL THREAT – ANALYSIS OF THE PROBLEM OF THE DECLINE IN VACCINATIONS AGAINST INFECTIOUS DISEASES

Mateusz Wylaź*

*Medical student, Department of History of Medicine, Jagiellonian University Medical College Kraków

The vaccination calendar, the list of recommended and compulsory vaccinations for children, is an extraordinary achievement of civilization. Smallpox (*variola vera*) was classified by the WHO in 1980 as eradicated, i.e., eliminated from the human population, thanks to a vaccine against the disease. The high level of immunity against diseases such as mumps, rubella or measles has weakened the vigilance of doctors and those responsible for epidemiological security in the country, as these diseases are practically eliminated among humans. The decline in vaccination against infectious diseases, which has been observed for many years, is leading to an increasing incidence of cases such as measles. This is a major threat and a regression in civilisation achieved by collective immunity and the high proportion of people vaccinated. There are many dangerous effects of the return of diseases that few doctors in clinical practice have been able to see. Medical students have almost never had the opportunity to see diseases such as measles or diphtheria, and their knowledge about this disease comes only from textbooks. On the one hand, the re-emergence of forgotten infectious diseases may lead to new epidemics, e.g., as measles is many times higher than the SARS-CoV-2 virus, on the other hand, there may be a lack of people to diagnose the disease and of medicines to treat it. This speech attempted to investigate measles vaccination and the worldwide increase in measles. The increase in anti-vaccine movements, particularly during the COVID-19 pandemic, had a huge impact on the perception of all vaccines, not just those against SARS-CoV-2 virus. Taking this factor into account at work is probably one of the main reasons for the increase in measles. The problem seems to be important not only for medical reasons but also for economic ones, but prevention is better than cure.

SALGIN HASTALIKLARIN DÜNYA TARİHİNE ETKİSİ

THE EFFECT OF EPIDEMICS ON THE WORLD HISTORY

Sevim Yağız*, Ali Arslan**

* Yük. Lis. Öğr. İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı,

Grad. St.M.Sc., İstanbul University, İstanbul Faculty of Medicine, Department of Medical History and Ethics

yagiz.sevim@gmail.com

** Prof. Dr.,Kocaeli Üniversitesi, Tarih Bölümü

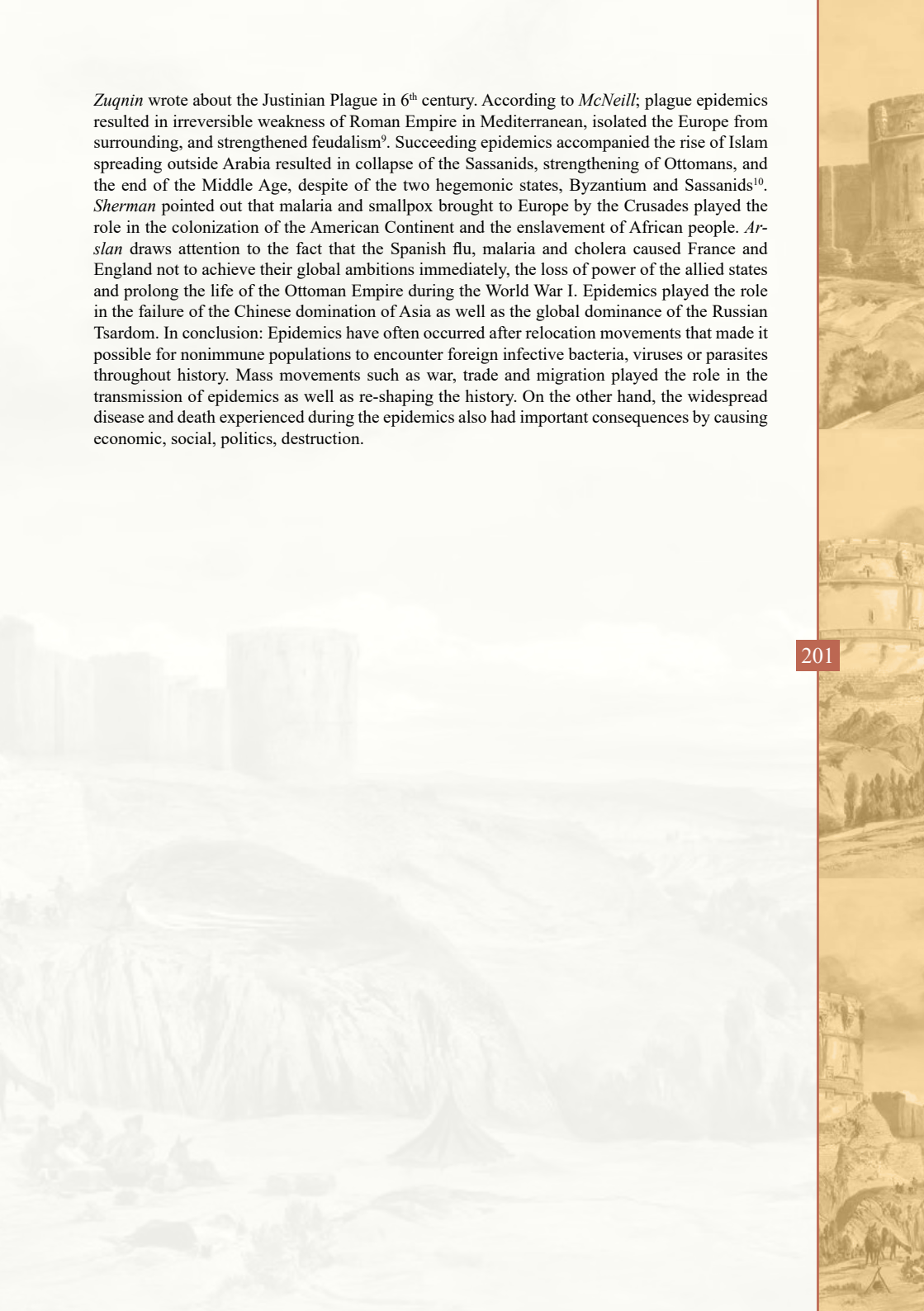
Prof.Dr. Kocaeli University, Department of History

ali.arslan@kocaeli.edu.tr

Pandemiler, Dünya tarihini şekillendiren bir boyuta sahiptir. Bu etki alan literatürü taranarak araştırıldı. Hitit tabletlerinden 2.Mursili'nin döneminde ülke nüfusunun, askeri yetkililer ve yöneticilerin salgın hastalık ile kırılmış olduğu bilgisine ulaşmaktayız. *Thucydides* MÖ5. Yüzyıl'da yaşanan salgın sonrası Antik Yunan Altın Çağı'nın bitişine, Sparta'nın Atina'yı kuşatmasına ve Pelopones Birliği'ne katışından bahseder. *Furtado* 2.Yüzyıl'daki Antoninus salgınının Roma'da üretimi, vergi gelirlerini ve ordu gücünü zayıflatmış olduğunu bildirir. Toplumdan uzak yerlerde yaşayan baskı altındaki Hristiyanların salgından korunması, nüfus oranlarının lehlerine değişmesi, 313'ten itibaren Doğu Roma'da yasal statü kazanmaları pandeminin tarihte ki tezahürleri arasındadır. *Procopius* ve *Zuqin* 6.Yüzyıl'daki Justinian Vebası hakkında yazdı. *McNeill*'e göre; Veba Akdeniz'de Roma devletine son noktayı koymuş, Avrupa'yı kendi içine döndürmüş, feodalizmi güçlendirmiştir. İki hegamonik devlet Bizans ve Sasanilere rağmen İslam dininin Arabistan'ın dışına yayılmasına, Sasanilerin yıkılışına, Osmanlıların önünün açılmasına, Ortaçağın kapanışına eşlik etmiştir¹⁰. *Sherman*, sıtma ve Haçlı Seferleri ile Avrupa'ya taşınan çiçek hastalığının Amerika Kıtası'nın sömürgeleştirilmesinde ve Afrika'nın köleleştirilmesinde rol oynadığına dikkat çekmektedir. *Arslan*, İspanyol gribi, sıtma ve koleranın I.Dünya Savaşı esnasında Fransa ve İngiltere'nin küresel emellerine hemen ulaşamamasına, İtilaf devletlerinin güç kaybına, Osmanlı Devleti'nin ömrünün uzamasına imkân verdiğine dikkat çekmektedir. Çinlilerin Asya hakimiyeti, Rus Çarlığının küresel hakimiyetinin gerçekleşmemesinde de salgın hastalıklar rol oynamıştır. Sonuç olarak: Tarihte salgınlar sıklıkla insan gruplarının yabancı olduğu enfektif bakteri, virüs veya parazitlerle karşılaşmasını mümkün kılan yer değişikliği hareketleri sonrasında yaşanmıştır. Savaş, ticaret, göçler gibi kitlesel hareketler tarihi şekillendirmenin yanısıra salgınların aktarımında rol oynadı. Öteyandan salgınlarda yaşanan yaygın hastalık ve ölümün beraberinde getirdiği ekonomik, sosyal, siyasi yıkım toplulukları etkileyerek de önemli tarihsel sonuçlar doğurdu.

Pandemics have had an important effect on World history. This have been searched on related literature. On Hittite tablets, the information has been reached us about the high death toll of country population, military officials as well as administrators by an epidemic during the reign of Mursili II. *Thucydides* informs us about the end of the Ancient Greek Golden Age as a result of Sparta's siege of Athens and finally membership of Athens into the Peloponnesian League after an epidemic in 5th century BC³. *Furtado* reports how the Antonine epidemic in 2nd Century decreased the production rate, tax revenues and weakened the army strength in Roman Empire. The surviving of Christians on rural areas by hiding themselves resulting in their protection from pandemic, relative increase of their population and gaining a legal status in Eastern Roman Empire after 313 AD are among the numerous effect of the pandemics on history. *Procopius* and

Zuqin wrote about the Justinian Plague in 6th century. According to *McNeill*; plague epidemics resulted in irreversible weakness of Roman Empire in Mediterranean, isolated the Europe from surrounding, and strengthened feudalism⁹. Succeeding epidemics accompanied the rise of Islam spreading outside Arabia resulted in collapse of the Sassanids, strengthening of Ottomans, and the end of the Middle Age, despite of the two hegemonic states, Byzantium and Sassanids¹⁰. *Sherman* pointed out that malaria and smallpox brought to Europe by the Crusades played the role in the colonization of the American Continent and the enslavement of African people. *Arslan* draws attention to the fact that the Spanish flu, malaria and cholera caused France and England not to achieve their global ambitions immediately, the loss of power of the allied states and prolong the life of the Ottoman Empire during the World War I. Epidemics played the role in the failure of the Chinese domination of Asia as well as the global dominance of the Russian Tsardom. In conclusion: Epidemics have often occurred after relocation movements that made it possible for nonimmune populations to encounter foreign infective bacteria, viruses or parasites throughout history. Mass movements such as war, trade and migration played the role in the transmission of epidemics as well as re-shaping the history. On the other hand, the widespread disease and death experienced during the epidemics also had important consequences by causing economic, social, politics, destruction.

TIP 1 DİYABETES MELLİTUS HASTASINDA COVID 19 ENFEKSİYONU VE AŞILAMA SONRASI ORTAYA ÇIKAN SİSTEMİK LUPUS ERİTEMATOZİS OLGUSU

A SYSTEMIC LUPUS ERYTHEMATOSIS IN TYPE 1 DIABETES MELLITUS CASE FOLLOWING COVID 19 INFECTION AND VACINATION

İtir Yeğenağa*, Yudum Tunç*, Haydar Kaan Karataş*, Selim Nalbant*

* Prof. Dr..Maltepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Ana Bilim Dalı,Prof.Dr.

Maltepe University Medical School, Internal Medicine

Covid 19 enfeksiyonu son yıllarda tüm dünya için ciddi bir sağlık sorunu olarak ortaya çıkmıştır. Hastalığın daha fazla hasar vermesini önlemede aşının keşfi büyük ölçüde hayat kurtarıcı olmuştur. Bunun yanı sıra enfeksiyon ve aşının otoimmün hastalıkları tetiklediği konusunda çeşitli yayınlar vardır. Burada bir Tip1 Diyabet(T1DM) hastasında enfeksiyon ve aşılama sonrası ortaya çıkan Sistemik Lupus Eritematosus(SLE) olgusu bildirilmiştir.

Olgu Sunumu

33 yaşında 11 yıldır T1DM olan bir kadın hasta özellikle alt ekstremitede, tüm vücutta ağrılar ve halsizlik ile polikliniğe başvurdu. 2 hafta önce SARS-Covid 19 enfeksiyonu geçirmekte iken aynı zamanda Pfizer BioNTech aşısı ile aşılandığını ifade ediyor. Hasta solgun, Kan basıncı:130/100mmHg, NDS:96/R, Sağ akciğer tabanında kaba rale alınıyor, laboratuvar tetkiklerinde üre, kreatinin düzeyinde hafif derecede yükselme, orta derecede normokrom normositer anemisi var, ANA(+)/100titrede, DFS-70 patern, Anti-dsDNA(ELİZA):581 pozitif. Laboratuvar tetkikleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

	First day	Day 5	Day 10
ESR mm/h	91	92	17
WBC 10e3/mme3	3,54	9,89	10,5
Hb g/dl	8,3	7,8	10,6
BUN mg/dl	34,9	39	17
Creatinine mg/dl	1,88	1,7	0,89
CrtCl* ml/dak		45,5	
Albumin g/dl	3,52	3,49	4,02
LDH U/L	254	205	
HbA1c	6,34		
Ferritin ng/mL	233,8	335	
D-dimer ng/ml	4190	1002	355
CRP mg/dl	1,55	0,84	<0,20
Procalcitonin ng/L		0,12	
C3 g/L	54		83
C4 mg/dl	9,3		16,1
Proteinuria(spot)	-	++	
Microalb/Creat mg/g	904	5168	204
Proteinuria total mg/day	ND	3155	ND

Böbrek biyopsisi: Klas IV Lupus Nefriti şeklinde sonuç verdi. Kortikosteroid 1mg/kg ve Mikofenolat Mofetil (MMF) 1500mg/g şeklinde tedavi başlandı. Hastanın şikayetleri kayboldu, Laboratuvar testleri düzeldi ve proteinürisi kayboldu.

Sonuç: Covid 19 öldürücü olabilen ciddi bir enfeksiyondur. Korunmak için aşılama şarttır. Ancak otoimmün yatkınlığı olan kişilerin mRNA aşılar ile aşılama uygun olmayabilir.

COVID 19 infection was a big threat all around world. The vaccination was life saver. Autoimmune syndroms increase following the infection and vaccination.

Case report

33 years old female admitted with pain in the lower extremities and faitigue. She had type I Diabetes Mellitus for 11 years. She had Covid 19 SARS infection 2 weeks ago and vaccinated with Pfizer BioNTech Covid 19. She looked pale; had no fever, Blood pressure 130/100mmHg, Pulse:96/R/min, coarse rales on the basel of the right thorax. ANA(+) 1/100 titer, DFS-70 pattern, Anti-ds DNA (ELIZA):581 positive, Covid19 PCR negative. Laboratory findings inTable-1.

	First day	Day 5	Day 10
ESR mm/h	91	92	17
WBC 10e3/mme3	3,54	9,89	10,5
Hb g/dl	8,3	7,8	10,6
BUN mg/dl	34,9	39	17
Creatinine mg/dl	1,88	1,7	0,89
CrtCl* ml/dak		45,5	
Albumin g/dl	3,52	3,49	4,02
LDH U/L	254	205	
HbA1c	6,34		
Ferritin ng/mL	233,8	335	
D-dimer ng/ml	4190	1002	355
CRP mg/dl	1,55	0,84	<0,20
Procalcitonin ng/L		0,12	
C3 g/L	54		83
C4 mg/dl	9,3		16,1
Proteinuria(spot)	-	++	
Microalb/Creat mg/g	904	5168	204
Proteinuria total mg/day	ND	3155	ND

Kidney biopsy Class IV Lupus Nephritis. Corticosteroid 1mg/kg. and MMF 1500mg /Daily started. In three weeks she was in complete remission.

Results

The patients with tendency of autoimmunity should not be vaccinated with the mRNA vaccines against Covid 19.

HASTANE ENFEKSİYONLARININ YÖNETİMİNDE ENFEKSİYON KONTROL HEMŞİRESİNİN YAŞADIĞI DENEYİMLER

EXPERIENCES OF THE INFECTION CONTROL NURSE IN MANAGEMENT OF HOSPITAL INFECTIONS

Selda Yıldız*, Vahide Korkmaz, Nilüfer Demirsoy*****

* Dokt. Öğr. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, SHMYO, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Yaşlı Bakım Programı; Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Tıp Tarihi ve Etik ABD Doktora Öğrencisi,

PhD Student. Eskişehir Osmangazi University, SHMYO, Department of Health Care Services, Aged Care Program; Eskişehir Osmangazi University, Medical History and Ethics.

seldayildiz28@hotmail.com

**Uzm. Hemş. Afyonkarahisar Emirdağ Devlet Hastanesi; Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Tıp Tarihi ve Etik ABD Doktora Öğrencisi,

Afyonkarahisar Emirdağ State Hospital; Eskişehir Osmangazi University, Medical History and Ethics PhD Student,

vkorkmaz252@hotmail.com

***Doç. Dr. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik ABD, Assoc. Prof.. Eskişehir Osmangazi University Faculty of Medicine Department of Medical History and Ethics

nilufer_p2@hotmail.com

Dünyada ve ülkemizde nozokomiyal enfeksiyonlar ve salgınlar, uzayan hastane yatış süreleri, mortalitede, morbiditede ve maliyette artış açısından önemli ve önlenebilir bir sağlık sorunudur. Dünya Sağlık Örgütü'nün yapmış olduğu araştırmalarda gelişmekte olan ülkelerde, önerilen enfeksiyon önlem ve kontrol yöntemlerinin uygulanmasıyla hastane enfeksiyonları %40'a yakın önlenebilmektedir. Ülkemizde hastane enfeksiyonlarının önlenmesi ve kontrolü için 11 Ağustos 2005 tarihinde yayınlanan "Yataklı Tedavi Kurumları Enfeksiyon Kontrol Yönetmeliği" ne göre tüm yataklı tedavi kurumlarında oluşturulan enfeksiyon kontrol komitelerince nozokomiyal enfeksiyonlara yönelik enfeksiyon kontrol programları uygulanmaktadır. Aynı yönetmelikle birlikte ilk kez mevzuatta, Enfeksiyon Kontrol Hemşireliği (EKH) tanımlanmıştır. Enfeksiyon Kontrol Komitesi ekibinin bir üyesi olan EKH'lerin temel sorumlulukları; surveians yapmak, eğitim vermek, nozokomiyal enfeksiyon salgını halinde kaynağı aramak, sorunu çözmeye yönelik çalışmalarda bulunmak, koordinasyonu sağlamak, gerekli yerlere rapor etmek, olarak özetlenebilir. Ancak EKH'lerinin alanda çalışırken pek çok zorlukla karşılaştıkları görülmektedir.

Amaç: Bu araştırmada, deneyimli bir EKH'nin bakış açısından, alanda yaşanan zorlukların tanımlanması amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden anlatı araştırması yöntemi kullanılmış, veriler mülakat ve gözlem yoluyla elde edilmiştir.

Bulgular: Görüşmelerden elde edilen veriler belirli bir kronolojik sıralamaya konulmuştur. Katılımcının neler söylediği dikkate alınmış ve söylenenler beş tema altında sunulmuştur. Temalar; 1. Hastane idaresinin tutum ve yaklaşımı, 2. Sağlık çalışanlarının tutum ve yaklaşımları,

3. Ekip üyelerinin birbirlerine yönelik tutum ve yaklaşımları, 4. İş yüküne ilişkin zorluklar 5. Covid-19 pandemi sürecinde yaşanan zorluklar.

Sonuç: Katılımcı EKH, bu görevinin amacına uygun etkinlik ve verimlilikle yürütülmediğini düşündüğünü, hastane idaresi tarafından desteklenmediklerini ayrıca görevler verilmesinin yanında nöbet tutma konusunda baskı yaşadığını, enfeksiyon kontrol ve önlemlerine yönelik sağlık çalışanlarının tutumlarının pek çok nedenle yetersiz olduğunu belirtmiştir. Ayrıca, enfeksiyon kontrol ekibinin bir üyesi olan EKH'lerin, sahada çalışırken çoğunlukla yalnız kaldıklarını, Covid-19 sürecinde yok sayıldıklarını, iş yüküne ilişkin zorlukların ve ekip uyumunun olmadığını, tüm bu sorunlarla ilişkili olarak çeşitli etik ikilemlerle karşı karşıya kaldıklarını belirtmiştir.

Nosocomial infections and epidemics are an important and preventable health problem in the world and in our country in terms of prolonged hospital stay, increase in mortality, morbidity and cost. In the researches conducted by the World Health Organization, close to 40% of hospital infections can be prevented by applying the recommended infection prevention and control methods in developing countries. In our country, infection control programs for nosocomial infections are implemented by the infection control committees established in all inpatient treatment institutions according to the "Inpatient Treatment Institutions Infection Control Regulation" published on August 11, 2005 for the prevention and control of nosocomial infections. Infection Control Nursing (ICN) was defined in the legislation for the first time with the same regulation. The main responsibilities of ICNs as a member of the Infection Control Committee team are; It can be summarized as conducting surveillance, providing training, seeking the source in case of an outbreak of nosocomial infection, working to solve the problem, ensuring coordination, reporting to the necessary places. However, it is seen that ICNs face many difficulties while working in the field.

206

Objective: In this study, it was aimed to describe the difficulties experienced in the field from the perspective of an experienced ICN.

Methods: In the research, the narrative research method, one of the qualitative research methods, was used, and the data were obtained through interview and observation.

Results: The data obtained from the interviews were put in a certain chronological order. What the participant said was taken into consideration and what was said was presented under five themes. Themes; 1. Attitude and approach of hospital administration, 2. Attitudes and approaches of healthcare professionals, 3. Attitudes and approaches of team members towards each other, 4. Difficulties related to workload 5. Difficulties experienced during the Covid-19 pandemic process.

Conclusion: Participant ICN stated that he thinks that this duty is not carried out effectively and efficiently for its purpose, that they are not supported by the hospital administration, that he is under pressure to keep watch as well as being given additional duties, and that the attitudes of health workers towards infection control and precautions are insufficient for many reasons. He also stated that ICNs, who are a member of the infection control team, are mostly left alone while working in the field, they are ignored during the Covid-19 process, there are no workload difficulties and team cohesion, and they face various ethical dilemmas related to all these problems.

RÖNESANS RESMİNDE SALGINLAR: DOKUZ TABLO ÜZERİNDE BİR DEĞERLENDİRME

EPIDEMICS IN RENAISSANCE PERIOD: AN ASSESSMENT ON NINE PAINTINGS

Serap Yılmaz*, Funda Gülay Kadioğlu**

*Dokt.Öğr., Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tıp Tarihi ve Etik AD

PhD Student, Cukurova University Institute of Health Sciences, Department of History of Medicine and Medical Ethics

serapyilmaz1909@gmail.com

**Doç. Dr., Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik AD ve Dış Hekimliği Fakültesi Ortodonti AD,

Assoc.Prof. Cukurova University School of Medicine, Department of History of Medicine and Medical Ethics and School of Dentistry, Department of Orthodontics

fgkadioglu@cu.edu.tr

Tıp tarihinde önemli bir yere sahip olan salgın hastalıklar, çok sayıda insanın ölümüne neden olan ve büyük yıkımlara yol açan dramatik olaylardır. İnsanlığı hedef alan ve dolayısıyla tüm dünyayı biçimlendiren her salgın, sanatın farklı dallarında ele alınmıştır. Örneğin salgınlar, resimleri da derinden etkilemiş ve onların tuvallerine yansiyarak yeniden yorumlanmıştır. Resimler, yaşadıkları dünyayı daha derin algılayan ve imgelem dünyaları zengin olan sanatçılardır. Onlar salgın dönemlerinde kendi perspektiflerinden konunun özünü vermenin yanı sıra toplumsal, dini, tıbbi unsurları da yansıtan resimler üretmekte ve böylelikle içinde yaşadıkları çağın geleceğe taşınmasına aracı olmaktadır. Bu çalışmada, "resimde salgın hastalıklar" teması ele alınmıştır. Tema, Rönesans dönemi ile on yedinci yüzyıl arasında tarihlenen dönem aralığında irdelenmiştir. Söz konusu araştırma ilgili veri tabanlarında, Google arama motoru üzerinden Türkçe ve İngilizce anahtar sözcüklerle tarama yapılarak gerçekleştirilmiştir. Değerlendirme, erişilen tablolar arasından seçilen dokuz eser üzerinde yapılmıştır. Söz konusu dokuz tabloda işlenen hastalıklar, toplumda derin izler bırakan cüzzam, frengi ve vebadır. Dünya yüzeyinde epidemilere ve hatta pandemilere yol açan bu hastalıklar bireysel ölçekte klinik seyir açısından ve toplumsal ölçekte ise yakalanma oranı ve yayılma hızı açısından farklı karakter özellikleri gösteren hastalıklardır.

Epidemics, which have an important place in the history of medicine, are dramatic events causing the death of many people and leading the great destructions. Every epidemic targeting humanity and shaping the whole world has been addressed in different branches of art. For example, epidemics have also deeply affected painters and have been reinterpreted by reflecting on their canvases. Painters are the artists who perceive the world in more deeply and whose imagination worlds are rich. During the epidemic periods, in addition to giving the core of the matter from their own perspectives, painters also produce paintings reflecting social, religious and medical points and thus painters help to carry their era to the future through their paintings. In this study, the theme of "epidemic diseases in painting" is discussed and the periods between the Renaissance and the seventeenth century are examined. The study was carried out by searching the relevant databases with Turkish and English keywords on the Google search engine. The evaluation was made on nine paintings selected from the pieces accessed. The diseases depicted in these paintings are leprosy, syphilis, and plague, which leave deep traces in societies. These diseases, leading epidemics and even pandemics on the world, that show different characteristics on an individual scale in terms of clinical course and on a social scale in terms of the rate of capture and speed of spread.

HEKİM HAKLARI AÇISINDAN FİLYASYON: DIŞ HEKİMLİĞİ ÖZELİNDE BİR DEĞERLENDİRME

FILIATION IN TERMS OF PHYSICIAN'S RIGHTS: AN EVALUATION SPECIFIC TO DENTISTRY

Sümeyye Yılmaz Çelik*, Funda Gülay Kadioğlu**

* Dokt. Öğr. İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik AD,

PhD Cand. İnönü University School of Medicine, Department of History of Medicine and Medical Ethics

dsumeyyeyilmazcelik@gmail.com

** Doç. Dr. Çukurova Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ortodonti AD ve Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik AD,

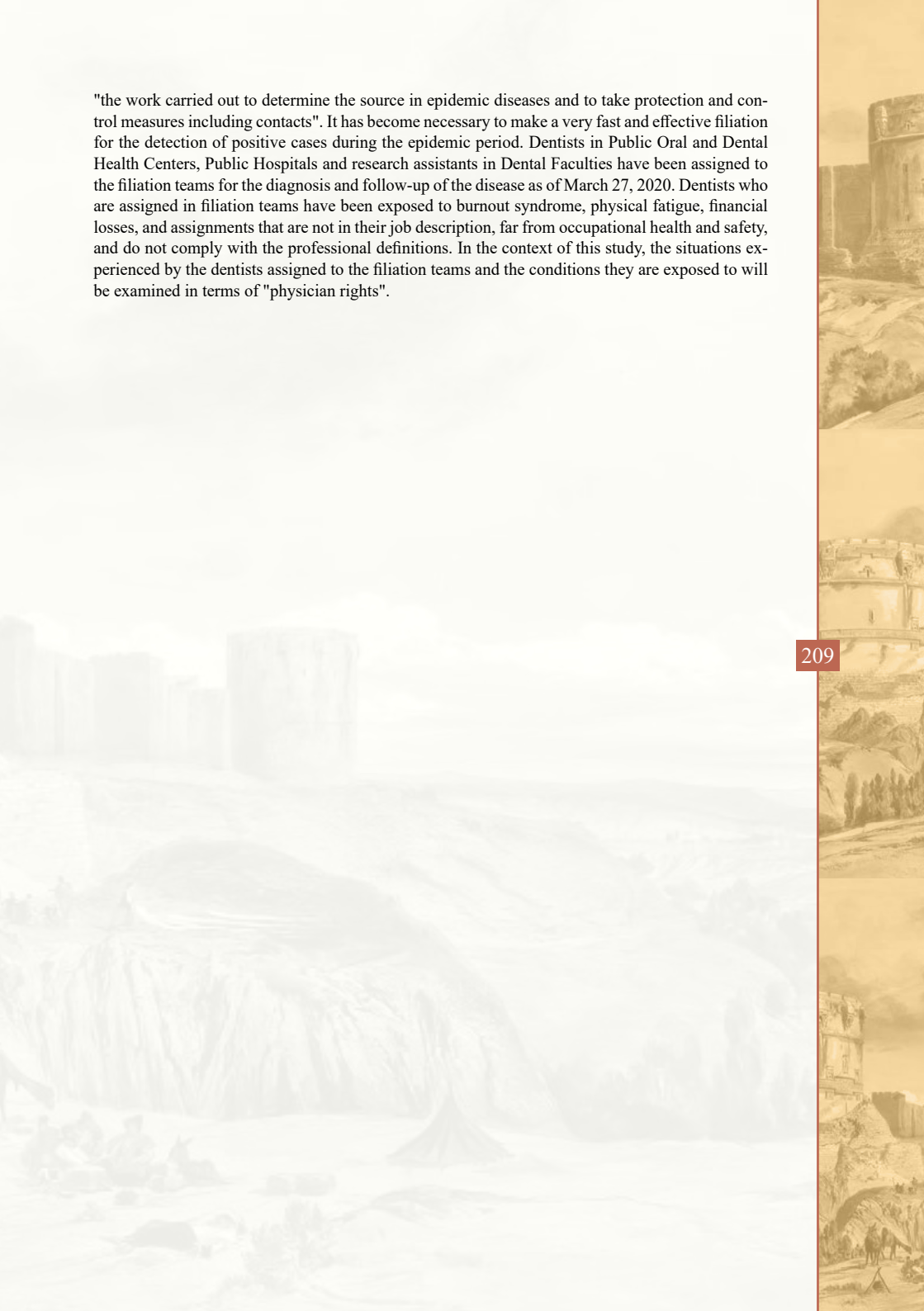
Assoc. Prof. Çukurova University School of Medicine, Department of History of Medicine and Medical Ethics and School of Dentistry, Department of Orthodontics

kadioglufg@gmail.com

Yirmibirinci yüzyılın ikinci dekadına damgasını vuran Covid-19 küresel salgını, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de önemli bir sağlık sorunudur ve 2022 yılı itibariyle halen sorun olmaya devam etmektedir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), COVID-19 salgınına “uluslararası boyutta halk sağlığı acil durumu” olarak sınıflandırmış ve virüsün yayılımı ve şiddeti nedeniyle 11 Mart 2020’de küresel salgın (pandemi) olarak tanımlamıştır. Ülkemizde COVID-19 ile ilgili çalışmalara 10 Ocak 2020’de başlanmış ve 22 Ocak 2020’de T.C. Sağlık Bakanlığı tarafından oluşturulan Bilimsel Danışma Kurulu ilk toplantısını gerçekleştirmiştir. DSÖ’nün açıklamaları ve Bilimsel Danışma Kurulunun yayımladığı güncel rehberlerle yürütülmeye başlanan süreç kapsamında Türkiye genelinde fiyasyon ekipleri oluşturulmuştur. Her salgın yönetiminin temel amacı hastalığın yayılmasının önüne geçebilmektir. Bunun için en etkin yöntem, salgının sahada yönetilmesidir. Sözlük karşılığı “saha incelemesi” olan fiyasyon “salgın hastalıklarda vakanın bildirimini takiben kaynağın ve etkenin belirlenmesine yönelik çalışma yapılması ve/veya temaslılar dahil koruma ve kontrol önlemlerinin alınması için yapılan çalışmalar”dır. Özellikle pozitif vakaların saptanması için çok hızlı ve etkin bir fiyasyonun yapılması salgın döneminde gerekli hale gelmiştir. Ağız-Diş Sağlığı Merkezlerinde ve kamu hastanelerinde çalışan diş hekimleri ile Diş Hekimliği Fakülteleri’nde uzmanlık yapan diş hekimliği uzmanlık öğrencileri Sağlık Bakanlığı tarafından 27 Mart 2020’den itibaren hastalığın tanı ve takibi için kurulan fiyasyon ekiplerinde görevlendirilmiştir. Covid-19 pandemisi ile mücadele kapsamında görevlendirilen ve kamuda çalışan diş hekimleri tükenmişlik sendromu, fiziksel yorgunluk ve maddi kayıplar yaşamının yanı sıra görev tanımında olmayan, iş sağlığı ve güvenliğine uzak, mesleki tanıma uymayan görevlendirmelere maruz bırakılmıştır. Bu çalışma bağlamında, fiyasyon ekiplerinde görevlendirilen diş hekimlerinin deneyimlediği durumlar ve maruz kaldığı koşullar “hekim hakları” açısından irdelenecektir.

The Covid-19 pandemic, which affected the second decade of the twenty-first century, is an important health problem in Turkey as well as all over the world and continues to be a problem as of 2022. The World Health Organization (WHO) classified the COVID-19 outbreak as an "international public health emergency" and defined it as a pandemic on March 11, 2020. In line with the Covid -19 measures, a Scientific Advisory Board established by the Turkish Ministry of Health and the board held its first meeting on January 22, 2020. Within the scope of the current guidelines published by WHO and Turkish Scientific Advisory Board, "filiation" teams were formed throughout Turkey. The main purpose of pandemic management is to prevent the spread of the disease and the most effective method is to manage the disease in the field. Filiation, which means "field examination", is

"the work carried out to determine the source in epidemic diseases and to take protection and control measures including contacts". It has become necessary to make a very fast and effective filiation for the detection of positive cases during the epidemic period. Dentists in Public Oral and Dental Health Centers, Public Hospitals and research assistants in Dental Faculties have been assigned to the filiation teams for the diagnosis and follow-up of the disease as of March 27, 2020. Dentists who are assigned in filiation teams have been exposed to burnout syndrome, physical fatigue, financial losses, and assignments that are not in their job description, far from occupational health and safety, and do not comply with the professional definitions. In the context of this study, the situations experienced by the dentists assigned to the filiation teams and the conditions they are exposed to will be examined in terms of "physician rights".

GIDA TAKVİYESİ SATIŞLARINA COVID-19 PANDEMİSİNİN VE ÜRÜNLERE YÖNELİK EĞİTİMLERİN ETKİLERİ: ÖN BULGULAR

EFFECTS OF THE COVID-19 PANDEMIC AND PRODUCT TRAININGS ON FOOD SUPPLEMENT SALES: PRELIMINARY FINDINGS

Leyla Yumrukaya*, **Bilge Sözen-Şahne****, **İclal Saraçoğlu*****, **Selen Yeğenoğlu******

* Arş. Gör. Leyla Yumrukaya, Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Eczacılık İşletmeciliği Anabilim Dalı,

Res. Assist. Hacettepe University, Faculty of Pharmacy, Department of Pharmacy Management

leylayumrukaya@hacettepe.edu.tr

** Dr. Öğr. Üyesi, Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Eczacılık İşletmeciliği Anabilim Dalı,

Assist. Prof. Hacettepe University, Faculty of Pharmacy, Department of Pharmacy Management

bilge.sozen@hacettepe.edu.tr

*** Prof.Dr.Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Farmakognози Anabilim Dalı,

Prof.Dr. Hacettepe University, Faculty of Pharmacy, Department of Pharmacognosy

isaracog@hacettepe.edu.tr

**** Prof.Dr., Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Eczacılık İşletmeciliği Anabilim Dalı,

Prof.Dr. Hacettepe University, Faculty of Pharmacy, Department of Pharmacy Management

selen@hacettepe.edu.tr

Beslenmeyi desteklemek için kullanılan, besin öğeleri ve besleyici veya fizyolojik etkileri bulunan bitki, bitkisel ve hayvansal kaynaklı maddeleri içerebilen, çeşitli formlarda hazırlanan ve günlük alım dozu olan ürünler, mevzuatta gıda takviyeleri olarak tanımlanmaktadır. Eczaneler aracılığıyla da topluma sunulan gıda takviyelerinin, akılcı kullanımı hem bireysel hem de toplumsal sağlık açısından önem taşımaktadır. Dolayısıyla, bu çalışmada, gıda takviyelerinin satışlarına, COVID-19 pandemisinin ve bu ürün gruplarına yönelik eğitimlerin etkisinin ortaya konması amaçlanmıştır. Çalışmanın ilk basamağı kapsamında, eczacılar ve eczane çalışanları ile yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Veriler, 26.09.2021–8.07.2022 tarihleri arasında toplanmıştır. Veri toplama sürecinin hemen ardından, Max Qualitative Data Analysis (MAXQDA) 2020 yazılımı ile içerik analizi yapılmış, katılımcıların kullandıkları kelimelerin sıklıkları değerlendirilmiştir. Bu kapsamda, COVID-19 pandemisi sürecinde en çok kullanılan gıda takviyeleri ile ilgili olarak, eczacılar ve eczane çalışanları tarafından C (vitamini), çinko, D (vitamini), K2 (vitamini), kara mürver formülasyonları, multivitaminler, omega 3, probiyotik söylendiği görülmüştür. Bununla birlikte, bağışıklık kelimesinin eczacılar tarafından 63, teknikerler tarafından ise 30 defa kullanıldığı tespit edilmiştir. Her iki grubun da internet ve sosyal medyaya vurgu yaptığı saptanmış, ancak bu ifadelerin teknikerler tarafından daha fazla kullanıldığı belirlenmiştir. Literatürde yer alan çalışmalar, içerik analizi bulgularıyla uyumlu şekilde, COVID-19 pandemisi ile özellikle D vitamini, C vitamini, omega 3 ve bağışıklık sistemi ile ilişkili ürünlerin kullanımının arttığını göstermektedir. Hem geleneksel hem de sosyal medya aracılığıyla yapılan tanıtımların, hastaları tüketim noktasında etkilediği, ağızdan ağıza yayılan

bilgilerin de ürünlere olan talebi artırdığı ifade edilmektedir. Eczacıların bu noktada etik sorumluluğu, özellikle yanlış ve eksik bilgiler ile mücadelenin yanı sıra, gıda takviyesi olarak kullanılan ürünlerin olası etkileri ve yan etkileri konusunda tarafsız ve doğru bilgilendirme olarak görülmektedir.

Products used for supporting nutrition are defined as food supplements in the Turk legislation. These products contain nutrients and herbal, plant and animal-originated substances due to their nutritional or physiological effects. They are prepared in various forms also, have daily intake doses. The rational use of food supplements, those are provided to the public through pharmacies, is important for both individual and community health. In the light of these facts, in this study, we aimed to reveal the impact of COVID-19 pandemic on the sales of food supplements and the in-service training for these products. In this regard, semi-structured in-depth interviews were conducted with pharmacists and pharmacy technicians at first phase. Data were collected 26.09.2021 - 8.07.2022. Thereafter, content analysis was performed with the Max Qualitative Data Analysis (MAXQDA) 2020 software, and the frequencies of the words used by the participants were evaluated. In this context, usage of Vitamin C, Zinc, Vitamin D, Vitamin K2, Elderberry formulations, multivitamins, Omega 3, and Probiotics were the most stated products by pharmacists and pharmacy technicians against to COVID-19 pandemic. However, it is found that the word immunity was used 63 times by pharmacists and 30 times by technicians. Besides, both professionals emphasized the effects of the internet and social media on the use of food supplements, but it is observed that these expressions were used more by the technicians. We discovered that the literature is in line with our findings, the use of Vitamin D, Vitamin C, Omega 3 and immune system-boosting products has increased with the COVID-19 pandemic. Moreover, the promotions made through both traditional ways and social media affect the patients' consumption, and the information spread by word of mouth doubles the demand for these products. In this context, the ethical responsibilities of both pharmacists and pharmacy technicians are being objective to the patients and providing unbiased and accurate information about the possible effects and side effects of food supplements. Also, combating false and insufficient information is essential.

SALGIN KONULU FİLMLERİ KORKU KÜLTÜRÜ ÜZERİNDEN TARTIŞMAK

Ash Yurdigül*, Yusuf Yurdigül**

*Prof.Dr. Atatürk Üniversitesi İletişim Fakültesi, Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü,

Prof.Dr. Atatürk University, Faculty of Communication, Radio, Television and Cinema Department.

asliacar@atauni.edu.tr

**Prof. Dr. Atatürk Üniversitesi İletişim Fakültesi, Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü, Prof. Dr. Atatürk University, Faculty of Communication, Radio, Television and Cinema Department.

yurdigul@atauni.edu.tr

Kültür, korku ve sinema arasındaki ilişkinin geçmişi sinematografin icadına kadar uzanmaktadır. Lumiere Kardeşler'in Trenin Ciotat Garı'na Girişi filmiyle ilk kez sinemayla muhatap olan seyircinin izler refleksine bakıldığında da bu ilişkiye dair kültürel birtakım izleri görmek mümkündür. Sinematografiye dair söylencelere göre, filmi izleyen ve görsel kültürü yok denecek kadar az olan topluluk, büyük bir perdeden kendilerine doğru gelen treni gördüklerinde büyük bir korkuya kapılmış ve etrafa kaçışmışlardır. Bu söylence bile sinema, korku ve kültür arasındaki bağı en bariz bir biçimde ortaya koymaktadır.

Salgın konusu da bir korku unsuru olarak toplumların kültürel hayatlarında önemli bir yere sahip dinamiklerdendir. Tarihsel süreçte özellikle yazılı kültüre bakıldığında veba, kolera, İspanyol gribi gibi salgın hastalıkların kadim metinlerde kimi zaman iktidar kimi zaman da Tanrı tarafından korkutucu bir unsur olarak kullanıldığı görülmektedir. Bazin'in ifadesiyle, modern zamanların en etkili anlatım aracı olan sinema da salgını bir korku unsuru olarak kullanmaktan geri kalmamıştır. Sinema tarihine bakıldığında *Caddelerde Korku* (Panic in the Streets, 1950, Elia Kazan) ve *Yedinci Mühür* (Ingmar Bergman, 1957) gibi filmlerdeki ilk kullanımlarından bu yana salgın, korku yaratan sinematografik bir anlatım aracı olarak iş görmüştür. Bu nedenle, özellikle korku sinemasının vazgeçilmez bir aracı olarak oldukça uzun zamandan beri hem sinematografik bir değer hem de gişe açısından başarılı olmuş *Andromeda Esrarı* (The Andromeda Strain, 1971, Robert Wise), *Salgın* (Epidemic, 1987, Lars von Trier), *Zombi* (Dawn of the Dead, 1978, George A. Romero), *The Plague* (1992, Luis Puenzo), *12 Maymun* (Twelve Monkeys, 1995, Terry Gilliam), *Körlük* (Blindness, 2008, Fernando Meirelles) ve *Salgın* (Contagion, 2011, Steven Soderbergh) gibi filmlerde ise ebola, aids, kuş /domuz gribi farklı biçimlerde modern bir korku yaratıcısı olarak kullanılmıştır.

Sinema, salgın ve korku kültürü konuları üzerinden kavramsal bir çerçeve belirlenen çalışmada; salgın konulu *Yedinci Mühür* (Ingmar Bergman, 1957), *12 Maymun* (Twelve Monkeys, 1995) ve *Grip* (The Flu, 2013, Kim Sung-su) filmlerinin korku kültürü üzerinden tartışılması amaçlanmaktadır. Bu amaçla çalışmada, söz konusu filmler korku kültürünü oluşturan belirli temalar çerçevesinde analiz edilecek ve elde edilen bulgular sinema, salgın ve korku kültürü ilişkisi açısından değerlendirilecektir.

ULUSAL BİR GAZETE ÖRNEĞİ İLE TÜRKİYE'DE KORONAVİRÜS SALGINI

CORONAVIRUS EPIDEMIC IN TURKEY WITH AN EXAMPLE OF A NATIONAL NEWSPAPER

Emine Yüksek*, Sezer ERER KAFA**

* Yük. Lis. Öğr. BUÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı,

Grad. St. BUU Institute of Health Science, Department of Medical Ethics and History of Medicine

emine.yuksekk7@gmail.com

**Dr. Öğr. Üyesi ,BUÜ Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı,

Assist. Prof. BUU Faculty of Medicine, Department of Medical Ethics and History of Medicine

sezer@uludag.edu.tr

Toplumu bilgilendirme görevine sahip olan kitle iletişim araçları özellikle tüm dünyayı etkisi alan pandemi nedeniyle dünya çapındaki sert karantina önlemleri süresince evlerine kapanan insanlar için önemli bir bilgi kaynağı haline gelmişlerdir. Günlük yaşamdan sportif-kültürel faaliyetlere kadar her alanda kendini gösteren pandemi ile ilgili günlük bilgilerin heyecanla beklendiği bu dönemde yapılan haberlerin halka olan yansımaları da çoğu araştırmaya konu olmuştur. Bu noktadan hareketle çalışmanın amacı, koronavirüs salgını ile ilgili yapılan haberlerin ulusal bir gazete özelinde değerlendirilmesidir. Çalışmanın verileri için haftalık ortalama tiraj listesinde ilk 3 içinde yer alan ve hem ulusal hem de yerel niteliğe sahip olan Hürriyet gazetesi seçilmiştir. Araştırmanın evrenini 11 Mart 2020 – 11 Mart 2021 tarihleri arasında gazetedeki COVID-19 ile ilgili yer alan haberler oluşturmaktadır. Çalışmada herhangi bir örneklem veya sayfa seçimine gidilmemiş, gazetenin tüm ekleri ile birlikte 1 yıllık arşivi taranmıştır. Tarama ile edilen haberlerin gazetedeği yeri ve önemi Budd Skoru ile belirlenecek, ayrıca medya içerik analizi ile incelenecektir. Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi ilan edildiği tarihten itibaren insanların hayatına hızla giren ve hayatlarını belirli kısıtlamalarla geçirmek zorunda bırakan koronavirüs salgını sırasında kitle iletişim araçlarının daha fazla kullanıldığı bilinmektedir. Yapılan araştırmalar bilgi kaynağı olarak televizyon, gazete ve internetin en fazla kullanılan araçlar olduğunu göstermektedir. Bu çalışma ile ulusal bir gazetede COVID-19 ile ilgili haberler incelenecek ve haberlerin içeriğine göre etik açıdan değerlendirmeler yapılacaktır.

The mass media, which have the duty of informing the society, have become an important source of information for people who are confined to their homes during the harsh quarantine measures especially due to the pandemic that has affected around the world. The reflection of the news made to the public during this period, when daily information about the pandemic, which manifests itself in all areas from daily life to sports and cultural activities, is eagerly awaited, has also been the subject of most studies. From this point of view, the aim of the study is to evaluate the news about the coronavirus outbreak in a national newspaper. Hürriyet newspaper, which is in the top 3 of the weekly average circulation list and has both national and local characteristics, was chosen for the data of the study. The universe of the research consists of the news about COVID-19 in the newspaper between March 11, 2020 and March 11, 2021. In the study, no sample or page selection was made, and the 1-year archive of the newspaper was scanned with all its appendices. The place and importance of the news obtained by scanning in the newspaper will be determined by the Budd Score, and it will also be examined by media content analysis. It is known that mass media are used much more during the coronavirus epidemic, which has entered people's lives rapidly since the date the pandemic declared by the World Health Organization and forced them to spend their lives with certain restrictions. Studies show that television, newspaper and internet are the most used tools as information sources. With this study, news about COVID-19 in a national newspaper will be examined and ethical evaluations will be made according to the content of the news.

GÖĞÜS HASTALARI VE REFAKATÇİLERİNDE COVID AŞISI TEREDDÜDÜ; DÜZCE DENEYİMİ

COVID VACCINATION HESITATION IN CHEST PATIENTS AND THEIR COMPANIONS;
DÜZCE EXPERIENCE

Uğur Yüreğir*, Yasemin Orhanlı**, Esra Öner***, Peri Meram Arbak****

* Dr. Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi, Göğüs Hastalıkları AD,

** Dokt. Öğr. Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Tıp Tarihi ve Tıbbi Etik AD,
PhD Cand.Kocaeli University Institute of Health Sciences, Department of History of Medicine
and, Ethics.

*** Dokt. Öğr. Kocaeli Üniversitesi,

PhD Cand. Kocaeli University

**** Prof. Dr. Düzce Üniversitesi,

Prof.Dr. Düzce University

periarbak@hotmail.com

Giriş: Aşı karşıtlığı ve aşı tereddütünü inceleyen yayınlarda, sorunun aşılama ile ilgili eğitimin yaygınlaştırılması, aşıya ulaşımın kolaylaştırılması ile aşılabileceği bildirilmektedir.

Amaç: Göğüs hastalıkları bölümünde ayakta veya yatarak izlenen hastaların ve refakatçilerinin COVID'e karşı aşılama durumunu saptamak ve aşı olmayanların analizini yapmaktır.

Sonuçlar: Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs hastalıkları bölümünde 01.09.2021- 31.12.2021 tarihleri arasında yatarak veya ayakta izlenen ardışık 304 hasta ve 304 refakatçisine COVID aşısı durumları, demografik bilgileri, aşı olmayanlara nedenleri yüzüze görüşmeyle soruldu. Hastaların ortalama yaşı 60.5 ± 16.1 , refakatçilerinin 47.7 ± 13.0 idi ($p < 0.001$). Hastaların %61.5 oranında erkeklerden oluştuğu gözlenirken, refakatçilerin %63.5'u kadındı ($p < 0.001$). Tüm grupta aşı olmayanların oranı %12.7 (77 kişi) idi. Hastaların aşı olma oranı %88.2, refakatçilerin %86.5 idi ($p = 0.626$). Hastaların daha çoğu Sinovac aşısı olurken (%41.1), refakatçiler arasında Bionthec aşısı olanlar fazlaydı (%50.0) ($p < 0.001$). Hastaların ortalama aşı olma sayısı 2.1 ± 0.9 (min:0, max: 4) iken refakatçilerinin 1.9 ± 0.9 (min:0, max: 4) idi ($p = 0.011$). Hastalarda en sık gözlenen ilk beş başvuru veya yatış nedeni sırasıyla; KOAH (%20.4), preoperatif değerlendirme-Anti TNF ilaç onayı (%14.1), astım (%10.9), akciğer Ca (%10.9), pnömoni (%9.5) idi. Hastalarda da (61.3° e 54.1 , $p = 0.011$), refakatçilerde de (48.4° e 42.6 , $p = 0.008$) aşı olanların ortalama yaşı aşı olmayanlardan daha fazlaydı. Erkek hastalar kadın hastalardan daha az aşı olurken (%85'e %93.2, $p = 0.044$), refakatçilerde her iki cinsiyet grubunun aşılama hızları aynıydı (%86.5 ve %86.5, $p = 1.000$). Aşı olmayanların aile üyelerinde de aşı olmayan bireyler olduğunu bildirme oranı %72.7 iken (56/77), aşı olmayan yok diyenler %27.3 (21/77) oranındaydı ($p < 0.001$). Aşı olmayıp COVID-19 hastalığı geçirdiğini bildirenlerin oranı %54.5 iken (42/77), geçirmediklerini bildirenler %45.5 (35/77) idi ($p < 0.001$). Aşı olmayanlara nedeni sorulduğunda; yan etkilerinden korkma (%31.2), aşının yararlı olmadığını düşünmek (%14.3), zararlı olduğunu düşünmek (%9.1), maske ve mesafeyi korumakta yeterli bulmak, COVID geçirdiği için aşı olmamak (%6.5), aşıya götüreceği biri olmadığını için (%6.5), aşı olmasının gerektiği söylenmediği için (%5.2), daha az oranlarda da maddi durumunun uygun olmaması, aşı olunacak yeri bilmemesi yanıtları alındı. Aşı olmasam hiçbir zarar görmem diyenlerin oranı aşı olmayanlarda %50.6 iken (39/77), aşı olanlarda %9.8 (52/531) idi. Aşı olmasam hastalığı ağır geçiririm diyenlerin oranı aşı olmayanlarda %19.5 (15/77) iken, aşı olanlarda %68.2 (362/531) idi.

Çıkarım: Serimizde Göğüs hastaları ve refakatçilerinde aşılınmama oranının %12.7 olduğu, daha genç yaştakilerin, ailelerinde aşılınmamış bireyler bulunanların, aşının yararlı olmadığını ve aşının zararlı olduğunu düşünenlerin aşı yaptırmadığı gözlemlendi. Aşı tereddüdü ve aşı karşıtlığında tüm sağlık çalışanlarının eğitici çabalarının önemli olduğu ancak aile hekimlerinin birinci basamakta aldıkları rol nedeniyle ön planda olması gerektiği düşünüldü.

Introduction: In the publications examining the anti-vaccination and vaccine hesitancy, it is reported that the problem can be overcome by spreading the education about vaccination and facilitating the access to the vaccine.

Aim: To determine the vaccination status of the outpatient or inpatient patients and their companions for COVID-19 in the chest diseases department and to analyze those who are not vaccinated.

Results: 304 consecutive inpatients or outpatients and their 304 attendants, who were followed up in the Department of Chest Diseases of Düzce University Faculty of Medicine between 2021.01.09 and 2021.12.31 were asked about their COVID vaccine status, demographic information, and reasons for those who were not vaccinated, through face-to-face interviews. The mean age of the patients was 60.5 ± 16.1 , and that of the companions was 47.7 ± 13.0 ($p < 0.001$). While 61.5% of the patients were male, 63.5% of the attendants were female ($p < 0.001$). The rate of those who were not vaccinated in the whole group was 12.7% (77 people). Vaccination rate of the patients was 88.2%, and the companions were 86.5% ($p = 0.626$). While most of the patients were vaccinated with Sinovac (41.1%), the number of patients with Biothec vaccine was higher (50.0%) ($p < 0.001$). The mean number of vaccinations of the patients was 2.1 ± 0.9 (min:0, max: 4), while that of the companions was 1.9 ± 0.9 (min:0, max: 4) ($p = 0.011$).

The five most common reasons for admission or hospitalization in patients were respectively; COPD (20.4%), preoperative evaluation-Anti-TNF drug approval (14.1%), asthma (10.9%), lung Ca (10.9%), pneumonia (9.5%). The mean age of vaccinated patients (61.3 vs 54.1, $p = 0.011$) and attendants (48.4 vs 42.6, $p = 0.008$) was higher than those who were not vaccinated. While male patients were vaccinated less frequently than female patients (85% vs. 93.2%, $p = 0.044$), vaccination rates were the same for both sexes in companions (86.5% vs. 86.5%, $p = 1.000$). While the rate of reporting that there were unvaccinated individuals in the family members of those who were not vaccinated was 72.7% (56/77), the rate of those who said that they were not vaccinated was 27.3% (21/77) ($p < 0.001$). While the rate of those who were not vaccinated and reported that they had COVID-19 disease was 54.5% (42/77), 45.5% (35/77) reported that they did not ($p < 0.001$). When the unvaccinated people were asked about the reason, the following responses were received, respectively; Fear of its side effects (31.2%), thinking that the vaccine is not useful (14.3%), thinking it is harmful (9.1%), finding mask and distance enough to maintain, not getting vaccinated because of COVID-19 (6.5%), not having someone to take the vaccine (6.5%), because they were not told that they should be vaccinated (5.2%), their financial situation was not suitable, they did not know the place to be vaccinated. The rate of those who said that they would not suffer any harm if they were not vaccinated was 50.6% (39/77) of those who were not vaccinated, and 9.8% (52/531) of those who were vaccinated. The rate of those who said that they would have a severe disease if they were not vaccinated was 19.5% (15/77) in those who were not vaccinated, while it was 68.2% (362/531) in those who were vaccinated.

Conclusion: In our series, it was observed that the rate of not being vaccinated was 12.7% in chest patients and their companions, those who were younger, those with unvaccinated individuals in their families, those who thought that the vaccine was not helpful and that the vaccine was harmful did not get vaccinated. It was thought that educational efforts of all healthcare professionals are important in vaccine hesitancy and opposition to vaccination, but family physicians should be at the forefront due to the role they play in primary care.

AIDS – A SHAMEFUL EPIDEMIC. DEVELOPMENT OF THE PERCEPTION OF THE DISEASE IN POLAND, BASED ON THE ANALYSIS OF PRE- AND POST-EXPOSURE TECHNIQUES AND RISK GROUPS

AIDS – UTANÇ VERİCİ SALGIN. MARUZ KALMA ÖNCESİ VE SONRASI TEKNİKLER VE RİSK GRUPLARININ ANALİZİNE DAYALI POLONYA'DA HASTALIK ALGISININ GELİŞİMİ

Monika Zamachowska*

* MD, Professor Assistant, Department of History of Medicine, Jagiellonian University Medical College Kraków

Since the beginning of the disease as an epidemic, AIDS has caused not only fear among patients and health professionals, but also a sense of disgust at the way the infection is transmitted. HIV infection has often been seen as a “punishment” for sexual promiscuity, unusual sexual practices or drug abuse. Those affected by the disease were treated as inferior, drug-addicts and sometimes referred to as perverts. The doctors were afraid of any contact with the patients, they were abandoned by their friends driven by an illegitimate fear of contagion. Patients refused to be tested or tried to hide the disease from their surroundings out of fear of stigmatization. This put both their own life and health at risk, as well as their sexual partners’ and the medical staff who provided care. Over time, the world became more accustomed to this new problem. A proper education about risky behaviours and correct self-protection combined with the new methods of diagnosis and treatment have reduced the fear. A new approach to LGBT issues stigmatizes no more homosexual behaviour. New methods of using psychogenic drugs that doesn’t require anymore an intravenous access reduced the risk of infection for drug addicts. On the other hand, open relationships, new phenomena in sexuality such as swinging and chemsex have created new risk groups. The topic of the lecture is the analysis of the perception of the disease by the Poles by analysing the development of pre- and post-exposure techniques and new risk groups.

RUDOLF WEIGL WAS A POLISH SCIENTIST WHO PIONEERED A VACCINE AGAINST TYPHUS EXANTHEMATICUS

RUDOLF WEIGL, TYPHUS EXANTHEMATICUS'A KARŞI AŞININ ÖNCÜSÜ POLONY-
ALI BİR BİLİM ADAMIYDI

Wiktorja Zamachowska*

*Medical Student, Department of History of Medicine, Jagiellonian University Medical Col-
lege Kraków

Typhus exanthematicus is an epidemic, zoonotic disease, caused by *provazeki rickettsia* and responsible of millions of deaths throughout the history. It became extremely dangerous during wartime, while large, overcrowded troops were moving around without any possibility to maintain the correct hygiene levels. The immediate appearance of lice was inevitable in such conditions- they are the vectors that transmit the disease among humans. The original vaccine, developed by Rudolf Weigl, played a crucial role during the Second World War. It saved millions around the world- soldiers, civilians, Gestapo and concentration camp prisoners, ghetto inhabitants. With antibiotics not being discovered yet, it was the only hope for patients suffering from this deadly disease. The topic of this work is to picture an original vaccine manufacturing process, based on the culture of lice fed with human blood. The other aim is to represent the target group it was meant for, in both times of war and peace, and how it contributed to the curb the spread of epidemics in different places around the world.

TÜRKİYE’DE COVID-19 SALGINI SÜRECİNİN YÖNETİMİ

COVID-19 PANDEMIC MANAGEMENT IN TURKEY

Çağrı Zeybek Ünsal*, Nüket Örnek Büken**

*Arş. Gör. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı,

Res.Assist. Hacettepe University Faculty of Medicine, Department of History of Medicine and Ethics.

cagri.zunsal@hacettepe.edu.tr

**Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı,

Prof.Dr. Hacettepe University Faculty of Medicine, Department of History of Medicine and Ethics.

Tarihteki salgın hastalıklarda olduğu gibi 2019 yılından bu yana yaşanan COVID-19 salgını da toplumların ekonomik, politik ve sosyal yapılarını etkilemiştir. Çin’in Wuhan kentinde Aralık 2019 tarihinde ortaya çıkan ve kaynağı halen tartışılan SARS-COV-2 virüsünün insandan insana bulaşarak yaygınlaşması ile koronavirüs hastalığı Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından 20 Ocak 2020 tarihinde “Uluslararası Halk Sağlığı Acil Durumu” olarak ilan edilmiştir. Gelişmiş ülkelerde de kontrol edilmesi zor sonuçlar doğuran COVID-19 salgını için ulusal ve uluslararası düzeyde önlemler alınmıştır. Bu kapsamda aşı çalışmaları, karantina uygulamaları ve seyahat kısıtlamaları gibi önlemler pandemi boyunca etik açıdan tartışılmıştır. Türkiye, başta Sağlık Bakanlığının çalışmaları ve bu süreçte oluşturduğu bilim kurulunun önerileri doğrultusunda kurumlar arası işbirliğini de destekleyecek şekilde çeşitli politikalar izlemiş, hizmet sunumunda bulunmuş ve eylem planları oluşturmuştur. Bununla birlikte, Türk Tabipleri Birliği pandemi çalışma grubu oluşturmuş, değerlendirme raporları, kitaplar, webinarlar, podcastler, dergiler ve bültenler yayımlamıştır. Bu çalışmada, Türkiye’nin salgın hastalıkla mücadele sürecini nasıl ve hangi araçlar ile yönettiğine ilişkin bilgiler aktarılarak söz konusu salgın sırasında izlediği politikalar etik perspektiften değerlendirilecektir.

As we have experienced throughout the history of pandemics, the COVID-19 outbreak also has caused direct impacts on the economic, political, and social structures of societies that started in 2019. Since the SARS-COV-2 virus spreads between persons who are in close contact with each other The World Health Organization (WHO) declared the coronavirus disease an "International Public Health Emergency of International Concern (PHEIC)" on January 20, 2020, that emerged in Wuhan, China in December 2019 whose origin is still debated. To fight against the COVID-19 outbreak national and international measures have been taken, which has hard-to-control results even in developed countries. In this context, measures such as vaccination studies, quarantine practices, and travel restrictions were ethically discussed throughout the pandemic. In line with the studies of the Republic of Turkey Ministry of Health and the recommendations of the Corona Virus Scientific Advisory Board, Turkey has followed various policies to support collaboration between institutions, provided services, and developed action plans. In addition, the Turkish Medical Association (TMA/TTB) established a pandemic working group and published evaluation reports, books, webinars, podcasts, magazines, and bulletins. In this study, information about how and with which tools Turkey managed the fight against the virus will be reviewed, and the policies followed during the outbreak will be evaluated from an ethical perspective.

KATILIMCI LİSTESİ

PARTICIPANT LIST/ LISTA UCZESTNIKÓW

Unvani	Adı	Soyadı	Üniversite
Prof.Dr.	Berna	ARDA	Ankara Üniversitesi/ Ankara University
Prof. Dr.	Ali	ARSLAN	Kocaeli Üniversitesi / Kocaeli University
Prof. Dr.	Salim	BİLİCİ	Mardin Artuklu Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı/ University of Mardin Artuklu, Dean of Faculty of Medicine
Prof. Dr.	Adnan	CEVİZ	Dicle Üniversitesi E.Öğretim Üyesi / Dicle University, Emeritus, Türkiye
Prof. Dr.	Yılmaz	DEMİRHAN	Dicle Üniversitesi / Dicle University
Prof. Dr.	Ayşegül	DEMİRHAN ERDEMİR	Maltepe Üniversitesi / Maltepe University
Prof. Dr.	Hanzade	DOĞAN	Altınbaş Üniversitesi / Altınbaş University
Prof. Dr.	Nermin	ERSOY	Kocaeli Üniversitesi / Kocaeli University
Prof. Dr.	Gönül	GÜREŞSEVER CANTAY	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi/ Fatih Sultan Mehmet Vakıf University
Prof. Dr.	Selim	KADIOĞLU	Çukurova Üniversitesi/ Çukurova University
Prof. Dr.	Jaroslav	KİTA	Lodz Üniversitesi/ University of Lodz
Prof. Dr.	Osman	KÖSE	Milli Savunma Üniversitesi / National Defense University
Prof. Dr.	Robert	LİPELT	Jan Grodek State Vocational Academy
Prof. Dr.	Peri	MERAM ARBAK	Düzce Üniversitesi / Düzce University
Prof. Dr.	Arın	NAMAL	CONGRESS PRESIDENT / KONGRE BAŞKANI
Prof. Dr.	Nüket	ÖRNEK BÜKEN	Hacettepe Üniversitesi/ Hacettepe University
Prof.Dr.	Nuran	ÖZTÜRK	Çukurova Üniversitesi / Çukurova University
Prof. Dr.	Bozena	PLONKA-SYROKA	Chairperson of the Department of Humanities of Sciences, Faculty of Pharmacy, Medical University of Wrocław
Prof.Dr.	İclal	SARAÇOĞLU	Hacettepe Üniversitesi / Hacettepe University
Prof. Dr.	Hatice Nil	SARI	Biruni Üniversitesi/ Biruni University
Prof. Dr.	Gülbüz	SEZGİN	Maltepe Üniversitesi / Maltepe University
Prof. Dr.	Pervin	SOMER	İstanbul Okan Üniversitesi / İstanbul Okan University
Prof.Dr.	Serap	ŞAHİNOĞLU	Ankara Üniversitesi /Ankara University

Unvanı	Adı	Soyadı	Üniversite
Prof.Dr.	Sevgi	ŞAR	Emeritus, Türkiye
Prof. Dr.	Jochen	TAUPİTZ	Mannheim Üniversitesi/ Mannheim University
Prof.Dr.	İbrahim	TOPÇU	Sağlık Bilimleri Üniversitesi / University of Health Sciences
Prof. Dr.	Atadan	TUNACI	İstanbul Üniversitesi / İstanbul University
Prof. Dr.	Öztan	USMANBAŞ	İstanbul Üniversitesi / İstanbul University
Prof. Dr.	Çağatay	ÜSTÜN	Ege Üniversitesi/ Ege University
Prof. Dr.	Carlos	VIESCA T.	Mexico National Autonoma University
Prof. Dr.	İtir	YEĞENAGA	Maltepe Üniversitesi / Maltepe University
Prof.Dr.	Selan	YEĞENOĞLU	Hacettepe Üniversitesi / Hacettepe University
Prof. Dr.	Aslı	YURDİGÜL	Atatürk Üniversitesi / Atatürk University
Prof.Dr.	Yusuf	YURDİGÜL	Atatürk Üniversitesi / Atatürk University
Doç. Dr. / Assoc. Prof	Zuhal	AKMEŞE DEMİR	Dicle Üniversitesi / Dicle University
Doç. Dr. / Assoc. Prof	Aslıhan	AKPINAR	Kocaeli Üniversitesi/ Kocaeli University
Doç. Dr. / Assoc. Prof	Eşref	ARAÇ	Dicle Üniversitesi / Dicle University
Doç. Dr. / Assoc. Prof	Miray	ARSLAN	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi/Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Doç. Dr. / Assoc. Prof	Elif	ATICI	Uludağ Üniversitesi /Uludağ University
Doç. Dr. / Assoc. Prof	Rahime	AYDIN ER	Kocaeli Üniversitesi/ Kocaeli University
Doç. Dr. / Assoc. Prof	Nursel	BOLAT	19 Mayıs Üniversitesi/ 19 Mayıs University
Doç. Dr. / Assoc. Prof	Oktay	BOZAN	Dicle Üniversitesi / Dicle University
Doç. Dr. / Assoc. Prof	Rana	CAN ÖZDEMİR	Akdeniz Üniversitesi/Akdeniz University
Doç. Dr. / Assoc. Prof	Özcan	DEMİR	Dicle Üniversitesi / Dicle University
Doç. Dr. / Assoc. Prof	Gökhan	DEMİRKOL	Çankırı Karatekin Üniversitesi/ Çankırı Karatekin University

Unvanı	Adı	Soyadı	Üniversite
Doç. Dr. / Assoc. Prof	Nilüfer	DEMİRSOY	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi/ Eskişehir Osmangazi University
Doç. Dr. / Assoc. Prof	Elif	GÜLTEKİN	Sağlık Bilimleri Üniversitesi/University of Health Sciences
Doç.Dr. / Assoc. Prof	Mukadder	GÜN	Ufuk Üniversitesi / Ufuk University
Doç. Dr. / Assoc. Prof	Güssün	GÜNEŞ	Marmara Üniversitesi / Marmara University
Doç. Dr. / Assoc. Prof	Aziz Ahmad	HAMİDİ	Maltepe Üniversitesi / Maltepe University
Doç. Dr. / Assoc. Prof	Funda	KADIOĞLU	Çukurova Üniversitesi / Çukurova University
Doç. Dr. / Assoc. Prof	Mehmet	KARATAŞ	İnönü Üniversitesi/ İnönü University
Doç. Dr. / Assoc. Prof	Nurdan	KIRIMLIOĞLU	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi/ Eskişehir Osmangazi University
Doç. Dr. / Assoc. Prof	Anna	ODRZYWOLSKA	Jan Dlugosz University in Czestochowa,
Doç. Dr. / Assoc. Prof	Berrin	OKKA	Necmettin Erbakan Üniversitesi/ Necmettin Erbakan University
Doç. Dr. / Assoc. Prof	Oya	ÖGENLER	Mersin Üniversitesi/ Mersin University
Doç. Dr. / Assoc. Prof	Tutku	ÖZDOĞAN	Emeritus, Türkiye
Doç. Dr. / Assoc. Prof	Türkan	POLATÇI DEMİRKOL	Çankırı Karatekin Üniversitesi/ Çankırı Karate- kin University
Doç. Dr. / Assoc. Prof	Muhsine	SEKMEN	Ordu Üniversitesi / Ordu University
Doç. Dr. / Assoc. Prof	Gürkan	SERT	Marmara Üniversitesi / Marmara University
Doç. Dr. / Assoc. Prof	İpek Sevda	SÖĞÜT	Özyeğin Üniversitesi/Özyeğin Üniversitesi
Doç. Dr. / Assoc. Prof	Monika	ZAMACHOWSKİ	Jagiellonian University Medical College Kraków
Dr. Öğr. Üyesi / Assist. Prof	Sibel	ÇELİK	Organization Board / Düzenleme Kurulu Üyesi

Unvanı	Adı	Soyadı	Üniversite
Dr. Öğr. Üyesi / Assist. Prof	Nuriye	DEĞİRMEN	Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi/Kütahya Health Sciences University
Dr. Öğr. Üyesi / Assist. Prof	Müge	DEMİR	Hacettepe Üniversitesi / Hacettepe University
Dr. Öğr. Üyesi / Assist. Prof	Emel	DEMİR GÖRÜR	Organization Board / Düzenleme Kurulu Üyesi
Dr. Öğr. Üyesi / Assist. Prof	Nuray	DEMİRÇİ GÜN- GÖRDÜ	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi/Recep Tayyip Erdoğan University
Dr. Arş. Gör. / Dr. Res. Assist.	Abdusselam	ERTEKİN	Sekreteryası / Secretariat
Dr. Arş. Gör. / Dr. Res. Assist.	Halil İbrahim	GÖRÜR	Dicle Üniversitesi / Dicle University
Dr. Öğr. Üyesi / Assist. Prof	Ramazan	GÜNEŞER	Abant İzzet Baysal Üniversitesi/Abant İzzet Baysal University
Dr. Öğr. Üyesi / Assist. Prof	Ceren Gülser	İLİKAN RASİ- MOĞLU	Acıbadem Üniversitesi/Acıbadem University
Dr. Öğr. Üyesi / Assist. Prof	Meryem Türkan	IŞIK	Mersin Üniversitesi / Mersin University
Dr. Öğr. Üyesi / Assist. Prof	Sezer	ERER KAFA	Uludağ Üniversitesi /Uludağ University
Dr. Öğr. Üyesi / Assist. Prof	Fahrünnisa	KAZAN	Organization Board / Düzenleme Kurulu Üyesi
Dr. Öğr. Üyesi / Assist. Prof	Şükrü	KELEŞ	Karadeniz Teknik Üniversitesi / Karadeniz Technical University
Dr. Öğr. Üyesi / Assist. Prof	Mehmet Emin	KURT	Organization Board / Düzenleme Kurulu Üyesi
Dr. Öğr. Üyesi / Assist. Prof	F. Gülsüm	ÖNAL	Trakya Üniversitesi/Trakya University
Dr. Öğr. Üyesi / Assist. Prof	Cüneyt	ÖZ	Dicle Üniversitesi / Dicle University
Dr. Öğr. Üyesi / Assist. Prof	Hasan Hüseyin	SARI	İstanbul Üniversitesi / İstanbul University
Dr. Öğr. Üyesi / Assist. Prof	Bilge	SÖZEN-ŞAHNE	Hacettepe Üniversitesi / Hacettepe University
Dr. Öğr. Üyesi / Assist. Prof	M. Kemal	TEMEL	İstanbul Üniversitesi / İstanbul University

Unvanı	Adı	Soyadı	Üniversite
Dr. Öğr. Üyesi / Assist. Prof	Mahmut	TOKAÇ	Medipol Üniversitesi/ Medipol University
Dr. Öğr. Üyesi / Assist. Prof	Serap	TORUN	Çukurova Üniversitesi/ Çukurova University
Dr. Öğr. Üyesi / Assist. Prof	Esra Saniye	TUNCER	Organization Board / Düzenleme Kurulu Üyesi
Dr. Öğr. Üyesi / Assist. Prof	Selda	OKUYAZ	Mersin Üniversitesi/ Mersin University
Dr. Arş. Gör. / Dr. Res. Assist.	Mekki	ULUDAĞ	Dicle Üniversitesi / Dicle University
Dr.	Beata	PAWLİCA	Institute of Political Science and Administration, Pedagogical University of Krakow
Dr.	Emin	ALKAN	İstanbul Üniversitesi / İstanbul University
Dr.	Dana	BARAN	Grigore T. Popa University of Medicine and Pharmacy - Iasi, Romania
Dr.	Ayşe	BATĞI AZARKAN	Sağlık Bilimleri Üniversitesi/University of Health Sciences
Dr.	Berna	ERAYMAN	Ankara Üniversitesi / Ankara University
Dr.	İlknur	GENÇ KUZUCA	
Dr.	Joanna	KORZENIOWSKA	Institute of Geography, Pedagogical University of Krakow
Dr.	Marek	STYCH	Pedagogical University of Cracow
Dr.	Mariablanca	RAMOS DE VIESCA	Department of History and Philosophy of Medicine, Faculty of Medicine, UNAM (National Autonomous University of Mexico)
Dr.	Newal Alabdul	REZZAK	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi/ Eskişehir Osmangazi University
Dr.	Jerzy	SPOREK	Universit�t Wroclaw
Dr.	Mehmet Ali	ŞEN	Dicle Üniversitesi / Dicle University
Dr.	Uğur	YÜREĞİR	Düzce Üniversitesi /Düzce University
Arş. Gör. / Res. Assist.	Serra	AĞIRMAN YILMAZ	İstanbul Medipol Üniversitesi/İstanbul Medipol University
Arş. Gör. / Res. Assist.	İsmail	AYHAN	Dicle Üniversitesi / Dicle University
Arş. Gör. / Res. Assist.	Sevim	COŞKUN	Hacettepe Üniversitesi/ Hacettepe University

Unvanı	Adı	Soyadı	Üniversite
Arş. Gör. / Res. Assist.	Ayli	HEYDARİ	Hacettepe Üniversitesi/ Hacettepe University
Arş. Gör. / Res. Assist.	Seçil	ÖZÇİFTÇİ	İzmir Katip Çelebi Üniversitesi/İzmir Katip Çelebi University
Arş. Gör. / Res. Assist.	Çağrı Zeybek	ÜNSAL	Hacettepe Üniversitesi/ Hacettepe University
Arş. Gör. / Res. Assist.	Leyla	YUMRUKAYA	Hacettepe Üniversitesi/ Hacettepe University
Öğr. Gör. Dr. / Lecturer. Dr.	Yılmaz	ALIŞKAN	Dicle Üniversitesi / Dicle University
Öğr. Gör. / Lecturer, Phd.	Emrah	ARSLAN	Organization Board / Düzenleme Kurulu Üyesi
Öğr. Gör. / Lecturer, Phd.	M. Şevket	ARIKAN	Organization Board / Düzenleme Kurulu Üyesi
Öğr. Gör. / Lecturer, Phd.	Mümtaz	KORKUTAN	Bitlis Eren Üniversitesi
Öğr. Gör. / Lecturer, Phd.	Orhan	ÖNDER	Marmara Üniversitesi / Marmara University
Eczacı / Pharmacist	Erdal	GÜZEL	Erzurum
Tv Programcısı ve Sağlık İletişim Uzmanı	Ayşenur Asuman	UĞUR	TV NET / İstanbul
Araştırmacı - Yazar/ Res. Writer	Zübeyde	KIRMIZI	MEB / Ministry of Education
Araştırmacı - Yazar/ Res. Writer	Mehmet	ŞİMŞEK	MEB / Ministry of Education
Dokt. Öğr./PhD Cand.	Esra	AKSOY	İstanbul Üniversitesi / İstanbul University
Dokt. Öğr./PhD Cand.	Münevver	BALLI YASDI	Çukurova Üniversitesi/ Çukurova University
Dokt. Öğr./PhD Cand.	Sema	COŞKUN	Hacettepe Üniversitesi/ Hacettepe University
Dokt. Öğr./PhD Cand.	Gülten	ÇEVİK NASIRLIER	Kocaeli Üniversitesi / Kocaeli University

Unvanı	Adı	Soyadı	Üniversite
Dokt. Öğr./PhD Cand.	Hatice	DEMİR KÜRECI	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi/Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Dokt. Öğr./PhD Cand.	Didem	DOĞRUÇ YILMAZ	Çukurova Üniversitesi/ Çukurova University
Dokt. Öğr./PhD Cand.	Merve	ERDEM	İstanbul Üniversitesi / İstanbul University
Dokt. Öğr./PhD Cand.	Gülây	HALİDİ	Çukurova Üniversitesi/ Çukurova University
Dokt. Öğr./PhD Cand.	İlkim	KARAKAPICI	Hacettepe Üniversitesi/ Hacettepe University
Dokt. Öğr./PhD Cand.	Çağdaş	KAYA	Maltepe Üniversitesi / Maltepe University
Dokt. Öğr./PhD Cand.	Rasim Levent	KILIÇARSLAN	Ankara Üniversitesi / Ankara University
Dokt. Öğr./PhD Cand.	Meltem	KIRAN RAW	Hacettepe Üniversitesi/ Hacettepe University
Dokt. Öğr./PhD Cand.	Vahide	KORKMAZ	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi/ Eskişehir Osmangazi University
Dokt. Öğr./PhD Cand.	Nazım	NASUHBEOĞLU	Sağlık Bilimleri Üniversitesi / University of Health Sciences
Dokt. Öğr./PhD Cand.	Yasemin	ORHAN	Kocaeli Üniversitesi / Kocaeli University
Dokt. Öğr./PhD Cand.	Esra	ÖNER	Kocaeli Üniversitesi / Kocaeli University
Dokt. Öğr./PhD Cand.	Meryem	ÖZTÜRK ÖNAL	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi/ Eskişehir Osmangazi University
Dokt. Öğr./PhD Cand.	Dawid	PAJOR	Jagiellonian University Medical Collegue
Dokt. Öğr./PhD Cand.	Joanna	PRZENIOŚTO	Jagiellonian University Medical Collegue
Dokt. Öğr./PhD Cand.	Dilek	UYSAL	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Dokt. Öğr./PhD Cand.	Aykut	YASDI	Çukurova Üniversitesi/ Çukurova University
Dokt. Öğr./PhD Cand.	Selda	YILDIZ	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi/ Eskişehir Osmangazi University

Unvanı	Adı	Soyadı	Üniversite
Dokt. Öğr./PhD Cand.	Serap	YILMAZ	Çukurova Üniversitesi/ Çukurova University
Dokt. Öğr./PhD Cand.	Sümeyye	YILMAZ ÇELİK	İnönü Üniversitesi/ İnönü University
Dokt. Öğr./PhD Cand.	Wictoria	ZAMACHOWSKI	Jagiellonian University Medical College Kraków
Yük. Lis. Öğr. / Grad. St.	Şüheda	ÇELİK	Sekreteryaya / Secretariat
Yük. Lis. Öğr. / Grad. St.	Ayşenur	DALBADAN BERBEROĞLU	İstanbul Üniversitesi / İstanbul University
Yük. Lis. Öğr. / Grad. St.	Tuğba	DOĞAN	İstanbul Üniversitesi / İstanbul University
Yük. Lis. Öğr. / Grad. St.	Beyzanur	KAÇ	Medipol Üniversitesi/ Medipol University
Yük. Lis. Öğr. / Grad. St.	Gizem	KUL KALKAN- DELEN	Atatürk Üniversitesi / Atatürk University
Yük. Lis. Öğr. / Grad. St.	Ahmet	ÖNEN	Bursa Uludağ Üniversitesi / Bursa Uludağ University
Yük. Lis. Öğr. / Grad. St.	Burcu	ÖZDEMİR	Biruni Üniversitesi/ Biruni University
Yük. Lis. Öğr. / Grad. St.	Yasemin	POLAT	İstanbul Üniversitesi / İstanbul University
Yük. Lis. Öğr. / Grad. St.	Hasan H.	SARI	İstanbul Üniversitesi / İstanbul University
Yük. Lis. Öğr. / Grad. St.	Dilek	UYSAL	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi / Ankara Hacı Bayram Veli University
Yük. Lis. Öğr. / Grad. St.	Sevim	YAĞIZ	İstanbul Üniversitesi / İstanbul University
Yük. Lis. Öğr. / Grad. St.	Emine	YÜKSEK	Uludağ Üniversitesi /Uludağ University
Yük. Lis. Öğr. / Grad. St.	Melisa	AKTAŞ	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi / Manisa Sıtkı Koçman University
Yük. Lis. Öğr. / Grad. St.	Onur Efe	BIÇAK	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi / Manisa Sıtkı Koçman University
Yük. Lis. Öğr. / Grad. St.	İhsan Kağan	ÇOK	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi / Manisa Sıtkı Koçman University

